

แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

โดย

นายภิรมย์ นิลทยา
รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย นายภิรมย์ นิลทยา หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อศึกษากระบวนการ รูปแบบ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการวิจัยเฉพาะรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่กำหนดขึ้นตามนโยบายของคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ภายใต้ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ซึ่งดำเนินการช่วงช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อเป็นตัวแบบ (Model) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร ตำราวิชาการ หนังสือราชการต่างๆ ระเบียบกฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาวิเคราะห์ถึงแนวคิด รูปแบบ กระบวนการ แนวทาง และวิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อให้ทราบข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาวิจัย พบว่า “จังหวัด” เป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งแบ่งอำนาจหรือป็นอำนาจจากราชการบริหารส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เพื่อไปดำเนินการในพื้นที่ (Area Base) โดยมีแผนพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และปัญหาความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านมาไม่ค่อยประสบความสำเร็จเนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอปัญหาและพัฒนาพื้นที่หมู่บ้านชนบทของตน โดยเฉพาะการบูรณาการปัญหาความต้องการระดับพื้นที่ รวมทั้งขาดการเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น ท้องถิ่น กลั้บกลาย เป็นภาครัฐชั้นนำว่าพื้นที่จะต้องทำอะไรเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหรือที่กฎหมายกำหนด สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารในระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยคณะบุคคลที่ประกอบครบทุกภาคส่วนในจังหวัด และในการจัดทำจะต้องดำเนินการให้ครบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการของพื้นที่ การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด การจัดประชุมหารือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด และการปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผล

การประชุม ในขณะที่การวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นต้นแบบ (Model) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้อง พบว่า มีการนำนโยบายที่ส่วนกลางกำหนดมาเป็นกรอบในการดำเนินการ ร่วมกับการใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประสานแผนในระดับพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

จากผลการวิจัย ข้อเสนอแนะทั้งกระบวนการทำงาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่การปรับปรุงและบริหารจัดการเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

Abstract

Title : Guideline for Improving the Method of Formulating the Provincial Development Plan

Field : Politics

Name : Mr. Pirom Niltaya Couse NDC Class 60

This research explores about the procedures, patterns, and formulating methods of the provincial development plans from the past to the present. It also analyzes some errors and weaknesses, therefore, to get the information to develop the right and effective method in formulating the provincial development plan. As well provides suggestions to improve the old one to be more efficient and conform to policies specified in each area. This research studies only the formulating methods specified by Integration Policy Development Sector Committee (P.D.S.C.) under the cabinet's approval. In addition, the development plan of Nonthaburi province which currently implemented during year 2018 to 2021 is used as a model for the right and effective formulating method. This thesis consists of descriptive research and qualitative research by using secondary data including documents, books, government documents, policies, and related thesis to analyze the concepts, patterns, and methods of the provincial development plans formulation used from the past to the present. Furthermore, there is a participatory research by using the primary data derived from interviewing related people who have developed the provincial development plans such as Head of government, sheriff, the director of provincial administrative organization, private sector, and civil society sector to study of the conditions and also suggestions in developing the provincial development plan to be more efficient.

From the study, Province is a principle administrative division which has essentially delegated power from a country or state to cooperate with municipalities. The provincial development plans was used as a tool to govern the province to conform with the government policy and national development direction, and also to serve people's demand in their area. The study; however, reveals that the previous provincial development plans rarely became successful because they lack of cooperation from people in the area to discuss about problems, local demand and to help develop their own municipalities. Instead, those plans usually based upon the government suggestion; therefore, the province conforms to related policies and regulations. Currently, according to the policy of delegation of administrative power in the regional-level, to formulate the provincial development plan, the related people from all divisions in the province must work cooperatively and do all procedures

including collecting and analyzing related information, circumstances, potential of the province and demand of community in the area. In addition, to search for the most efficient model in formulating the provincial development plans, the researcher selected the development plan of Nonthaburi province to analyze its formulating procedures and methods. The researcher found that the plan was formulated according to the policy specified by The central government together with the public opinion, village development plan, local development plan and district demand plan, thus, all plans are related and work cooperatively as one plan.

To conclude, the research found that suggestions such as human resource development, budget management, information technology development of related province and government sector can lead to the improvement of provincial development plan to be more efficient.

คำนำ

เอกสารการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๐ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ซึ่งผู้ศึกษามีความสนใจเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด เนื่องจากจังหวัดเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น หากจังหวัดมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปมีอย่างระบบสอดคล้องตามกระบวนการและรูปแบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ก็สามารถที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมในระยะยาว ซึ่งเป็นกระบวนการที่รัฐบาลนำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณแผ่นดินไปสู่พื้นที่เป้าหมายโดยตรง อันเป็นรากฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่และมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามบริบทของพื้นที่

การศึกษาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด เป็นการศึกษาในเชิงการเมือง เพื่อศึกษากระบวนการ รูปแบบ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาได้วิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นต้นแบบ (Model) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้อง รวมทั้งการศึกษาข้อจำกัด และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยการชี้แนะของคณาจารย์วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร การสนับสนุนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดนนทบุรี (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนนทบุรี) ที่ช่วยเป็นธุระเกี่ยวกับการติดต่อประสานงาน และจัดการเอกสารการวิจัยให้สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาด้วย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายภิรมย์ นิลทยา)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

บทคัดย่อ		ก
คำนำ		ค
กิตติกรรมประกาศ		ง
สารบัญ		จ
สารบัญตาราง		ช
สารบัญแผนภาพ		ฉ
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
	ขอบเขตของการวิจัย	๔
	วิธีดำเนินการวิจัย	๔
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๔
	คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒	แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๗
	การบริหารราชการแผ่นดิน	๗
	การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค	๘
	การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ	๑๔
	การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	๒๑
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
	แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง	๓๐
	กรอบแนวคิดการวิจัย	๓๒
บทที่ ๓	แนวทางการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	๓๖
	การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในอดีต	๓๖
	๑. แผนการบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๔๘๕	๓๖
	๒. แผนการบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๔๙๔	๓๗
	๓. แผนพัฒนาระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๒	๓๗
	การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบัน	๔๑
	๑. ที่มา	๔๑
	๒. เจตนารมณ์ของกฎหมาย	๔๒
	๓. การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	๔๓
	๔. กลไกการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	๔๔

สารบัญ (ต่อ)

	นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	๔๗
	๑. นโยบายการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	๔๗
	๒. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	๔๘
	๓. ขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	๕๑
	สรุป	๙๔
บทที่ ๔	บทวิเคราะห์	๙๖
	กระบวนการวางแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี	๙๖
	ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๙๗
	ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและ ความต้องการของพื้นที่	๑๕๑
	ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด	๒๐๒
	ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหารือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด	๒๕๕
	ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม	๒๕๖
	ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	๒๕๖
	สรุป	๒๖๑
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ	๒๖๔
	สรุป	๒๖๕
	ข้อเสนอแนะ	๒๖๗
	บรรณานุกรม	๒๗๓
	ประวัติย่อผู้วิจัย	๒๗๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓-๑	แสดงการหาข้อมูลเพื่อประกอบการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และเลือกประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด	๕๖
๓-๒	แสดงความสอดคล้องกับฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ระดับประเทศ/ภูมิภาค ที่สะท้อนบทบาท ทิศทางของจังหวัด	๕๙
๓-๓	แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์หาปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ของจังหวัด	๖๒
๓-๔	แสดงผลสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัด.....	๗๐-๗๔
๓-๕	แสดงคะแนนภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัด.....	๗๕-๗๖
๓-๖	แสดงตัวแบบการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์	๘๐
๓-๗	แสดงตัวอย่างการประเมินเพื่อจัดลำดับความสำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์	๘๐
๓-๘	แสดงกรอบการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	๘๔
๔-๑	แสดงพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมในเวลาฝนตกทำให้น้ำท่วมหมู่บ้านและพื้นที่การจราจร	๑๐๐
๔-๒	แสดงการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ปี พ.ศ. 2558 –2564 จังหวัดนนทบุรี	๑๒๓
๔-๓	แสดงการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื่อในช่วง 5 ปี พ.ศ. 2558-2564	๑๒๔
๔-๔	แสดงขนาดพื้นที่ จำนวนตำบล หมู่บ้าน อบต. เทศบาล ชุมชน จำแนกรายอำเภอ จังหวัดนนทบุรี	๑๒๗
๔-๕	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2554 – 2558	๑๒๘
๔-๖	แสดงการจดทะเบียนนิติบุคคลตั้งใหม่ของจังหวัดนนทบุรีในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2560	๑๒๙
๔-๗	แสดงข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2๕๕๙	๑๓๐
๔-๘	แสดงข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2๕๕๙	๑๓๑
๔-๙	แสดงข้อมูลเปรียบเทียบค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2556 และ ปี พ.ศ. 2557	๑๔๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔-๑๐	แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๒-๑๕๐
๔-๑๑	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและขีดความสามารถใน การแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี (จุดแข็ง – จุดอ่อน)	๑๕๑-๑๕๒
๔-๑๒	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและขีดความสามารถ ในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี	๑๕๙
๔-๑๓	แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถใน การแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS) ของจังหวัดนนทบุรี	๑๖๑-๑๖๒
๔-๑๔	แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถ ในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS) ของจังหวัดนนทบุรี	๑๖๓-๑๖๕
๔-๑๕	แสดงการวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถใน การแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA) ของจังหวัดนนทบุรี	๑๖๖-๑๖๙
๔-๑๖	แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix	๑๗๐-๑๗๙
๔.๑๗	แสดงการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับเมืองแวนคู เวอร์ (Vancouver)	๑๙๓-๑๙๔
๔-๑๘	แสดงการประเมินเพื่อจัดลำดับความสำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์/ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี	๒๐๘
๔-๑๙	แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑	๒๑๐-๒๑๕
๔-๒๐	แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2	๒๒๗-๒๓๐
๔-๒๑	แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓	๒๔๒-๒๔๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒-๑	แสดงขั้นตอนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	๒๕
๓-๑	แสดงขั้นตอนและตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัด	๕๑
๓-๒	แสดงขั้นตอนและตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัด	๕๓
๓-๓	แสดงการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับประเทศและกลุ่มจังหวัดและ จังหวัดเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศในแบบองค์รวม	๕๕
๓-๔	แสดงผลการประเมินปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และ สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด	๕๘
๓-๕	แสดงตัวแบบการวิเคราะห์ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนใน ท้องถิ่น	๖๑
๓-๖	สรุปปัญหา/ความต้องการของประชาชนในพื้นที่อำเภอ..... (เรียงลำดับความสำคัญ)	๖๓
๓-๗	แสดงภาพรวมของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์เทวี่เมทริกซ์ (TOWS Matrix)	๖๖
๓-๘	แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ และการ วิเคราะห์เทวี่เมทริกซ์ของจังหวัด.....	๖๘
๓-๙	แสดงภาพรวมการกำหนดวิสัยทัศน์	๗๗
๓-๑๐	แสดงการดำเนินการเพื่อกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์	๗๘
๓-๑๑	แสดงองค์ประกอบของการบริหารเชิงพลวัตแบบไดมอนด์ (Dynamic Diamond Model)	๗๙
๓-๑๒	แสดงแผนที่ยุทธศาสตร์จังหวัด...	๙๐
๓-๑๓	แสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่จะบรรลุเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ	๙๒
๔-๑	แสดงการเปรียบเทียบดัชนีระดับการพัฒนาตามทิศทางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11	๑๑๖
๔-๒	แสดงกรอบความต้องการเพื่อพัฒนาจังหวัดนนทบุรีสู่เมื่องน่าอยู่	๑๙๕
๔-๓	แสดงปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเป็นเมื่องน่าอยู่ของเมื่องแวนคูเวอร์	๑๙๖

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่	หน้า
๔-๔ แสดงการสรุปปัญหาและความต้องการของประชาชนในอำเภอต่าง ต่างๆ ที่พบจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี	๒๐๑
๔-๕ แสดงสรุปกรอบแนวคิดด้านเมืองนำอยู่ จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2561- 2564	๒๐๔
๔-๖ แสดงสรุปกรอบแนวคิดด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2561-2564	๒๐๕
๔-๗ แผนผังแผนที่ยุทธศาสตร์/เชิงกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนา ให้เป็นเมืองนำอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ	๒๑๙
๔-๘ แผนผังแผนที่ยุทธศาสตร์/เชิงกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับภาคการบริการ ภาค เกษตรกรรม ภาคพาณิชยกรรม ภาคอุตสาหกรรม และการ ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล	๒๓๔
๔-๙ แผนผังเชิงกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม	๒๔๙
๔-๑๐ แสดงแผนที่ยุทธศาสตร์จังหวัดนนทบุรี	๒๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาจังหวัดถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนซึ่งนำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมในระยะยาว (๔-๕ ปี) ซึ่งเป็นกระบวนการที่รัฐบาลนำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณแผ่นดินไปสู่พื้นที่เป้าหมายโดยตรง อันเป็นรากฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่และมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามบริบทของพื้นที่ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจะไม่ยึดมั่นว่าจะต้องใช้ระยะเวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัญหาและความต้องการของประชาชนในขณะนั้นๆ จึงสามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งจะมีการปรับเปลี่ยนแผนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการพัฒนาของประเทศ

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเริ่มมีบทบาทตั้งแต่ในห้วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๙) ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลเริ่มมีการพัฒนาชนบท โดยรวมงานพัฒนาชนบทอยู่กับแผนเศรษฐกิจส่วนรวมและแผนกิจกรรมตามสาขาต่าง ๆ และกำหนดให้แผนพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือในการวางแผนจากล่างขึ้นบน กล่าวคือให้จังหวัดเป็นผู้จัดทำโครงการและส่งให้ส่วนกลางพิจารณา แต่การพัฒนาในห้วงเวลาดังกล่าวไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ เพราะปัญหาความยากจนในชนบททวีความรุนแรงมากขึ้น และมีความเหลื่อมล้ำของรายได้ค่อนข้างสูงระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ต่อมาจึงได้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาชนบทที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในห้วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๒๙) ซึ่งใช้ “ระบบแผน” เป็นแกนนำในการพัฒนาและกำหนดทิศทางการพัฒนาชนบท โดยกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหา และเลือกโครงการของรัฐที่ตอบสนองความต้องการสำหรับการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านชนบทของตน และให้ภาครัฐดำเนินการให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเองได้ และให้เน้นความสำคัญในการสนับสนุนประชาชนที่ยากจนให้ทั่วถึงมากที่สุด

จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยมีการปรับปรุงองค์กรพิเศษซึ่งทำหน้าที่ในการประสานงานพัฒนาชนบท ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) โดยเพิ่มเติมขอบเขตการปฏิบัติงานและอำนาจหน้าที่ให้กว้างขวางขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการกระจายการลงทุนของภาคเอกชนไปสู่ภูมิภาคด้วย โดยปรับคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (กชช.ภ.) เพื่อที่จะได้พิจารณาแนวทางและนโยบายในการดำเนินการ โดยให้กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่ประสานนโยบายและ

กำหนดวงเงินจัดสรรให้จังหวัดแต่ละจังหวัดจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และวงเงินที่ กชช.ภ. กำหนด พร้อมทั้งให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการจัดทำโครงการพัฒนาจังหวัด หลังจากนั้นให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดแล้วส่งมายังคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) ให้พิจารณาอนุมัติ และจัดส่งแผนพัฒนาจังหวัดไปยังศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงหลักที่เกี่ยวข้อง เพื่อการประสานการปฏิบัติของแผนต่อไป ทั้งนี้ โครงการพัฒนาจังหวัดได้ถูกใช้เพื่อเป็นมาตรการในการพัฒนาสู่ภูมิภาค โดยกำหนดให้มีการจัดทำแผนงานโครงการมาจากสภาพปัญหาและความต้องการในระดับพื้นที่ ซึ่งมีคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) พิจารณาให้ความเห็นและส่งให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) วิเคราะห์โครงการ และส่งผ่านมายังคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) เพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ

การดำเนินการดังกล่าวทำให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาระดับพื้นที่มากขึ้นและนำไปสู่การสร้างความเห็นพ้องต้องกันระหว่างกระทรวงและกรม ในการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในการเร่งการพัฒนาหมู่บ้านต่างๆ และทำให้เกิดการประสานงานที่ดีขึ้นระหว่างหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับตำบลในกระบวนการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากรและการปฏิบัติโครงการกิจกรรมการพัฒนา ทั้งนี้ เพราะมีความเข้าใจและยึดถือเป้าหมายเดียวกัน โดยเนื้อหาภายในแผนพัฒนาจังหวัดเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ยากจน รวมทั้งการปรับปรุงระบบการผลิตและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆ เพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้แผนพัฒนาจังหวัดมีความหลากหลายและเป็นแผนที่ครอบคลุมในด้านต่างๆ มากขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ กำหนดนโยบายการกระจายอำนาจในการบริหารโดยการสนับสนุนให้การปฏิบัติราชการของจังหวัดต่างๆ เป็นการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ทั้งนี้ เพื่อให้มีหน่วยงานเชิงยุทธศาสตร์ภาครัฐในระดับพื้นที่ที่มีศักยภาพและสมรรถนะสูงสามารถประสานและกำกับดูแลการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ และส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนให้สามารถริเริ่มแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดระบบงานที่มีกระบวนการสร้างความเห็นพ้องต้องกันของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการบริหารราชการระดับพื้นที่ โดยให้มีการทดลองปฏิบัติในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามโครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเป็นเวลา ๑ ปี ประกอบด้วย ๕ จังหวัด ได้แก่ ศรีสะเกษ ชัยนาท ลำปาง ภูเก็ต และนราธิวาส และกำหนดจังหวัดเปรียบเทียบกับจังหวัดทดลองไว้ ๕ จังหวัด ได้แก่ สุรินทร์ อ่างทอง พิษณุโลก พังงา และปัตตานี

ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๖ และวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบให้ทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ใช้การบริหารงานแบบบูรณาการโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive Officer : CEO) และใช้การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเช่นเดียวกับจังหวัดตามโครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา โดยให้มี

ผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป และได้ออก “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๔๖” เพื่อรองรับการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

หลังจากการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐบาลมีนโยบายในการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำงบประมาณไปสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting) และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีการริเริ่มให้ส่วนราชการหน่วยงาน และจังหวัด/กลุ่มจังหวัดจัดทำแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายการให้บริการสาธารณะ พร้อมทั้งให้เสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ เป้าหมายการให้บริการและภารกิจของหน่วยงาน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการบริการสาธารณะของรัฐบาลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในส่วนของจังหวัดจะต้องสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ และให้แผนมีความชัดเจนมากขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๓/๑ ซึ่งกำหนดให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด จนถึงปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเนื่องจากได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ ว่า “ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ”

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยจะมีการศึกษากระบวนการ รูปแบบ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. ศึกษากระบวนการ รูปแบบ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน
๒. วิเคราะห์ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านในอดีตเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป
๓. เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. เน้นการวิจัยเฉพาะรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่กำหนดขึ้นตามนโยบาย ของคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ภายใต้ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
๒. ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๓. ทำการวิจัยโดยยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ซึ่งดำเนินการช่วงแผนฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อเป็นตัวแบบ (Model) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยที่จะนำมาใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแนวทางสำคัญดังนี้

๑. การศึกษาวิจัยแบบพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร ตำราวิชาการ หนังสือราชการต่างๆ ระเบียบกฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาวิเคราะห์ถึงแนวคิด รูปแบบ กระบวนการ แนวทาง และวิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
๒. การศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อให้ทราบข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้รูปแบบและวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
๒. ได้ทราบข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านมาในอดีต และมีรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้อง
๓. ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการและรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำจำกัดความ

จังหวัด	หมายถึง	หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๒ ที่รวมท้องที่หลายๆ อำเภอเข้าด้วยกันและมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครอง
---------	---------	---

การบริหารงาน จังหวัดแบบบูรณาการ	หมายถึง	การบริหารราชการของจังหวัด เพื่อให้จังหวัดสามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ในเขตจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์ สูงสุด โดยมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ สรรพกำลัง และทรัพยากรในจังหวัด และการทำงานประสาน ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคมอย่างมีทิศทางและ เป้าหมายหลักร่วมกัน รวมทั้งมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงานใน การบริหารการพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาในเขต พื้นที่จังหวัดอย่างชัดเจน
ผู้ว่าราชการจังหวัด แบบบูรณาการ หรือ ผู้ว่า ซีอีโอ	หมายถึง	ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดที่เรียกว่า Chief Executive Officer : CEO มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ภายในจังหวัดได้อย่างเบ็ดเสร็จสั่งการ ได้โดยตรง เพื่อให้การ ดำเนินงานภายในจังหวัดเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ตรงตาม นโยบายของผู้บริหารระดับสูงสุด ตอบสนองความต้องการและ ข้อเท็จจริง ของจังหวัด
แผนพัฒนาจังหวัด	หมายถึง	แผนแม่บทของการดำเนินโครงการกิจกรรมของทุกภาคส่วน ในพื้นที่จังหวัด ซึ่งจะระบุถึงวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์การพัฒนา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพ ซึ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยเลือก ดำเนินการจากศักยภาพของจังหวัด โดยเมื่อมีการประกาศใช้ แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินกิจการของจังหวัด รวมถึงหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนา จังหวัดดังกล่าว
แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด (Strategic Plan For Provincial Development)		แผนพัฒนาจังหวัดที่แสดงทิศทางหรือแนวทางการพัฒนา จังหวัดในอนาคต เชนนโยบายหรือเชิงกลยุทธ์ไว้ครอบคลุมทุก ด้าน โดยต้องแสดงวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบาย ของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพของพื้นที่และ ปัญหาความต้องการของประชาชน
ยุทธศาสตร์ชาติ	หมายถึง	แม่บทหลักที่เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายและแผนงาน ต่างๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการ การจัดสรร งบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งเป็นแนวทาง สำหรับการพัฒนาของภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อให้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	หมายถึง	บรรลุมิติวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศ แผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในช่วง ระยะเวลา ๕ ปี ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อ ให้การพัฒนาประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ประชาชน มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของ ประชาชนทุกชั้นตอน
คำของบประมาณ รายจ่ายประจำปี	หมายถึง	เอกสารงบประมาณที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงาน ภาครัฐอื่นจัดทำแผนงานประจำปีแล้วแปลงแผนงานประจำปี ออกเป็นความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายตามที่ ส่วนราชการนั้นๆ เห็นสมควร แล้วส่งให้สำนักงบประมาณ จัดทำเอกสารร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. .... เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินคือการจัดโครงสร้างหน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินจะมีพื้นฐานมาจากแนวความคิดในการใช้อำนาจปกครอง ๓ ประการ คือ

๑. หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization) เป็นหลักการที่กำหนดให้การปกครองประเทศอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของรัฐบาลกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง การเมืองต่าง ๆ ของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งขึ้นตรงต่อกันตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชา (Hierarchy) เป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดอาณาเขตของประเทศ การปกครองตามหลักการรวมอำนาจปกครองจะมีการรวมกำลังทหารและตำรวจให้ขึ้นกับส่วนกลางทั้งหมด ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐบาลส่วนกลางมีอำนาจเด็ดขาดและสามารถใช้กำลังบังคับได้ทันทั่วถึง ในกรณีมีความจำเป็นต้องใช้กำลังบังคับและเพื่อให้รัฐบาลกลางมีเสถียรภาพมั่นคง (R.Rienow , ๑๙๕๒ : ๑๙๑ อ้างถึงใน ชูศักดิ์ เทียงตรง ๒๕๒๐ : ๕)

๒. หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration) เป็นหลักการที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักการรวมอำนาจปกครองดังกล่าว โดยให้มีการมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบตามแต่ที่รัฐบาลจะมอบหมายภายในเขตพื้นที่ที่ได้กำหนดขึ้น โดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจเรื่องนโยบายที่ตนรับผิดชอบของรัฐบาลที่วางไว้ ข้าราชการที่ออกไปประจำปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคมีฐานะเป็นตัวแทนของส่วนกลาง ซึ่งยังต้องรับฟังคำสั่งและการบังคับบัญชาจากส่วนกลาง (Brain C. Smith , ๑๙๖๗ : ๒๒-๒๓)

๓. หลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) เป็นหลักการที่รัฐบาลมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง เป็นผู้ดำเนินการอยู่ตามหลักการรวมอำนาจ หรือหลักการแบ่งอำนาจให้องค์กรองค์กรหนึ่ง ซึ่งมีใช้ส่วนราชการของส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคไปดำเนินการด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ขององค์กรนั้นๆ เอง โดยส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมเท่านั้น หลักการนี้มุ่งที่จะให้ประชากรในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองอย่างแท้จริงอันเป็นการมอบอำนาจ (Devolution) ให้ประชาชนทั้งในทางการเมืองและการบริหารนั้นคือ ตามหลักการนี้ท้องถิ่นจะมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารการปกครองเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น (วิทยา นภาศิริกุลกิจ , ๒๕๒๓ : ๖)

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยทั้ง ๓ ส่วนนี้ ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ

บริหารราชการแผ่นดิน อันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย นโยบาย และคำสั่งของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

การบริหารราชการส่วนกลาง คือ ใช้หลักการรวมอำนาจ โดยให้อำนาจการบังคับบัญชา และการวินิจฉัยสั่งการสูงสุดอยู่ในส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานครอันเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลาง การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ แบ่งส่วนราชการออกเป็น (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี (๒) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง (๓) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง (๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง สำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการดังกล่าวนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ ใช้หลักการแบ่งอำนาจ โดยราชการส่วนกลางเป็นเจ้าของอำนาจ แล้วแบ่งอำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการให้แก่ภูมิภาคนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และการปฏิบัติของภูมิภาคนั้นจะต้องให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อนโยบายของส่วนกลาง หรือของคณะรัฐมนตรี หรือตัวบทกฎหมายของประเทศ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มี ๒ ระดับ คือ จังหวัด และอำเภอ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ ใช้หลักการกระจายอำนาจ ที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยที่ท้องถิ่นไม่ต้องต่อกฎหมายของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน กิจกรรมที่ทำได้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการพัฒนา มีอิสระในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือการสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่น ออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ มาบังคับในเขตการปกครองของตนได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีรูปแบบ (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (๒) เทศบาล (๓) สุขาภิบาล และ (๔) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค หมายถึง ระบบบริหารที่ราชการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ได้มอบอำนาจ แบ่งอำนาจ หรือปันอำนาจไปให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้บริหารหรือดำเนินการแทนตามเขตการปกครองของประเทศ อันได้แก่ จังหวัด และอำเภอ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้นๆ โดยมีคนหรือข้าราชการของ กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ออกไปประจำตามจังหวัดและอำเภอ เพื่อบริหารราชการ ภายใต้การควบคุม ดูแล และการบังคับบัญชาของกระทรวง ทบวง กรม นั้นๆ เหตุผลที่ต้องสร้างระบบบริหารราชการเช่นนี้ขึ้นมาก็เพื่อที่จะให้ข้าราชการได้บริหารสำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากราชการบริหารส่วนกลางออกไป ทั้งนี้ เพราะการที่จะมีแต่เพียงกระทรวง ทบวง กรม ตั้งอยู่แต่ในเมืองหลวงแห่งเดียวก็จะทำความลำบากยุ่งยากให้กับประชาชนที่อยู่ห่างไกลไม่อาจเดินทางเข้ามาได้ จึงต้องมีการแยกสาขาออกไปตั้งบริหารราชการอยู่ในเขตการปกครองต่างๆ

ที่เรียกว่า จังหวัดและอำเภอ ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีลักษณะสำคัญสรุปได้ ดังนี้ (นิพนธ์ บุญญภัทรโร , ๒๕๓๐ : ๒๘-๒๙)

๑. ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นการแบ่งอำนาจการบริหารจากผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรืออธิบดี ไปให้แก่ผู้มีอำนาจ (Authority) ไม่ว่าจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนของการบริหารราชการส่วนกลางที่ประจำอยู่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคอันได้แก่พื้นที่เขตปกครองที่เรียกว่า จังหวัดหรืออำเภอ

๒. การบริหารราชการส่วนภูมิภาคไม่มีงบประมาณของตนเอง งบประมาณของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ทางกระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารราชการส่วนกลาง

๓. ระเบียบ คำสั่ง และแบบราชการต่างๆ ที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การบริหารราชการส่วนกลางเป็นผู้กำหนดให้ถือปฏิบัติเหมือนกันทุกพื้นที่เขตปกครอง

๔. คนหรือข้าราชการในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคได้รับการแต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้าย หรือลงโทษและยังอยู่ภายใต้การปกครองบังคับบัญชาของกระทรวง ทบวง กรมที่ตนสังกัดอยู่ไม่ใช่เลือกตั้งจากประชาชน ซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ

๕. ผู้มีอำนาจ (Authority) ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคต้องปฏิบัติตามนโยบาย คำสั่งของผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง และผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลางต้องรับผิดชอบในราชการที่ตนสั่งให้ผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคปฏิบัติทุกประการ

๖. ผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคต้องอยู่ใต้สายงานและการบังคับบัญชาของการบริหารราชการส่วนกลางและมีความสัมพันธ์กันในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชา

๗. ผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคจะได้รับมอบอำนาจ แบ่งอำนาจ หรือปันอำนาจในการบริหารราชการเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น ทั้งนี้ จะมากหรือน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้มีอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนกลางยังมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำวินิจฉัยหรือการสั่งการของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคได้เสมอและในทุกกรณี ฉะนั้น ผู้มีอำนาจสั่งการขั้นสุดท้ายก็คือการบริหารราชการส่วนกลางนั่นเอง

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ส่วนภูมิภาคเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วยจังหวัดและอำเภอ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ราชการบริหารส่วนภูมิภาคก็คือ ราชการบริหารส่วนกลางนั่นเอง เพียงแต่ว่ามี การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) ของส่วนกลางไปให้หน่วยงานสาขา (Field Office) ของตนที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ จังหวัดได้ดำเนินงานตามนโยบายและอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเท่ากับเป็นการนำบริการของรัฐที่ส่วนกลางรับผิดชอบลงไปยังพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในขณะเดียวกันก็เป็นจุดประสานเชื่อมโยง กำกับ ดูแลหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัด เช่น หน่วยงานราชการส่วนกลาง (เขต ศูนย์ ฯลฯ) หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจที่ส่วนกลางแบ่งไปให้ส่วนภูมิกษานั้นย่อมนำมาซึ่งอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งหมายรวมถึงอำนาจในการตัดสินใจสั่งการในกิจการหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อพิจารณาจากกฎหมายจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหลายฉบับที่ผ่านมาจะพบว่าไม่มีการระบุ

ภารกิจ อำนาจหน้าที่ของจังหวัด จะไม่มีปรากฏไว้อย่างชัดเจนจะมีก็เพียงการบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอเท่านั้น

สำหรับกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๖๕ ตามลำดับ

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ตรวจราชการกระทรวงในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใดๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราว แล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการและหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาคในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

(๖) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้องตามโครงการหรือแผนพัฒนาจังหวัดและรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

(๗) ควบคุม ดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย

(๘) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจในการนี้ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด องค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๙) บรรลุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จและลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๖๕ นายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอที่จะต้องรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่ นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้มีหน้าที่ ตรวจสอบการอื่น ซึ่งคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม และผู้ว่าราชการจังหวัด มอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของ คณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของ นายกรัฐมนตรี

(๔) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอตามกฎหมาย

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคของไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๑ กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัด และอำเภอ และมาตรา ๖๘ กำหนดว่าการจัดการปกครองอำเภอ นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จะกล่าวถึงอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ดังนั้น การจัดระเบียบบริหาร ราชการส่วนภูมิภาคของไทยในปัจจุบันนี้จึงมีอยู่ ๕ ระดับ คือ จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน

๑. จังหวัด

จังหวัดเป็นเขตการปกครองส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุดในเวลานี้ตามมาตรา ๕๒ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้รวมท้องที่หลายๆ อำเภอ ตั้งขึ้นเป็นจังหวัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งๆ ที่ถือว่าเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งนับว่าไม่ถูกต้องตามหลัก กฎหมายปกครอง เพราะตามหลักกฎหมายปกครอง นั้น ราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นแต่เพียงสาขา ของราชการบริหารส่วนกลาง โดยราชการบริหารส่วนกลางส่งเจ้าหน้าที่ของตนออกไปประจำบริหาร ราชการในเขตจังหวัดต่างๆ ภายใต้การบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง ฉะนั้น จึงมิได้แยก เป็นอิสระต่างหากจากราชการบริหารส่วนกลางและงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ ในจังหวัดก็ใช้งบประมาณ แผ่นดินของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ทั้งสิ้น โดยพลตินัยจังหวัดมิได้แยกออกเป็นนิติบุคคลต่างหาก โดยมีเจ้าหน้าที่และงบประมาณของตนเป็นเอกเทศเหมือนกับราชการส่วนท้องถิ่น การที่บัญญัติให้ จังหวัดในฐานะที่เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคมีฐานะเป็นนิติบุคคล ก็เพื่อความสะดวกในการที่จะ ทำนิติกรรม การมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและการดำเนินคดีในศาลในนามของจังหวัดได้เองเท่านั้น เพราะฉะนั้นจังหวัดจึงเป็นหน่วยการปกครองที่รวมอำเภอหลายๆ อำเภอเข้าด้วยกัน

การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพราะเป็น เรื่องสำคัญเกี่ยวกับเขตอำนาจการใช้บังคับกฎหมาย เช่น เขตอำนาจศาล เขตอำนาจของพนักงานสอบสวน เขตอำนาจในการเก็บภาษีอากร เป็นต้น ส่วนผู้บริหารของจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้บริหารสูงสุด ซึ่งจะได้กล่าวถึงบทบาทและภารกิจต่อไปพร้อมด้วยรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วย ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย และให้มีปลัดจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมการ ปกครอง กระทรวงมหาดไทย และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจบังคับบัญชา ข้าราชการฝ่าย บริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัด กระทรวง ทบวง กรม นั้นในจังหวัดนั้น

๒. อำเภอ

ในจังหวัดหนึ่งๆ มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัดเรียกว่า “อำเภอ” เพราะจังหวัดเป็นท้องที่ซึ่งรวมอำเภอหลายๆ อำเภอ เข้าด้วยกัน อำเภอไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล การจัดตั้งอำเภอนั้นต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบด้วย กล่าวคือ ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ การตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลงเขตอำเภอต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งอำเภอไว้ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้างหลักเกณฑ์ที่วางนี้ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๖๓ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้กำหนดท้องที่อำเภอมีเครื่องหมายแสดงเขตและจดเขตอำเภออื่นทุกด้านอย่าให้มีที่ว่างเปล่าอยู่นอกเขตอำเภอ เพราะจะเป็นปัญหาในการใช้บังคับกฎหมายว่าอยู่ในอำนาจหน้าที่ของอำเภอใด

(๒) ให้กำหนดจำนวนตำบลที่รวมกันเข้าเป็นอำเภอ และให้กำหนดเขตตำบลรวมกันให้ตรงกับเขตอำเภอ จะให้ตำบลใดอยู่เขตอำเภอแต่เพียงบางส่วนไม่ได้ต้องให้อยู่ในเขตอำเภอเดียวกันทั้งตำบล ถ้ามีที่ว่างเช่น ทุ่งหรือป่า เป็นต้น อยู่ใกล้เคียงท้องที่อำเภอใด หรือจะตรวจตราได้สะดวกจากอำเภอใด ก็ให้กำหนดเขตที่ว่างนั้นอยู่ในเขต อำเภอ นั้น

(๓) ให้กำหนดที่ตั้งว่าการอำเภอให้อยู่ในที่ซึ่งจะทำการปกครองราษฎรในอำเภอนั้นได้สะดวก

นอกจากหลักเกณฑ์ข้างต้นแล้ว กระทรวงมหาดไทย ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งอำเภอขึ้นไว้ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกดังนี้

๑. เป็นกิ่งอำเภอมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือ

๒. เป็นกิ่งอำเภอมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นทางการปกครองและการบริการประชาชน คือมีราษฎรตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐ คนขึ้นไป

๓. ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด

ในการปกครองอำเภอมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการปกครองคือ นายอำเภอ เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอซึ่งจะได้กล่าวถึงบทบาทและภารกิจของนายอำเภอต่อไป นายอำเภอเป็นข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แต่มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่กระทรวง ทบวง กรมส่งมาปฏิบัติราชการประจำอำเภอ ปลัดอำเภอ ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหลายคนและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ส่งมาประจำอำเภอ

๓. กิ่งอำเภอ

การตั้งกิ่งอำเภอทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย โดยมีหลักเกณฑ์การจัดตั้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๔ ของพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกายกฐานะกิ่งอำเภอขึ้นเป็นอำเภอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็น

กรณีพิเศษ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และคณะรัฐมนตรีมีความเห็นชอบอนุมัติให้ร่างพระราชบัญญัติลักษณะของกิ่งอำเภอขึ้นเป็นอำเภอเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของหน่วยบริหารราชการส่วนภูมิภาค และถือเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย ซึ่งในช่วงนั้นประเทศไทยมีกิ่งอำเภอ ๘๑ แห่ง ใน ๓๙ จังหวัด (<https://th.wikipedia.org/wiki/กิ่งอำเภอ>)

๔. ตำบล

อำเภอแบ่งเขตการปกครองส่วนย่อยออกเป็นตำบล การจัดตั้งตำบลนั้นตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะพิจารณากำหนดเขตแล้วรายงานไปยังกระทรวงมหาดไทย เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วยก็ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งตำบลขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หลักเกณฑ์ในการจัดตั้งตำบลนั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ ดังต่อไปนี้คือ ต้องรวมหมู่บ้านราว ๒๐ หมู่บ้าน ต้องกำหนดเขตตำบลไว้ให้ชัดเจนทุกด้าน โดยกำหนดหมายเขตไว้ ถ้าที่หมายเขตไม่มีลำห้วย หนอง คลอง บึง บาง หรือสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ ก็ให้จัดให้มีหลักปักหมายเขตไว้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้งตำบลด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

ในการปกครองตำบล มีเจ้าหน้าที่ คือ กำนัน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน กำนันมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตตำบลนั้น มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย แต่ไม่มีฐานะเป็นข้าราชการเพราะกำนันมิได้รับเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดินหมวดเงินเดือน แต่ได้รับเงินตอบแทนตำแหน่งกำนัน กำนันเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรในตำบลนั้นโดยเลือกจากผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕. หมู่บ้าน

ตำบลแบ่งเขตการปกครองส่วนย่อยเป็นหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคที่เล็กที่สุดในปัจจุบันนี้ หลักเกณฑ์ในการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่นั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ คือ บ้านหลายบ้านอยู่ในท้องที่อันหนึ่งซึ่งควรอยู่ในความปกครองอันเดียวกันได้ให้จัดเป็นหมู่บ้านหนึ่ง หลักเกณฑ์ในการจัดตั้งหมู่บ้านนั้น ให้ถือความสะดวกในการปกครองเป็นประมาณ คือ ให้ถือเอาจำนวนราษฎรหรือจำนวนบ้านเป็นเกณฑ์ ดังนี้

(๑) จำนวนราษฎร ถ้าท้องที่ได้มีราษฎรอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก ถึงจำนวนบ้านจะน้อยให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ เมื่อมีราษฎรประมาณ ๒๐๐ คน ก็จัดเป็นหมู่บ้านหนึ่งได้ หรือ

(๒) จำนวนบ้าน ถ้าเป็นท้องที่มีราษฎรตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ห่างไกลกันถึงจำนวนคนจะน้อย แต่ถ้ามีจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า ๕ บ้าน แล้วก็จัดเป็นหมู่บ้านหนึ่งได้

ในการปกครองหมู่บ้านนั้น มีเจ้าหน้าที่คือ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยหมู่บ้านหนึ่งให้มีผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง และมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองหมู่บ้านละสองคน เว้นแต่หมู่บ้านใดมีความจำเป็นต้องมีมากกว่าสองคนให้ขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย ในหมู่บ้านใดผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรให้มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบก็ให้มีได้ตามจำนวนที่กระทรวงมหาดไทย

จะเห็นสมควร ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากราษฎร อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี นับแต่วันที่ราษฎรเลือก ตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๕

การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

(สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๔๘ : ๑๒๖-๑๒๘)

๑. หลักการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

แนวคิดการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการมีที่มาจากแนวทางการปฏิรูประบบราชการไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) โดยได้มีการปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานส่วนภูมิภาคไปสู่ระบบผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ บทบาท หน้าที่ รวมไปถึงอำนาจในการบังคับบัญชาและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับส่วนราชการภายในจังหวัดก็ได้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ ภายใต้หลักการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑) มีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ภาค ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

๒) กำหนดให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนในจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างศักยภาพในการแข่งขัน การป้องกันและแก้ไขปัญหาตามยุทธศาสตร์ เพื่อลดความซ้ำซ้อน ความล่าช้า ความสิ้นเปลือง

๓) ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐในส่วนกลางในพื้นที่ต้องจัดองค์กรและระบบการสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

๔) เป็นระบบการบริหารที่สนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นด้วยการทำให้เกิดการยอมรับต่อเป้าหมายการทำงานร่วมกันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการมุ่งเน้นการกำกับดูแลเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและมีความโปร่งใสมากขึ้น

๕) ส่งเสริมการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ผู้ปฏิบัติในส่วนภูมิภาคและมีศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานข้อมูลในการบริหารและติดตามประเมินผล

๖) รัฐจะกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงานไว้ในระดับชาติ โดยให้คณะผู้บริหารจังหวัดแบบบูรณาการสามารถกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติและตัวชี้วัดในระดับจังหวัดเองได้

๒.ภารกิจหลักของจังหวัดภายใต้ระบบการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ

ภายใต้หลักการเช่นที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ส่งผลให้ภารกิจหลักของจังหวัดภายใต้ระบบการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการจะต้องสามารถทำภารกิจหลักๆ ดังต่อไปนี้

๑) สร้างความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจแก้ปัญหาความยากจนในจังหวัด

๒) สร้างสังคมที่สงบสุขและพึงปรารถนาร่วมกัน

๓) สร้างการพัฒนาให้เกิดดุลยภาพที่ยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน

๔) บริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารภารกิจบ้านเมืองที่ดี

๕) ทราบ เข้าใจแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนในจังหวัด

๖) ปฏิบัติภารกิจอันเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและนโยบายของรัฐบาล เช่น การแก้ไขปัญหาเสพติด แก้ไขปัญหาผู้มีอิทธิพล และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๓. อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

ในทิศทางเดียวกัน เมื่อจังหวัดได้มีการปรับตัวสู่การเป็นจังหวัดแบบบูรณาการแล้ว อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ย่อมต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการด้วย ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จึงมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) เป็นผู้ชี้นำกลยุทธ์ โดยทำหน้าที่นำยุทธศาสตร์ของชาติไปกำหนดเป็นระเบียบวาระของพื้นที่ รวมทั้งนำปัญหาและความต้องการของพื้นที่มากำหนดเป็นแนวทางริเริ่มแก้ปัญหาพัฒนาพื้นที่

๒) เป็นหัวหน้าทีมประสานการทำงานของทุกภาคส่วนในสังคม ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น โดยสนับสนุนให้มีการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานเป็นทีม เสริมสร้างการให้กำลังใจและกระตุ้นเพื่อไปสู่เป้าหมาย และสนับสนุนการแก้ไขปัญหา รวมทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน

๓) สร้างระบบสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในการทำหน้าที่ให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชนและพัฒนาท้องถิ่น

๔) เสริมสร้างให้มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการทำงาน มีการกำกับดูแลที่เหมาะสม

๕) พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและการทำตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ปฏิบัติงาน

๔. อำนาจด้านการบริหารบุคคลของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

จากสภาพปัญหาในประเด็นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจบังคับบัญชาบุคลากรของจังหวัดได้อย่างเต็มที่ (โดยเฉพาะข้าราชการส่วนกลาง) ดังได้กล่าวถึงไปแล้วก่อนหน้านี้ ทำให้เห็นได้ว่าอำนาจที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะสามารถทำให้การบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการสัมฤทธิ์ผลได้ก็คือ “อำนาจด้านการบริหารบุคคล” จึงได้มีการมอบหมายอำนาจด้านการบริหารบุคคลให้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ดังนี้

๔.๑ การแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการ

๔.๑.๑ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค

- หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้ง

(ย้าย) ข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๘ ภายในจังหวัดซึ่งไม่ใช่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด

- หัวหน้าส่วนราชการให้ความร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัดกรณี
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอความเห็นต่อหัวหน้าส่วนราชการให้ย้ายหรือไม่ย้ายหัวหน้าส่วนราชการ
ประจำจังหวัด

๔.๑.๒ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการส่วนกลาง

- หัวหน้าส่วนราชการให้ความร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีผู้ว่าราชการ
จังหวัดเสนอความเห็นต่อหัวหน้าส่วนราชการในการแต่งตั้ง (ย้าย) หรือไม่ย้ายข้าราชการพลเรือน
สามัญในราชการบริหารส่วนกลางที่ไปปฏิบัติงานในจังหวัด

๔.๒ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ
ในราชการบริหารส่วนภูมิภาคตั้งแต่ระดับ ๘ ลงมา และให้ส่วนราชการต้นสังกัดตัดยอดจำนวนคนและ
จำนวนเงินของข้าราชการกลุ่มดังกล่าวออกจากฐานการคำนวณโควตาการเลื่อนขึ้นเงินเดือนของ
ส่วนราชการโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ
๗ ลงมา และส่วนราชการต้นสังกัดออกคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนของหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด
และข้าราชการพลเรือนสามัญ ระดับ ๘ ตามผลการพิจารณาของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทำหนังสือชี้แจง
เหตุผลอย่างเป็นทางการด้วย

สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในราชการบริหารส่วนภูมิภาคระดับ ๙
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงาน แล้วส่งผลการประชุมให้ส่วนราชการต้นสังกัด
เพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการ

สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในราชการส่วนกลาง ซึ่งปฏิบัติงานในภูมิกษณนั้น
ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนของส่วนราชการ
ต้นสังกัด

๔.๓ การดำเนินการทางวินัย

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสริมสร้างพัฒนาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ปฏิบัติ
หน้าที่ราชการอยู่ในจังหวัดนั้น มีวินัย ป้องกันมิให้กระทำผิดวินัยและดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการ
พลเรือนสามัญ ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ในการดำเนินการทางวินัยกรณี
ข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการส่วนกลางหัวหน้า
ส่วนราชการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๔.๓.๑ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง
สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๗ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด และข้าราชการ
พลเรือนสามัญระดับ ๘ ขึ้นไป

๒) สั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

๓) สั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญตามมติของ อ.ก.พ. กรม หรือ
อ.ก.พ. กระทรวง แล้วแต่กรณี

๔.๓.๒ กรณีข้าราชการในสังกัดราชการบริหารส่วนกลาง

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง
สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญทุกระดับ

๒) ส่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน สำหรับข้าราชการ
พลเรือนสามัญทุกระดับ

๓) ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ให้ร้ายแรงแก่ราชการพลเรือนสามัญ
ทุกระดับ

๔) สั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญ

๕. การบริหารงบประมาณ

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ บัญญัติการบริหารงบประมาณจังหวัดให้เป็นไปตามวิธีการบริหารงบประมาณ จังหวัดแบบบูรณาการตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงาน จังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) กำหนดตามข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณ ซึ่งปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๕ (๒) และ (๔) ได้กำหนดให้คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัด งบประมาณ กลุ่มจังหวัด และให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการราชการประจำปี และค่าของงบประมาณของจังหวัดและ กลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๖. การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้จังหวัดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยมาตรา ๑๗ ให้ ก.น.จ. กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและ ก.บ.จ. รับผิดชอบดำเนินการ

มาตรา ๑๘ ให้ ก.บ.จ. ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงความต้องการ และศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด รวมตลอดถึงความพร้อมของภาครัฐและภาคธุรกิจ เอกชนและยุทธศาสตร์ระดับชาติ

แผนพัฒนาจังหวัดอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดของวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์

ให้แผนพัฒนาจังหวัดมีระยะเวลาสี่ปี ซึ่งต่อมาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗ กำหนดให้แผนพัฒนาจังหวัด มีระยะเวลาห้าปี

เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.บ.จ.สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัดตามวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด แต่ ก.บ.จ. อาจแต่งตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอดำเนินการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ของอำเภอเพื่อให้ได้ความคิดเห็นของประชาชนเสนอเป็นข้อมูลต่อ ก.บ.จ. แทนการสำรวจความคิดเห็นก็ได้

มาตรา ๑๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลดังต่อไปนี้

เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดที่ ก.บ.จ. จัดทำตามมาตรา ๑๘

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง

(๒) หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ บรรดาที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด

(๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด

(๔) ผู้แทนภาคประชาสังคม

(๕) ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ ก.บ.จ. นำผลการประชุมปรึกษาหารือ และความคิดเห็นของที่ประชุมมาปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์แล้วส่ง ก.น.จ. เพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ ให้ส่งสำเนาให้ ก.บ.ก. ทราบด้วย

เมื่อแผนพัฒนาจังหวัดได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและประกาศใช้แล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินกิจการของจังหวัดและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว

๗. องค์กรกำกับดำเนินการในการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังมีการจัดตั้งองค์กรกำกับดำเนินการการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ ดังนี้

๑) คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค หรือ ก.บ.ภ. โดยมี นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ กรรมการประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งหนึ่งคน ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้แทนภาคประชาสังคมหรือประชาชนที่นายกรัฐมนตรี แต่งตั้งไม่เกินสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสองคนและเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานภาค กลุ่มจังหวัดและจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อให้สามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

(2) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภูมิภาค แผนปฏิบัติราชการประจำจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปี ของกลุ่มจังหวัดการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัด งบประมาณกลุ่มจังหวัด และงบประมาณ ของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาค

(3) บูรณาการแผนของส่วนราชการและแผนพัฒนาระดับพื้นที่ เพื่อให้การ ขับเคลื่อนแผนในพื้นที่ของกระทรวง กรม สอดคล้องกับศักยภาพหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่และ เชื่อมโยงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล

(4) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภูมิภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด คำของงบประมาณ ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบประมาณของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาค ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

(5) กำกับดูแลการดำเนินการตาม (1) (2) (3) และ (4) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(6) เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งกลุ่มจังหวัด และกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

(7) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่ มอบหมาย

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะกรรมการตาม (7) อย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการบูรณาการนโยบาย พัฒนาภาคของแต่ละภาค และให้มีหน้าที่และอำนาจเป็นคณะกรรมการตามมาตรา 8 วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ด้วย

นายกรัฐมนตรีในฐานะประธาน ก.บ.ภ. และ ก.น.จ. อาจมีคำสั่งให้มีการประชุม ร่วมกันระหว่าง ก.บ.ภ. และ ก.น.จ. เพื่อพิจารณาเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายได้

๒) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีทุกคน รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กำกับและ ติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๓) นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกสมาคม สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๔) ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการซึ่งประธานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนภาคประชาสังคมที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ ให้เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นกรรมการและเลขานุการ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด และข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยคนหนึ่งซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

โดยคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดสามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ในเขตจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

(๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัดและงบประมาณกลุ่มจังหวัด

(๓) พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) กำกับดูแลการดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะอนุกรรมการตาม (๕) อย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการด้านแผนและด้านงบประมาณ

๓) คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ในจังหวัดหนึ่งมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคน เป็นกรรมการ

(๓) ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง เป็นกรรมการ

- (๔) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้แทนหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัด เป็นกรรมการ
- (๖) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการ
- (๗) ผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ
- (๘) ประธานกรรมการหอการค้าจังหวัด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด

เป็นกรรมการ

ให้หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม (๖) และผู้แทนภาคประชาสังคมตาม (๗) ให้เป็นไปตามที่ ก.น.จ. กำหนดโดยให้คำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

กรรมการตาม (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัด เป็นไปตามหลักการ นโยบาย และระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด
- (๒) จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา ๑๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็น
- (๓) ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนและชักชวนภาคธุรกิจเอกชนมาลงทุนในจังหวัดและให้มีการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืน
- (๔) จัดทำบันทึกความเข้าใจกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด
- (๕) วิเคราะห์ บูรณาการ และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและคำของบประมาณจังหวัด ก่อนนำเสนอต่อ ก.น.จ.
- (๖) กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และรายงาน ก.น.จ.

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เป็นแนวความคิดที่ต้องการให้จังหวัดมีการพัฒนาเพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในระยะยาว โดยเน้นการขึ้นนำการพัฒนาให้มีการลงทุน โดยภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ มีแนวความคิดหลัก ดังนี้ (คณะอนุกรรมการประสานการวางแผนพัฒนาจังหวัด (อผจ.) : ๒๕๓๗ ,๖-๑๕)

๑. วางแผนโดยยึดจังหวัดเป็นหลัก โดยให้จังหวัดเป็นหน่วยหลักของการวางแผน โดยมายึดสาขาการพัฒนาและไม่ยึดส่วนราชการส่วนใดส่วนหนึ่ง จะต้องไม่ใช้การทำแผน โดยมีการ

แยกส่วนราชการและจะไม่สนับสนุนการให้ส่วนราชการแต่ละส่วนราชการทำแผนของตนเองแล้วส่งเข้ามาในกระทรวง โดยไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้างในจังหวัด เช่น แผนในสาขาเกษตรในจังหวัดมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการ โดยไม่สนใจเรื่องของประมงและปศุสัตว์ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในขณะเดียวกันการวางแผนจากการเกษตรก็มีผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนั้น แต่ปรากฏว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด ไม่มีโอกาสรับรู้ ย่อมทำให้เกิดปัญหาขาดเอกภาพในจังหวัด ฉะนั้นการวางแผนพัฒนาจังหวัดต้องยึดจังหวัดเน้นหลักไม่ใช่ยึดหน่วยงานเป็นหลัก

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเป็นทิศทางของการพัฒนา เป็นแผนการขึ้นนำการพัฒนาโดยที่ทุกส่วนของจังหวัดจะร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด และนำมาใช้อย่างมีระบบสอดคล้องและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่จังหวัด ในทางกลับกันมีอันตรายหรืออุปสรรคตรงไหน มีความเสี่ยงอะไร

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเป็นแผนเชิงรุก หมายความว่า แผนเชิงยุทธศาสตร์ไม่ใช่แผนของการตามแก้ปัญหาหรือมีปฏิกิริยาสนองตอบต่อปัญหาเฉพาะหน้า เป็นแผนกำหนดสิ่งที่เราต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคต และเป็นแผนที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๔. ต้องเป็นแผนที่มีระบบและประเมินผลได้ แผนเชิงยุทธศาสตร์ต้องมีขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนของการใช้ข้อมูลที่เป็นจริงของจังหวัด เพื่อการวางแผนที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน และแผนที่เป็นระบบยังหมายถึงแผนที่มีเป้าหมายชัดเจน รู้ว่าต้องการอะไรและมีเหตุผลที่อธิบายได้ว่าทำไมต้องการสิ่งนั้น ทั้งนี้ เป้าหมายของแผนนั้นจะต้องเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงและการประเมินศักยภาพของการพัฒนาในอนาคตในระยะไกล ซึ่งทำให้เราสามารถประเมินผลได้ว่าที่คาดการณ์ไว้ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นในจังหวัดถ้าปฏิบัติตามแผน และเมื่อถึงเวลาที่กำหนดสิ่งนั้นเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้าไม่เกิดเพราะอะไร และนำไปสู่การวิเคราะห์ ผลที่เกิดขึ้นจริงเป็น Feed Back หรือปรับแผนหรือวางแผนในรอบต่อไปของจังหวัด

๕. กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในจังหวัด การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนต้องมีส่วนร่วมทั้งกระบวนการ มิใช่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ทั้งนี้ ส่วนราชการทุกกรมในจังหวัด ส่วนราชการท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน (NGO) ประชาชนผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ต้องมีตัวแทนเข้าสู่กระบวนการวางแผน เพราะนอกจากจะได้รับความคิดเห็นข้อมูลอย่างรอบด้านแล้ว สิ่งสำคัญที่จะได้รับคือมิติในการมองอนาคตมีกว้างขวางหลากหลายแง่มุมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัด

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แบ่งเป็น ๗ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ : การประเมินสถานะแวดล้อมของจังหวัด (Environmental scanning)

การประเมินสถานะแวดล้อมของจังหวัด ได้แก่ การสำรวจและวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติ/บุคคล นโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อจังหวัดเพื่อประเมินศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัด อุปสรรคหรือกลุ่มการพัฒนาต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจังหวัดให้บรรลุเป้าหมายตามที่จังหวัดต้องการในขณะเดียวกันต้องประเมินปัญหาที่มีอยู่และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขหรือหาวิธีหลบเลี่ยงปัญหา

ทั้งนี้ การประเมินสถานะแวดล้อมของจังหวัดจะต้องแยกเป็น ๒ ประเด็น คือ

๑. การประเมินโอกาส - เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นหรือเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้จังหวัดสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคต ซึ่งจะต้องประเมินให้เห็นชัดเจนว่าโอกาสที่สำคัญต่อการพัฒนาจังหวัดมีอะไรบ้าง

๒. การประเมินอันตราย - เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่จะทำให้จังหวัดเสียหายได้รับผลกระทบและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาจังหวัด ซึ่งจังหวัดจะต้องประเมินอันตรายที่สำคัญของจังหวัดที่มีผลต่อการพัฒนา

กล่าวโดยสรุปการประเมินสถานะแวดล้อมคือการมองเห็นและวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในการไปสู่เป้าหมายของจังหวัดในทุกมิติ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และผลกระทบจากนโยบายของรัฐด้านต่างๆ นอกเหนือไปจากประเด็นปกติ ซึ่งเป็นเรื่องความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน และจัดเป็นการให้บริการและการปฏิบัติงานประจำ

ขั้นตอนที่ ๒ : การประเมินสถานภาพองค์กร (Organization Assessment)

การประเมินสถานภาพองค์กร กล่าวไว้ว่าเป็นการประเมินตัวจังหวัดในเรื่องโครงสร้างจังหวัด ระบบงาน กฎระเบียบ ขนาดของงบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระบบราชการและภาคเอกชน ขนาดของเงินลงทุนภาคเอกชน ศักยภาพของนักลงทุนและนักธุรกิจความร่วมมือในพื้นที่และความต้องการของประชาชน เครื่องมือ สภาพต่าง ๆ ทั้งเชิงปริมาณและศักยภาพ เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ของจังหวัดทั้งจุดแข็งคือข้อได้เปรียบภายในองค์กรที่จะสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในขณะที่จุดอ่อน คือ ข้อเสียเปรียบในองค์กรซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางต่อการบรรลุเป้าหมาย ภารกิจของจังหวัด

การมองภาพและวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของจังหวัดจะต้องนำไปตรวจสอบประเมินต่างๆ กับข้อมูล จะทำให้ทราบว่าจังหวัดมีขีดความสามารถจะทำอะไรได้ทำอะไรไม่ได้ และต้องทำในสิ่งที่เป็นจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็ง นำส่วนที่เป็นจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งมาใช้ให้เป็นประโยชน์ เมื่อนำไปประสานก็ผลการประเมินสถานะแวดล้อม จึงจะสามารถนำเอาจุดแข็งไปสร้างโอกาสให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้ามีอุปสรรคหรืออันตรายมุ่งมายังจุดอ่อนของจังหวัด จังหวัดจะสามารถตั้งรับหรือหาวิธีแก้ไขได้ทันที

ขั้นตอนที่ ๓ : การกำหนดภารกิจหลัก (Mission)

ภารกิจหลัก (Mission Determination) คือ การกำหนดสิ่งที่จังหวัดจะต้องทำและจะเกิดขึ้นหลังจากที่เราทราบว่าจังหวัดต้องการอะไร เป็นอะไร เพื่ออะไร เพื่อใคร ใน ๑๐ ปี ข้างหน้า และจะเป็นได้ทันทีเมื่อผลการประเมินสถานะแวดล้อมปรากฏ ประกอบกับผลการประเมินศักยภาพองค์กร ผสมกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดความต้องการและความคาดหวังทุกฝ่ายในจังหวัด ดังนั้นความต้องการของจังหวัดที่จะตอบคำถามว่าจังหวัดต้องการเพื่ออะไร เพื่อใคร และคำตอบที่เกิดขึ้นก็คือความหมายของคำว่า “ภารกิจหลัก”

ขั้นตอนที่ ๔ : การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective)

เป็นการกำหนดจุดหมายหรือผลสำเร็จที่ต้องการเพื่อปฏิบัติหลังจากที่ทราบภารกิจหลักแล้ว การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมของจังหวัด เพื่อนำจังหวัดไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต ซึ่งวัตถุประสงค์สามารถจำแนกได้ ๒ ส่วน คือ

๑. วัตถุประสงค์โดยรวมของจังหวัด

๒. วัตถุประสงค์เฉพาะส่วนภายในจังหวัด

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์เฉพาะส่วนต่างๆ ภายในจังหวัด เช่น เรื่องการเกษตร การท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งต่างๆ จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของวัตถุประสงค์โดยรวมของจังหวัดที่จะนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายตามที่กำหนดโดยภารกิจหลักของจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๕ : การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)

กลยุทธ์ของจังหวัดเป็นการกำหนดวิธีการ แนวทาง หรือขั้นตอน ที่จังหวัดเลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งวัตถุประสงค์รวม และวัตถุประสงค์เฉพาะส่วน และเมื่อเราบรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้ว นั้นหมายความว่าเรายอมบรรลุถึงภารกิจหลักที่เราต้องการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมีความสัมพันธ์ในเชิงตรรกะ (Logical Linkage) ซึ่งกันและกันของขั้นตอนและระดับต่างๆ ของแผนพัฒนาจังหวัดเชิงยุทธศาสตร์

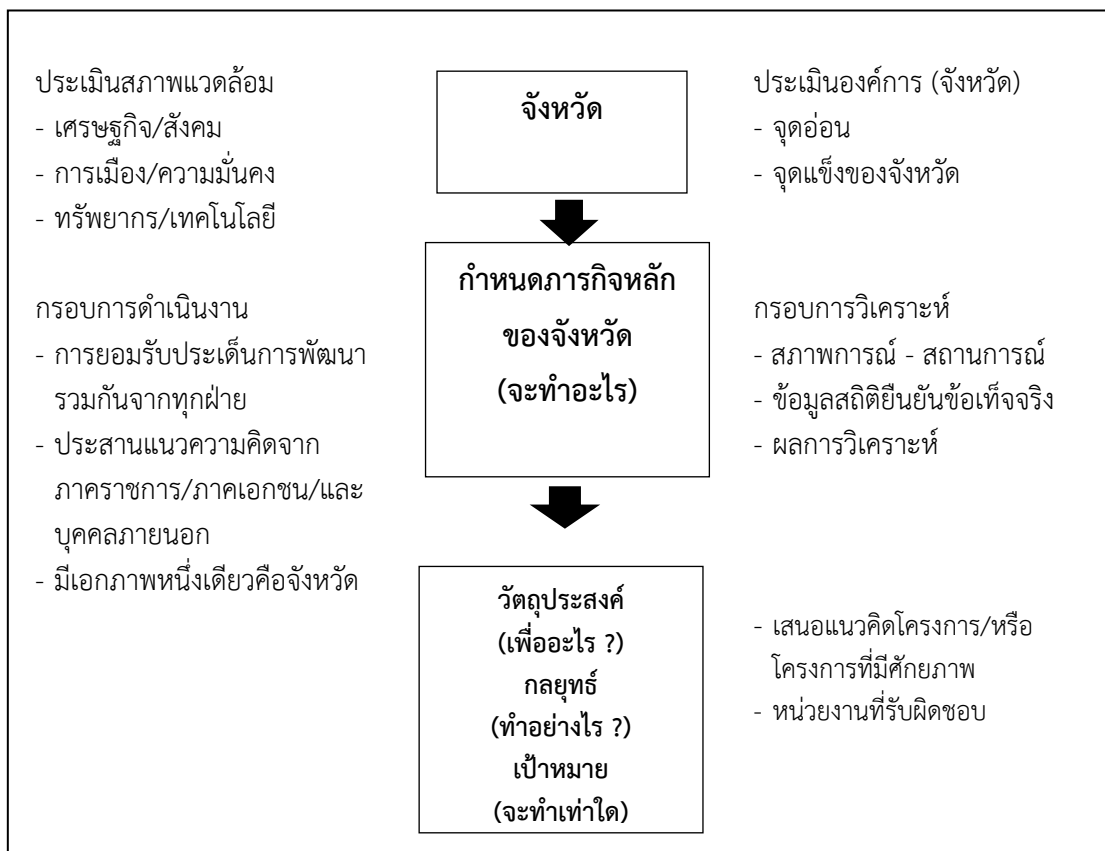
ขั้นตอนที่ ๖ : การกำหนดเป้าหมาย (Target)

เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการในแต่ละกลยุทธ์ให้บรรลุ ภายในเวลาที่กำหนดภายใต้กลยุทธ์ เช่น การกำหนดเป้าหมายช่วงเวลา ๓ ปี ตัวเลขอาจจะเปลี่ยนแปลงเป็น ๗ ปี ก็ไม่มีปัญหา เพราะการกำหนดไว้ ๓ ปี เนื่องมาจากการทำแผนต้องใช้เวลาพอสมควรและกระบวนการงบประมาณต้องขอเพิ่มอีก ๑ ปี ถ้าเกิดปัญหาตกหล่นอะไรก็ยังมีเวลาอีก ๑ ปี ที่จะบรรลุเข้าไปในแผน ฉะนั้นช่วงเวลา ๓ ปี น่าจะเพียงพอที่จะปรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปให้มิงงบประมาณรองรับได้ตามเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ ๗ : การแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ (การจัดทำกรอบของแผนพัฒนาจังหวัด ๕ ปี การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ๕ ปี การจัดทำคำของบประมาณประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปี)

คือขั้นตอนการจัดทำกิจกรรมที่จังหวัดจะต้องกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่เรากำหนดไว้ เช่น ๕ ปี เป้าหมายทางการเกษตรของจังหวัดเป็นอย่างไร เราจะต้องมีแผนปฏิบัติอะไรที่จะบรรลุสู่เป้าหมายนั้น ทั้งนี้ในแผนจะต้องระบุถึงกิจกรรมหลักและงบประมาณที่ชัดเจน สำหรับขั้นตอนปฏิบัติปรากฏตามภาพที่ ๒-๑

แผนภาพที่ ๒-๑ : แสดงขั้นตอนกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

ที่มา : คณะอนุกรรมการประสานการวางแผนพัฒนาจังหวัด (อผจ.) : ๒๕๓๗ , หน้า ๑๕

ผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (๒๕๒๕) ได้ศึกษาทบทวนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยใช้หลักการ ๓ ประการ คือ ๑) หลักการกระจายอำนาจในการบริหาร ๒) หลักเอกภาพในการบริหาร ๓) หลักความสอดคล้องเหมาะสม และได้เสนอแนะแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. ควรมีการกำหนดความหมายและวัตถุประสงค์ของการวางแผนพัฒนาจังหวัดที่ชัดเจนไว้

๒. ควรมีการกำหนดหลักและวิธีการระบุปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการและใช้เป็นหลักในการจัดทำแผนพัฒนา

๓. ควรมีการกำหนดเทคนิคและวิธีการประสานแผนงานและโครงการในแต่ละเรื่องและแต่ละระดับให้ชัดเจน โดยเฉพาะการประสานแผนงาน โครงการระหว่างจังหวัดกับส่วนกลางและภายในจังหวัดเอง ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถจัดทำแผนที่มีลักษณะผสมผสานตามที่ต้องการแล้ว ยังมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการประสานร่วมมือในชั้นการปฏิบัติตามแผนอีกด้วย

๔. ควรขยายขอบข่ายการวางแผนพัฒนาให้ครอบคลุมงานพัฒนาด้านชนบททั่วไป
ชนบทยากจนและเมือง

๕. ควรเพิ่มความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาจังหวัดกับงบประมาณให้มากขึ้น
ด้วยการให้จังหวัดเป็นผู้จัดตั้งงบประมาณ

๖. ควรให้เมืองหลักเพียงองค์กรเดียว เพื่อมุ่งให้เกิดเอกภาพในการบริหารองค์กรนี้
ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดไม่ว่าจะเป็นวางแผน
และการพัฒนาชนบทยากจน ชนบททั่วไปและการพัฒนาท้องถิ่น

๗. ควรปรับปรุงสำนักงานจังหวัดให้เป็นหน่วยงานช่วยอำนวยความสะดวกด้านการวางแผน
พัฒนาจังหวัดอย่างแท้จริง

๘. ควรมีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผน

มนุชญ์ วัฒนโกเมร (๒๕๓๔-๒๕๓๕ : ๖๑-๖๓) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์
การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดได้สรุปจุดอ่อนและจุดแข็งการดำเนินงานตามกระบวนการ
วางแผนพัฒนาจังหวัดไว้ ดังนี้

๑. จุดอ่อน

๑.๑ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๑.๑.๑ โครงสร้างและองค์กรในการวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นการกำหนด
โดยอาศัยองค์กรภาคราชการเป็นหลัก ในแต่ละระดับยังไม่ได้กำหนดให้องค์กรภาคเอกชน เข้ามามี
ส่วนร่วมอย่างเป็นทางการชัดเจน

๑.๑.๒ รูปแบบ วิธีการวางแผนยังไม่เปิดโอกาสให้เกิดลักษณะของการขึ้นนำการ
พัฒนาในลักษณะของการรองรับสถานการณ์ ยังคงเป็นการวางแผนที่มุ่งจะแก้ไขปัญหาและสนองความ
ต้องการพื้นฐานของภาคราชการเป็นหลักเหมือนเดิม เป็นการวางแผนในลักษณะกิจกรรมของการ
พัฒนาเท่านั้น

๑.๑.๓ ไม่มีความชัดเจนในการประสานแผนงานและโครงการต่างๆ ที่จะทำให้
เกิดประโยชน์สูงสุด ยังมีลักษณะของการประมวลโครงการและการจัดหมวดหมู่ของโครงการเท่านั้น
ขาดการมองปัญหาและเป้าหมายพัฒนาร่วมกันอย่างจริงจังในรูปของการประสานแผนการปฏิบัติจริง
และมีทิศทางที่ชัดเจน

๑.๒ การสนับสนุนให้เกิดการดำเนินตามแผน

๑.๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างระบบแผนกับระบบงบประมาณยังเป็นไปในลักษณะ
ที่ให้อำนาจการจัดสรรคงอยู่ที่ส่วนกลาง โดยเฉพาะแต่ละกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ที่จะสนับสนุน
งบประมาณหรือไม่เพียงไร จังหวัดจึงยังคงจัดเตรียมแผนเพื่อการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนกลางอยู่
ยังไม่มีวงเงินชัดเจนที่มอบอำนาจให้จังหวัดดำเนินการได้เองตามแผน และการจัดตั้งงบประมาณได้เอง

๑.๒.๒ ยังไม่มีการแบ่งแยกวิธีการหรือระเบียบปฏิบัติให้ชัดเจนตามแหล่ง
ผู้รับผิดชอบหรือแหล่งงบประมาณที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงว่าควรเป็นในส่วนใด เช่น ส่วนที่ราชการ
บริหารส่วนภูมิภาค (จังหวัด) รับผิดชอบดำเนินการ ส่วนที่จะขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง
ส่วนที่ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการได้ และส่วนการลงทุนของธุรกิจเอกชนหรือ
ภาคเอกชน เป็นต้น

๑.๑.๓ องค์การประสานการดำเนินงานในส่วนกลางในแต่ละส่วนตามข้อ ๑.๒.๒ ยังไม่ได้กำหนดองค์การประสานงานกลางอย่างชัดเจนเป็นทางการ โดยเฉพาะในรูปของคณะกรรมการ และมีสำนักงานเลขานุการที่จะดูแลรับผิดชอบในแต่ละส่วนที่จะประสาน ให้เกิดการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัด

๑.๓ การพัฒนาประสิทธิภาพและประเมิณผลการดำเนินงาน

๑.๓.๑ ยังขาดการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีบทบาทในการวางแผน การเสนอของบประมาณตามแผนได้

๑.๓.๒ การฝึกอบรมด้านเทคนิควิชาการ โดยเฉพาะการระบุปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาความต้องการ และการขึ้นไปถึงศักยภาพ โอกาสสู่ทางการพัฒนาจุดเด่นและจุดด้อยต่างๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการวางแผนพัฒนาจังหวัดยังไม่มีทำให้ความสำคัญในเรื่องนั้น ที่จะดำเนินจริงจังและต่อเนื่อง จึงขาดทิศทางที่ชัดเจนว่าในอนาคตจังหวัดจะเติบโตไปทิศทางใด

๑.๓.๓ การติดตามและประเมินผลเป็นการดำเนินงานที่ขาดการใช้ประโยชน์จริงจัง ไม่สามารถระบุปัญหาที่ชัดเจนในเชิงสถิติตัวเลข ทั้งกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายและงบประมาณหรือทรัพยากรที่ควรจัดสรรให้อย่างชัดเจนเป็นระบบต่อเนื่องในช่วงเวลาของแผน

๒. จุดแข็ง

๒.๑ กระบวนการวางแผน

๒.๑.๑ มีการกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติเป็นทางการ ซึ่งภาคราชการจะต้องดำเนินการตามที่ระบุไว้

๒.๑.๒ มีงบประมาณสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติได้ มีหน่วยงานรับผิดชอบและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายรองรับ

๒.๑.๓ ได้มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง เป็นทางการมาตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ ๕ จนถึงปัจจุบันภายใต้ระบบ กชช. เป็นเวลาเศษ ๑๐ เศษแล้ว ฉะนั้นความเข้าใจ การยอมรับ จึงมีอยู่ทั่วไปและในระดับที่น่าพอใจ

๒.๑.๔ มีการปรับปรุงระเบียบวิธีการวางแผน และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานร่วมกัน จึงอยู่ที่เทคนิคและวิธีการที่จะประสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นสูงสุด

๒.๒ องค์การปฏิบัติงาน

๒.๒.๑ เป็นการวางแผนโดยระบบราชการเป็นหลัก มีองค์กรเกี่ยวข้องตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะในระดับจังหวัดมีตัวแทนของภาครัฐที่เป็นหน่วยปฏิบัติและระดับอำเภอเป็นหน่วยสุดท้ายที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆประจำอยู่ ทำให้มีผู้รับมอบหมายการปฏิบัติสู่พื้นที่ได้โดยง่ายและตามแผนที่วางไว้

๒.๒.๒ สถาบันราชการได้รับการยอมรับและนับถือจากทุกฝ่าย การประสานกับองค์กรอื่นๆ ทั้งภาคเอกชนและธุรกิจเอกชน และกับประชาชนเป็นไปได้โดยสะดวก และได้รับความร่วมมืออย่างดี ประเด็นสำคัญก็คือ การส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและเห็นประโยชน์สุขร่วมกันของทุกฝ่าย

ร้อยตรี ปฏิภาณ จุฑะพุทธิ (๒๕๒๙ : ๑๑๑ - ๑๑๒) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดทำแผนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีการวางแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปว่าการวางแผนพัฒนาจังหวัดประสบกับปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. เน้นการให้ความสำคัญทางด้านการควบคุมโดยส่วนกลางมากเกินไป กล่าวคือ มีการกำหนดขั้นตอนการประสานงานไว้หลายขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้น กล่าวคือในแง่คุณภาพของแผนอาจไม่ดีพอ

๒. ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการวางแผนพัฒนาจังหวัดกับงบประมาณมีน้อย กล่าวคือ อำนาจในการจัดสรรงบประมาณทั้งหมดอยู่ที่ส่วนกลาง

๓. ขาดความชัดเจนทั้งด้านประเภทและวิธีการประสานแผนและโครงการจนบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องว่าจะประสานแผนงานและโครงการอย่างไร จึงให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และเป็นการประหยัดที่สุด กล่าวคือ หาก กพจ. ไม่ทราบทั้งวิธีการ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการประสานแผนงานและโครงการแล้ว กพจ. จะไม่สามารถประสานแผนงานและโครงการได้ หากแต่เป็นการประมวลโครงการต่างๆเข้าด้วยกัน ดังจะเห็นจากการวิจัยพบว่า กพจ. มีความต้องการให้ส่วนกลางให้ความรู้และข้อเสนอแนะในการวางแผนพัฒนาจังหวัดเพิ่มเติม

สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๓๘) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปรับปรุงระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยค้นพบปัญหาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไข โดยปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับองค์การการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรเพื่อการวางแผนเพื่อการพัฒนาจังหวัด ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด ปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัด ควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการวางแผนให้มีความทันสมัยตามกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ โดยอาศัยหลักการวางแผนในเชิงกลยุทธ์ คือ มีการสร้างวิสัยทัศน์ของการพัฒนาจังหวัดในระยะยาวที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับจากบุคคลฝ่ายต่างๆ ยึดเอาภารกิจและวัตถุประสงค์เป็นหลักในการดำเนินการพัฒนาจังหวัดและระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และมีการตรวจวัดผลสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาจังหวัดตามกลยุทธ์แผนงานโครงการ/งานต่างๆ ที่วางไว้ ซึ่งมีกระบวนการเริ่มต้นจากการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาจังหวัดในระยะยาว อันเป็นผลจากการวิเคราะห์หาโอกาสและข้อจำกัด ศักยภาพ จุดแข็ง และจุดอ่อนด้านต่างๆ ของจังหวัดและจะทำให้ฝ่ายต่างๆ สามารถกำหนดทิศทาง ภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน จากนั้นทางจังหวัดจะต้องนำเอายุทธศาสตร์หรือทิศทางพัฒนาดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนงานขึ้นมารองรับ ซึ่งควรมีลักษณะที่ครอบคลุมในทุกด้าน อาทิเช่น การพัฒนาเศรษฐกิจทางการลงทุน การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนประเด็นปัญหาเฉพาะต่างๆ เช่น ยาเสพติด โรคเอดส์ การท่องเที่ยว การกีฬา เป็นต้น ในรูปของโครงสร้างแผนงาน อันประกอบด้วยแผนงานด้านต่างๆ เป้าหมายรวมและเป้าหมายรายปี โครงการ/งาน จะต้องเชื่อมโยงแผนงาน โครงการ/งานของระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการอื่นๆ ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาต่างๆ เพื่อให้เกิดการสอดประสานและมีเอกภาพในการดำเนินงาน

นิรันดร์ชัย เพชรสิงห์ (๒๕๓๖-๒๕๓๗) ได้เสนอผลการวิจัยยุทธศาสตร์การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดในอนาคต ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ยังมีปัญหาและจุดอ่อน ๔ ประการ คือ

๑. กระบวนการวางแผน พบว่ายังมีกระบวนการวางแผนพัฒนาจังหวัดที่แท้จริง วิถีปฏิบัติในอดีตเป็นเพียงการสื่อข่าวข้อมูล ระหว่างส่วนกลางกับจังหวัดเท่านั้น

๒. เนื้อหาของแผน พบว่า แผนพัฒนาจังหวัดในอดีตยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่ควรพัฒนาในพื้นที่จังหวัด กล่าวคือ เนื้อหาของแผนแต่ละด้านแต่ละสาขายังแยกกันอยู่คนละเล่มคนละฉบับ รวมทั้งวิธีการและระยะเวลาจัดทำแผนยังแตกต่างกันอยู่

๓. บทบาทขององค์กรและบุคลากรในการวางแผนพัฒนาจังหวัดยังคงอยู่ในอำนาจการตัดสินใจของภาคราชการเป็นหลัก รวมทั้งองค์กรและบุคลากรของราชการยังไม่มีลักษณะเป็นหน่วยงานวางแผนที่แท้จริง ตลอดจนบทบาทและรูปแบบขององค์กรและบุคลากรภาคเอกชนที่จะร่วมมือกับภาคราชการในการพัฒนาจังหวัดยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๔. การกระจายอำนาจในการบริหารแผนและงบประมาณ พบว่า ส่วนกลางยังสงวนอำนาจในการบริหารแผนงาน และงบประมาณที่ลงไปดำเนินการในพื้นที่ของจังหวัด

จากผลการศึกษาดังกล่าว นิรันดร์ชัย เพชรสิงห์ ได้เสนอแนะแนวทางยุทธศาสตร์การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดในอนาคตไว้ดังนี้

๑. จะต้องมีการจัดระบบการบริหารการวางแผนพัฒนาจังหวัดให้มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดในลักษณะของแผนสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Plan) ซึ่งเป็นแผนชี้นำระยะยาวที่กำหนดทิศทางพัฒนาอีก ๑๐-๒๐ ปีในอนาคต โดยประสานแผนงานตามหน้าที่ (Functional Plans) ต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยึดพื้นที่ในการวางแผนเชิงรุก โดยพิจารณาจากโอกาสและข้อจำกัดของสถานะแวดล้อม รวมถึงจุดอ่อนจุดแข็งขององค์กรในจังหวัดเป็นหลักในการวิเคราะห์ กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อกำหนดแนวทางร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาที่จะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดในอนาคต ซึ่งจะนำไปปฏิบัติในรูปของแผนพัฒนาจังหวัด ๕ ปีและแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีต่อไป

๒. ผลักดันในระดับนโยบายให้ทุกหน่วยงานยอมรับและเห็นประโยชน์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด ซึ่งจะต้องชี้แจงและกระจายแนวความคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและดำเนินการในแนวทางเดียวกันต่อไป

๓. เพื่อให้ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการฝึกอบรม (Training) ในเรื่องของกระบวนการวางแผนอย่างเข้มข้น ภายใต้แนวความคิดของแผนสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Plan) โดยมีบุคลากรจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำแผนทุกชั้นตอน และมีการกระจายอำนาจในการบริหารแผนและงบประมาณอย่างเหมาะสม

๔. ควรมีการวิจัยเฉพาะเรื่อง ในแต่ละองค์ประกอบที่จะมีการศึกษาในแนวกว้างไว้แล้ว เพื่อวิเคราะห์เจาะลึกในแต่ละองค์ประกอบอย่างละเอียด ผลการศึกษาก็สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติของแต่ละองค์ประกอบนั้น ๆ ต่อไป

รุ่งทิพย์ เหล็กดี (๒๕๕๑ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณจังหวัดของสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณจังหวัดมากคือ ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย ปัจจัยด้านการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ผลการปฏิบัติงานพันธกิจตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔ ทั้งสี่ด้าน ประกอบด้วย พันธกิจด้านสังคม พันธกิจด้านเศรษฐกิจ พันธกิจด้านความมั่นคง และพันธกิจด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณจังหวัดมีความเร่งด่วนและจำกัด ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและงบประมาณจังหวัดไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุม

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

สถาปณพระปกเกล้า (<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=แผนพัฒนาจังหวัด>) : ได้ให้คำจำกัดความถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดว่า เป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพให้สนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยต้องแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน

แผนพัฒนาจังหวัด เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายในการพัฒนา วิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยนำเอาแนวความคิดการพัฒนาแบบองค์รวม และการบูรณาการเป็นกรอบแนวทางดำเนินการตั้งแต่ขั้นการวางแผนกลยุทธ์ จนถึงขั้นการวางแผนปฏิบัติการ

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมระยะยาว (๔ ปี) แต่ไม่ยึดมั่นว่าจะต้องใช้ระยะเวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัญหาและความต้องการของประชาชนในขณะนั้น จึงสามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการปรับเปลี่ยนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการพัฒนาของประเทศ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (<https://www.trf.or.th>) : ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งถือเป็นโมเดลบริหารราชการแนวใหม่ เกิดขึ้นจากการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้แต่ละจังหวัดสามารถตั้งของบประมาณได้เอง โดยไม่ต้องรอการตั้งงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลาง ทำให้แต่ละ

จังหวัดต้องจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นเอง เพื่อเตรียมการรองรับระบบบริหารราชการแนวใหม่โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี และกระทรวงมหาดไทย ต่างเห็นความจำเป็นที่จะต้องหาทางสนับสนุนให้แต่ละจังหวัดสามารถจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และแผนของงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนทั้งจากหน่วยงานท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคชุมชน เพื่อให้เกิดข้อมูลความรู้ที่จะช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด

ดร. สุรพล กาญจนะจิตรา รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (๒๕๕๑ : ๑๕-๑๖) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดไว้ในวารสารดำรงราชานุภาพ ฉบับที่ ๒๗ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า กฎหมายกำหนดให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ฉะนั้น แผนพัฒนาจังหวัดเป็นจุดเชื่อมระหว่างแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติกับความต้องการของประชาชน โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประชุมหารือกับหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม ผู้แทนภาคเอกชน การสรรหาให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดไว้

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมีวัตถุประสงค์ คือ ต้องการที่จะให้เป็นแผนรวมของทั้งส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เราเคยกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล แต่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)ต้องการให้จังหวัดกำกับดูแลทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมด้วย

สุวัฒน์ ตันประวัตติ ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร (๒๕๕๑ : ๑๘-๒๐) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดไว้ในวารสารดำรงราชานุภาพ ฉบับที่ ๒๗ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า แผนพัฒนาจังหวัดดั้งเดิมเกิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๙-๒๕๒๐ จากแนวความคิดของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานหรือ Integrated rural development มีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ สศช. เป็นผู้ประสานงานโดยการสนับสนุนของ UNDP มีกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ ๔ กระทรวงหลัก ร่วมงานกันศึกษา

การวางแผนพัฒนาจังหวัดในยุคแรกๆ ยังเป็นเรื่องที่เกินความเข้าใจของข้าราชการสมัยนั้น แม้แต่ข้าราชการระดับสูงๆ ในจังหวัดก็ยังไม่มีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องวางแผน ในเมื่อไม่มีเงินงบประมาณสนับสนุน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการของรัฐบาลก็ไม่ได้มาจากแผนของจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขณะนั้นจึงมักจะถูกมองว่าเสียเวลาและสิ้นเปลืองเงินไปเปล่าๆ ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่า รัฐบาลหรือกรมต่างๆ ที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี มักไม่ได้ใช้ข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัดเป็นหลัก

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.๒๕๓๙-๒๕๔๐ เป็นต้นมา ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารคมนาคมยุคใหม่ ความสนใจของบ้านเมืองเริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รัฐบาลให้ความสำคัญกับเรื่องเศรษฐกิจมากกว่าเรื่องสังคม เพราะเกือบทุกประเทศทั่วโลกหันมาแข่งขันทางเศรษฐกิจกันมากขึ้น คงเพื่อกอบกู้สถานการณ์เศรษฐกิจของตนเองเป็นหลัก

รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศหลังการเลือกตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดแนวโน้มด้านเศรษฐกิจเป็นตัวนำมุ่งหมายที่จะสร้างและเพื่อขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจให้กับทุกหน่วยเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ แนวคิดการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ โดยให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดก็เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดกรอบแนวคิดวิจัย จึงเป็นการกำหนดกรอบแนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. การกำหนดและนำกรอบนโยบาย ขั้นตอน วิธีการแผนและงบประมาณของ ก.บ.ภ./ก.น.จ. ไปปฏิบัติ
2. จังหวัดรวบรวมข้อมูลศักยภาพและความต้องการของประชาชนในจังหวัด
3. จังหวัดโดย ก.บ.จ. วิเคราะห์เพื่อกำหนดศักยภาพและความต้องการของจังหวัด (SWOT Analysis)
4. ก.บ.ภ. จัดทำร่างแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด
5. จังหวัด โดย ก.บ.จ.จัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด
6. จังหวัดจัดประชุมปรึกษาหารือทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่างแผนพัฒนาจังหวัด
7. ปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สมบูรณ์
8. ก.น.จ.พิจารณากลับกรองและเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดเสนอ ก.บ.ภ. พิจารณานำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
9. ครม.พิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด และ ก.น.จ.
10. จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/คำของบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

สรุป

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน คือ การจัดโครงสร้างหน่วยงานราชการและองค์การภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินจะมีพื้นฐานมาจากแนวความคิดในการใช้อำนาจปกครอง ๓ ประการ คือ หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization) หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization)

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยทั้ง ๓ ส่วนนี้ ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน อันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย นโยบาย และคำสั่งของคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

การบริหารราชการส่วนกลาง คือ ใช้หลักการรวมอำนาจ โดยให้อำนาจการบังคับบัญชา และการวินิจฉัยสั่งการสูงสุดอยู่ในส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานครอันเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ แบ่งส่วนราชการออกเป็น (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี (๒) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง (๓) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง (๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง สำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการดังกล่าวนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค คือ ใช้หลักการแบ่งอำนาจ โดยราชการส่วนกลางเป็นเจ้าของอำนาจ แล้วแบ่งอำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการให้แก่ภูมิภาคนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และการปฏิบัติของภูมิภาคนั้นจะต้องให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ จะต้องไม่ขัดต่อนโยบายของส่วนกลางหรือของคณะรัฐมนตรี หรือตัวบทกฎหมายของประเทศ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มี ๒ ระดับ คือ จังหวัด และอำเภอ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือ ใช้หลักการกระจายอำนาจ ที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยที่ห้ามขัดต่อกฎหมายของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน กิจกรรมที่ทำได้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการพัฒนา มีอิสระในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือการสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่น ออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ มาบังคับในเขตการปกครองของตนได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีรูปแบบ (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (๒) เทศบาล (๓) สุขาภิบาล และ (๔) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

โดยเฉพาะการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่ราชการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม แบ่งอำนาจ หรือปันอำนาจไปให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้บริหารหรือดำเนินการแทนตามเขตการปกครองของประเทศ อันได้แก่ จังหวัด และอำเภอ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้นๆ ซึ่งช่วงที่ผ่านมาได้นำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) มาใช้ในระบบราชการ เรียกว่า “การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ” และปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานส่วนภูมิภาคไปสู่ระบบผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ และมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้จังหวัดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด รวมตลอดถึงความพร้อมของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนและแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งถือเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมระยะยาว

บทที่ ๓

แนวทางการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในอดีต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙ ได้กำหนดมาตรการให้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละภาคไว้โดยละเอียด นอกจากนี้ยังกำหนดการพัฒนาแยกตามสาขาไว้ในการพัฒนาเมืองและท้องถิ่น ค่าใช้จ่ายงบประมาณความเจริญในชนบทประมาณ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๐ ของค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาของรัฐบาลทั้งสิ้น และความสำเร็จในการส่งเสริมความเจริญส่วนภูมิภาคที่ลดความเหลื่อมล้ำในรายได้ และความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท จำต้องอาศัยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นเป็นแนวทางการวางแผนจากเบื้องล่าง (Bottom-up) ไปสู่แผนพัฒนาร่วม เพื่อให้การพัฒนาให้ผลประโยชน์แก่ประชาชนได้ทั่วถึง ตรงกับสถานะความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ในชนบท ตลอดจนการสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ๒๕๑๐ : ๑๑)

เนื่องจากความสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าวได้มีการพยายามที่จะนำแผนพัฒนาจังหวัดในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ นับแต่ปี ๒๕๔๕ เริ่มจากแผนการบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งนำมาสู่แผนพัฒนาจังหวัดหลังจากประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๑

๑. แผนการบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๕๔๕

จากข้อเท็จจริงที่ว่าราษฎรในขณะนั้นประมาณร้อยละ ๘๕ ของประเทศ อาศัยอยู่ในถิ่นชนบท ควรได้รับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงได้กำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (นายเจือ อ่ำพันธ์ ๒๕๑๑ : ๓๗-๓๘)

๑.๑ สร้างโครงของสังคมทั้งด้านวัตถุและจิตใจ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เรียกว่า ผู้ช่วยฝ่ายการทำงาน ชายหนึ่ง หญิงหนึ่ง และผู้ช่วยฝ่ายการอบรม ชายหนึ่ง หญิงหนึ่ง ร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยเดิม เป็น “คณะกรรมการหมู่บ้าน” เพื่ออบรม เร่งรัดและร่วมกับประชาชน ดำเนินกิจการของท้องถิ่น

๑.๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจให้ราษฎรในชนบทที่มีการครองชีพที่ดีขึ้น ในการดำเนินงานมีเจ้าหน้าที่ของทางราชการ เรียกว่า “ปลัดอำเภอประจำตำบล” ปฏิบัติงานร่วมกับหมู่บ้าน แต่แผนบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับการปฏิบัติอยู่เพียง ๖ ปี ก็ยกเลิกสาเหตุใหญ่ของการดำเนินงานตามแผนไม่บรรลุผลสำเร็จ เนื่องจากปลัดอำเภอประจำตำบลเร่งรัดจะให้มีความสำเร็จตามแผนการมากเกินไปจนประชาชนตามไม่ทัน และไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผน

๒. แผนการบูรณะชนบท พ.ศ. ๒๔๙๔

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีการรื้อฟื้นแผนการบูรณะชนบทมาประกาศใช้ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๔๙๔ โดยเห็นว่า การถือหน่วยอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นหน่วยพัฒนาความเจริญในทางเศรษฐกิจและสังคมในชนบท ย่อมไม่สามารถทำให้ประชาชนตามชนบทได้รับผลโดยตรง เนื่องจากอำเภอและกิ่งอำเภออยู่ห่างไกลจากประชาชน จึงควรกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ชนบท โดยตั้งคณะกรรมการบูรณะชนบทของแต่ละตำบล โดยมีปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกคน และกรรมการเลือกตั้งราษฎร ๓ คน ขึ้นปฏิบัติงาน ซึ่งแบ่งเป็นส่วนใหญ่ คือ การปกครอง การโยธา การสาธารณสุข การศึกษา สังคม และกีฬา

แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าแผนการบูรณะชนบท ไม่ได้ลงมือปฏิบัติแต่อย่างใด เนื่องจากไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๔๙๔

ต่อมาได้มีโครงการพัฒนาท้องถิ่นแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ถึง ๒๕๐๓ แล้วโอนงานให้กรมประชาสงเคราะห์ กรมการปกครอง ตามลำดับ จนกระทั่ง ตั้งเป็นกรมพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นก็มีการตามโครงการต่างๆ เช่น การเร่งรัดพัฒนาชุมชน หน่วยการพัฒนาการเคลื่อนที่ได้ปฏิบัติงานทางพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ทั้งหมดนี้หาได้ดำเนินการตามหลักการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบแผนที่สมบูรณ์ (Comprehensive Plan) จนกระทั่งคณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เริ่มให้จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำแผนพัฒนาจังหวัดขึ้น ภายหลังจากที่ได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่หนึ่ง ช่วงแรก พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ ไปแล้ว

๓. แผนพัฒนาระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๒

เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๒ ประธานคณะกรรมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จอมพล ประภาส จารุเสถียร ได้ตั้งคณะทำงานวางแผนระดับจังหวัด ซึ่งมีความเป็นมาและการดำเนินงานที่สำคัญควรกล่าวพอสังเขป ดังนี้ (กองฝึกอบรม กรมการปกครอง ๒๕๑๓ : ๕-๗)

๓.๑ ความเป็นมาของการวางแผนพัฒนาจังหวัด

ในระยะเริ่มแรกคณะเจ้าหน้าที่อันประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐฯ (องค์การยูซอม) ได้ร่วมประชุมหารือกันหลายครั้ง เพื่อพิจารณาหาช่องทางในการวางแผนพัฒนาระดับจังหวัด เพราะแม้ประเทศไทยจะได้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาแล้ว ๒ ระยะ คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนที่ ๑ เป็นแผน ๖ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๐ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็ตาม ประเทศไทยยังไม่เคยได้จัดให้มีการวางแผนพัฒนาในระดับจังหวัดที่แสดงถึงความต้องการอันแท้จริงของประชาชน และสอดคล้องประสานสัมพันธ์ในด้านการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในจังหวัด ไม่มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน หรือแม้จะมีอยู่บ้างก็เป็นส่วนน้อย เพราะไม่ได้มีการวางแผนเป็นส่วนรวมของทั้งจังหวัด

๓.๒ การจัดรูปองค์การวางแผนพัฒนาระดับจังหวัด

การวางแผนพัฒนาระดับจังหวัดเป็นแผนพัฒนาส่วนรวมของจังหวัด ผู้ที่จะเป็นผู้วางแผนพัฒนาจังหวัดในแต่ละจังหวัดจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้นๆ เพราะจังหวัดย่อมเป็นผู้ทราบสภาพและความสามารถของจังหวัดได้ดียิ่งกว่าใครๆ ทั้งสิ้น โดยจัดรูปหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางแผนระดับจังหวัดเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับบริหารและกำหนดนโยบาย และระดับผู้ปฏิบัติงาน การวางแผนโดยแท้จริง ตามหลักการจัดรูปองค์การบริหารงานสมัยใหม่ที่แยกงานด้านบริหารกับด้านปฏิบัติออกจากกัน โดยคณะกรรมการโครงการพัฒนาระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการนี้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และควบคุมการวางแผนพัฒนาจังหวัดให้สำนักงานคณะกรรมการโครงการพัฒนาเป็นผู้ปฏิบัติ อาจสรุปหน้าที่ของคณะกรรมการได้สั้นๆ คือ ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ด้วยผู้ที่มีมาจาก ๓ ฝ่ายด้วยกัน ฝ่ายประชาชน ฝ่ายข้าราชการ และฝ่ายที่มาจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๓.๓ แผนประจำปีของจังหวัด (Annual Plan)

งานวางแผนประจำปีนั้น เป็นงานประจำที่ต้องทำทุกปี สำคัญสำคัญของงานคือการปรับปรุงแผนพัฒนาระดับจังหวัด (แผนห้าปี) ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงยิ่งขึ้น โดยวิธีแบ่งแผนห้าปีออกเป็นแผนย่อยๆ ห้าแผนสำหรับแต่ละปี แต่การแบ่งนั้นมิใช่จะทำตรงไปตรงมาแบบเอาโครงการต่างๆ มาถัวเฉลี่ยออกไปในระยะเวลาห้าปี ผู้วางแผนประจำปีจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงในการดำเนินงานตามโครงการแต่ละโครงการ และนำเอาการเปลี่ยนแปลงนานาประการที่เกิดขึ้นหลังจากการทำแผนห้าปีมาประมวลไว้ในแผนประจำปี จังหวัดควรที่จะปรับปรุงโครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาระดับจังหวัดให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในแต่ละปี ซึ่งจะได้รับการคืบหน้า และการติดตามผลของการพัฒนาและหากมีโครงการใหม่ที่จำเป็นจะต้องดำเนินการ ก็ให้ทางจังหวัดพิจารณาเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษได้ นอกจากนั้นแผนประจำปีควรจะสอดคล้องกับงบประมาณประจำปีนั้นๆ และค่าใช้จ่ายพัฒนาที่กำหนดไว้ในโครงการต่างๆ ควรจะใกล้เคียงกับค่าใช้จ่ายที่จะได้รับอนุมัติตามวิธีการงบประมาณ

แผนประจำปีมีระยะเวลาตามปีงบประมาณ การทำแผนควรจะแล้วเสร็จก่อนการเริ่มต้นของปีงบประมาณ คือก่อนเดือนตุลาคมของแต่ละปี

การวางแผนพัฒนาระดับจังหวัดที่ได้กล่าวมา มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้บรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ของแผนพัฒนาระดับจังหวัด อาจสรุปได้ดังนี้

๑. ประโยชน์ด้านการบริหาร การวางแผนพัฒนาระดับจังหวัด เท่ากับการจัดเตรียมการตัดสินใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต ย่อมเป็นการสนับสนุนให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติบรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ การวางแผนพัฒนาจังหวัดไว้อย่างถูกต้องสมบูรณ์จะทำให้เจ้าหน้าที่ดำเนินงานด้านต่างๆ ไปได้โดยมีประสิทธิภาพ ประหยัดทั้งเวลา กำลังคนและวัสดุ ตลอดจนงานทำให้การดำเนินงานต่อเนื่องกัน แม้จะเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่สามารถขจัดปัญหาซ้ำซ้อนได้

๒. ประโยชน์ด้านสังคมและการเมือง เนื่องจากการวางแผนพัฒนาระดับจังหวัด ตั้งอยู่บนพื้นฐานตามความต้องการของประชาชน จึงทำให้ประชาชนมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาโดยตรง เท่ากับเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

การวางแผนพัฒนาจังหวัด เป็นการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับกิจการทุกส่วน นับแต่รัฐบาล ส่วนท้องถิ่น ส่วนรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนजनส่วนเอกชน จึงทำให้การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมีปัญหาอันนับประการ ซึ่งอาจจำแนกออกไปตามสาเหตุของปัญหาจากการวางแผนจังหวัด ดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับระบบโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน จังหวัดเป็นเขตการปกครองที่มีหน่วยงานราชการปฏิบัติการอยู่ในท้องที่หลายประเภท คือ (กองฝึกอบรม กรมการปกครอง , ๒๕๑๓ : ๙๖)

๑.๑ ราชการบริหารส่วนกลาง เป็นหน่วยงานปฏิบัติอยู่ในจังหวัด โดยมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อส่วนกลาง อาทิ แขวงทางหลวงจังหวัด แขวงทางหลวงชนบทจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดิน เป็นต้น แต่ละหน่วยงานมีความสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

๑.๒ ราชการบริหารส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยงานซึ่งปฏิบัติงานอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด เช่น ที่ทำการปกครองจังหวัด เกษตรจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด แรงงานจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น หน่วยงานแต่ละหน่วยงานต้องรับนโยบายจากกระทรวง ทบวง กรม เจ้าสังกัดไปดำเนินการในท้องที่ที่รับผิดชอบ

๑.๓ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมไปถึงกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งดำเนินการโดยอิสระ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ควบคุมดูแล

๒. ปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านวิชาการ การวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นวิทยาการใหม่ มีขั้นตอนที่วางแผนยุ่งยาก ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์และอาศัยข้อมูลต่างๆ แต่ข้าราชการ พนักงาน ตลอดจนजनส่วนเอกชนที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดยังคงมีประสบการณ์และทัศนคติอย่างเดิม จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ขาดกำลังเจ้าหน้าที่และหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยเฉพาะขาดนักวิชาการที่จะเป็นนักวางแผน

๒.๒ การทำงานของคณะทำงานหรืออนุกรรมการสาขาต่างๆ ยังขาดประสบการณ์ในการวางแผน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการสนับสนุนด้านการเงิน ยังมองไม่เป็นที่น่าพอใจตามแผนที่กำหนดไว้ จึงเป็นภาระหนักแก่ประธานกรรมการและเลขานุการที่จะต้องปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไปฝ่ายเดียว

๒.๓ ขาดสถิติข้อมูลต่างๆ ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการนำมาวิเคราะห์ และถ้าเป็นสถิติตัวเลขข้อมูลย้อนหลังขึ้นไป ๔-๕ ปี แล้วจัดทำได้ยากมาก เมื่อข้อมูลไม่เพียงพอเท่าใด การวางแผนพัฒนายิ่งคลาดเคลื่อนไปเท่านั้น

๒.๔ แผนพัฒนาจังหวัด นักวางแผนทางการพัฒนาไม่ครบถ้วนทุกสาขา ส่วนใหญ่ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ วัฒนธรรม ศิลปะวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้แผนไม่สมบูรณ์คลาดเคลื่อนต่อสภาพความเป็นจริง

๒.๕ การติดตามผลและการประเมินผลไม่ได้กระทำอย่างจริงจัง เพราะขาดกำลังเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญโดยเฉพาะ

๓. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัด ทำให้เกิดปัญหาในกรณีต่างๆ ดังนี้

๓.๑ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด ทั้งที่เป็นหน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลาง และหน่วยราชการภูมิภาค ตลอดจนหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งยังขาดความร่วมมือเท่าที่ควรอีกด้วย

๓.๒ ขาดลักษณะความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามแผน ผู้มีอำนาจหรือหัวหน้าหน่วยงานมักจะละเลยต่อแผนเดิมที่วางไว้ หรือดำเนินการไปแล้ว ซึ่งต้องการการปฏิบัติที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกันไป

๓.๓ ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ทำให้แผนพัฒนาจังหวัดซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานของทุกหน่วยงาน ไม่มีผู้ควบคุมการปฏิบัติตามตลอดจนแม้กระทั่งขาดผู้อนุมัติตัวแผนพัฒนาจังหวัดเอง

จากปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และการปฏิบัติตามแผนเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการที่จะให้แผนพัฒนาจังหวัดสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพพอเพียงที่จะเป็นแนวทางจากเบื้องล่าง (Bottom up) ไม่บรรจบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องเร่งรีบแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. เร่งการจัดตั้งสำนักงานวางแผนพัฒนาจังหวัด เป็นหน่วยงานอิสระของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือกระทรวงมหาดไทย เพื่อจะได้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติอยู่ต่อเนืองและครอบคลุมทุกหน่วยงาน แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับหน่วยงานหลายระดับที่ขาดเอกภาพการปกครอง (Unity of Command) โดยสำนักงานวางแผนพัฒนาจังหวัดจะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่วิชาการ มีความรู้ความสามารถในการวางแผน ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลทางสถิติของจังหวัดโดยเฉพาะ

๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต้องสนับสนุนจังหวัดในการวางแผนอย่างจริงจัง และต้องเกื้อกูลแผนพัฒนาจังหวัดในทางปฏิบัติ โดยการนำแผนพัฒนาจังหวัดมาเป็นแนวทางกำหนดแนวทางการพัฒนาระดับประเทศ เพื่อให้สอดคล้องและได้ผลจริงจังในการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

๓. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะต้องร่วมกับสำนักงานประมาณในการตรวจสอบกลั่นกรองโครงการและแผนงานของหน่วยราชการต่างๆ และแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้อง สนับสนุน และไม่ซ้ำซ้อนกัน โดยเฉพาะในการจัดทำแผนประจำปี (Annual Plan) หรืองบประมาณประจำปี (Annual Budget) ต้องพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัดประกอบ

๔. จัดตั้งหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลโดยเฉพาะ เพื่อจะได้ทราบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาทุกระยะ ทั้งยังทราบข้อขัดข้องตลอดจนจุดล่าช้าของการปฏิบัติ อันจะทำให้สามารถแก้ไขได้ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ประเมินผลจะมีคุณค่าอย่างมาก ที่จังหวัดจะจัดทำแผนประจำปี (Annual Plan) หรืองบประมาณประจำปี (Annual Budget) ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนววิเคราะห์ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในฉบับต่อไป

๕. ศูนย์วางแผนพัฒนาภาค ควรจัดตั้งให้ครบทุกภาคเพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการสนับสนุนและประสานงานต่างๆ ตลอดจนเป็นแหล่งสำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูล สถิติ และอื่นๆ (Clearing House) ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดต่างๆ

๖. วางมาตรการที่จะไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาจังหวัด โดยจะเป็นการรับไว้ในแผนพัฒนาประเทศ หรือจะใช้วิธีการงบประมาณโดยให้จังหวัดเป็นหน่วยตั้งงบประมาณของการใช้งบประมาณของงานที่ทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่ปฏิบัติในจังหวัด ดังที่เคยปฏิบัติมาระยะหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้มีผลในการต่อเนื่องทางปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบัน

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘(๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๒๘๓ วรรคแรก ได้บัญญัติว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย”

๑.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ ว่า “ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ”

๑.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๐ ได้มีข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด ไว้ในมาตรา ๕๒ วรรคสาม มาตรา ๕๓/๑ และมาตรา ๕๓/๒ ไว้ดังนี้

มาตรา ๕๒ วรรคสาม บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการบริหารแบบบูรณาการในจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด ให้จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดยื่นคำขอจัดตั้งงบประมาณได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีนี้ให้ถือว่าจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ”

มาตรา ๕๓/๑ บัญญัติว่า “ให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลางและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด รวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามวรรคหนึ่ง จำนวนและวิธีการสรรหาผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินกิจการของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งปวงที่กระทำในพื้นที่จังหวัดต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าว”

มาตรา ๕๒/๒ บัญญัติว่า “ให้นำความตามมาตรา ๕๒/๒ มาใช้บังคับกับการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

๑.๔ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติขึ้นตามพระราชบัญญัติข้างต้นได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๓๗ ก เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

๒. เจตนารมณ์ของกฎหมาย

เจตนารมณ์ของบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังกล่าว มี ๒ ประการคือ

๒.๑ เพื่อการบริหารแบบบูรณาการในลักษณะยึดพื้นที่ (Area Base Approach) เป็นหลักในการพัฒนาเพื่อกระจายการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำของความเจริญเติบโตระหว่างพื้นที่ต่างๆ ในประเทศ แบ่งเป็น ๑๘ กลุ่มจังหวัด และ ๗๖ จังหวัด และให้แต่ละพื้นที่มียุทธศาสตร์ทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการแปลงแผนพัฒนาฯ ไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ซึ่งทิศทางการพัฒนาดังกล่าวจะต้องผ่านการเห็นชอบร่วมกันจากทุกภาคส่วนในจังหวัด เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและร่วมมือร่วมใจกันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทิศทางการพัฒนาดังกล่าว

๒.๒ ความร่วมมือในการบริหารจัดการที่ดี จะเป็นการจัดการความสัมพันธ์แนวตั้งระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งหน้าที่กันทำตามแต่ละยุทธศาสตร์ ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของการใช้งบประมาณแผ่นดิน หรือระดมทรัพยากรเข้ามาใช้ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ รวมทั้งเป็นการจัดการความสัมพันธ์แนวนอนระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นในสังคม (ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม) โดยทุกภาคส่วนจะมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดซึ่งเป็นแผนที่ผ่านความเห็นชอบร่วมกันเพื่อประโยชน์

ต่อประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหารจัดการที่ดีตามหลักการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ กฎหมายจึงกำหนดให้ “ผู้ว่าราชการจังหวัด” เป็นผู้ประสานเพื่อบูรณาการการดำเนินการของฝ่ายต่างๆ ให้สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัด

๓. การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

หลักการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาข้างต้น ดังนี้

- (๑) การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด
- (๒) การสร้างโอกาสและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- (๓) การกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ
- (๔) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๕) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใสและมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ
- (๕) การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามวิธีการบริหารงบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) กำหนดตามข้อเสนอแนะของสำนักงบประมาณ

นอกจากนี้ ก.น.จ. ยังได้มีมติกำหนดนโยบายและระบบในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อให้จังหวัดถือปฏิบัติ ไว้เป็นดังนี้

๑. ให้มีการบูรณาการทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งที่เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้เป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ตลอดจนสภาพปัญหาในพื้นที่ โดย

๑.๑ ยึดหลักการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น” รวมทั้ง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินแผนงานและโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้น โดยเน้นระบบการประชาพิจารณ์ และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจัดระบบรับแจ้งข้อมูลข่าวสารจากประชาชน

๑.๒ ส่งเสริม ผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน การประสานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรประชาชน ในลักษณะการบริหารงานในรูปแบบเครือข่าย

๑.๓ บูรณาการทรัพยากรเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคธุรกิจเอกชน ให้สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด โดยงบประมาณจังหวัดจะเป็นการบูรณาการงบประมาณที่จังหวัดขอตั้ง ร่วมกับงบลงทุนของกระทรวง

ทบทวน กรม งบประมาณเฉพาะกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการลงทุนร่วมจากภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการจัดระบบการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้อง เชื่อมโยงและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. ให้จังหวัดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ โดยนำปัญหาและความต้องการของประชาชนมากำหนดเป็นแนวทางริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง โดย

๒.๑ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมตามศักยภาพของท้องถิ่น รวมทั้งความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนขยายการให้บริการที่ครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เชื่อมโยงและบูรณาการกับแผนชุมชนและแผนพัฒนาระดับต่างๆ ในพื้นที่

๒.๒ สนับสนุนการสร้างกลไกการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการของทางราชการได้โดยสะดวก เป็นธรรม และตรงตามความต้องการ ทั้งนี้ การรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ควรจะเป็นไปในลักษณะที่เปิดกว้าง เพื่อให้การดำเนินการมีความคล่องตัว และคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๔. กลไกการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

๔.๑ กลไกของคณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔.๑.๑ คณะกรรมการในระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) และคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

๔.๑.๒ คณะกรรมการในระดับกลุ่มจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีหัวหน้ากลุ่มจังหวัด เป็นประธาน

๔.๑.๓ คณะกรรมการในระดับจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน

โดยคณะกรรมการแต่ละคณะ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.)

๑.๑ กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานภาคกลุ่มจังหวัดและจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อให้สามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

๑.๒ กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปี

ของกลุ่มจังหวัด การจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัด งบประมาณกลุ่มจังหวัด และงบประมาณของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาค

๑.๓ บูรณาการแผนของส่วนราชการและแผนพัฒนาระดับพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนในพื้นที่ของกระทรวง กรม สอดคล้องกับศักยภาพหรือประเด็นปัญหาในพื้นที่และเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล

๑.๔ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด คำของงบประมาณของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบประมาณของส่วนราชการที่จะดำเนินการตามแผนพัฒนาภาค ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

๑.๕ กำกับดูแลการดำเนินการตามข้อ 1.๑ , ๑.2 , ๑.๓ และ ๑.๔ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๑.๖ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งกลุ่มจังหวัด และกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

๑.๗ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่มอบหมาย

๑.๘ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒. คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.)

๒.๑ กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดสามารถบริหารงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ในเขตจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

๒.๒ กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดการจัดทำและบริหารงบประมาณจังหวัดและงบประมาณกลุ่มจังหวัด

๒.๓ พิจารณา กลั่นกรอง และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และคำของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒.๔ กำกับดูแลการดำเนินการตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๒.๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.)

๓.๑ วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยความสะดวกให้การบริหารงานแบบบูรณาการในกลุ่มจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบาย และระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด

๓.๒ จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา ๑๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็น

๓.๓ ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน และแก้ไขปัญหาภายในกลุ่มจังหวัดและระหว่างกลุ่มจังหวัดเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืน

๓.๔ วิเคราะห์ บูรณาการ และให้ความเห็นชอบรายละเอียดการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัดและคำของบประมาณกลุ่มจังหวัดก่อนนำเสนอ ก.น.จ.

๓.๕ กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และรายงาน ก.น.จ.

๓.๖ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

๓.๗ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ ก.น.จ. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๔. คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)

๔.๑ วางแนวทางปฏิบัติและอำนวยความสะดวกให้การบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบาย และระบบตามที่ ก.น.จ. กำหนด

๔.๒ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเสนอต่อที่ประชุมตามมาตรา ๑๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็น

๔.๓ ส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนและชักชวนภาคธุรกิจเอกชนมาลงทุนในจังหวัดและให้มีการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืน

๔.๔ จัดทำบันทึกความเข้าใจกับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด

๔.๕ วิเคราะห์ บูรณาการ และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและคำของบประมาณจังหวัด ก่อนนำเสนอ ก.น.จ.

๔.๖ กำกับ ให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด และรายงาน ก.น.จ.

ทั้งนี้องค์ประกอบหลักของคณะกรรมการทั้ง ๔ ระดับข้างต้น จะประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน และผู้แทนภาคประชาสังคม

๔.๒ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามหลักการการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติดังนี้

๔.๒.๑ บริหารงานจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวนโยบาย-แผนระดับชาติและความต้องการของประชาชน

๔.๒.๒ ประสานให้ภาครัฐ อปท. ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

๔.๒.๓ บูรณาการการงบประมาณและแสวงหาความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย

๔.๒.๔ ส่งเสริมและสนับสนุน อปท.ให้มีความเข้มแข็งในการพัฒนาท้องถิ่น

๔.๒.๕ สนับสนุนภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

๔.๒.๖ เสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการบริหารการเปลี่ยนแปลง

๔.๒.๗ กระทำตนเป็นแบบอย่าง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน

๔.๓ หัวหน้ากลุ่มจังหวัด ซึ่งพระราชกฤษฎีกาฯ ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัดทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด (เว้นแต่ ก.น.จ. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น) โดยให้หัวหน้ากลุ่มจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ประสาน เร่งรัด และติดตามการดำเนินงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มจังหวัด

นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ ๕ (๑) และ (๒) กำหนดให้คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานภาค กำหนดนโยบายหลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาภาค ให้สอดคล้องกับแผนระดับชาติและนโยบายรัฐบาล

ซึ่งคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมติเห็นชอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร (ก.บ.ภ.) 1112/๖6875 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2560)

๑. นโยบายการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๑.๑ ยึดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

๑.๒ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้ใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการ

จากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

๑.๓ การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือประชาชน และชุมชน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด รวมทั้งร่วมมือกันในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด สู่การปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล

๑.๔ การเสนอแผนพัฒนาจังหวัด ให้เสนอในช่วงปีแรกของแผน สำหรับการทบทวนหรือปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัด ให้ดำเนินการเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด เพื่อให้แผนทันสถานการณ์ และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องปรับปรุงแผนทุกปี

๒. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๒.๑ ขอบเขต

แผนพัฒนาจังหวัด เป็นแผนที่มีความครอบคลุมทุกมิติการพัฒนาตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่สำคัญของจังหวัดและขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาภาค ตามศักยภาพและโอกาสของจังหวัด

๒.๒ องค์ประกอบของแผนพัฒนาจังหวัด

๒.๒.๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

๒.๒.๑.๑ สภาพทั่วไปและสถานการณ์การพัฒนาจังหวัด ครอบคลุมข้อมูลที่สำคัญของจังหวัด ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยต้องเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเป็นอนุกรมอย่างน้อย ๓ ปี พร้อมกับวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลที่สำคัญ เพื่อสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของจังหวัด พร้อมเหตุผลประกอบและข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพหรือระดับความรุนแรงของปัญหา ประกอบด้วย

- **ด้านกายภาพ** ประกอบด้วย ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศ การใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ไฟฟ้า ประปา อินเทอร์เน็ต และแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ) และข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาจังหวัด

- **ด้านเศรษฐกิจ** ประกอบด้วย ข้อมูลหลักที่แสดงภาพรวมของเศรษฐกิจ และสาขาเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัด การค้าชายแดน การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจระดับครัวเรือน (รายได้และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน) โดยมีข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ รวมทั้งมีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของจังหวัด พร้อมเหตุผลประกอบและข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพหรือระดับความรุนแรงของปัญหา

- **ด้านสังคมและความมั่นคง** ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสังคมที่สำคัญของจังหวัด เช่น ประชากร แรงงาน การศึกษา สาธารณสุข ความยากจน อาชญากรรม ปัญหายาเสพติด เป็นต้น โดยมีข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ รวมทั้งมีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของจังหวัด พร้อมเหตุผลประกอบและข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพหรือระดับความรุนแรงของปัญหา

- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ประกอบด้วย ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เช่น ป่าไม้ ดินและที่ดิน แหล่งน้ำ ขยะ มลพิษ เป็นต้น โดยมีข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ รวมทั้งมีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของจังหวัด พร้อมเหตุผลประกอบและข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพหรือระดับความรุนแรงของปัญหา

๒.๒.๑.๒ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

- นำเสนอวิธีการหรือกระบวนการในการเก็บรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาในจังหวัด และต้องมีการประสานแผนระดับต่างๆในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการระดับอำเภอ เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

- นำเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญไม่เกิน 10 อันดับ และระบุกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ให้ชัดเจน

๒.๒.๑.๓ ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหายังจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา (ตามแนวทางการพัฒนาจังหวัด) นำเสนอให้เห็นผลการดำเนินการตามแผนที่ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด บรรลุเป้าหมายรวมและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาแต่ละแนวทางที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด และบรรลุผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ให้แสดงเหตุผลประกอบ พร้อมทั้งให้ระบุเหตุผลสนับสนุน หากเห็นสมควรดำเนินการต่อ หรือยุติการดำเนินการ

๒.๒.๒ ประเด็นการพัฒนา

๒.๒.๒.๑ บทวิเคราะห์ ใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการวางแผน (สามารถเลือกใช้เครื่องมือได้ตามความถนัด) เพื่อแสดงให้เห็นถึงโอกาส ศักยภาพ ปัญหา และอุปสรรคของจังหวัด มีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาตามหลัก logical framework โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับข้อมูลเพื่อการพัฒนา และผลการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็นปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา

๒.๒.๒.๒ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด (ในช่วงระยะเวลาของแผน) แสดงสถานภาพที่จังหวัดต้องการจะเป็นหรือบรรลุถึงในอนาคตอย่างชัดเจน สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพ ปัญหา และอุปสรรค ที่เป็นลักษณะเฉพาะของจังหวัด

๒.๒.๒.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

ตัวชี้วัดจะต้องมีความชัดเจนสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนา ระยะ ๕ ปี (หรือ ๔) มีจำนวนตัวชี้วัดที่เหมาะสมและสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ สำหรับค่าเป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้อง กับค่าฐาน (ข้อมูลในช่วงที่ผ่านมา และต้องระบุค่าฐานอย่างเหมาะสม ชัดเจน มีแหล่งที่มา และเป็นปัจจุบัน) หรือค่า benchmark และแสดงถึงความก้าวหน้าอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ในแต่ละปี

๒.๒.๒.๔ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด กำหนดประเด็นการพัฒนาของจังหวัดที่สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาสำคัญระดับชาติ (agenda) ทิศทางการพัฒนาภาค รวมทั้งศักยภาพ โอกาส ปัญหา และความต้องการของพื้นที่ (area) สอดคล้องกับผลที่ได้จากบทวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย

๑. วัตถุประสงค์ (ของแต่ละประเด็นการพัฒนา)

๒. เป้าหมายและตัวชี้วัด (ของแต่ละประเด็นการพัฒนา)

ตัวชี้วัดจะต้องมีความชัดเจนสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนา ระยะ ๕ ปี (หรือ ๔) มีจำนวนตัวชี้วัดที่เหมาะสมและสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ สำหรับค่าเป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้องกับค่าฐาน (ข้อมูลในช่วงที่ผ่านมา และต้องระบุค่าฐานอย่างเหมาะสม ชัดเจน มีแหล่งที่มา และเป็นปัจจุบัน) หรือค่า benchmark และแสดงถึงความก้าวหน้าอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ในแต่ละปี

๓. แนวทางการพัฒนา ของแต่ละประเด็นการพัฒนาที่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาสำคัญระดับชาติ (agenda) ทิศทางการพัฒนาภาค รวมทั้งศักยภาพ โอกาส ปัญหา และความต้องการของพื้นที่ (area)

๔. แผนงานโครงการอย่างย่อ (Project Idea) เป็นแผนงาน (ชุดโครงการ) สำคัญที่ขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดและเพียงพอที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ได้ ประกอบด้วย แผนงาน (ชุดโครงการ) และโครงการ

๔.๑ แผนงาน (ชุดโครงการ) จะต้องมีสาระสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาสำคัญระดับชาติ (agenda) ทิศทางการพัฒนาภาค รวมทั้งศักยภาพ โอกาส ปัญหา และความต้องการของพื้นที่ (area) ประกอบด้วย ชื่อแผนงาน ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด (อยู่ในประเด็นใดของประเด็นการพัฒนาจังหวัด) แนวคิด/หลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ของแผนงาน เป้าหมายของแผนงาน (outcome) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนงาน สามารถวัดความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนงานได้ ขอบเขตการดำเนินงานที่แสดงความเชื่อมโยงของโครงการต่างๆ ในลักษณะ Value Chain พื้นที่เป้าหมาย และงบประมาณ

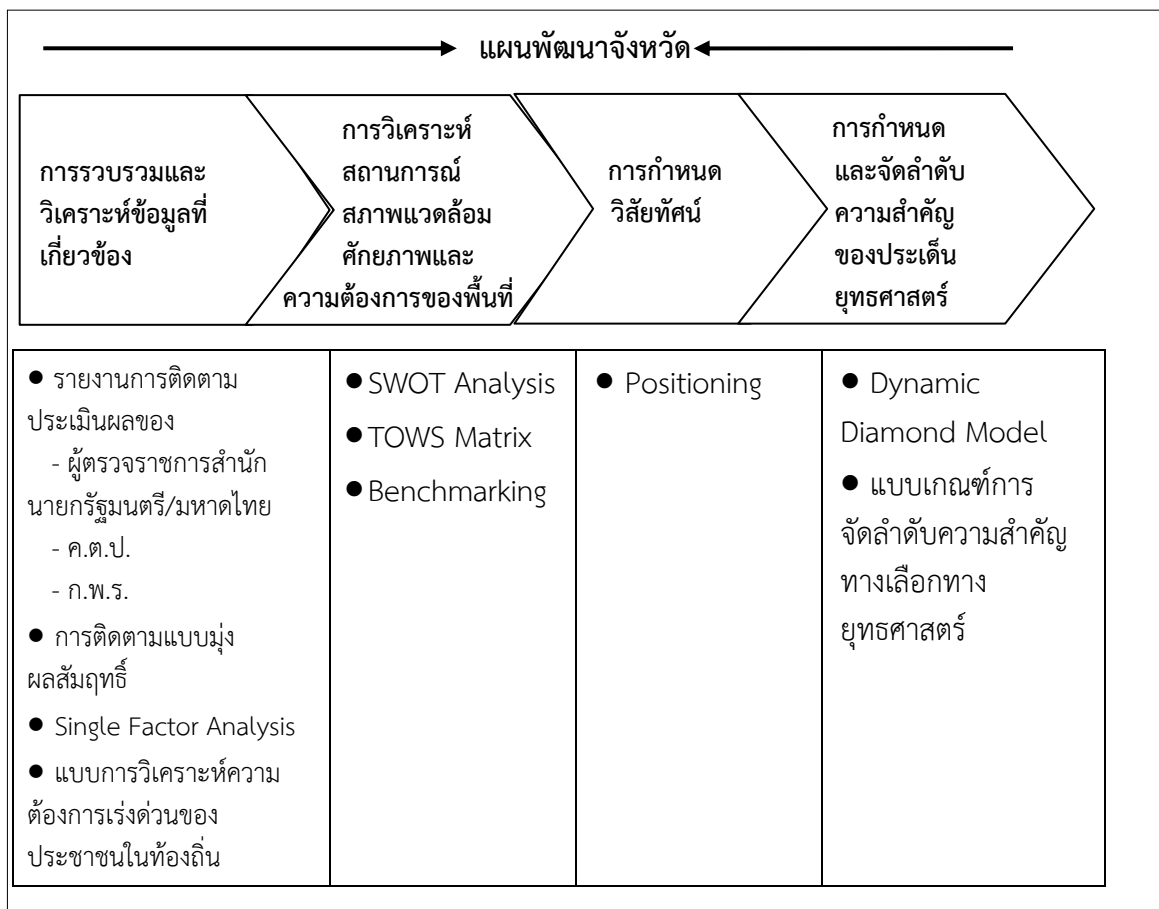
๔.๒ โครงการ มีโครงการที่มีความสำคัญภายใต้แผนงาน ครอบคลุมตลอดระยะเวลาของแผน ประกอบด้วย ชื่อโครงการ ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ พื้นที่เป้าหมาย กิจกรรมหลัก หน่วยงานดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน งบประมาณ ผลผลิต (output) และผลที่คาดว่าจะได้รับ (outcome)

๒.๓ การดำเนินการตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๗ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้จังหวัดดำเนินการจัดประชุมปรึกษาหารือตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๗ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำร่างแผนพัฒนาจังหวัด ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) เข้ารับฟังความคิดเห็นในการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และเมื่อได้ผลการรับฟังความคิดเห็นแล้วให้จังหวัดนำผลการประชุมและข้อคิดเห็นของที่ประชุมมาเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ต่อไป

๓. ขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จะดำเนินการโดยอาศัยขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ และตามที่ ก.บ.ภ. และ ก.น.จ. โดยจะมีรายละเอียดขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๓-๑ แสดงขั้นตอนและตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด จะเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ในรูปของคณะกรรมการที่เมืองค์ประกอบครบทุกภาคส่วนในจังหวัดได้แก่ ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการของพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด

๓.๑ : การกำหนดวิสัยทัศน์

๓.๒ : การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ และจัดลำดับความสำคัญ

ของประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา

๓.๓ : การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดที่จะสะท้อน

ได้ว่าจังหวัด สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าประสงค์ ค่าเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ และกลยุทธ์

๓.๔ : การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต

๓.๕ : การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการ แหล่ง

งบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหารือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม

โดยมีรายละเอียดแนวทางการดำเนินการ ของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑. การประเมินแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปี

ของจังหวัดที่ผ่านมา

ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดรอบใหม่ ก.บ.จ. ต้องประเมินผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดที่ผ่านมาทั้งหมดว่ามีการดำเนินการเป็นไปตามยุทธศาสตร์หรือไม่ สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้อย่างไร ประสบปัญหาอุปสรรคประการใดที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติได้ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ประกอบในการกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดให้เหมาะสมต่อไป

การประเมินแผนดังกล่าวข้างต้น จังหวัดอาจดำเนินการได้ ดังนี้

๑.๑ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์จากรายงานหรือผลการติดตาม

ประเมินผลจากหน่วยงานหรือคณะผู้ตรวจสอบ เช่น

๑.๑.๑ รายงานผลการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับ

แผนพัฒนาจังหวัด/แผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

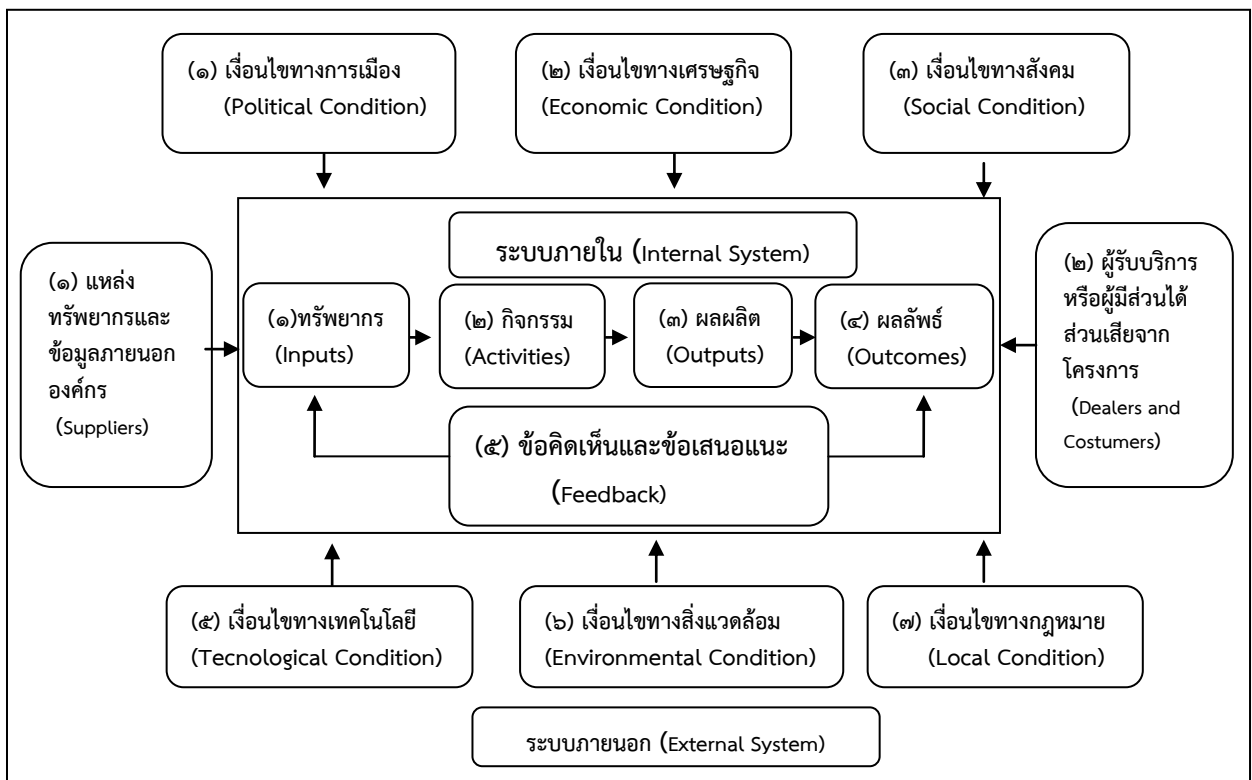
๑.๑.๒ รายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลของ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.)

๑.๑.๓ รายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติ ราชการของสำนักงาน ก.พ.ร.

๑.๒ ใช้เครื่องมือทางการบริหาร เข้ามาช่วยในการติดตาม ประเมินผล เช่น ใช้กระบวนการการติดตามประเมินผลเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหารที่ มุ่งเน้นผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก มีการประเมินผลโดยใช้ตัวชี้วัดทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ล่วงหน้า ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือ ระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม สำหรับในการวัดผลการปฏิบัติงาน จะอาศัย ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการเป็นตัวบ่งชี้ ให้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆ สามารถควบคุมทิศทางการดำเนินงานและแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ทันเวลาที่

การประเมินผลนั้น จำเป็นต้องพิจารณาในทุกมิติ และครอบคลุมทั้งระบบภายใน และ ระบบภายนอก ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๓-๒ แสดงการประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งระบบภายในและระบบภายนอก

สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ (Results) ที่ได้รับการดำเนินการนั้น จะมาจากผลรวมจากการประเมินผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) โดยที่

ผลผลิต (Outputs) หมายถึง งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำ เสร็จสมบูรณ์พร้อมส่งมอบให้ประชาชนผู้รับบริการ ผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม โดยตรง

ผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามมา ผลกระทบ หรือ เงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต ผลลัพธ์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้รับบริการ และสาธารณชน

ดังนั้น **ผลสัมฤทธิ์** คือ งาน หรือกิจกรรมที่เกิดจากการทำงานได้ผลผลิต (Outputs) ตามเป้าหมาย และเกิดผลลัพธ์ (Outcomes) ตรงตามวัตถุประสงค์

นอกจากการประเมินผลในเชิงระบบแล้ว อาจใช้เครื่องมือในการประเมินผล ที่เน้นปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ ด้านบุคลากร (Man) ด้านการบริหารจัดการ (Management) ด้านวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือทางการบริหาร (Material/Machine) และด้านงบประมาณ (Money) มาเป็น ปัจจัยหลักในการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน เพื่อการปรับเปลี่ยน ปรับปรุงหรือการ แก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินการ รวมถึงการวิเคราะห์ผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและ ทางลบ ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่สภาวะแวดล้อม การตลาด และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาประกอบด้วย

๒. การศึกษารอบนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัด

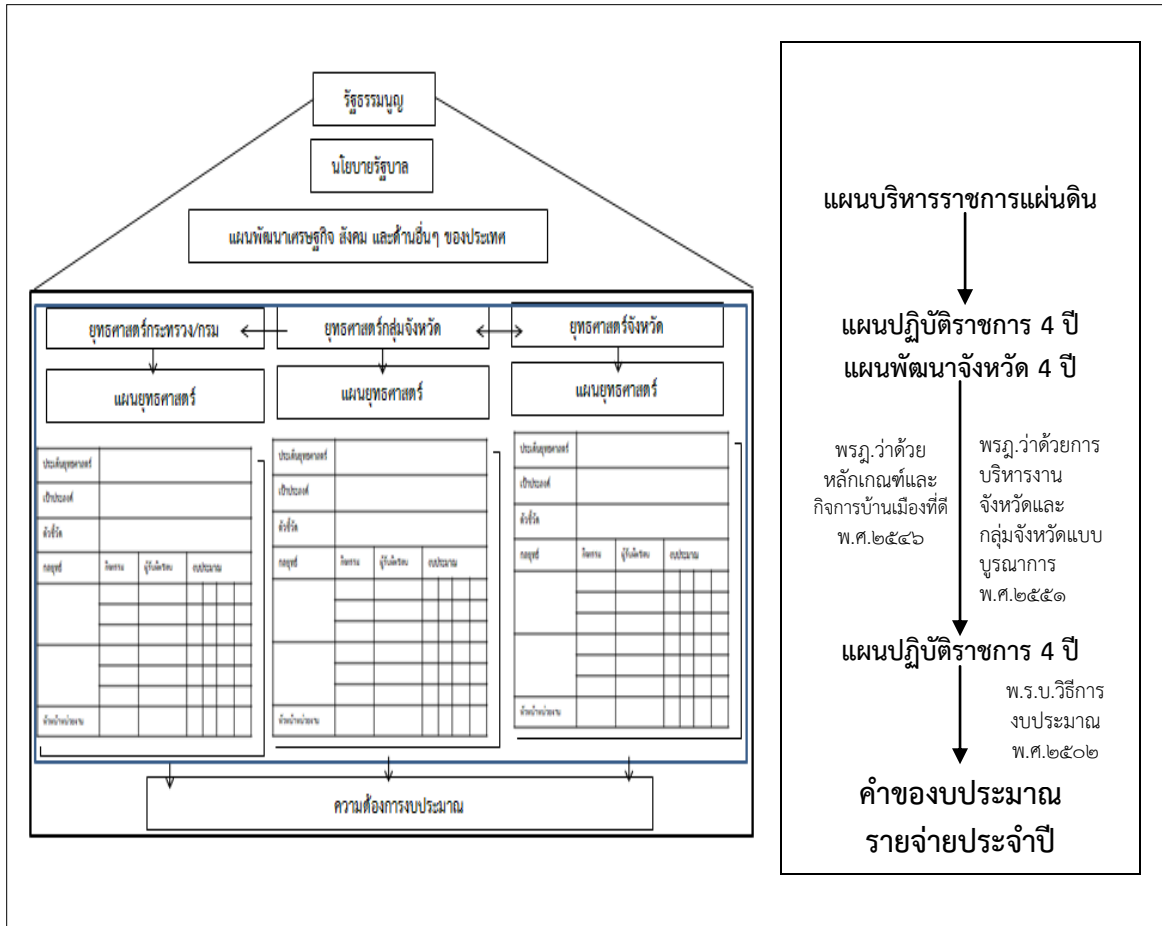
ตามที่ ก.บ.ภ./ก.น.จ. กำหนด ทั้งนี้ กรอบนโยบายฯ ดังกล่าว อาจมีการ ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี จึงควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันจะใช้แนวทางตาม **มติเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นหลักในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)**

๓. การศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ

ซึ่งประกอบด้วยนโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค หรือยุทธศาสตร์เฉพาะ ด้าน/สาขา และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญตามสาขาการพัฒนา

๓.๑ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ต้องนำนโยบายของรัฐบาล แผนบริหาร ราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค (ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมถึง ยุทธศาสตร์รายสาขา หรือยุทธศาสตร์เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทางการพัฒนาการเกษตร ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรม นโยบายการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น มาเป็นกรอบทิศทางการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของรัฐบาลซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ ระดับประเทศไปสู่ยุทธศาสตร์ระดับกระทรวงและระดับพื้นที่ของจังหวัดทั่วประเทศเพื่อให้เกิดการ พัฒนาประเทศแบบองค์รวม และลดความซ้ำซ้อนในพื้นที่ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๓-๓ แสดงการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับประเทศและกลุ่มจังหวัดและจังหวัดเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศในแบบองค์รวม

แนวทางในการนำนโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์รายสาขาหรือยุทธศาสตร์/เฉพาะด้าน ดังกล่าวมาประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๑. จังหวัดดำเนินการแปลงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดตลอดจนประเด็นการพัฒนาสำคัญของแผนดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

๒. วิเคราะห์ความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังกล่าว ไปสู่ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับจังหวัด

๓. กำหนดกระบวนการทำงานที่สามารถบูรณาการภารกิจของหน่วยงานต่างๆ และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๒ การศึกษาศักยภาพของพื้นที่ โดยอิงมิติการพัฒนาที่ครอบคลุม ๖ มิติหลัก ประกอบด้วย ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้า ด้านสังคม และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลของพื้นที่ที่สำคัญต่อการพัฒนาในมิติต่าง ๆ โดยข้อมูลดังกล่าวจะสามารถนำมาวิเคราะห์และประมวลผลสะท้อนตำแหน่ง และสถานภาพปัจจุบันของพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วการศึกษารวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้วิเคราะห์ในการจัดลำดับความสำคัญ และเลือกประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงคัดกรองโครงการเพื่อบรรจุในค่าของงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดต่อไปด้วย โดยมีตัวอย่างแนวทาง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓-๑ แสดงการหาข้อมูลเพื่อประกอบการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และเลือกประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด

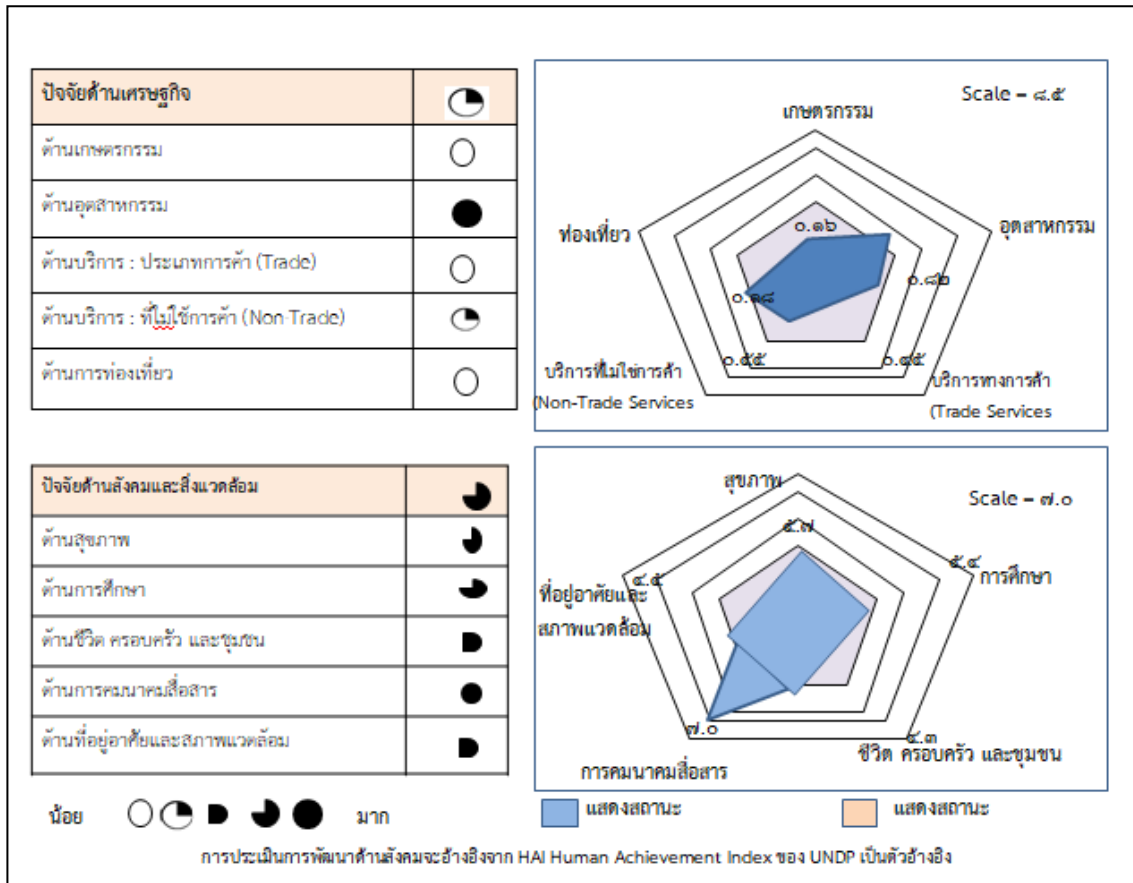
หัวข้อการวิเคราะห์	ตัวอย่างเบื้องต้นในการหาข้อมูล	แหล่งข้อมูลสำคัญ
มิติด้านเกษตรกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรม - จำนวนผลผลิตพืชไร่ที่สำคัญ - จำนวนสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ - พื้นที่ด้านการเกษตร - จำนวนเกษตรกรในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
มิติด้านอุตสาหกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มูลค่า GPP ด้านอุตสาหกรรม - จำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรม - จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม - จำนวนเงินลงทุนภาคอุตสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) - สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม - กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
มิติด้านการท่องเที่ยวและบริการ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนนักท่องเที่ยว - จำนวนผู้ใช้บริการด้านต่างๆ - รายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ - ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน - จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

ตารางที่ ๓-๑ แสดงการหาข้อมูลเพื่อประกอบการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และเลือกประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาจังหวัด (ต่อ)

หัวข้อการวิเคราะห์	ตัวอย่างเบื้องต้นในการหาข้อมูล	แหล่งข้อมูลสำคัญ
มิติด้านการค้า (เน้นการค้าชายแดน)	<ul style="list-style-type: none"> - มูลค่าการนำเข้าส่งออกระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจำแนกตามจุดผ่านแดน - สัดส่วนการนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน - รายได้จากการค้าชายแดน 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมการค้าต่างประเทศ - กระทรวงพาณิชย์ - กรมศุลกากร - สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
มิติด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI Index) 	<ul style="list-style-type: none"> - United Nations Development Programmed (UNDP)
มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพที่ดิน ป่าไม้ น้ำ - ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ - จำนวนข้อร้องเรียนด้านมลภาวะ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) - กรมทรัพยากรน้ำ - กรมชลประทาน - กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช - กรมควบคุมมลพิษ

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการรวบรวมผ่านแหล่งข้อมูลทุติยภูมิในเบื้องต้นนั้น สามารถนำมาวิเคราะห์และประมวลผลสะท้อนตำแหน่ง และสถานภาพปัจจุบันของพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๓-๔ แสดงผลการประเมินปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด

แผนภาพตัวอย่างข้างต้นสะท้อนผลการประเมินปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่จังหวัดเป้าหมายเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด โดยมีการประเมินศักยภาพของพื้นที่ในแต่ละด้านออกมาเป็นตัวเลข (คะแนน) เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ให้มีความแม่นยำขึ้น พื้นที่จังหวัดตัวอย่างในกรณีนี้มีศักยภาพในทางอุตสาหกรรมโดดเด่นกว่าจังหวัดอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง และยังเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด

นอกเหนือจากข้อมูลที่สามารถสะท้อนสถานการณ์โดยทั่วไปของพื้นที่จังหวัดแล้วนั้น ฐานข้อมูลที่มีความสำคัญยิ่ง คือ ฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ระดับประเทศ และยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน/ ส่วนราชการกลาง ซึ่งจะสะท้อนบทบาท ทิศทางของจังหวัด ประกอบกับแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งตามประเด็นการพัฒนาต่างๆ และสรุปประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญในฐานะกรอบการพัฒนาพื้นที่จังหวัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓-๒ แสดงความสอดคล้องกับฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ระดับประเทศ/ภูมิภาค ที่สะท้อน
บทบาท ทิศทางของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนา	ยุทธศาสตร์ระดับชาติและภูมิภาค				
	เกษตร	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การค้าการลงทุน	อุตสาหกรรม	ท่องเที่ยว
ด้าน.....					
ด้าน.....					
ด้าน.....					
ด้าน.....					

๔ การศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัด

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหรือข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน สภาพทางภูมิศาสตร์ ประชากร การปกครอง โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญของพื้นที่ (๓ - ๕ ปี) เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเจริญเติบโตที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือข้อมูลอื่นที่เป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพหรือปัญหาโดยรวมของจังหวัด ในการจัดทำข้อมูลดังกล่าวควรเน้นประเด็นสำคัญ มีความกระชับและเชื่อมโยงสู่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของจังหวัด

๕. การรวบรวมสำรวจความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ก.บ.จ. ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ไว้หลายวิธี โดยจังหวัดอาจจะดำเนินการด้วยวิธีการใดหรือหลายวิธี ดังนี้

๕.๑ มอบให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือบุคคลอื่นใดทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

๕.๒ มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ. ดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

๕.๓ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการของ ก.บ.จ. ขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

หรือ ๕.๔ อาจดำเนินการอื่นตามที่ ก.บ.จ. เห็นสมควร

ทั้งนี้ ก.บ.จ. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.) ในแต่ละอำเภอ เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ในตำบล ในหมู่บ้านก็ได้ โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าว จะประกอบด้วย

๑. นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ

๒. ปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอที่นายอำเภอแต่งตั้งตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ

๓. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอที่นายอำเภอแต่งตั้งตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ

๔. ผู้แทนภาคประชาสังคม จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ คนแต่ไม่เกิน ๑๐ คน ตามที่นายอำเภอเห็นสมควร เป็น กรรมการ

๕. ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการอำเภอคนหนึ่งที่นายอำเภอแต่งตั้งตามที่เห็นสมควร เป็นกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ ดังนี้

๑. ประสานงานกับองค์กรอื่นๆ ทุกภาคส่วนในพื้นที่ของอำเภอ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการ ศักยภาพ และความคิดเห็นของประชาชน

๒. ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จัดให้มีการสำรวจและประมวลความต้องการของประชาชนโดยใช้ข้อมูลจากแผนชุมชน หรือกระบวนการประชาคมของแต่ละชุมชน

๓. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตาม (๑) และ (๒) และจัดทำข้อเสนอความต้องการและศักยภาพของประชาชน รวมทั้งโครงการหรือแนวทางแก้ปัญหาส่ง ก.บ.จ.

๔. หน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากประธาน ก.บ.จ.

การสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ในจังหวัดดังกล่าวข้างต้นจะต้องให้ความสำคัญกับภาคประชาชน โดยจัดการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในจังหวัดเน้นการมีส่วนร่วมของกระบวนการประชาคมชุมชน เพื่อพิจารณาปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งรวบรวมความคิดเห็นจากอำเภอซึ่งจะประมวลข้อมูลตามแผนชุมชน/แผนพัฒนาท้องถิ่นมาเพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้วย

ในการประมวลข้อมูลตามแผนชุมชนจะประสบปัญหาประการหนึ่งคือแผนชุมชนจะเป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่หลากหลายและเป็นเรื่องย่อยๆ จึงต้องทำการประมวลและจัดรวม (Grouping) ประเภทโครงการจำนวนมากที่ที่หลากหลายและจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นการพัฒนาหรือปัญหาหลักที่ต้องการแก้ไข โดยอาจใช้ตัวแบบการวิเคราะห์ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการช่วยดำเนินการได้

แผนภาพที่ ๓-๕ แสดงตัวแบบการวิเคราะห์ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในท้องถิ่น

ตัวแบบการวิเคราะห์ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในท้องถิ่น

(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องของประเด็นการพัฒนา/ปัญหาหลักที่ต้องการแก้ไขที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการดำเนินงานโครงการ)

โครงการที่สำคัญของแผนชุมชน	ครอบครัวและชุมชน/คนด้อยโอกาส/คนเร่ร่อน	สุขภาพอนามัย/โรคภัยไข้เจ็บ/การรักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ประกอบอาชีพ/รายได้	สภาพที่อยู่	การเมืองการปกครองท้องถิ่น/การรวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรมประเพณี	สิ่งแวดล้อมชุมชน	.....
โครงการที่ ๑ .... (ระบุชื่อโครงการพร้อมสรุปเป้าหมาย ผลผลิตโครงการ)								
โครงการที่ ๒.....								
โครงการที่ ๓.....								
โครงการที่ ๔.....								
โครงการที่ ๕.....								
โครงการที่ ๖.....								
โครงการที่ ๗.....								
โครงการที่ ๘.....								
โครงการที่ ๙.....								

(โครงการลำดับที่ ๑ เป็นโครงการที่มีความสำคัญสูงสุด ส่วนโครงการที่ - โครงการที่ ๙ นั้นจะมีความสำคัญในลำดับรองลงมาตามลำดับ)

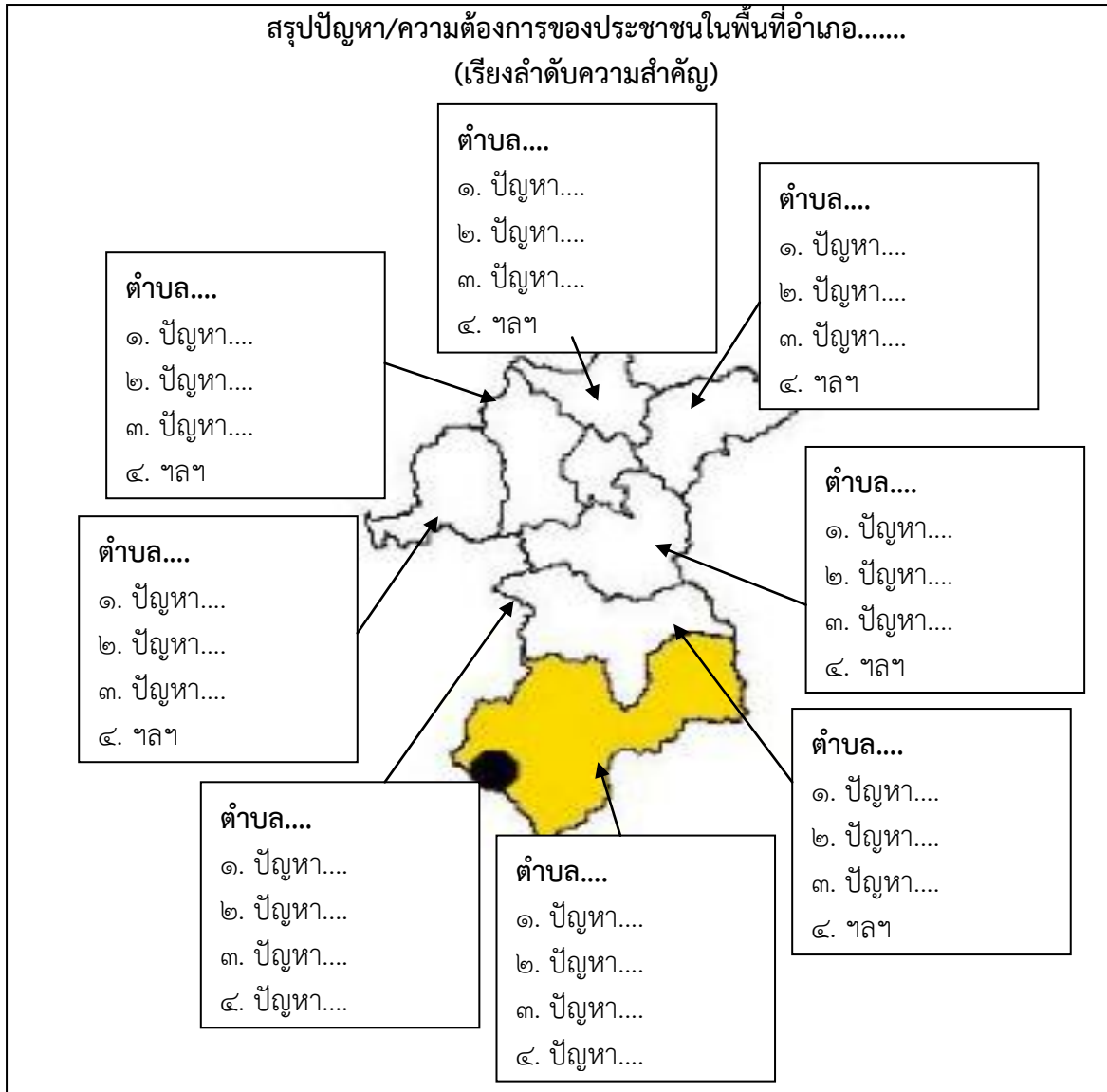
เพื่อให้การถอดรหัสความต้องการ และประเด็นปัญหาจากเสียงสะท้อนของพื้นที่ผ่านแผนชุมชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น จังหวัดจึงควรประมวลผลโดยคัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญจากแผนชุมชน ประมาณ ๕ โครงการหลักของแต่ละชุมชนนำมาประมวลเป็นประเด็นการพัฒนา หรือประเด็นปัญหาหลักที่ประชาชนในพื้นที่เห็นว่ามีมีความสำคัญเร่งด่วน โดยนำมาเปรียบเทียบถึงประเด็นเร่งด่วน ที่แผนชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเปรียบเทียบเป็นร้อยละตามประเภทของการพัฒนา ทั้งนี้หัวข้อสำหรับการจำแนกประเด็นการพัฒนาอาจอ้างอิงตามแบบฟอร์มแผนชุมชนซึ่งมีการแบ่งประเภทประเด็นการพัฒนาในลักษณะนี้เป็นพื้นฐาน ทำให้การประมวลผลทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นอกจากนั้นแล้วในการวิเคราะห์หาปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่อาจสรุปเป็นด้านใหญ่ ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคง หรืออาจสรุปเป็นด้านตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดก็ได้

ตารางที่ ๓-๓ แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์หาปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ของ
จังหวัด

ปัญหา	อำเภอ	แนวทางในการ แก้ปัญหาความต้องการ ของประชาชน	จำนวน อำเภอ	จำนวน ตำบล
๑. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ				
- ขาดทักษะ ขาดแคลน แรงงานความรู้เกี่ยวกับด้าน เกษตรกรรมและแหล่งเงินทุน ในการประกอบอาชีพ				
- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงผังเมืองรวมและผังตำบล				
- ฯลฯ				
๒. ด้านการพัฒนาสังคม				
- คุณภาพการศึกษา อาคาร เรียน และการส่งเสริมด้าน คุณธรรม/จริยธรรม/ศาสนา				
- ไฟฟ้าไม่เพียงพอ และการ ประปา				
- เด็กกำพร้า/สตรี/ผู้สูงอายุ/ ผู้ด้อยโอกาส				
- ฯลฯ				
๓. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
- ขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค				
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน				
- ขาดแคลนน้ำชลประทาน				
- ฯลฯ				
๔. ด้านความมั่นคง				
- ความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินและปัญหา ความไม่ สงบ/ก่อการร้าย ในพื้นที่				
- ยาเสพติด				
- ฯลฯ				

แผนภาพที่ ๓-๖ สรุปปัญหา/ความต้องการของประชาชนในพื้นที่อำเภอ..... (เรียงลำดับความสำคัญ)

ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการของพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๒.๑ การทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายใน

จังหวัดดำเนินการทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในว่ามีผลกระทบต่อศักยภาพและทิศทางการพัฒนาของจังหวัดอย่างไร และมีผลให้ต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาจังหวัดหรือไม่

ทั้งนี้ การวิเคราะห์สภาวะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งภายในและภายนอก และภายในจะบอกให้ทราบถึงปัจจัยหรือสภาวะแวดล้อมภายนอกกว่ามีลักษณะอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด และก่อให้เกิดโอกาสหรือข้อจำกัดต่อจังหวัด/กลุ่มจังหวัดได้อย่างไรบ้าง และทราบถึงปัจจัยหรือสภาวะภายในจะช่วยให้จังหวัด/กลุ่มจังหวัดทราบถึงทรัพยากรและความสามารถต่างๆ ที่มีอยู่ภายในจังหวัดว่าเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนอย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์ที่ในประเด็นนี้เสมือนการตอบคำถามว่า ปัจจุบันจังหวัดอยู่ ณ จุดไหน

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะประกอบด้วย

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์เท่าวเมทริกซ์ (TOWS Matrix)

๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ(SWOT Analysis)

เป็นกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ที่สำคัญยิ่ง ทำให้ผู้บริหารสามารถทราบสถานภาพขององค์กรว่า เป็นอย่างไร รวมทั้งปัจจัยที่จะก่อให้เกิดโอกาสและผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานในการขยายมุมมองและวิสัยทัศน์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัด ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยการวิเคราะห์ประเด็นซึ่งเป็นจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ของพื้นที่เป้าหมายจะเป็นวิธีการประเมินปัจจัยภายในของจังหวัด ในขณะที่การพิจารณาปัจจัยเชิงโอกาส (Opportunity) และปัจจัยท้าทาย (Threat) จะเป็นการประเมินองค์ประกอบภายนอกที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลกระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในพื้นที่ สำหรับรายละเอียดขอบเขต และคำจำกัดความขององค์ประกอบในเครื่องมือ กำหนดไว้ ดังนี้

๑.๑.๑ จุดแข็ง (S : Strengths) หมายถึง สถานการณ์และศักยภาพภายในจังหวัดที่เด่น หรือมีความได้เปรียบเหนือจังหวัดอื่นๆ เป็นกลไกหลักในการสร้างรายได้ให้กับประชากร และสร้างความแตกต่างให้กับพื้นที่ในปัจจุบัน โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถเกี่ยวข้องกับมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๑.๒ จุดอ่อน (W : Weaknesses) หมายถึง สถานการณ์หรือประเด็นภายในที่จังหวัดเห็นว่า พื้นที่ของตนยังมีจุดอ่อนหรือขีดความสามารถดังกล่าวด้อยกว่าพื้นที่อื่นๆ เป็นปัญหาของพื้นที่ที่เกิดขึ้น หรือมีอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

๑.๑.๓ ปัจจัยเชิงโอกาส (O : Opportunities) หมายถึง ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกื้อหนุนให้เกิดความเจริญเติบโต หรือส่งผลกระทบต่อพื้นที่ ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ สังคม หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังครอบคลุมในส่วนของนโยบายรัฐบาล หรือประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาคมโลกที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ

๑.๑.๔ อุปสรรคหรือปัจจัยคุกคาม (T : Threats) หมายถึง ปัจจัยหรือประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อเชิงลบ หรือมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัย

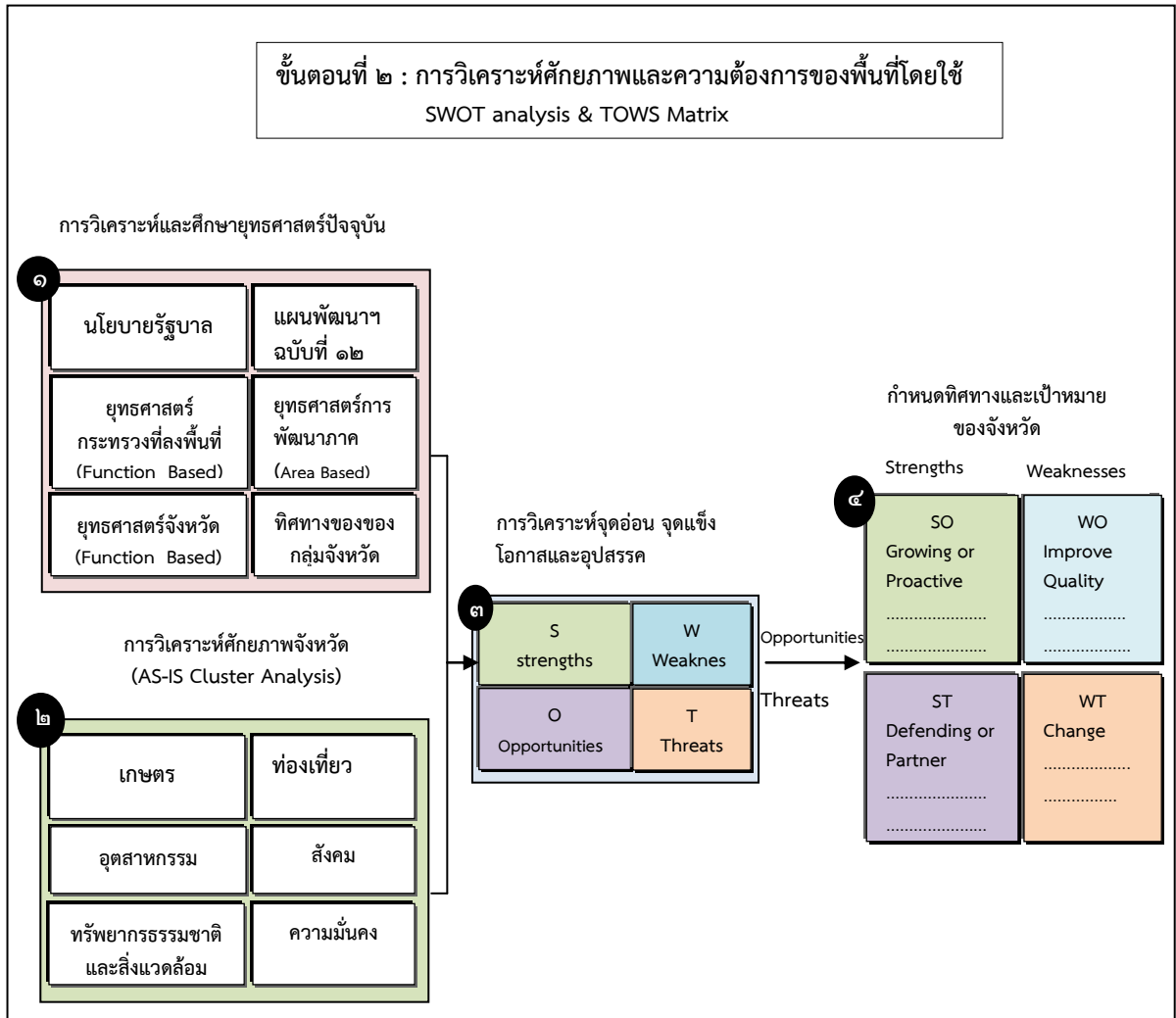
ภายนอกที่อยู่นอกเหนือความสามารถของคนในพื้นที่จะควบคุมได้ อันรวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาของจังหวัด

๑.๒ การวิเคราะห์เทวี่เมทริกซ์ (TOWS Matrix)

หลังจากได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดทิศทางในการพัฒนาของจังหวัดโดยใช้การวิเคราะห์เทวี่เมทริกซ์ (TOWS Matrix) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่ดังกล่าว ทำให้เกิดกลยุทธ์สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือ

<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)</p> <p>- ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)</p> <p>- ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อม ที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ทั้งนี้ เนื่องจากองค์กรมีโอกาสนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่องค์กรมีอยู่ได้</p>
<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)</p> <p>- ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงป้องกันองค์กรสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันข้อจำกัดที่มาจากภายนอกได้</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)</p> <p>- ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อม ที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้ เนื่องจากองค์กรเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและข้อจำกัดภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้</p>

แผนภาพที่ ๓-๗ แสดงภาพรวมของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์เท่าว์เมทริกซ์ (TOWS Matrix)

ตัวอย่างการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ศักยภาพ และการวิเคราะห์เท่าว์เมทริกซ์ ของจังหวัด....

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ	
<p>จุดแข็ง (Strength)</p> <p>๑) ศักยภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจระดับแนวหน้าของไทย และอุตสาหกรรมต่อเนื่องมาตรฐานสากล</p> <p>๒) องค์ความรู้ด้านการเกษตร/วิถีชีวิตลุ่มน้ำ</p> <p>๓) ทำเลเหมาะสม+ความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน</p> <p>๔) แหล่งท่องเที่ยวหลากหลายกระจายทั่วพื้นที่</p> <p>๕) มีโรงพยาบาล โรงเรียน สนามกีฬาได้มาตรฐาน</p> <p>๖) ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองน่าอยู่ที่สุดในไทย</p>	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <p>๑) การบริหารจัดการองค์ความรู้เพื่อ เกษตรกรยังไม่มีความรู้และไม่ทั่วถึง</p> <p>๒) ขาดความรู้ผลกระทบจาก AEC</p> <p>๓) การเกษตรมีการใช้สารเคมี/การเผาขยะ (มลพิษ)</p> <p>๔) แรงงานเฉพาะทาง/ประชากรวัยทำงานมีจำกัด</p> <p>๕) การเชื่อมโยงเส้นทางและผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวไม่เข้มแข็ง</p> <p>๖) ปัญหาอาชญากรรม/ยาเสพติด/ปัญหาครอบครัว</p>
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ	
<p>โอกาส (Opportunity)</p> <p>๑) นโยบายภาครัฐเอื้อต่อภาคธุรกิจทั้งเกษตรและท่องเที่ยวในพื้นที่</p> <p>๒) การเชื่อมโยงสู่ AEC (ขยายตลาด)</p> <p>๓) สนับสนุนพลังงานทดแทน</p> <p>๔) กระแสการท่องเที่ยวอนุรักษ์</p> <p>๕) ความเจริญในโลกออนไลน์ (PR)</p> <p>๖) กระแสความนิยมด้านกีฬา และการรักษาสุขภาพ</p>	<p>อุปสรรค (Threat)</p> <p>๑) มาตรการกีดกันทางการค้า/ การแข่งขันตลาดสินค้าเกษตรสูงขึ้น</p> <p>๒) ราคาสินค้าเกษตร/ต้นทุนพลังงานมีความผันผวนสูง</p> <p>๓) ภูมิอากาศ/ ภัยธรรมชาติ</p> <p>๔) โรคระบาดพืช/ สัตว์</p> <p>๕) ภัยคุกคามจากสังคมออนไลน์</p> <p>๖) การเคลื่อนย้ายเงินทุน/แรงงานไปยังประเทศอื่นใน AEC</p>
การวิเคราะห์เท่าว์เมทริกซ์	
<p>กลยุทธ์ (SO)</p> <p>๑) ยกระดับเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว/อ้อย) (เน้นการรักษาตลาด/การสร้างแบรนด์)</p> <p>๒) สนับสนุนการพัฒนาพลังงานทดแทนจากผลพลอยได้จากการเกษตร</p> <p>๓) ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยววิถีชีวิตเกษตรกรไทย</p> <p>๔) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน</p> <p>๕) ยกระดับเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านกีฬา</p>	<p>กลยุทธ์ (ST)</p> <p>๑) ควบคุมคุณภาพ และสร้างความแตกต่างให้แก่สินค้าเกษตรในพื้นที่ (สร้างเอกลักษณ์)</p> <p>๒) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลพลอยได้ทางการเกษตร</p> <p>๓) สนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์การเกษตร</p> <p>๔) พัฒนาต้นแบบการทำเกษตรแบบสมดุลและยั่งยืน</p>

<p>กลยุทธ์ (WO)</p> <p>๑) สนับสนุนการขยายตัวของการทำงานเกษตรอินทรีย์</p> <p>๒) ยกระดับเครือข่ายการบริหารจัดการองค์ความรู้ของชุมชน</p> <p>๓) สนับสนุนการสร้าง “ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่”</p> <p>๔) เชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจเกี่ยวเนื่อง เช่น ภาคเกษตรและพลังงานทดแทน</p> <p>๕) สนับสนุนการกีฬาต่อต้านยาเสพติด</p>	<p>กลยุทธ์ (WT)</p> <p>๑) สนับสนุนให้มีระบบการเตือนภัยให้แก่เกษตรกร</p> <p>๒) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรักษาความปลอดภัย</p> <p>๓) มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว</p>
---	--

ตัวอย่างการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ และการวิเคราะห์เท่าว์เมทริกซ์ของจังหวัด.....

แผนภาพที่ ๓-๘ แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ และการวิเคราะห์เท่าว์เมทริกซ์ของจังหวัด.....

<p>ปัจจัยภายใน</p> <p>SWOT & TOWS Matrix</p> <p>ปัจจัยภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ ศักยภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจระดับแนวหน้าของไทยและอุตสาหกรรมต่อเนื่องมาตรฐานสากล ➢ องค์ความรู้ด้านการเกษตร/วิถีชีวิตลุ่มน้ำ ➢ ทำเลเหมาะสม+ความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน ➢ แหล่งท่องเที่ยวหลากหลายกระจายทั่วพื้นที่ ➢ มีโรงพยาบาล โรงเรียน สนามกีฬาได้มาตรฐาน ➢ ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองน่าอยู่ที่สุดในไทย ➢ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาท้องถิ่น 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ ระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้เพื่อเกษตรกรยังไม่มีความเหมาะสมและไม่ทั่วถึง ➢ ขาดความรู้ผลกระทบจาก AEC ➢ การเกษตรมีการใช้สารเคมี/การเผาในที่โล่ง (มลพิษ) ➢ แรงงานเฉพาะทาง/ประชากรวัยทำงานมีจำกัด ➢ การเชื่อมโยงเส้นทาง และ ผลป.ท่องเที่ยวไม่เข้มแข็ง ➢ ปัญหาอาชญากรรม/ยาเสพติด/ปัญหาครอบครัว
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ นโยบายภาครัฐเอื้อต่อภาคธุรกิจทั้งเกษตรและท่องเที่ยวในพื้นที่ ➢ การเชื่อมโยงสู่ AEC (ขยายตลาด) ➢ สนับสนุนพลังงานทดแทน ➢ กระแสการท่องเที่ยวอนุรักษ์ ➢ ความเจริญในโลกออนไลน์ (PR) ➢ กระแสความนิยมด้านกีฬา และการรักษาสุขภาพ ➢ นวัตกรรมทางการเกษตร 	<p>SO : กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ยกระดับเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว/อ้อย)ของกลุ่มภาคกลางตอนล่าง (เน้นการรักษาตลาด/การสร้างแบรนด์) ๒) สนับสนุนการพัฒนาพลังงานทดแทนจากผลพลอยได้จากการเกษตร ๓) ส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยววิถีชีวิตเกษตรกรไทย ๔) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน ๕) ยกระดับเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านกีฬาอาชีพ ๖) ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมเกษตรอุตสาหกรรม 	<p>WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข (เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) สนับสนุนการขยายตัวและยกระดับมาตรฐานของการทำเกษตรปลอดภัย ๒) ยกระดับเครือข่ายการบริหารจัดการองค์ความรู้ของชุมชน ๓) สนับสนุนการสร้าง “ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่” ๔) เชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจเกี่ยวเนื่อง เช่น ภาคเกษตรและพลังงานทดแทน ๕) สนับสนุนการกีฬาต่อต้านยาเสพติดอุตสาหกรรม
<p>ภัยคุกคาม (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ มาตรการกีดกันทางการค้า/การแข่งขันตลาดสินค้าเกษตรสูงขึ้น ➢ ราคาสินค้าเกษตร/ต้นทุนพลังงานมีความผันผวนสูง ➢ ภูมิอากาศ/ภัยธรรมชาติ ➢ โรคระบาดพืช/สัตว์ ➢ ภัยคุกคามจากสังคมออนไลน์ ➢ การเคลื่อนย้ายเงินทุน/แรงงานไปยังประเทศอื่นใน AEC 	<p>ST : ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ควบคุมคุณภาพ และสร้างความแตกต่างให้แก่สินค้าเกษตรในพื้นที่ (สร้างเอกลักษณ์) ๒) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลพลอยได้ทางการเกษตร ๓) สนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์เกษตรกร ๔) พัฒนาด้านแบบการทำเกษตรแบบสมดุลและยั่งยืน ๖) เตรียมการป้องกันแก้ไขปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงาน 	<p>WT : ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ลดจุดอ่อนหลีกเลี่ยงอุปสรรค)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) สนับสนุนให้มีระบบการเตือนภัยให้แก่เกษตรกร ๒) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรักษาความปลอดภัย ๓) มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

๒. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking)

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ คือ กระบวนการวัด และเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ บริการ และวิธีปฏิบัติ กับองค์กร หรือพื้นที่ที่สามารถทำได้ดีกว่า เพื่อนำผลการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กร หรือพื้นที่ของตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของพื้นที่เป้าหมายกับเมืองต้นแบบต่างๆ เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการช่วยให้จังหวัดคิดนอกรอบโดยดูเมืองต้นแบบจากประเทศต่างๆ ที่มีลักษณะ และภูมิศาสตร์คล้ายเคียงกับทิศทางการพัฒนาที่จังหวัดคาดหวังว่าจะเป็น โดยการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในกรณีนี้ สามารถดำเนินการแบบองค์รวมทุกมิติ หรือจะกำหนดขอบเขตในการดำเนินงานตามประเภทของการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

๒.๑ การเปรียบเทียบเชิงกลยุทธ์ (Strategy Benchmarking)

: เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อศึกษาการวางกลยุทธ์ด้านต่างๆ ขององค์กร หรือพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

๒.๒ การเปรียบเทียบเชิงกระบวนการ (Process Benchmarking)

: เป็นการเปรียบเทียบกระบวนการทำงานขององค์กรเรากับองค์กรอื่น โดยเน้นการเรียนรู้ Best Practice เพื่อนำมาปรับปรุงองค์กร

๒.๓ การเปรียบเทียบเชิงผลผลิต (Product Benchmarking)

: การเปรียบเทียบความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณลักษณะของสินค้า และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเรากับพื้นที่ที่เราทำ Benchmarking ด้วย

๒.๔ การเปรียบเทียบเชิงผลลัพธ์ (Performance Benchmarking)

: เป็นการเทียบเคียงเฉพาะผลการปฏิบัติงานเพื่อดูความสามารถในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

๑. เป็นข้อมูลที่จะช่วยในการกำหนดหรือทบทวนวิสัยทัศน์ (สิ่งที่ต้องการจะเป็น)
๒. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดปัจจัยความสำเร็จที่จะนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่วางไว้

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ จะประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑. วิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด ว่ามีจุดเด่น จุดด้อยอะไรบ้าง
อย่างละเอียด
๒. ค้นหารูปแบบการพัฒนาเมืองตัวอย่างรูปแบบต่างๆ ที่มีตำแหน่ง "ผู้นำ" กำหนดไว้เป็นแม่แบบ
๓. รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ถึงรูปแบบการดำเนินงาน กระบวนการ และวิธีที่เมืองแม่แบบใช้แล้วประสบความสำเร็จ จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับจังหวัด เพื่อให้เข้าใจถึงข้อแตกต่าง และแนวทางปฏิบัติ
๔. นำมาปรับปรุงและพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๒.๒ วิเคราะห์ผลสำรวจความต้องการและศักยภาพและความพร้อม ของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ

จังหวัดดำเนินการวิเคราะห์ผลสำรวจความต้องการและศักยภาพและความพร้อมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ มาจัดทำเป็นความต้องการของประชาชนและศักยภาพในระดับจังหวัด และวิเคราะห์ขีดความสามารถของจังหวัดในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในจังหวัด

ในขั้นตอนนี้ นอกจากจะดำเนินการทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมดังกล่าวข้างต้นแล้ว จังหวัดจะต้องนำผลสำรวจความต้องการและศักยภาพและความพร้อมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดตั้งได้กล่าวในขั้นตอนที่แล้ว มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นความต้องการของประชาชนและศักยภาพในภาพรวมระดับจังหวัดด้วยเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป ซึ่งอาจดำเนินการได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ ๓-๔ แสดงผลสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด.....

ลำดับ	ด้าน	สภาพปัญหา	ระดับความต้องการ/ ความจำเป็น	คิดเป็นร้อยละ	ความต้องการ/ แนวทางแก้ไข	อำเภอเป้าหมาย
๑.	เศรษฐกิจ	- คริวเรือนยากจน เนื่องจากขาดอาชีพ เสริม เพิ่มรายได้และ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนด้านอาชีพ อย่างต่อเนื่อง	๕	๑๐๐	- ส่งเสริมให้ ประชาชนมีอาชีพ เสริมตามความ ต้องการของ ประชาชนในแต่ละ พื้นที่	อำเภอ...
		- ไม่มีศูนย์กระจาย สินค้า ทาง การเกษตร ประกอบ กับราคาผลผลิตทาง การเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิต เพิ่มขึ้น ปุ๋ย/น้ำมัน แพง	๔.๖๐	๙๒	(๑) ส่งเสริมด้าน การตลาด เพื่อ กระจายผลผลิต ทางการเกษตร และแก้ไขปัญหา ราคาผลผลิตตกต่ำ (๒) ส่งเสริมการ แปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	อำเภอ...

ตารางที่ ๓-๔ แสดงผลสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด..... (ต่อ)

ลำดับ	ด้าน	สภาพปัญหา	ระดับความ ต้องการ/ ความจำเป็น	คิดเป็น ร้อยละ	ความต้องการ/ แนวทางแก้ไข	อำเภอ เป้าหมาย
					(๓) จัดตั้งกลุ่มออม ทรัพย์และจัดหา แหล่งทุนในการ ประกอบอาชีพ	
					(๔) ส่งเสริมอาชีพ ตามความถนัด ส่งเสริมการรวม กลุ่ม และการมีส่วน ร่วมในกิจกรรมกลุ่ม จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน	
		ฯลฯ				
๒.	ความมั่นคง และความ สงบ	- การแพร่ระบาดของ ของยาเสพติดทุก รูปแบบ	๔.๗๕	๙๕	(๑) สร้างศูนย์ บำบัดยาเสพติด (๒) การปรับความ คิดความเชื่อ และ ให้ความรู้กับเยาวชน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่ม ผู้เสพยาเสพติด เกี่ยวกับพิษภัยของ ยาเสพติดและการ ดำรงชีวิตในสังคม ส่งเสริมอาชีพ เยาวชนและกลุ่ม เสี่ยง (๓) จัดกิจกรรม ด้านการกีฬาและ จัดทัศนศึกษาดู งานเพื่อให้กลุ่ม เป้าหมายได้เรียนรู้ จากกลุ่มที่ประสบ ความสำเร็จ	อำเภอ...

ตารางที่ ๓-๔ แสดงผลสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด..... (ต่อ)

ลำดับ	ด้าน	สภาพปัญหา	ระดับความ ต้องการ/ ความจำเป็น	คิดเป็น ร้อยละ	ความต้องการ/ แนวทางแก้ไข	อำเภอ เป้าหมาย
					(๔) เสริมสร้าง ความเข้มแข็งใน หมู่บ้าน/ชุมชน	
		ฯลฯ				
๓.	สังคมและ คุณภาพชีวิต	- หญิงตั้งครรภ์ฝาก ครรภ์ขณะอายุครรภ์ มากกว่าร้อยละ ๔๑.๕๒ ตั้งครรภ์อายุน้อยร้อยละ ๑๐.๔๓ และร้อยละ ๑๕.๔๙ มีภาวะซีด ซึ่งมีผลทำให้ทารกแรก คลอดมีน้ำหนักน้อย กว่า ๒,๕๐๐ กรัม ต่ำกว่า เกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งมี โอกาสเกิดโรคหุพ โภชนาการ	๕		(๑) ต้องการให้ อสม.ของหมู่บ้าน ออกเยี่ยมเยือน บ้านของประชาชน ในพื้นที่อาทิตย์ ละครั้งและมีการ ลงสมุดตรวจ เยี่ยมประชาชน (๒) อบรมสร้าง ความรู้ความ เข้าใจในการดูแล สุขภาพ	อำเภอ...
		- ปัญหาการขาดแคลน น้ำอุปโภคบริโภค และ ระบบประปาไม่ทั่วถึง รวมทั้งปัญหาของ ระบบประปาหมู่บ้าน ภูเขา/การขาดแหล่ง น้ำดิบและน้ำประปา ภูเขาสกปรก	๔.๘๖	๙๗	(๑) ปรับปรุง ระบบประปาภูเขา และขยายเขต ประปาภูมิภาค (๒) ก่อสร้างอ่าง เก็บน้ำขนาด ใหญ่เพื่อรองรับ น้ำให้พอเพียง (๓) ขุดลอกคู คลองเพื่อระบาย น้ำได้สะดวก	อำเภอ...
		- ภาวะเด็กขาดสาร อาหาร ๐-๕ ปี ร้อยละ ๑๒	๔.๕๐	๙๐	(๑) ต้องการให้ อสม.ของหมู่บ้าน ออกเยี่ยมเยือน บ้านของประชาชน	อำเภอ...

ตารางที่ ๓-๔ แสดงผลสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด..... (ต่อ)

ลำดับ	ด้าน	สภาพปัญหา	ระดับความ ต้องการ/ ความจำเป็น	คิดเป็น ร้อยละ	ความต้องการ/ แนวทางแก้ไข	อำเภอ เป้าหมาย
		- ความครอบคลุมวัคซีน เด็ก ๐ - ๕ ปี ร้อย ละ ๖๘.๑๘			ในพื้นที่อำเภอที่ด้อยละ ครึ่งและมีการลง สมุดตรวจเยี่ยม	
		- เด็ก ๐ - ๕ ปี มา รับบริการตรวจรักษา ที่ รพ. เฉลี่ย เดือนละ ๘๕๐-+๙๐๐ คน	๔.๕๐	๙๐	ประชาชน (๒) อบรมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ ในการดูแลสุขภาพ	อำเภอ...
		- การศึกษายังไม่ สามารถแข่งขันกับ สถาบัน การศึกษาใน ภูมิภาคอื่น	๔.๓๐	๘๖	- ส่งเสริมการศึกษา ทุกระดับให้ได้มาตรฐาน และยกระดับ การศึกษา	อำเภอ...
		ฯลฯ				
๔.	ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- มีการบุกรุกทำลาย ป่าในที่ดินของรัฐ มี นายทุนบุกรุกป่าเพื่อ ทำธุรกิจไม้แปรรูป ขยายที่ดินทำกิน โดยบุกรุกป่าหวงห้าม และการลักลอบตัด โค่นต้นไม้ในพื้นที่ ป่าสงวนที่เป็นต้นน้ำ ลำธาร	๔.๗๑	๙๔	(๑) ส่งเสริมให้มี การอนุรักษ์ป่าไม้ โดยจัดตั้งอาสา สมัครพิทักษ์ป่าและ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ โดย ส่งเสริมการปลูกป่า ทดแทน ให้มากขึ้น โดยเฉพาะป่าต้นน้ำ ลำธาร (๒) อบรมปลูกจิต สำนึกให้ชุมชนรัก หวงแหนทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (๓) บังคับใช้กฎหมาย โดยเคร่งครัด (๔) เร่งรัดการออก เอกสารสิทธิที่ดิน ทำกิน	อำเภอ...
		ฯลฯ				

ตารางที่ ๓-๔ แสดงผลสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด..... (ต่อ)

ลำดับ	ด้าน	สภาพปัญหา	ระดับความ ต้องการ/ ความจำเป็น	คิดเป็น ร้อยละ	ความต้องการ/ แนวทางแก้ไข	อำเภอ เป้าหมาย
๕	การบริหาร จัดการ	- ปัญหาแสงสว่างบน ถนน เพราะระบบ ไฟฟ้า ไม่ทั่วถึงและ ชำรุด บางช่วงเป็น เส้นทางที่ไม่ปลอดภัย ทำให้เกิดอันตรายต่อ ชีวิตและทรัพย์สิน	๔.๗๕	๙๕	(๑) ติดตั้งไฟส่อง แสงสว่างตาม เส้นทางให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และ ที่ไม่ปลอดภัย ซึ่ง อาจก่อให้เกิด อันตรายแก่ชีวิต และทรัพย์สินได้ (๒) ติดตั้งไฟฟ้า สาธารณะใน บริเวณจุดสำคัญ ที่มีประชาชน สัญจรไปมา	
		ฯลฯ				

หมายเหตุ : ระดับความต้องการ : ๑ = ต้องการต่ำ ๒ = ต้องการน้อย ๓ = ต้องการปานกลาง
๔ = ต้องการมาก ๕ = ต้องการมากที่สุด

ตารางที่ ๓-๕ แสดงคะแนนภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด.....

ด้าน	ระดับความต้องการ						คะแนน จากการ สำรวจ	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน ของคะแนน
	น้อย	น้อย มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่แสดง ความ คิดเห็น		
เศรษฐกิจ			๑๐.๔๒	๑๒.๕๐	๒๗.๑๗	๕๐.๐๐	๔.๔๓	๐.๕๓
- คริวเรือนยากจน เนื่องจากขาดอาชีพ เสริมเพิ่มรายได้และ ขาดการสนับสนุนด้าน อาชีพอย่างต่อเนื่อง					๒๕.๕	๗๕.๐๐	๕.๐	๐.๐๐
- ไม่มีศูนย์กระจาย สินค้าทางการเกษตร ประกอบกับราคาผล ผลิตทางการเกษตร ตกต่ำทุนการผลิต เพิ่มขึ้น ปุ๋ย/น้ำมันแพง				๒๕.๐	๓๗.๕	๓๗.๕	๔.๖๐	๐.๕๕
ฯลฯ								
รักษาความมั่นคง และความสงบ			๐.๐๐	๑๒.๕	๓๗.๕	๕๐.๐	๔.๗๕	๐.๕
- การแพร่ระบาดของ ยาเสพติดทุกรูปแบบ				๑๒.๕	๓๗.๕	๕๐.๐	๔.๗๕	๐.๕
ฯลฯ								
สังคมและคุณภาพ ชีวิต			๙.๓๘	๔.๖๙	๑๐.๙๔	๕๐.๐๐	๓.๑๐	๐.๔๘
- หญิงตั้งครรภ์ ผาก ครรภ์ขณะอายุครรภ์มาก					๑๒.๐	๘๗.๕	๕.๐๐	๐.๐๐
- ภาวะเด็กขาดสาร อาหาร				๑๒.๕	๑๒.๕	๗๕.๐	๔.๕	๐.๗๑
- การศึกษายังไม่ สามารถแข่งขันกับ สถานศึกษาในภูมิภาค อื่น			๒๕.๐๐		๕๐.๐๐	๒๕.๐๐	๔.๓๓	๑.๐๓
- ปัญหาการขาดแคลน น้ำอุปโภคบริโภคและ ระบบประปาไม่ทั่วถึง				๑๒.๐๐	๗๕.๐๐	๑๒.๕	๔.๘๖	๐.๓๘

ตารางที่ ๓-๕ แสดงคะแนนภาพรวมของสภาพปัญหาและระดับความต้องการของประชาชนในพื้นที่
จังหวัด..... (ต่อ)

ด้าน	ระดับความต้องการ						คะแนน จากการ สำรวจ	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน ของคะแนน
	น้อย	น้อย มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่แสดง ความ คิดเห็น		
- ปัญหาการขาดแคลน น้ำอุปโภค บริโภคและ ระบบประปาไม่ทั่วถึง				๑๒.๐๐	๗๕.๐๐	๑๒.๕	๔.๘๖	๐.๓๘
ฯลฯ								
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			๐.๐๐	๒๕.๐๐	๖๒.๕	๑๒.๕	๔.๗๑	๐.๔๙
- การบุกรุกทำลายป่า ในที่ดินของรัฐ ขยาย ที่ดินทำกินโดยการ บุกรุกป่าหวงห้าม				๒๕.๐๐	๖๒.๕	๑๒.๕	๔.๗๑	๐.๔๙
การบริหารจัดการ			๐.๐๐	๖.๒๕	๓๗.๕๐	๕๖.๒๕	๔.๔๘	๐.๒๕
- ปัญหาแสงสว่าง ตามถนน				๑๒.๕	๓๗.๐๐	๕๐.๐๐	๔.๗๕	๐.๕๐

ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด

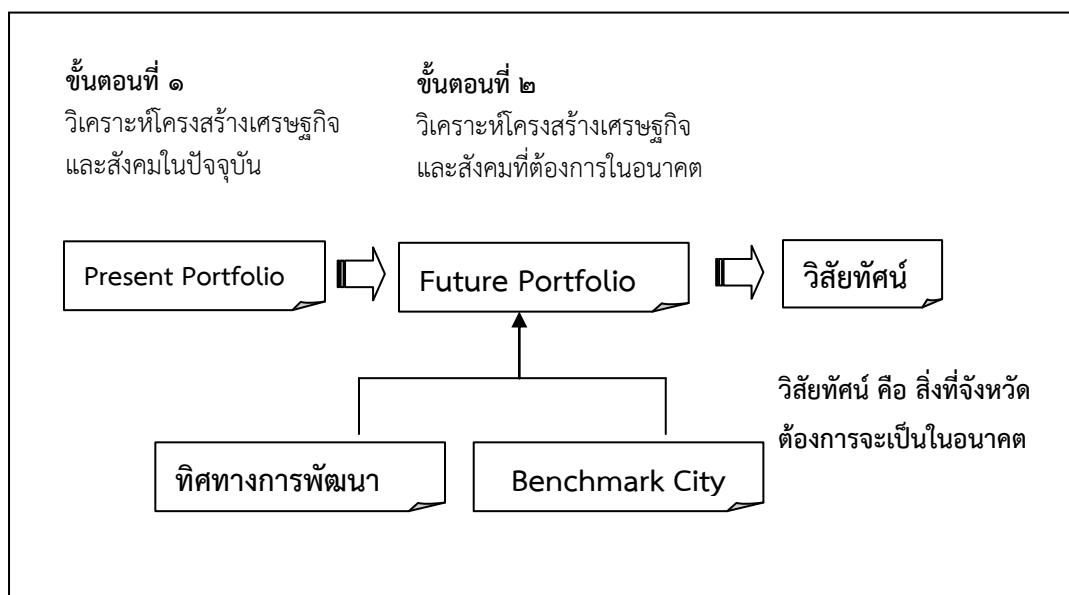
นำข้อมูลตามขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ มาวิเคราะห์และจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัดซึ่งจะประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) กำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัด (๒) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาหรือวิสัยทัศน์ (๓) กำหนดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ (๔) กำหนดกลยุทธ์ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆ (๕) กำหนดโครงการต่างๆ ภายใต้กลยุทธ์ ซึ่งจะมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๓.๑ : การกำหนดวิสัยทัศน์

การกำหนดวิสัยทัศน์ คือ การนำข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดว่าสิ่งที่จังหวัดต้องการจะเป็นในอนาคตคืออะไร โดยประเมินและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอกที่องค์กรกำลัง/ต้องเผชิญ ประเมินและวิเคราะห์บทบาท หน้าที่ ความสามารถที่จังหวัดมีอยู่ในปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกและภายในแล้ว จะต้องมองภาพไปในอนาคตว่าอีก ๔ ปีข้างหน้า อะไรคือสิ่งที่จังหวัดต้องการที่จะเป็น โดยจะต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดด้วย

แผนภาพที่ ๓-๙ แสดงภาพรวมการกำหนดวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะอย่างน้อย ๖ ประการ ได้แก่

๑. ต้องอธิบายถึงภาพในอนาคตที่จะไปให้ถึง

๒. เป็นความปรารถนาและดึงดูดความต้องการของลูกค้า ผู้ถือหุ้น พนักงานและผู้มีส่วน

ส่วนร่วม

๓. ต้องเป็นไปได้ มีเหตุผล มีเป้าหมายที่สามารถบรรลุผลได้จริง

๔. ต้องมีจุดมุ่งเน้น มีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกทิศทาง

๕. ต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๖. สามารถสื่อสารได้ เข้าใจง่าย สามารถสื่อให้เข้าใจได้ภายใน ๕ นาที

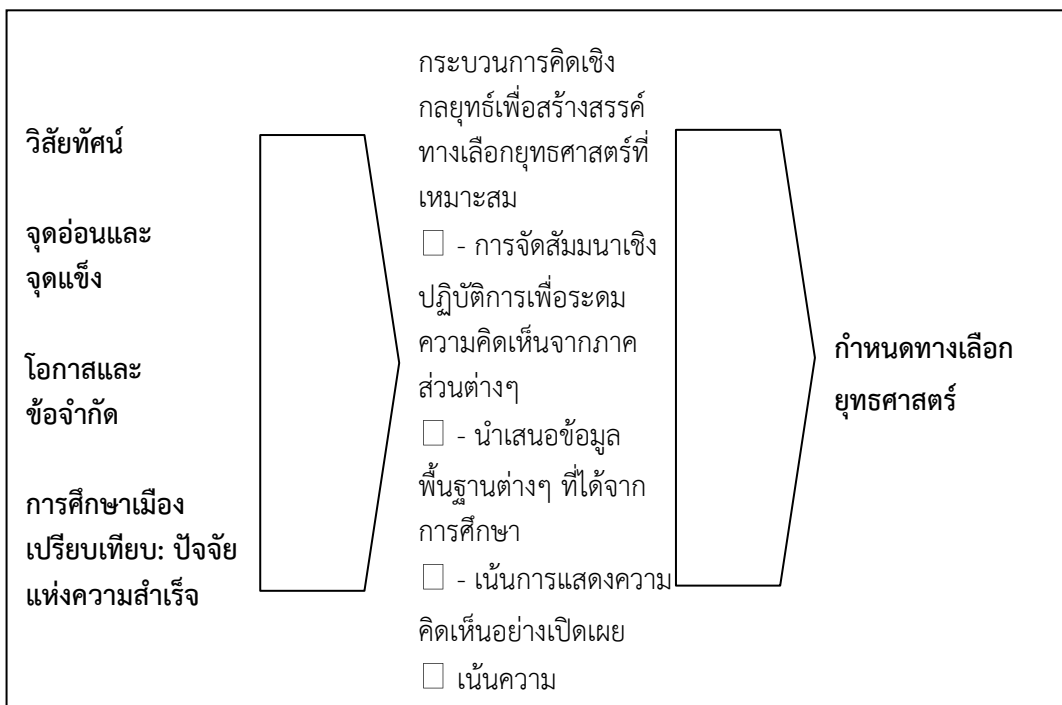
การกำหนดวิสัยทัศน์ ควรเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นต้องมาจากผลของการประเมินศักยภาพและการกำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัด โดยเน้นสิ่งที่เป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ และความสามารถในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีศักยภาพเดียวกันหรือสูงกว่า

ขั้นตอนที่ ๓.๒ : การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ /ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา คือ สิ่งที่จะบอกว่าจังหวัดจะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ/พัฒนาอะไรเพื่อให้อาจบรรลุวิสัยทัศน์ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ไม่ควรจะมีจำนวนมากเกินไป เนื่องจากจะทำให้ประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนากระจัดกระจาย ไม่มีจุดเน้น หรือบางประเด็นที่เลือกมาอาจไม่ใช่ประเด็นหลักของจังหวัด ทั้งนี้ ในการกำหนดดังกล่าวจะต้องจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ด้วย เพื่อเลือกประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดมาดำเนินการ

การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดนั้น จะอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์จากวิสัยทัศน์ โดยทำการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ออกเป็นประเด็นต่างๆ ที่จังหวัดต้องการบรรลุในแต่ละประเด็น ซึ่งบางประเด็นนั้นอาจมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลกัน

แผนภาพที่ ๓-๑๐ แสดงการดำเนินการเพื่อกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์

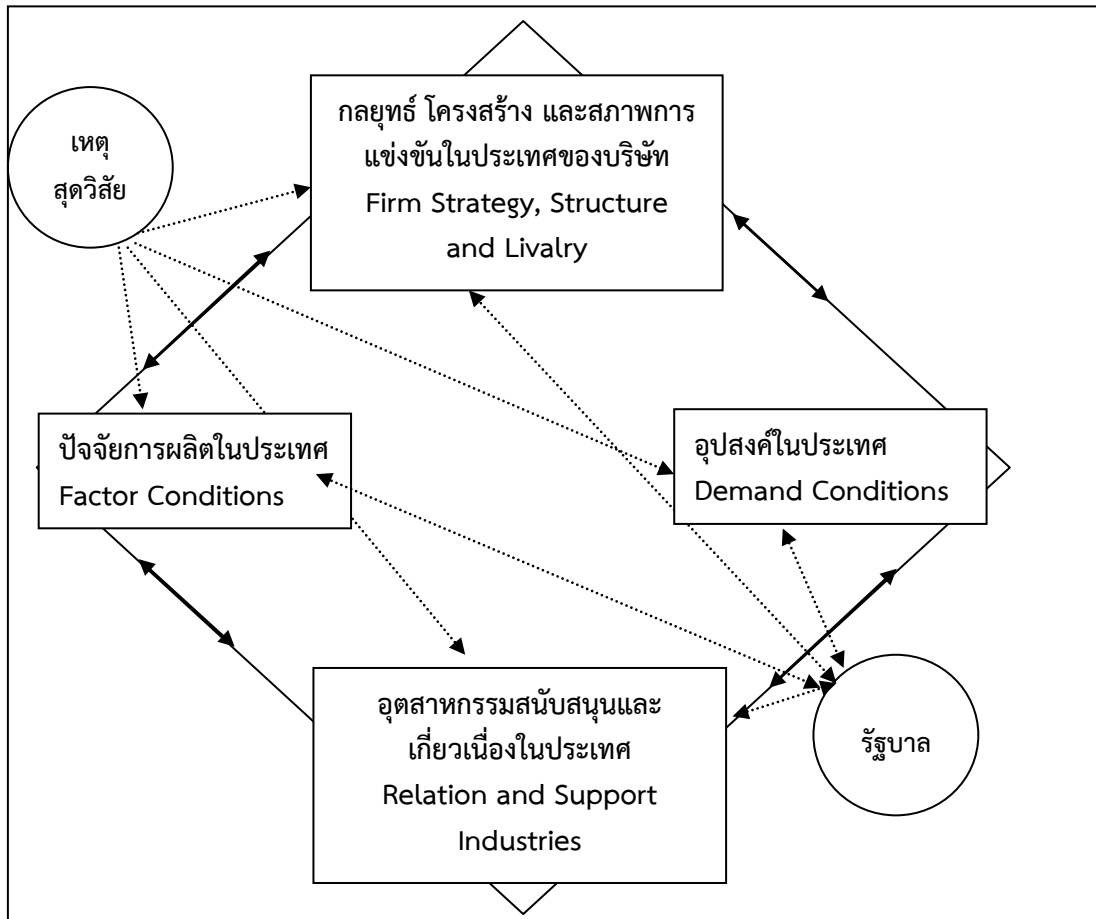
โดยมีตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะประกอบด้วย ๑) รูปแบบการบริหารเชิงพลวัตแบบไดมอนด์ (Dynamic Diamond Model) และ ๒) การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

๑. รูปแบบการบริหารเชิงพลวัตแบบไดมอนด์

การประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์เป็นการจัดลำดับความสำคัญทางเลือกยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อคัดเลือกประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดมาดำเนินการ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ เข้าแสดงความเห็นและลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนา และประเด็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการแก้ไขในมิติต่างๆ จะเป็นกลไกในการผลักดันกระบวนการจัดทำแผนให้มีความสมบูรณ์ และตอบโจทย์ความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

เครื่องมือที่อาจนำมาใช้ในการประมวลผลทางเลือก คือ รูปแบบการบริหารเชิงพลวัตแบบไดมอนด์ ที่พัฒนาโดยไมเคิล อี พอร์เตอร์ (MICHAEL E. PORTER) ซึ่งให้ความสำคัญกับบทบาทของภาครัฐ (The Role of Government) นโยบายของภาครัฐมีผลต่อศักยภาพการแข่งขันของประเทศ โดยภาครัฐมีอิทธิพลทั้งด้านบวก และด้านลบ ต่อศักยภาพการแข่งขันของประเทศ นโยบายภาครัฐจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบต่างๆ ของระบบเศรษฐกิจในประเทศ กล่าวคือ

แผนภาพที่ ๓-๑๑ แสดงองค์ประกอบของการบริหารเชิงพลวัตแบบไดมอนด์ (Dynamic Diamond Model)

๑.๑ ปัจจัยการผลิตในประเทศ (Factor Condition) ประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรกายภาพ (Physical Resources) ทรัพยากรความรู้ (Knowledge resources) ทรัพยากรทุน (Capital resources) ปริมาณแหล่งทุน และต้นทุน โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ปริมาณและต้นทุนของการใช้ เช่น การขนส่ง การสื่อสาร เครือข่ายไร้สาย (Internet) ระบบการโอนเงิน สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย และสถาบันทางวัฒนธรรมซึ่งสะท้อนเห็นคุณภาพชีวิต และเสน่ห์ของประเทศในการเป็นที่ทำงานและที่อยู่อาศัย

๑.๒ อุปสงค์ในประเทศหรือปัจจัยด้านตลาด (Demand Condition) ประกอบด้วย ลักษณะความต้องการของสินค้า และบริการของอุตสาหกรรม ถ้าความต้องการภายในประเทศกดดันให้ผู้ประกอบการมีนวัตกรรมที่รวดเร็วประเทศจะมีข้อได้เปรียบ และเป็นเลิศในการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนั้น ในการประเมินต้องพิจารณาโครงสร้างความต้องการของแต่ละส่วน (Segment) ขนาดของความต้องการ ความคาดหวัง การเติบโตของความต้องการ และการขยายตัวสู่ความต้องการในต่างประเทศ

๑.๓ อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ (Relate & Support Industry) อุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่ อุตสาหกรรมไม้แปรรูป

และชิ้นส่วน มีอุตสาหกรรมสนับสนุนได้แก่ กาว สี อุปกรณ์อุตสาหกรรม เครื่องจักร และบริการ ออกแบบ ประเทศไทยยังขาดอุตสาหกรรมสนับสนุนที่จะสร้างศักยภาพการแข่งขัน (ยกเว้นอุตสาหกรรมไม้แปรรูป)

๑.๔ กลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry) การจัดการและกลยุทธ์การแข่งขันทางธุรกิจที่เลือกใช้อย่างเหมาะสม ตลอดจนความสามารถในการพัฒนาธุรกิจส่งผลให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

จากการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือนี้ จะทำให้ทราบข้อได้เปรียบเสียเปรียบของจังหวัดและสามารถวางประเด็นยุทธศาสตร์หรือประเด็นการพัฒนาของจังหวัดเพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

แนวทางในการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้แผนพัฒนาจังหวัด มีความเป็นเอกภาพ และมีน้ำหนักในการนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้กำหนดยุทธศาสตร์ ได้จัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ร่วมกัน โดยแสดงความคิดเห็นและให้คะแนนประเมินทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสม และมีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาจใช้ตัวแบบการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๓-๖ แสดงตัวแบบการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์/ ประเด็นการพัฒนา	ความ เร่งด่วน	ผลกระทบ	ความเป็น ไปได้	ความพร้อม ของประชาชน	ความ เชื่อมโยง	รวม
●						
●						
●						
●						

การให้คะแนน : สำคัญมาก = ๓, สำคัญปานกลาง = ๒, สำคัญน้อย = ๑

ตารางที่ ๓-๗ แสดงตัวอย่างการประเมินเพื่อจัดลำดับความสำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์/ ประเด็นการพัฒนา	ความ เร่งด่วน	ผลกระทบ	ความเป็น ไปได้	ความพร้อม ของประชาชน	ความ เชื่อมโยง	รวม
• พัฒนาการเกษตร	๓	๓	๓	๒	๓	๑๕
• สร้างรากฐานและแนว ทางการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	๓	๓	๑	๑	๒	๑๐
• พัฒนาและส่งเสริม สิ่งแวดล้อมที่ดี	๓	๓	๒	๒	๒	๑๒

จากการประเมินข้างต้น สามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ เป็น ๑. การพัฒนาการเกษตร ๒. การพัฒนาและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดี และ ๓. การสร้างรากฐาน และแนวบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ ๓.๓ : การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดที่จะสะท้อนได้ว่าจังหวัดสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าประสงค์ ค่าเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ และกลยุทธ์

ในการกำหนดยุทธศาสตร์ของจังหวัด จะต้องมีการกำหนดตัวแปรที่แสดงผลให้ทราบถึงความสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นั้น โดยมีตัวแปรที่สำคัญ คือ

๑. เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ หมายถึง สิ่งที่จังหวัดต้องบรรลุเพื่อรักษาหรือทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดซึ่งจะกำหนดทิศทางระยะยาวของการพัฒนาจังหวัด และเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและปรับเปลี่ยนการจัดสรรทรัพยากร

การกำหนดเป้าประสงค์นี้จะต้องกำหนดให้ชัดเจน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และนำไปสู่ตัวชี้วัดได้

๒. ตัวชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่เป็นตัวเลขที่บอกจำนวนปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลการดำเนินการของกระบวนการ ผลผลิต บริการและผลการดำเนินการของจังหวัด โดยรวม ตัวชี้วัดอาจเป็นแบบง่าย ๆ ที่ได้จากการวัดแต่ละครั้งหรือแบบหลายตัวประกอบกัน

การกำหนดตัวชี้วัด มีข้อที่ควรระลึกถึง ดังนี้

- ตัวชี้วัดควรมีจำนวนที่เหมาะสม ไม่น้อยเกินไปจนไม่สามารถสะท้อนความสำเร็จของยุทธศาสตร์ได้ และไม่ควรเป็นตัวชี้วัดที่ย่อยเป็นจำนวนมาก

- ตัวชี้วัดต้องมีความชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สามารถวัดค่าได้จริง จัดเก็บข้อมูลได้ง่าย และควรใช้ข้อมูลที่มีการรายงานผลอย่างเป็นทางการทุกปี สามารถอ้างอิงได้และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บโดยตรง

- ตัวชี้วัดควรกำหนดให้ครอบคลุมทุกประเด็นยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดดังกล่าวสามารถสะท้อนความสำเร็จในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ และสะท้อนการบรรลุเป้าประสงค์หรือกลยุทธ์ที่กำหนดได้จริง

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่กำหนด ควรตั้งค่าเป้าหมายให้มีความท้าทาย เน้นให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมของผลผลิตหรือผลลัพธ์ของโครงการมากกว่ากระบวนการ และต้องมีการแสดงค่าฐานของตัวชี้วัดที่ผ่านมาประกอบด้วย

๓. ค่าเป้าหมาย หมายถึง ระดับความสำเร็จของตัวชี้วัดที่จังหวัดต้องการบรรลุถึงภายในรอบระยะเวลาที่กำหนด

ในการกำหนดค่าเป้าหมายต้องเป็นการแสดงแนวโน้มการพัฒนาและสะท้อนข้อเท็จจริง สามารถวัดได้และมีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์ รวมทั้งมีความเป็นไปได้ด้วย

๔. กลยุทธ์ หมายถึง วิธีดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

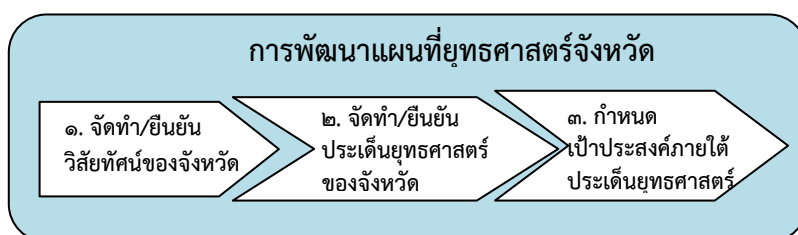
การกำหนดกลยุทธ์ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ซึ่งจะต้องสอดคล้องและสนับสนุน การบรรลุผลตามเป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๓.๔ : การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

“แผนที่ยุทธศาสตร์” (STRATEGY MAPS) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการแนวใหม่ จากแนวคิดของ Robert S. Kaplan และ David P. Norton ที่มองว่า “การบริหารจัดการจะทำได้เลยหากไม่สามารถประเมินผลได้และการประเมินผลในสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายได้ ก็ไม่อาจทำได้เช่นกัน” ดังนั้น Kaplan และ Norton จึงได้พัฒนาแผนผังเชิงยุทธศาสตร์ขึ้นมาเพื่อใช้อธิบายและแสดงความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (cause and effect relationships) ของปัจจัยต่างๆ ตามมุมมองทั้ง ๔ มิติของ Balanced Scorecard อันได้แก่ (๑) มิติด้านการเงิน (Financial Perspective) (๒) มิติด้านลูกค้า (Customer Perspective) (๓) มิติด้านกระบวนการภายใน (Internal Perspective) (๔) มิติด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective)

กระบวนการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์

ในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์นั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด เนื่องจากแผนที่ยุทธศาสตร์ จะประกอบไปด้วย เป้าประสงค์ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงด้วยหลักการของเหตุและผล ดังนั้น การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์จึงมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ของหน่วยงาน ดังแสดงให้เห็นดังภาพ

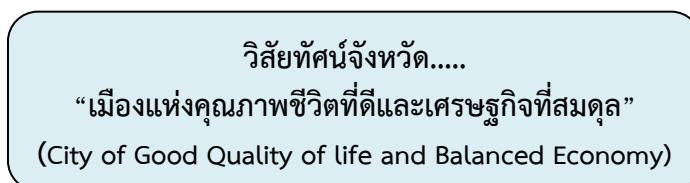

ในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์เพื่อให้เห็นกระบวนการจึงขอหยิบยกกรณีการจัดทำของจังหวัด... ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์หลายๆ ด้าน และต้องนำมารวมกันเป็นภาพเดียว นอกจากนี้กรณีศึกษาดังกล่าวยังได้รวมกระบวนการยืนยันวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ในกรณีศึกษานี้ด้วย

ขั้นตอนที่ ๑ : การยืนยันวิสัยทัศน์

การยืนยันวิสัยทัศน์ (VISION) เป็นการยืนยันทิศทางการพัฒนาที่หน่วยงานต้องการ (ถึงแม้คิดว่าวิสัยทัศน์ที่อยู่แล้วก็ต้องยืนยันเพื่อความครบถ้วน/แน่ใจ) ที่จะเป็นไปได้ในอนาคตภายในห้วงระยะเวลาที่ต้องการ โดยระบุเป็นข้อความที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นเกี่ยวกับทิศทางที่ต้องการผลักดันให้เกิดขึ้น เป็นจุดหมายปลายทางร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงาน

ตัวอย่างจังหวัด....

ขั้นตอนที่ ๒ : การกำหนด/ยืนยันประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ (STRATEGIC ISSUES) หมายถึง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นประเด็นหลักในการนำไปสู่วิสัยทัศน์ ดังนั้น จึงต้องกำหนดประเด็นที่สำคัญในการดำเนินการพัฒนาเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ซึ่งก็ไม่ควรจะมีจำนวนประเด็นยุทธศาสตร์ที่มากเกินไป เนื่องจากจะทำให้ประเด็นยุทธศาสตร์กระจัดกระจาย/มีแนวทางการพัฒนาที่ไม่ชัดเจน ไม่มีจุดเน้น (FOCUS) หรือบางประเด็นที่เลือกขึ้นอาจไม่ใช่ประเด็นหลักของหน่วยงาน

การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดนั้น จะอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์จากวิสัยทัศน์ โดยทำการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ของจังหวัด.....ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่จังหวัดต้องการบรรลุในแต่ละประเด็น ซึ่งบางประเด็นอาจมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็น “เหตุ” และเป็น “ผล” กัน กรณีตัวอย่างของจังหวัด.... ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ (วิสัยทัศน์จังหวัด.....เป็นภาพเป้าหมายที่กว้าง) จึงมีความสัมพันธ์ในเชิงที่เป็น “ผล” ในขณะที่ “เหตุ” แผลงอยู่ด้านในของผลคือ “การพัฒนา” จังหวัด ดังนั้น ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด.....จึงมองบริบทของจังหวัด.....ภายใต้คำถามเชิงวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุ “ผล” มากยิ่งขึ้น เช่น

๑. ทำอย่างไรการพัฒนาจังหวัด....ให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ?

ประเด็นคำตอบของคำถามนี้อยู่ที่ตัว “เหตุ” คือ “การพัฒนาจังหวัด...” กล่าวคือ ในการพัฒนาจังหวัดมีแนวทางการพัฒนาอย่างไรที่จะบรรลุ “ผล” คือ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” นั่นก็คือ พัฒนาการภาคอุตสาหกรรม พัฒนาสังคม และพัฒนาระบบสาธารณสุขในจังหวัด รวมทั้งการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี (ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดได้รับผลกระทบจากการพัฒนา เช่น สุขภาพอนามัย การบริการ โครงสร้างพื้นฐาน และปัญหาสังคม เป็นต้น)

๒. ทำอย่างไรการพัฒนาจังหวัด...จึงมีสภาพเศรษฐกิจที่สมดุล ?

ประเด็นคำถามนี้อยู่ที่ตัว “เหตุ” คือ “การพัฒนาจังหวัด” และตัว “ผล” อยู่ที่ “สภาพเศรษฐกิจที่สมดุล” นั่นก็คือ จะพัฒนาการท่องเที่ยว พัฒนาการภาคเกษตรกรรม การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาภาคพาณิชย์กรรม ให้กลับสู่สถานะที่ “มูลค่าทางเศรษฐกิจมีความสมดุล” (ปัจจุบันมูลค่าทางเศรษฐกิจเน้นหนักที่ทางอุตสาหกรรม เกิดช่องว่างของรายได้และค่าครองชีพ)

ซึ่งหลังจากที่ได้ตอบคำถามทั้ง ๒ ข้อ ดังกล่าว จังหวัดสามารถกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ได้ ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด (๖ ประเด็นยุทธศาสตร์)

๑. พัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
๒. ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถสร้างและขยายโอกาสทางการตลาดได้
๓. สร้างเสริมสังคมให้มีคุณธรรมนำความรู้ สู่การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พัฒนาให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมของภูมิภาคที่ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถอยู่ร่วมกับชุมชน สังคมได้อย่างยั่งยืน
๕. ส่งเสริมการพัฒนาพาณิชย์กรรมให้มีความเข้มแข็งและมีคุณธรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
๖. พัฒนาและฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภคในจังหวัด (ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดการขยะ ฯลฯ) รองรับความต้องการอย่างครบถ้วนและบริหารราชการอย่างมีธรรมาภิบาล

ขั้นตอนที่ ๓ : การกำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการภายใต้แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ ๓.๑ แนวทางการกำหนดเป้าประสงค์ที่ต้องการภายใต้แต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

ในการกำหนดเป้าประสงค์ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์นั้น ควรจะต้องเริ่มต้นจากการตั้งคำถามในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งคำถามในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ตามมิติทั้ง ๔ ด้าน ของกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการภายหลังจากการตอบแต่ละมิติในที่สุด ซึ่งคำถามแต่ละมิติมี ดังนี้

ตารางที่ ๓-๘ แสดงกรอบการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ

กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	ประเด็นคำถาม เพื่อช่วยในการกำหนดเป้าประสงค์
ประสิทธิผลตามพันธกิจ (Run the Business)	ประสิทธิผล หรือผลลัพธ์ที่สำคัญจากประเด็นยุทธศาสตร์นั้นคือ อะไร อะไรเป็นเครื่องมือบ่งชี้ที่สำคัญว่าประเด็นยุทธศาสตร์นั้นประสบผลสำเร็จ
คุณภาพการให้บริการ (Serve the Customer)	อะไรคือสิ่งที่ผู้รับบริการของยุทธศาสตร์นั้นต้องการและจะทราบได้อย่างไรว่าสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ
ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ (Manage Resources)	ในการที่จะนำเสนอในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ และ/หรือ การก่อให้เกิดประสิทธิผล องค์กรต้องการทรัพยากรอะไรบ้าง (นอกเหนือจากบุคลากร) รวมถึงต้องมีกระบวนการ หรือกิจกรรมใดบ้าง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ หรือเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามพันธกิจ
พัฒนาองค์กร (Capacity Building)	จะต้องมีการพัฒนาองค์กรในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

ตัวอย่างคำถามของจังหวัด....

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด.....

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑. พัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำถามที่ ๑ : ประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของประเด็นยุทธศาสตร์นี้คืออะไร ? (ประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ที่สำคัญในการพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างยั่งยืนคืออะไร?)

คำตอบ ภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการที่จังหวัดมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้น และมีการใช้จ่ายต่อหัวเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งเกิดจาก

๑. แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาให้คงอยู่มีความหลากหลาย มีความสวยงาม และได้มาตรฐานสร้างรายได้ให้กับจังหวัดตลอดไป

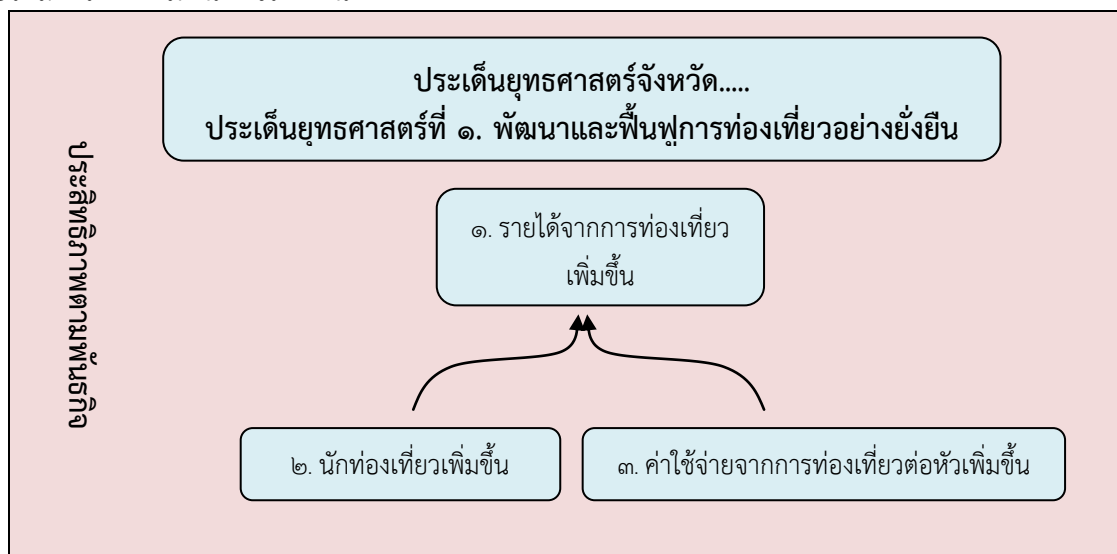
๒. มีรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายตามสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิสังคม

๓. นักท่องเที่ยวมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๔. บุคลากรการท่องเที่ยวมีคุณธรรมจริยธรรมและความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

๕. ระบบการให้บริการเพื่อสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวมีความครบถ้วนสมบูรณ์

เมื่อตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดก็สามารถกำหนดเป้าประสงค์ในมิติประสิทธิภาพตามพันธกิจได้ ดังนี้

เทคนิคการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์

๑. เพื่อความสะดวกในการอ้างอิงในแต่ละเป้าประสงค์ควรมีการกำหนดหมายเลขอนุกรมให้กับเป้าประสงค์แต่ละตัว ซึ่งอาจใช้ได้ ๒ รูปแบบ คือ

- การใช้ตัวเลขในการอ้างอิง (ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในคู่มือนี้)

- การใช้รหัสอักษรในแต่ละมิติประกอบกับตัวเลข เช่น ประสิทธิภาพตามพันธกิจ

(Run the Business) : R คุณภาพการให้บริการ (Serve the Customer) : S ประสิทธิภาพการจัดการ (Manage Resources) M และพัฒนาองค์กร (Capacity Building) : C เช่น R1 S2 M3 C4

๒. แผนที่ยุทธศาสตร์จะใช้เส้นเชื่อมโยงเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเป้าประสงค์ต่าง ๆ ในลักษณะเป็น “เหตุและผล” โดยเป้าประสงค์ที่อยู่ปลายลูกศร คือ เป้าประสงค์ในส่วนที่เป็นผล

คำถามที่ ๒ : อะไรคือสิ่งที่ผู้รับบริการของยุทธศาสตร์นั้นต้องการ และจะทราบได้อย่างไรว่าสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ ?

ก่อนตอบคำถามนี้ได้ ควรเริ่มจากการพิจารณาเสียก่อนว่า “ใครคือผู้รับบริการในประเด็นยุทธศาสตร์นี้”

คำตอบ

ผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย

๑. นักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือน

๒. ผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

เมื่อกำหนดผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์ได้แล้ว ต้องพิจารณาต่อไปว่าสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง และสิ่งที่จังหวัดสามารถตอบสนองได้ประกอบด้วยสิ่งใดบ้างที่มีความสำคัญ ?

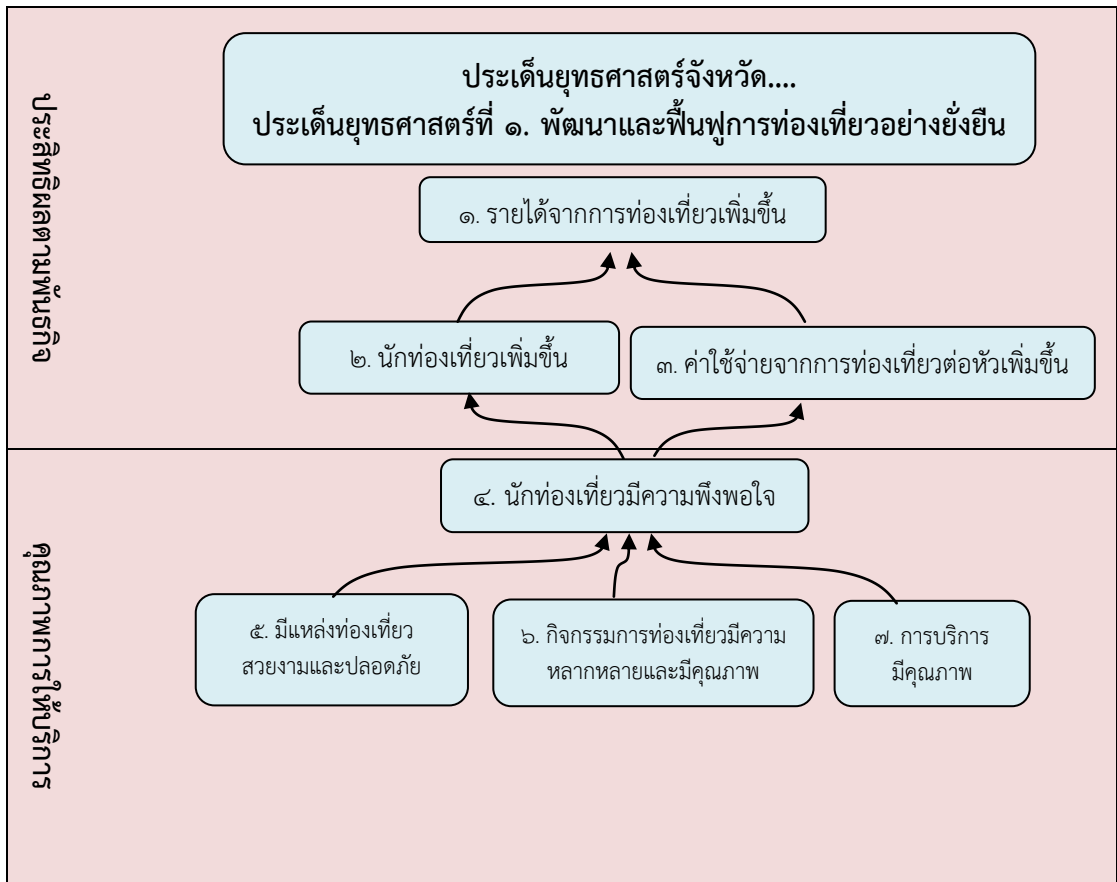
สิ่งที่ผู้รับบริการจะได้รับจากจังหวัดเพื่อให้บรรลุผลตามมิติด้านประสิทธิภาพตามพันธกิจประกอบด้วย

๑. นักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือนมีความพึงพอใจ

๒. มีแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและสวยงาม

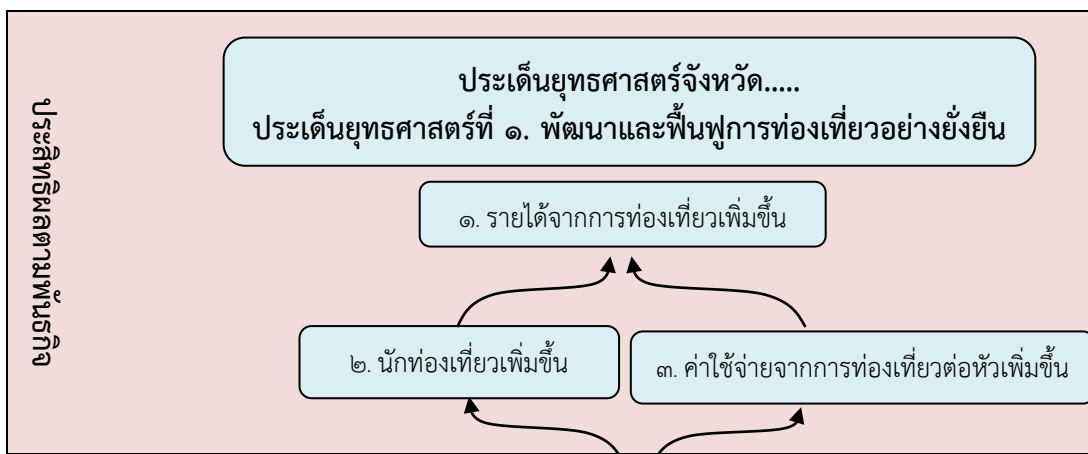
๓. กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลายและมีคุณภาพ

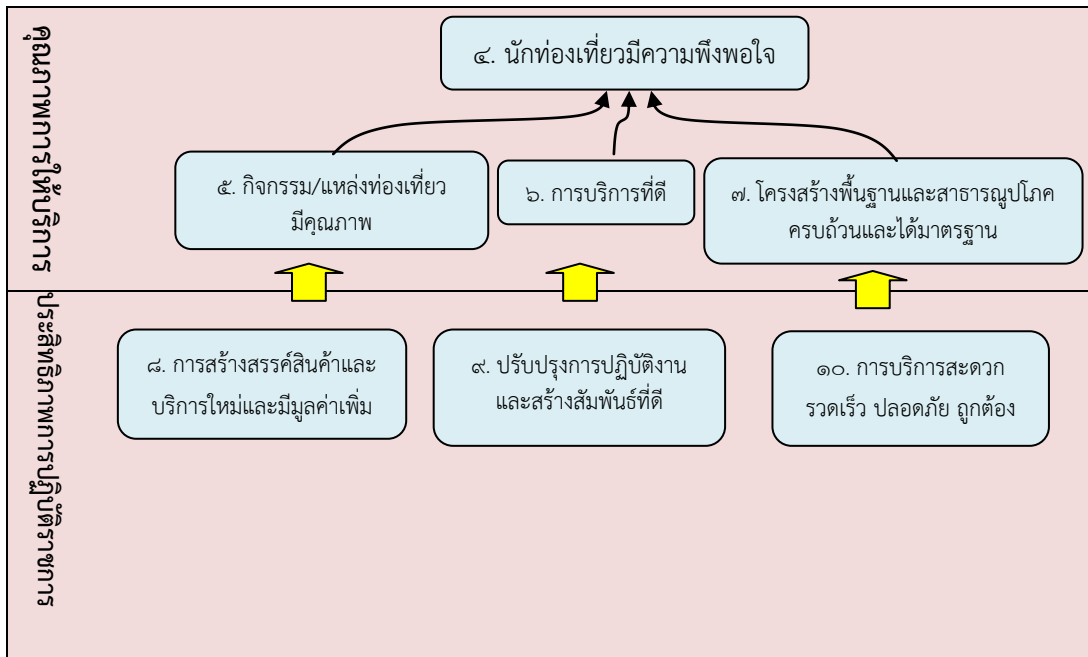
๔. ผู้ประกอบการและบุคลากรการท่องเที่ยวมีคุณภาพในการให้บริการ

คำถามที่ ๓ : จังหวัดต้องการทรัพยากรอะไรบ้าง (นอกเหนือจากบุคลากร) รวมถึงต้องมีกระบวนการ หรือกิจกรรมใดบ้าง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ หรือ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามพันธกิจ ?

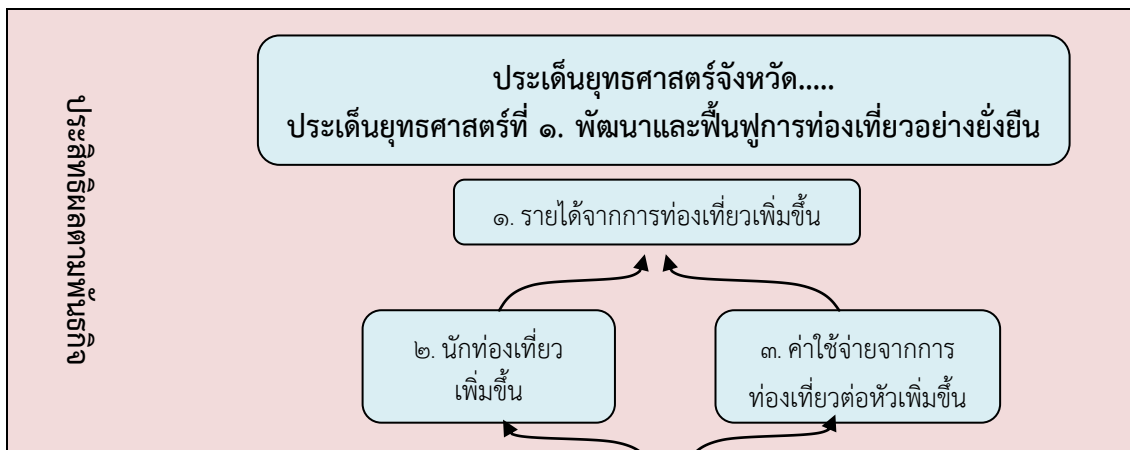
ก่อนตอบคำถามนี้ จังหวัดจะต้องพิจารณาว่า ต้องทำอะไรที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ผู้รับบริการพึงพอใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบความสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

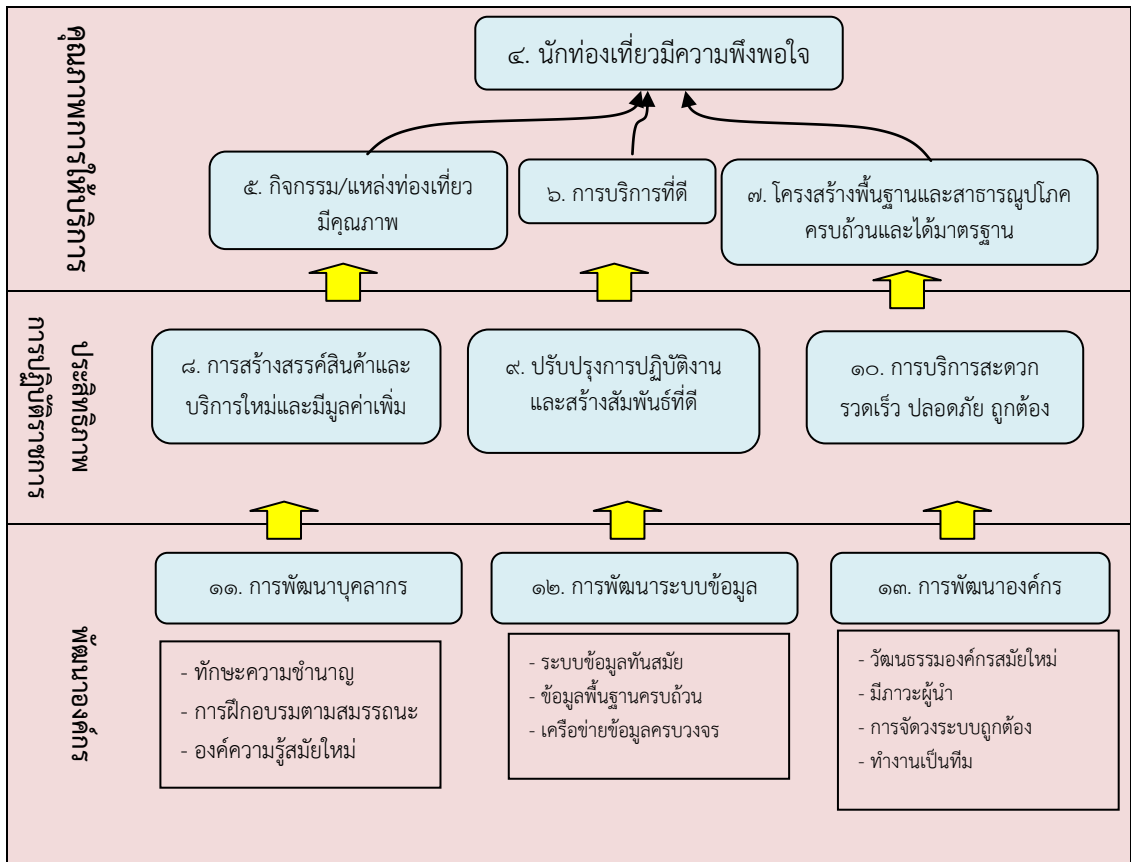

คำถามที่ ๔ : จังหวัดจะต้องพัฒนาองค์กรในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ?

การตอบคำถามนี้ จังหวัดจะต้องพิจารณาว่า จังหวัดจะต้องทำอย่างไรที่จะพัฒนาองค์กรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

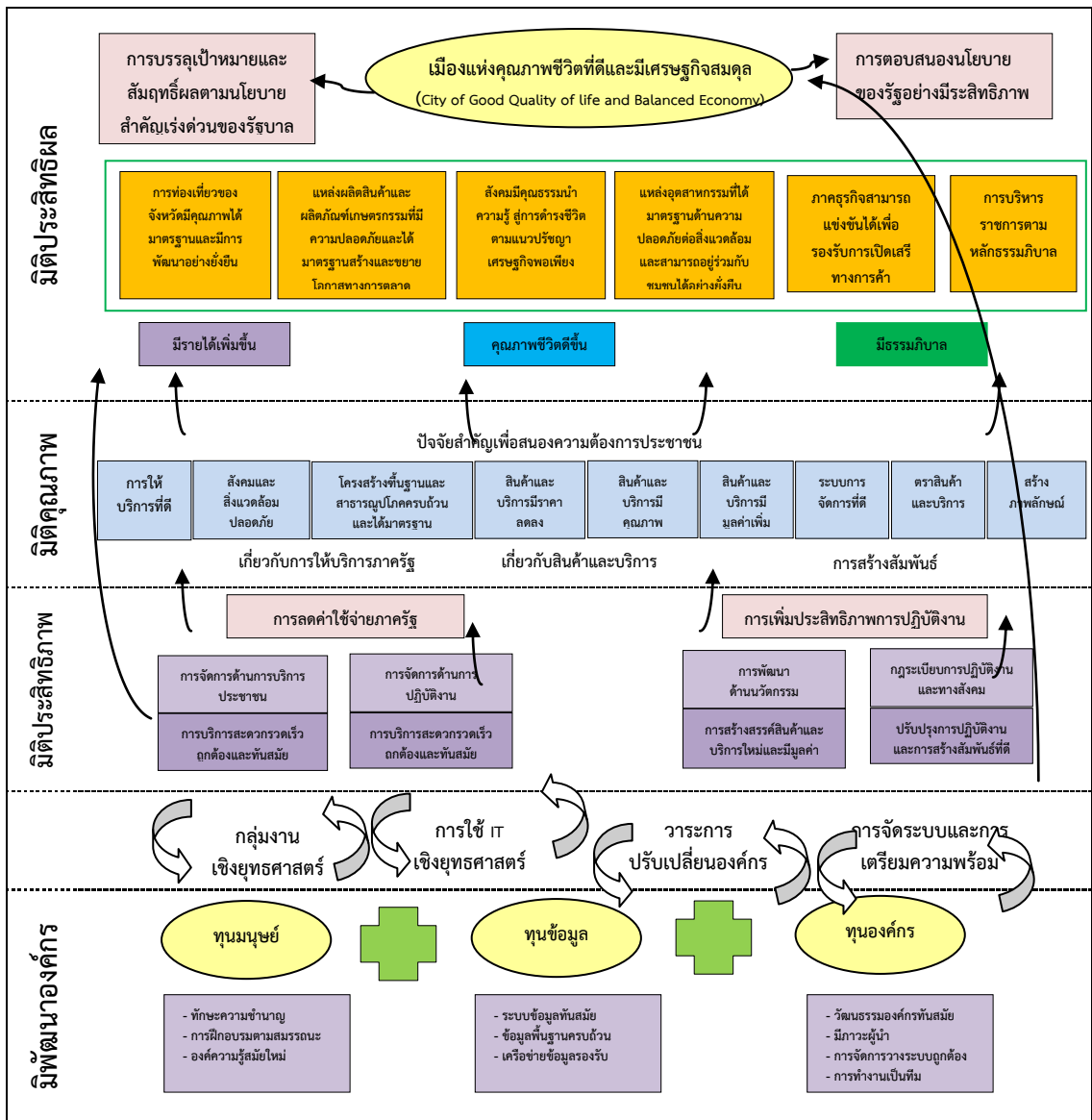

ขั้นตอนที่ ๓.๒ การรวมแผนที่ยุทธศาสตร์

ภายหลังที่ได้มีการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการนำแผนที่ยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นมารวมกันเป็นภาพเดียว ในบางกรณีจะพบว่าเป้าประสงค์ที่จัดทำขึ้นในบางประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือเป็นเป้าประสงค์เดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่ง บางเป้าประสงค์สามารถได้หลายประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งเมื่อนำแผนที่ยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์มารวมกัน ก็จะยุบเป้าประสงค์เหล่านั้นให้เหลือเพียงเป้าประสงค์เดียว ดังนี้

แผนภาพที่ ๓-๑๒ แสดงแผนที่ยุทธศาสตร์จังหวัด...

ขั้นตอนที่ ๓.๕ : การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต

แนวทางการจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการจะต้องให้

ความสำคัญในประเด็นดังนี้

๑. ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญกับความสอดคล้องระหว่างโครงการกับยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาในระดับต่างๆ ซึ่งจะสะท้อนความเร่งด่วนในประเด็นสำคัญ ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา

๒. ผลผลิตและผลกระทบของโครงการ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ

๓. ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ โดยมุ่งเน้นพิจารณาความสามารถ ความเหมาะสมในการดำเนินการและการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย

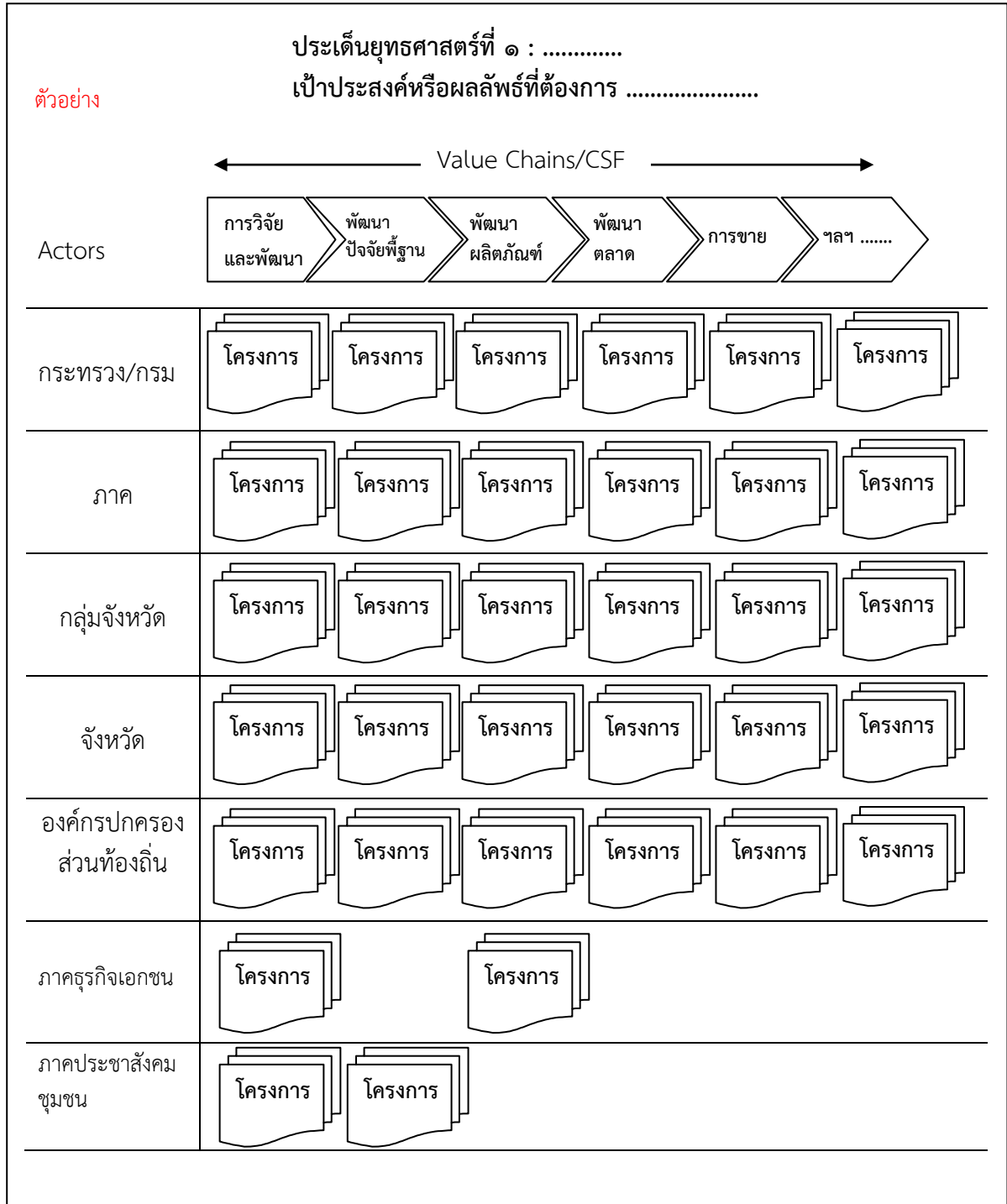
๔. ความต่อเนื่องของโครงการหรือแต่ละโครงการ ในระยะสั้น ระยะกลาง และในระยะยาว

ขั้นตอนที่ ๓.๖ : การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการ แหล่งงบประมาณ

ขั้นตอนนี้จะเป็นการกำหนดว่าโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดตามบัญชีรายการชุดโครงการข้างต้น หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และใช้จ่ายงบประมาณจากหน่วยงานใด (จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด หรือกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน) ทั้งนี้ ในการกำหนดผู้รับผิดชอบควรกำหนดหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว

การดำเนินการในขั้นตอนที่ ๓.๔ และ ๓.๕ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดคุณค่าและความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนาโดย ไมเคิล อี พอร์เตอร์

แผนภาพที่ ๓-๑๓ แสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่จะบรรลุเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์พร้อมกำหนด ผู้รับผิดชอบ

จากภาพสามารถอธิบายได้ว่าเมื่อจังหวัดจะเน้นยุทธศาสตร์ใด เช่น ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยว การจะผลักดันยุทธศาสตร์จำเป็นต้องมองให้ครบวงจร ตามห่วงโซ่ที่กำหนดและให้ครบทั้งต้นทาง กลางทาง ปลายทาง หรือตั้งแต่ต้นจนจบ โดยนำกิจกรรมที่จะดำเนินการในยุทธศาสตร์นั้น มาจัดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่คุณค่า ที่จะคลี่กระบวนการออกมาว่ามีเรื่องใดบ้างที่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำให้สำเร็จ และกำหนดตัวหน่วยงานที่รับผิดชอบในห่วงโซ่นี้ นั่นคือ ระบุงานทั้งหมดว่ามีกี่เรื่อง เจ้าภาพมีอะไรบ้าง เช่น กระทรวง/กรม กลุ่มจังหวัด จังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน และเอกชน และเมื่อวางเป้าหมายสุดท้ายแล้ว ก็ต้องมาแยกแยะบทบาทหน้าที่ว่าใคร ควรทำอะไร เช่น ถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่ใช้ทุนสูง เทคโนโลยีสูง ควรเป็นบทบาทของกระทรวง กรม ซึ่งอาจมีกระทรวงหรือกรมที่เกี่ยวข้องอยู่มาก อาจต้องมีการบูรณาการระหว่างกระทรวงเพื่อสนับสนุนให้กระบวนการตามห่วงโซ่นี้มีความครบถ้วน และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ได้ นอกจากกระทรวง/กรมแล้วต้องระบุด้วยว่ากลุ่มจังหวัด จะทำหน้าที่อะไร ควรมีโครงการอะไรตามห่วงโซ่นี้ จังหวัดจะมีงานใดที่จังหวัดจะต้องดำเนินการเองบ้าง ต้องมีการแจกแจงและกำหนดบทบาทหน้าที่ และคิดโครงการให้มาเชื่อมโยงกัน นอกจากนั้นแล้วยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการกิจและโครงการใด และจะต้องทำอย่างไรให้เกิดการร่วมทุนของท้องถิ่นให้ได้ โดยรวมถึงชุมชนและภาคเอกชนจะทำอย่างไร และสร้างโครงการที่เป็นการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนอย่างไร

ในการกำหนดดังกล่าวจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาคิดมาทำร่วมกัน มีโครงการ มีงบประมาณ มีการทำงานร่วมกัน เป้าหมาย จึงจะบรรลุผล แผนพัฒนาจังหวัดจึงเป็นแผนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการโดยเป็นการตั้งหน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นกระทรวง/กรม กลุ่มจังหวัด จังหวัด ท้องถิ่น ชุมชน เอกชน ให้มาอยู่ในแผนเดียวกัน เห็นพ้อง มีโครงการที่จะทำร่วมกัน หากใครไม่มาร่วมก็จะไม่สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดได้

ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหรือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด

ในการประชุม ก.บ.จ. เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัดนั้น ควรต้องมีการจัดประชุมจริง ไม่ใช่การประชุมเวียน เนื่องจากการพิจารณาแผนพัฒนาจังหวัดจำเป็นต้องมีการปรึกษาหารือและร่วมแสดงความคิดเห็นจากกรรมการที่มาจากหลากหลายภาคส่วนให้ได้ข้อยุติร่วมกัน โดยเมื่อ ก.บ.จ. ได้มีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้นแล้ว ให้ส่งร่างแผนดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนนั้นไปประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดเพื่อรับฟังความคิดเห็น โดยให้ดำเนินการตามตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑

ทั้งนี้ ในการประชุมปรึกษาหารือนี้ ให้จังหวัดนำแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัดที่ได้รับจาก ก.บ.ก. เข้ารับฟังความคิดเห็นพร้อมกันด้วยเพื่อเป็นการประหยัดและให้เห็นความเชื่อมโยงของแผน กลุ่มจังหวัดมาโยงแผนของจังหวัดได้อย่างชัดเจน และเมื่อได้ผลการรับฟังความคิดเห็นแล้วหากมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนของกลุ่มจังหวัดให้ จังหวัดจัดส่งความเห็นดังกล่าวให้ ก.บ.ก. ด้วย

ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม

ก.บ.จ. นำความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมหารือข้างต้นมาพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งแผนดังกล่าว ให้ ก.บ.ภ./ก.น.จ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบต่อไป

สรุป

การวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นขั้นตอนที่สองของกระบวนการยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ หนึ่ง การวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกหน่วยงาน สอง การวางแผนยุทธศาสตร์ สาม การดำเนินยุทธศาสตร์ด้วยการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และสี่ การควบคุมและการประเมินผลยุทธศาสตร์ เฉพาะขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นขั้นตอนที่ ๒ นั้นประกอบด้วย ๕ ส่วน (ขั้นตอน) ได้แก่ (๑) วิสัยทัศน์ (๒) พันธกิจ (๓) เป้าหมาย (๔) ยุทธศาสตร์ และ (๕) แผนที่ทางยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด ในขณะที่การบริหารภาครัฐแนวทางอื่นหรือแนวคิดอื่นในอดีตไม่ได้กล่าวถึง หรือไม่ได้เน้นในเรื่องดังกล่าวนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว จะพบและเข้าใจได้ว่า การบริหารยุทธศาสตร์มิใช่เรื่องใหม่เอี่ยม หรือเป็นการบริหารภาครัฐที่แตกต่างไปจากการบริหารภาครัฐในอดีตมากมายนัก เพียงแต่มีการใช้คำและให้ความหมายที่แตกต่างไปจากเดิม รวมทั้งมีการนำแผนที่ทางยุทธศาสตร์มาเน้นให้เด่นชัดขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. คำว่า “วิสัยทัศน์” ซึ่งเป็นคำที่นำมาใช้ในการบริหารยุทธศาสตร์นั้น ถ้าเป็นการบริหารภาครัฐในอดีต มีความหมายเทียบเท่ากับการกำหนด “นโยบายหลัก” หรือทิศทางหลักของหน่วยงาน

๒. คำว่า “พันธกิจ” ในอดีตมีความหมายเทียบเท่ากับ “การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายมอบหมายไว้”

๓. คำว่า “เป้าหมาย หรือเป้าประสงค์” ในอดีตมีความหมายเทียบเท่ากับ “วัตถุประสงค์ หรือจุดหมายปลายทาง”

๔. คำว่า “ยุทธศาสตร์ หรือยุทธศาสตร์การพัฒนา” ในอดีตมีความหมายเทียบเท่ากับ “วิธีการหรือกระบวนการที่นำมาใช้ หรือแนวทางการพัฒนา หรือแนวทางการดำเนินงาน”

๕. คำว่า “ตัวชี้วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน” หรือตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า Key Performance Indicator (s)) ซึ่งเรียกอย่อว่า KPI ในอดีตก็มีความหมายเทียบเท่ากับ “ตัวชี้วัด” (indicator (s)) สำหรับคำว่า “แผนที่ทางยุทธศาสตร์” นั้น เป็นคำที่เพิ่มขึ้นมาโดยการบริหารภาครัฐในอดีตไม่ได้กล่าวถึง หรือกล่าวถึงอย่างไม่ชัดเจน

ที่สำคัญคือ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับสูงและระดับปฏิบัติงานไม่ทราบและเข้าใจ รวมทั้งไม่ยึดถือปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ประกอบด้วย ๕ ส่วน (ขั้นตอน) ดังกล่าว การบริหารยุทธศาสตร์ภาครัฐย่อมประสบผลสำเร็จได้ยากพอควร อย่างไรก็ตาม ก็ยังถือได้ว่า แนวคิดการบริหารยุทธศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management หรือ NPM) หรือการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Administration หรือ NPA) ที่มีจุดเน้นเรื่อง “การวางแผนยุทธศาสตร์” ที่ประกอบด้วย ๕ ส่วน (ขั้นตอน) ดังกล่าว

บทที่ ๔

วิเคราะห์กระบวนการวางแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษาบทที่ ๒ และบทที่ ๓ พบว่า การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่ราชการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม แบ่งอำนาจ หรือปันอำนาจไปให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้บริหารหรือดำเนินการแทนตามเขตการปกครองของประเทศ อันได้แก่ จังหวัด และอำเภอ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้นๆ ซึ่งช่วงที่ผ่านมาได้นำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) มาใช้ในระบบราชการ เรียกว่า “การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ” และปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานส่วนภูมิภาคไปสู่ระบบผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ และมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้จังหวัดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชน ในท้องถิ่นในจังหวัด รวมตลอดถึงความพร้อมของภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชนและแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งถือเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมระยะยาว

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการจัดทำโดยใช้กระบวนการทางยุทธศาสตร์ (ยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ เป็นวิธีการใช้กันแพร่หลายในกิจการด้านการทหาร ในด้านการศึกษา การสงคราม ในด้านการเมืองระหว่างประเทศ และโดยเฉพาะในการบริหาร ในวงการธุรกิจเอกชน ปัจจุบันการวางแผนยุทธศาสตร์ได้แพร่หลายเข้ามาในวงงานต่างๆ และวงงานของราชการ) ที่อาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพให้สนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยต้องแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางหรือมาตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน

กระบวนการวางแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรีจะดำเนินการโดยอาศัยขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ และเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) กำหนด (ตามมติที่ประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) โดย

๑. ยุติยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

๒. ใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

๓. การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือประชาชน และชุมชน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด รวมทั้งร่วมมือกันในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด สู่การปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล

สำหรับการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ผู้วิจัยฯ ขอยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) (ผู้วิจัยฯ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง และรองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑. การประเมินแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดที่ผ่านมา

๑.๑ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากรายงานหรือผลการติดตามประเมินผลจากหน่วยงาน

๑.๑.๑ รายงานผลการประเมินติดตามประเมินเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัด/แผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 328/2556 ลงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2556 เรื่อง การตรวจราชการประจำปีงบประมาณ 2557 ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี โดยกำหนดให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงตรวจราชการตามแผนการตรวจราชการแบบบูรณาการประจำปี 2557 เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศและนโยบายสำคัญ 2 ประเด็น คือ ประเด็นนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลกและการดำเนินการก่อนเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558

๑.๑.2 รายงานผลการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558

จากรายงานผลการตรวจราชการแบบบูรณาการของผู้ตรวจราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 (ปทุมธานี นนทบุรี สระบุรี
พระนครศรีอยุธยา)

๑.๑.๓ รายงานการประเมินผลสำเร็จตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปี พ.ศ. 2557 – 255๘

๑.๑.๓.๑ ผลสำเร็จตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2557

จากการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติงานมีการศึกษา
2 มิติ คือ มิติภายนอกและมิติภายใน โดยมีกรอบการศึกษากลุ่มยุทธศาสตร์ของจังหวัดและ
กลุ่มจังหวัด จากการศึกษาพบว่าตัวชี้วัดที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาจังหวัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 รายได้จากการ
ท่องเที่ยว จากการประเมินประสิทธิภาพมีเกณฑ์ในระดับดี ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่
เพิ่มมากขึ้น ตัวชี้วัดด้านคุณภาพน้ำ อยู่ในระดับที่สามารถปรับปรุงและรักษาคุณภาพให้มีความสะอาด
และใช้งานได้ ตัวชี้วัดในด้านการพัฒนาและส่งเสริมชุมชนในการจัดการปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งผล
กระทบที่มีการเพิ่ม ทำให้การกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพน้อยลงควรมีการส่งเสริมให้มี
การแยกประเภทขยะและลดการใช้สิ่งของที่ไม่จำเป็นเพื่อเป็นค่าเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนให้เกิด
การร่วมมือและส่งเสริมจังหวัดให้มีการพัฒนาที่ดี ตัวชี้วัดด้านการป้องกันสาธารณสุข ด้าน
อาชญากรรมเป็นปัญหาที่ต้องมีหน่วยงานเข้ารับการแก้ไขและส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเป็นหน่วย
เฝ้าระวังที่สำคัญของชุมชน ตัวชี้วัดด้านการจำหน่ายสินค้าและบริการเป็นการช่วยส่งเสริมประชาชนให้
มีรายได้หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพที่มั่นคง มิติภายใน การ
ส่งเสริมการลดใช้พลังงาน ผลการดำเนินการที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่ดีที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการ
รณรงค์และลดใช้พลังงานของชุมชน และการส่งเสริมให้องค์กรมีการวางแผนการดำเนินงานที่โปร่งใส
ภายใต้กรอบการปฏิบัติงานของพนักงานอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์กรและ
ปฏิบัติงานที่มีความโปร่งใส

๑.๑.๓.2 ผลสำเร็จตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2558

1. ตัวชี้วัดในภาพรวมสูงกว่าค่ากลางโดยเฉพาะมิติการ
พัฒนาแบบทั่วถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจบางด้านและประสิทธิภาพของภาครัฐสำหรับมิติการเติบโต
ทางเศรษฐกิจ มูลค่า GPP ของจังหวัดในปี พ.ศ. 2557 เติบโตสูงแต่รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนลดลง
การออมต่ำและอัตราส่วนหนี้ต่อรายได้สูง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องปริมาณขยะการใช้ไฟฟ้าของภาค
ครัวเรือนสิ้นเปลืองมากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในภาคครัวเรือนและนอกภาคครัวเรือนไม่มีประสิทธิภาพ

๒. ประเด็นที่จังหวัดฯ ควรให้ความสำคัญ

๒.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะ
โดยมุ่งทั้ง reduce reuse recycle อย่างถูกวิธีและได้มาตรฐาน

2.๒ การรณรงค์ส่งเสริมการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทนในภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจและภาคการขนส่งอย่างจริงจัง

2.3 การส่งเสริมการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ โดยเน้นการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะและวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดนนทบุรีพบว่า จากค่าสถิติที่ได้รับการวิเคราะห์จังหวัดนนทบุรีมีจำนวนผู้ว่างงานสูงกว่าของประเทศ ควรมีการเพิ่มศักยภาพแรงงานที่มีการเพิ่มโอกาสด้านการทำงานให้แก่ประชาชนเพื่อเพิ่มรายได้และสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพิ่มค่า GPP รายได้ของประชาชนและเศรษฐกิจฐานรากชุมชนให้ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงาน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้านสิ่งแวดล้อมตัวชี้วัดการใช้พลังงานของจังหวัดนนทบุรีมีค่าที่ลดลงเนื่องจากภาวะของเศรษฐกิจของประเทศแต่ยังมีการใช้พลังงานที่สูงกว่าประเทศ การพัฒนาด้านส่งเสริมระบบสาธารณูปโภคสู่ประชาชนให้ได้รับการบริการที่ดีและมีความเพียงพอต่อความต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการพัฒนาจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับการเจริญเติบโตเทียบกับค่ากลางของการพัฒนาประเทศพบว่าการพัฒนาแบบทั่วถึงทุกมิติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทั้งคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีการพัฒนาภาพรวมคะแนน 46.00 เป็นการพัฒนาระดับ 1 ของประเทศ ส่งผลให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจฐานรากของประชาชน การส่งเสริมท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐในการให้ความรู้แก่ประชาชนในการพัฒนาตนเองและครอบครัว เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยการพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 มิติในการพัฒนา ดังนี้

มิติการพัฒนาแบบทั่วถึง จังหวัดนนทบุรีคะแนน 68.16 อยู่ลำดับที่ 3 เมื่อเทียบค่ากลางของประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมและการพัฒนาภาครัฐและความเป็นอยู่ของประชาชน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองและเพิ่มรายได้ของประชาชนให้ทุกด้านมีอาชีพในการทำงาน

มิติการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน คะแนน 39.22 เมื่อเทียบค่ากลางของประเทศอยู่ลำดับที่ 12 เนื่องจากการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญของประชาชนยังไม่มีแหล่งที่สามารถรองรับการเจริญเติบโตได้อย่างเพียงพอและการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพแก่ประชาชนยังมีแรงงานบางส่วนที่ยังขาดการจ้างงาน เมื่อมีการส่งเสริมกลุ่มงานบางส่วนทำให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจอย่างมากมายมีการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์เกิดทุกแห่งแต่รายได้ของประชาชนในจังหวัดนนทบุรีกลับมีรายได้ที่ลดน้อยลงควรมีการส่งเสริมการพัฒนาประชาชน

มิติการเติบโตทางเศรษฐกิจสีเขียว ค่าคะแนนที่ได้รับ 7.98 ลำดับที่ 74 เมื่อเทียบค่ากลางของประเทศ เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีขาดการส่งเสริมด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในจังหวัดหรือพัฒนาและส่งเสริมน้อยแต่นับด้านอสังหาริมทรัพย์ที่มากขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่อื่นๆที่สามารถสร้างให้เกิดคุณค่าได้ ควรมีการส่งเสริมการเกษตรปลอดสารที่เป็นเศรษฐกิจของประชาชน

และสร้างรายได้และสามารถลดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้น้อยเพื่อส่งเสริมพื้นที่ให้มีการพัฒนาและลดการใช้พลังงานให้น้อยลง เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

มติประสิทธิผลการดำเนินงานของภาครัฐ คณะ 68.63 ลำดับที่ 2 มีความสามารถในการพัฒนาของผู้นำจังหวัดที่ให้แนวคิดส่งเสริมการ พัฒนาที่เป็นรูปธรรมแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาที่สามารถเป็นแนวทางการดำรงชีวิต และประชาชนมีการใช้พื้นที่สาธารณะและวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อจังหวัดผลักดันให้จังหวัดมีการพัฒนาโดยทุกภาคส่วนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา (ผลสำเร็จตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 255๙-๒๕๖๐ ยังไม่แล้วเสร็จ)

๑.๑.๔ ปัญหาสำคัญของจังหวัด

๑.๑.๔.๑ ปัญหาน้ำท่วม

1. พื้นที่เสี่ยง จังหวัดนนทบุรีมีจุดเสี่ยงน้ำท่วมในเวลาฝนตก ทำให้น้ำท่วมหมู่บ้านและพื้นที่การจราจร จำนวน 15 จุด ใน 5 อำเภอ ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑ แสดงพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมในเวลาฝนตกทำให้น้ำท่วมหมู่บ้านและพื้นที่การจราจร

จุดเสี่ยงน้ำท่วม	
	1. บริเวณสี่แยกแคราย ถนนติวานนท์
	2. ซอยสามัคคี - ติวานนท์
	3. บริเวณพื้นที่ซอยที่มีน้ำท่วมซึ่งเป็นประจำ
	4. บริเวณใต้ทางด่วนงามวงศ์วาน
	5. บริเวณสนามบินน้ำ หน้า ป.ป.ช.
	6. บริเวณซอยติวานนท์ 12
	7. บริเวณใต้ทางด่วน ถนนแจ้งวัฒนะ
	8. ถนนแจ้งวัฒนะ (บริเวณเชื่อมคลองเกลือ และคลองแวง)
	9. บริเวณถนนแจ้งวัฒนะ(แยกเมืองทองฯ)
	10. บริเวณทางลอดอุโมงค์ห้าแยกปากเกร็ด
	11. บริเวณแยกปากเกร็ด - สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์
	12. บริเวณถนนแจ้งวัฒนะเสี่ยงเมือง ซอยสามัคคี-ติวานนท์
	13. บริเวณหมู่บ้านพุกกะ 3
	14. บริเวณหน้าเซ็นทรัลพลาซ่า เวสต์เกต
	15. บริเวณทางลอดอุโมงค์ราชพฤกษ์ - นครอินทร์ ถนนราชพฤกษ์

2. การบริหารสถานการณ์ช่วงฝนตกหนักจังหวัดนนทบุรี

มาตรการที่ 1 ตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ โดยเฉพาะ

เครื่องสูบน้ำต้องมีความพร้อมใช้งาน และมีหน่วยเคลื่อนที่เร็วของแขวงทางหลวงและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เตรียมพร้อมเมื่อเกิดปัญหาน้ำท่วมตามจุดต่างๆ บนถนนหรือบ้านเรือน

มาตรการที่ 2 เน้นการป้องกัน โดยให้หัวหน้าสำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นเจ้าภาพคอยแจ้งเตือนการพยากรณ์อากาศของ กรมอุตุนิยมวิทยา 3 ครั้งต่อวัน หรือเวลาที่มีฝนจะตกหนักทางไลน์ เพื่อให้กลุ่มแก้ไขน้ำท่วมและจรรยาบรรณ บริหารจัดการอย่างมีบูรณาการร่วมกัน

มาตรการที่ 3 ขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น แขวงทางหลวง แขวงทางหลวงชนบท ดูแลลอกท่อระบายน้ำในถนนสำคัญ โดยเฉพาะถนนรัตนธิ เบตร์ ถนนแจ้งวัฒนะ หน้าห้างเซ็นทรัล เวสต์เกตท์ และบริเวณหมู่บ้านมิตรประชา ถนนติวานนท์ ถนนเลี้ยวเมืองนนทบุรี และถนนเลี้ยวเมืองปากเกร็ด

มาตรการที่ 4 ดำเนินการลอกท่อระบายน้ำในพื้นที่ ซอยที่มีความเสี่ยง โดยเฉพาะในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลตำบลเสา รงหิน และบนถนนสายสำคัญ

มาตรการที่ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยกัน ระดมเก็บผักตบชวา และขุดลอกทางระบายน้ำในคลองซอยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการระบายน้ำ

มาตรการที่ 6 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่ง เจ้าหน้าที่ดูแลขยะที่อยู่ในท่อระบายน้ำหรือฝาท่อระบายน้ำทำให้การระบายน้ำไม่สะดวกอยู่เป็น ประจำ

มาตรการที่ 7 ให้โครงการชลประทานจังหวัด องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง พร่องน้ำในคลองต่างๆ ในพื้นที่เพื่อรองรับน้ำฝน เป็นแก้มลิงชั่วคราวให้ได้ มากที่สุด เมื่อได้รับการพยากรณ์จากกรมอุตุนิยมวิทยา

มาตรการที่ 8 กรณีเกิดน้ำท่วมตอนกลางคืน หากไม่ สามารถระบายน้ำได้ทัน ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อน 05.00 น. เพื่อให้ตำรวจแจ้งประชาชน หลีกเลี้ยงใช้เส้นทางอื่น เพื่อไม่ให้ประชาชนมาอยู่บนท้องถนนนาน ๆ

มาตรการที่ 9 ให้การไฟฟ้านครหลวงเตรียมระบบ ไฟฟ้าสำรอง หากเกิดไฟฟ้าดับ เพราะเครื่องสูบน้ำไม่สามารถทำงานได้ โดยเฉพาะในอุโมงค์ห้าแยก ปากเกร็ดและทางลอดราชพฤกษ์

มาตรการที่ 10 กรณีฝนตกหนัก รถติดมากเป็นพิเศษ ให้ประสานสื่อมวลชนของจังหวัดชมรมวิทยุชุมชน เพื่อให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนก่อนออกจาก บ้านเพื่อตัดสินใจจะใช้เส้นทางไหน

๑.๑.๔.๒ น้ำเสีย

1. สถานการณ์

จังหวัดนนทบุรีเป็นปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร รองรับการเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานครปัจจุบันการขยายชุมชนมีมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ ตามเส้นทางคมนาคมถนนสายหลักและเส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนสายสีม่วง (เตาปูน - บางใหญ่) และโครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู (แคราย-มีนบุรี) ที่จะสร้างขึ้นใหม่ ทำให้มีชุมชนที่อยู่อาศัยเกิดขึ้นเป็น จำนวนมาก โดยเฉพาะหมู่บ้านจัดสรร มีจำนวน 1,279 โครงการ จำนวนไม่ต่ำกว่า 263,000 แปลง และ

อาคารชุด จำนวน 398 แห่ง ทำให้มีประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดน้ำเสียมากขึ้นด้วย แต่จากผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณที่ไหลผ่านจังหวัดนนทบุรีของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 ในไตรมาส 1/2560 พบว่าคุณภาพน้ำบริเวณสถานีสะพานนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี และสถานีสะพานพระราม 6 อำเภอบางกรวย เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน จัดอยู่ในประเภทที่ 4 (เสื่อมโทรม) ถึงประเภทที่ 5 (เสื่อมโทรมมาก) ซึ่งเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด และไตรมาส 2/2560 พบว่าคุณภาพน้ำบริเวณสถานีสะพานนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี และสถานีสะพานพระราม 6 อำเภอบางกรวย เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน จัดอยู่ในประเภทที่ 3 (พอใช้) ถึงประเภทที่ 5 (เสื่อมโทรมมาก) ซึ่งคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณสถานีสะพานนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี มีค่าเท่ากับมาตรฐานคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด แต่คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

บริเวณสถานีสะพานพระราม 6 อำเภอบางกรวย มีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินที่กรมควบคุมมลพิษกำหนดไว้ทั้งนี้ เนื่องจากบริเวณพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีชุมชนต้องอยู่หนาแน่น ซึ่งชุมชนส่วนใหญ่มีการปล่อยน้ำเสียโดยไม่ผ่านการบำบัดส่งผลให้แหล่งน้ำมีคุณภาพเสื่อมโทรมลงในการตรวจวัดคุณภาพน้ำในคลองต่างๆ บริเวณคลองสาธารณะ จำนวน 54 แห่ง ในพื้นที่ทุกอำเภอที่มีการตรวจวัด พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากเช่นเดียวกัน

๒. การจัดการน้ำเสีย

ในปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีมีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมที่เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีการเดินระบบแล้ว มีจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงงานปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาวิเศษ 3 ของเทศบาลนครนนทบุรี ซึ่งมีสมรรถนะการบำบัดน้ำเสียได้ 38,500 ลูกบาศก์เมตรต่อวันหรือคิดเป็นประมาณ 2 ใน 3 ส่วนของปริมาณน้ำเสียทั้งหมดของเทศบาลนครนนทบุรี และในปัจจุบันเทศบาลนครปากเกร็ดอยู่ระหว่างการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมบริเวณโซน 1 ถนนศรีสมาน มีสมรรถนะการบำบัดน้ำเสียได้ 6,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือคิดเป็นประมาณ 1 ใน 4 ส่วนของปริมาณน้ำเสียทั้งหมดของเทศบาลนครปากเกร็ดทั้งหมด เมื่อรวมระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลนครทั้งสองแห่งแล้ว จะมีสมรรถนะสามารถบำบัดน้ำเสียได้ประมาณ 1 ใน 5 ส่วนของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดของจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้เทศบาลนครปากเกร็ดได้มีแผนก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมบริเวณโซน 4 บางตลาด ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการออกแบบและศึกษาความเหมาะสม โดยจะเสนอโครงการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด จังหวัดนนทบุรี เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และจังหวัดนนทบุรียังมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของหมู่บ้านจัดสรรอาคารชุด และระบบบำบัดน้ำเสียที่ติดตั้งในอาคาร/สถานที่ทำงาน สถานประกอบการต่างๆ ซึ่งการบำบัดน้ำเสียของระบบบำบัดน้ำเสียที่ผ่านมา ระบบบำบัดน้ำเสียบางแห่งยังมีการเดินระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ หรือไม่มีการเดินระบบ ทำให้มีการระบายน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

ซึ่งปริมาณน้ำเสียส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีมาจากชุมชน ประกอบกับโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นโครงการที่จะเกิดขึ้นใหม่เกิดขึ้นค่อนข้างยาก เนื่องจากไม่มีที่ดินสาธารณะหรือที่ดินก่อสร้างระบบฯที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า การก่อสร้างระบบฯ จะต้องจัดหาที่ดินใหม่ ซึ่งที่ดินจังหวัดนนทบุรีมีราคาค่อนข้างสูงและต้องใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดซื้อที่ดินทั้งหมด ประกอบกับการควบคุมแหล่งกำเนิดน้ำเสียขนาดใหญ่ ทั้งที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมส่วนกลางและไม่มีระบบฯ รวมส่วนกลาง เป็นระบบที่มีการติดตั้งกับที่เฉพาะแปลง/หน่วยย่อยในโครงการของหมู่บ้านจัดสรร/อาคารอยู่อาศัยรวมไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง ด้วยข้อจำกัดของบุคลากรภาครัฐ และการบังคับใช้กฎหมายกับชุมชนที่อยู่อาศัย จึงสามารถควบคุมดูแลบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชนต่างๆ ที่มีอยู่ได้ในระดับหนึ่ง ส่งผลให้ปัจจุบันสถานการณ์คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองในบริเวณจังหวัดนนทบุรีมีคุณภาพเสื่อมโทรม

๑.๑.๔.๓ ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัด

นนทบุรี ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างรวดเร็ว และการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูง โดยคาดว่าจะเกิดขึ้นในอีก 5-20 ปี ข้างหน้า

1. ประชากรวัยแรงงานรับภาระดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
2. ภาครัฐต้องใช้งบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
3. วัยแรงงานมีจำนวนลดลงทำให้ต้องใช้แรงงานจากต่าง

ต่างเพิ่มขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองมากขึ้นทำให้

ความสัมพันธ์ในชุมชนลดลง

5. การเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว

ทำให้ความสัมพันธ์ในเครือญาติห่างเหินกัน

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคาดว่าจะเกิดขึ้นและส่งผล

กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนดังกล่าว ได้แก่

1. เพิ่มรายได้วัยแรงงาน เพื่อให้สามารถเลี้ยงดูครอบครัว และสามารถรับภาระดูแลผู้สูงอายุ
2. เพิ่มเบี้ยดูแลผู้สูงอายุให้เพียงพอ
3. จัดเตรียมบ้านพักคนชรา ให้เพียงพอ
4. จัดระบบการศึกษาที่เอื้อต่อวิชาชีพ ที่สามารถทำรายได้สูง
5. รณรงค์ให้ผู้ที่ยื่นจบหางานทำในถิ่นเกิดเพื่อช่วยดูแล

ผู้สูงอายุ

6. ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ที่เหมาะสมกับทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อจูงใจให้คนวัยแรงงานกลับมาอยู่บ้านเกิดที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่เพียงลำพัง

7. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง

สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

๑.๑.๔.4 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจังหวัดนนทบุรีประสบเหมือนเมืองใหญ่อย่างเช่นกรุงเทพมหานคร ได้แก่

๑. ปัญหาการจัดการกากของเสียอันตราย ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของประชาชนในชีวิตประจำวัน ที่ได้ผลิตของเสียเหล่านี้ออกมา โดยปริมาณขยะมูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากรการขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม ปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ได้แก่ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง เป็นต้น สถานที่บางแห่งก็มีคนทิ้งขยะกันตามสะดวก โดยนำไปเทกองรวมกันไว้ริมทางเดินบ้าง โคนต้นไม้บ้าง ทำให้มีการหมักหมมเน่าเปื่อยสิ่งกลิ่นเหม็น กองขยะยังเป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์นำโรคสารพัดชนิด เช่น ยุง แมลงวัน หนู แมลงสาบ ฯลฯ เมื่อฝนตกลงมาน้ำฝนก็ชะเอาสิ่งสกปรกเน่าเหม็นในกองขยะไหลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงและแม่น้ำลำคลองใกล้ ๆ การทิ้งขยะลงท่อระบายน้ำทำให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรง คือ ทำให้ท่อระบายน้ำอุดตัน เมื่อฝนตกก็ไม่สามารถระบายน้ำฝนได้ จึงเกิดสภาพน้ำท่วมขังตามถนนสายต่าง ๆ ตามตรอกซอกซอย และผลที่ตามมาก็คือ การเดินทางไปตามเส้นทางเหล่านั้นลำบากขึ้น การจราจรก็ติดขัดและถนนหนทางอาจจะได้รับความเสียหาย ซึ่งเมื่อน้ำลดลงสู่สภาพปกติก็ต้องซ่อมแซมใหม่ ทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ จากปัญหาที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่าปัญหาทางด้านกากของเสียยังเป็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่รอการจัดการและแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

๒. ปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่ เป็นปัญหาที่มีการพูดถึงกันมาก โดยปัญหามลพิษทางอากาศที่สำคัญ ได้แก่ มลพิษทางอากาศจากปัญหาจากรถจักรยานยนต์จากการคมนาคมทางบกที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดปัญหาจากรถจักรยานยนต์ติดขัด กลายเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่เคลื่อนที่ได้ (Mobile Source) ได้แก่ ฝุ่นละออง โดยฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นเหล่านี้จะมีชื่อเรียกต่างกันไป ตามลักษณะการรวมตัวฝุ่นละออง เช่น ควีน (Smoke) ฟุม (fume) หมอกน้ำค้าง (mist) เป็นต้น ฝุ่นละอองอาจเกิดจากธรรมชาติ เช่น ฝุ่นดิน ทราย หรือเกิดจากควีนดำจากท่อไอเสียรถยนต์จากรถจักรยานยนต์และการอุตสาหกรรมฝุ่นที่ถูกสูดเข้าไปในระบบทางเดินหายใจ ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ระบายการมองเห็น และทำให้สิ่งต่าง ๆ สกปรกเสียหายได้ในบริเวณที่ปกอาศัยปริมาณฝุ่นละออง 30% เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ส่วนบริเวณที่อยู่อาศัยใกล้ถนนฝุ่นละออง 70-90% เกิดจากการกระทำของมนุษย์และพบว่าฝุ่นละอองมีสารตะกั่วและสารประกอบโบไมด์สูงกว่าบริเวณนอกเมือง อันเนื่องมาจากมลพิษที่เกิดจากยานพาหนะ ฝุ่นละอองเมื่อแยกตามขนาด พบว่า 60% โดยประมาณ จะเป็นฝุ่นที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนฝุ่นประเภทนี้เกิดจากรถประจำทางและรถบรรทุกที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลบางส่วนมาจากโรงงานอุตสาหกรรมส่วนมากจะพบอยู่ทั่วไปในเขตเมืองเขตอุตสาหกรรม และเขตกิ่งขนบท หากพบในปริมาณที่สูงจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เนื่องจากมีขนาดเล็กพอที่จะเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจส่วนล่างและถูกลดของมนุษย์ได้เป็นผลให้เกิดโรคทางเดินหายใจโรคปอดต่าง ๆ เกิดการระคายเคืองและทำลายเยื่อหุ้มปอด หากได้รับในปริมาณมากและเป็นเวลานานจะเกิดการสะสมทำให้เกิดพังผืดและเป็นแผลได้ ทำให้การทำงานของปอดลดลง ความรุนแรงขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบของฝุ่นละอองนั้น ส่วนฝุ่นขนาดใหญ่ อีกประมาณ 40% ที่เหลือเกิดจากการก่อสร้างและการฟุ้งกระจายของฝุ่นจากพื้นผิวที่วางแปล่าฝุ่นประเภทนี้ไม่มีผลต่อสุขภาพอนามัยมากนัก เพียงแต่จะก่อให้เกิด

การระคายเคืองต่อทางเดินหายใจส่วนต้น และอาจเป็นเพียงการรบกวนและก่อให้เกิดความรำคาญเท่านั้น

๑.๑.๔.๕ ปัญหาจราจร เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นที่ตั้งของส่วนราชการระดับกระทรวง ๓ กระทรวง คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม และส่วนราชการระดับกรมอีกหลายแห่ง รวมถึงห้างสรรพสินค้า และศูนย์การธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ระดับภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ เมืองทองธานี โดยแต่ละวันจะมีประชากรสัญจรและเดินทางผ่านพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จึงทำให้มีปริมาณผู้ใช้ถนนเป็นจำนวนมาก และมีการจราจรคับคั่งเกือบตลอดทั้งวัน จะเห็นได้จากบนถนนสายหลักในจังหวัดนนทบุรีมีสภาพหนาแน่นถึงขั้นวิกฤต สภาพจราจรติดขัดตามแนวถนนงามวงศ์วาน ถนนรัตนาธิเบศร์ ถนนติวานนท์ ถนนแจ้งวัฒนะ และถนนประชาชื่น เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร ด้วยเหตุนี้เองเป็นสาเหตุให้สภาพการจราจรตามแนวถนนสายดังกล่าวมีความหนาแน่นถึงขั้นวิกฤต โดยเฉพาะทางแยกแครายที่ไม่สามารถระบายปริมาณจราจรที่หลั่งไหลเข้าสู่ทางแยกได้ทันส่งผลให้ประชาชนผู้ใช้ถนนต้องรอคอยเป็นระยะเวลาานาน อีกทั้ง ยังสูญเสียทรัพยากรพลังงานอย่างมหาศาลในแต่ละปี

๑.๑.๔.๖ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีโดยส่วนใหญ่อยู่ติดกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผลดึงดูดให้ประชากรเพิ่มความหนาแน่นขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของประชากรทั้งในจังหวัดและรองรับประชากรจากกรุงเทพมหานคร จึงทำให้พื้นที่เมืองเกิดความหนาแน่น และมีการขยายตัวไปในพื้นที่โดยรอบพื้นที่เมือง ประกอบกับวิถีชีวิตของประชาชนเป็นชุมชนเมือง ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวของเมืองในรูปแบบการกระจายตามเส้นทางคมนาคมสายหลักที่เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร การพัฒนาของพื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนนทบุรี มีการพัฒนารูปแบบความเป็นเมืองที่เข้มข้น เนื่องมาจากการพัฒนาต่อเนื่องจากกรุงเทพมหานคร ตามแนวถนนงามวงศ์วานและถนนแจ้งวัฒนะ โดยมีพื้นที่พาณิชยกรรมเกาะตัวตามถนนทั้ง 2 เส้น และจากการที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาตัดผ่านพื้นที่โดยแบ่งพื้นที่จังหวัดเป็น 2 ฝั่งคือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก โดยมีถนนรัตนาธิเบศร์ (สะพานพระนั่งเกล้า) ถนนนครอินทร์ (สะพานพระราม 5) และ ถนนชัยพฤกษ์ (สะพานพระราม 4) เป็นเส้นทางคมนาคมที่เพิ่มความสะดวกในการเดินทางของประชาชนทั้ง 2 ฝั่ง จึงเป็นผลทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินฝั่งตะวันตกของจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงจากการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่จากพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยตลอดจนกิจกรรมทางธุรกิจการค้าที่ตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ต่อเนื่องกัน และส่งผลให้การใช้ประโยชน์ที่ดินมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีความเจริญขึ้นอย่างมาก

2. การศึกษากรอบนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ 5 (1) และ (2) กำหนดให้คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายและวางระบบในการบริหารงานภาค กำหนดนโยบายหลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาภาค ให้สอดคล้องกับแผนระดับชาติและนโยบายรัฐบาล

ซึ่งคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ในการประชุมเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2560 มีมติเห็นชอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2561-2564 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ นโยบายการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๒.๑.๑ ยึดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจาก ครม. แล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

๒.๑.๒ ให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาภาค เพื่อเป็นแผนชี้นำการพัฒนาในภาพรวมของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันในทุกพื้นที่ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างทั่วถึง

๒.๑.๓ การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้ใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

๒.๑.๔ การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือประชารัฐ และชุมชน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด รวมทั้งร่วมมือกันในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด สู่การปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล

๒.๑.๕ การเสนอแผนพัฒนาจังหวัด ให้เสนอในช่วง ปีแรกของแผน สำหรับการทบทวนหรือปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัด ให้ดำเนินการเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัด เพื่อให้แผนทันสถานการณ์ และยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องปรับปรุงแผนทุกปี

๒.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๒.๒.๑. ขอบเขต

แผนพัฒนาจังหวัด เป็นแผนที่มีความครอบคลุมทุกมิติการพัฒนา มุ่งตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่สำคัญของจังหวัดและขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับชาติ นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาภาค ตามศักยภาพและโอกาสของจังหวัด

๒.๒.๒ องค์ประกอบของแผนพัฒนาจังหวัด

๒.๒.๒.๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

๑. สภาพทั่วไปและสถานการณ์การพัฒนาจังหวัด

ครอบคลุมข้อมูลที่สำคัญของจังหวัด ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยต้องเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเป็นอนุกรมอย่างน้อย ๓ ปี พร้อมกับวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลที่สำคัญ เพื่อสะท้อน

ภาพการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของจังหวัด พร้อมเหตุผลประกอบและข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพหรือระดับความรุนแรงของปัญหา

๒. ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

๒.๑ นำเสนอวิธีการหรือกระบวนการในการเก็บรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาในจังหวัด และต้องมีการประสานแผนระดับต่างๆในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการระดับอำเภอ เพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

๒.๒ นำเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญไม่เกิน 10 อันดับ และระบุกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ให้ชัดเจน

๓. ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหাজังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

(ตามแนวทางการพัฒนาจังหวัด) นำเสนอให้เห็นผลการดำเนินการตามแผนที่ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด บรรลุเป้าหมายรวมและเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาแต่ละแนวทางที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด และบรรลุผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ให้แสดงเหตุผลประกอบ พร้อมทั้งให้ระบุเหตุผลสนับสนุน หากเห็นสมควรดำเนินการต่อ หรือยุติการดำเนินการ

๒.๒.๒.๒ ประเด็นการพัฒนา

๑. **บทวิเคราะห์** ใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการวางแผน (สามารถเลือกใช้เครื่องมือได้ตามความถนัด) เพื่อแสดงให้เห็นถึงโอกาส ศักยภาพ ปัญหา และอุปสรรคของจังหวัด มีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาตามหลัก logical framework โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับข้อมูลเพื่อการพัฒนา และผลการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็นปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา

๒. เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด (ในช่วงระยะเวลาของแผน)

แสดงสถานภาพที่จังหวัดต้องการจะเป็นหรือบรรลุถึงในอนาคตอย่างชัดเจน สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพ ปัญหา และอุปสรรค ที่เป็นลักษณะเฉพาะของจังหวัด

๓. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

ตัวชี้วัดจะต้องมีความชัดเจนสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนา ระยะ ๕ ปี (หรือ ๔) มีจำนวนตัวชี้วัดที่เหมาะสมและสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ สำหรับค่าเป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้อง กับค่าฐาน (ข้อมูลในช่วงที่ผ่านมา และต้องระบุค่าฐานอย่างเหมาะสม ชัดเจน มีแหล่งที่มา และเป็นปัจจุบัน) หรือค่า benchmark และแสดงถึงความก้าวหน้าอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ในแต่ละปี

๔. ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

กำหนดประเด็นการพัฒนาของจังหวัดที่สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาสำคัญระดับชาติ (agenda) ทิศทางการพัฒนาภาค รวมทั้งศักยภาพ โอกาส ปัญหา และความต้องการของพื้นที่ (area) สอดคล้องกับผลที่ได้จากบทวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนา

๒.๒.๓ การดำเนินการตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๗ วรรค ๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้จังหวัดดำเนินการจัดประชุมปรึกษาหารือตามมาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๗ วรรค ๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยในการจัดทำ **แผนพัฒนาจังหวัด** ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำร่างแผนพัฒนาจังหวัด ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) เข้ารับฟังความคิดเห็นในการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และเมื่อได้ผลการรับฟังความคิดเห็นแล้วให้จังหวัดนำผลการประชุมและข้อคิดเห็นของที่ประชุมมาเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ต่อไป

๓. การศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ

๓.๑ การกำหนดเป็นกรอบทิศทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติเพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาจังหวัด ดังนี้

๓.๑.๑ นโยบายของรัฐบาล

๓.๑.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศที่มั่นคง ประชาชนมั่งคั่งอย่างยั่งยืน”)

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนด “ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560– 2579)” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วนและนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคมรวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถาวร

ภายใต้ “ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560– 2579)” ดังกล่าว คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลาง พหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ

ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกัน ด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีไม่เป็นภาระของโลก และสามารถแก้วิกฤตประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า

เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดีสังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปีต่อจากนี้ไป จะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๓.๑.1.๒ ประเทศไทย 4.0 (THAILAND 4.0)

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ประกาศทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต เรื่อง ประเทศไทย 4.0 (รายการคืนความสุขให้คนในชาติ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2559) ว่า “...การพัฒนาประเทศไทยภายใต้ “ประเทศไทย 4.0 (THAILAND 4.0) จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ผ่าน มาเราใช้ประเทศไทย 1.0 – 2.0 – 3.0 มา 10 ปี 20 ปี มาจากอดีต ปัจจุบันประเทศไทยติดอยู่ตรง 3.0 วันนี้ประเทศไทยต้องเป็น 4.0 และอยู่ต่อไปอีก 20 ปี สอดคล้องกับความสำคัญยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แล้วก็แผนการขับเคลื่อนและการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ ใช้แนวทางประชารัฐในการขับเคลื่อนที่ผ่านมารัฐเป็นผู้ให้ประชาชนจึงไม่ค่อยเข้มแข็ง เพราะเคยชินกับการช่วยเหลือ วันนี้ต้องสร้างให้ประเทศไทยคิดเห็น รัฐบาลต้องอดทน ประชาชนต้องอดทน เพราะว่าประเทศไทยที่มีรายได้น้อย ประมาณ 40 ล้านคน เท่ากับประชากรทั้งหมดของบางประเทศ ประเทศในอาเซียนที่รวยที่สุดมีประชากร 4-5 ล้านคน ประเทศไทยเกือบ 70 ล้าน เพราะฉะนั้นต้องขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ต้องปฏิรูปทั้งหมด ทั้งโครงสร้าง ทั้งในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นในภาคธุรกิจ เกษตรกร หรืออาชีพอิสระ หรือว่าอื่นๆ ทั้งหมด เรื่องการศึกษา เรื่องแรงงาน ต้องเตรียมการให้พร้อม ไม่เช่นนั้น 20 ข้างหน้าเราเดินไม่ได้...”

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อ 3.3 แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ น้ำเสียและของเสียอันตราย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค สร้างเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือเมืองสีเขียวเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน โดยมีแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

3.3.1 เร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่วิกฤต ผลักดันกฎหมายและกลไกเพื่อการคัดแยกขยะ สนับสนุนการแปรรูปเป็นพลังงาน ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้เกิดการลดปริมาณขยะ รวมทั้งสร้างวินัยคนในชาติเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

3.3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตและลุ่มน้ำสำคัญอย่างครบวงจร โดยลดการเกิดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

3.3.4 ปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองเพื่อรองรับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข้อ 3.4 ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.4.1 ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.4.2 สนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน

3.4.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ

3.4.4 สร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 9. : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

ข้อ 3.2 การพัฒนาเมือง

3.2.1 แนวทางการพัฒนาหลัก

พัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี เศรษฐกิจดี เดินทางสะดวก ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการมีคุณภาพและทั่วถึง และเน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความหลากหลาย และศักยภาพของเมือง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

1. พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัด

ให้เป็นเมืองนำอยู่ เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล จัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและกิจกรรมเศรษฐกิจในเมือง จัดระบบบริการสังคมที่ได้มาตรฐานรวมทั้งที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และดูแลความปลอดภัยของประชาชน

๒. ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจรปรับปรุงการรวบรวมขยะ การคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และจัดตั้งสถานที่จัดการขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างชุมชน ตลอดจนรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดเพื่อช่วยลดมลพิษทางน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในเขตเมือง

๓. พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญต่อระบบรถประจำทาง ระบบทางจักรยาน ทางเท้า และการพัฒนาสถานีขนส่งสาธารณะในเขตเมือง ภายใต้หลักการส่งเสริมความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางของคนทุกช่วงวัยและผู้พิการ รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท

๔. รักษาอัตลักษณ์ของเมืองและสร้างคุณค่าของทรัพยากรเพื่อกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า ตลอดจนใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนาเมืองควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้าง “แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมืองเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างมีคุณค่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมือง โดยรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเมืองให้มีขนาดที่เหมาะสม เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้บริหารจัดการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาเมือง การจัดทำผังเมืองและการบังคับใช้ อีกทั้งเพิ่มบทบาทของหน่วยงานส่วนกลางในการสนับสนุนการพัฒนาเมืองทั้งด้านเทคนิคและการจัดสรรงบประมาณ

3.2.2 แนวทางการพัฒนาเมืองสำคัญ

ข้อ 2 พัฒนาเมืองปริมณฑล (สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร) ให้เป็นเมืองศูนย์กลางการบริการธุรกิจและการพาณิชย์ศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ศูนย์บริการด้านสุขภาพและการศึกษาและเมืองที่อยู่อาศัย โดยประสานการวางระบบโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ และบริการทางสังคม กับมาตรการทางผังเมือง ในการชี้้นำให้การขยายตัวของเมืองเป็นไปอย่างมีแบบแผนและเหมาะสม รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองให้เอื้อต่อการอยู่อาศัย การเดินทางและการขนส่งโดยสะดวกและปลอดภัย โดยเฉพาะการป้องกันน้ำท่วม-น้ำเสีย พร้อมทั้งการจัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นปอดและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชนเพิ่มขึ้น รองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและกิจกรรมต่างๆทั้งการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า การคมนาคมขนส่ง และการเพิ่มขึ้นของประชากรเมือง

๓.๑.๓ นโยบายรัฐบาล 11 ด้าน

นโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557

๓.๑.๓.๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

- การเข้าถึงบริการของรัฐ
- พัฒนาธรรม
- สุขภาพของประชาชน
- อาเซียน
- วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม
- 3.1.3.2. การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- 3.1.3.3. การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาส
- 3.1.3.4. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและ
- 3.1.3.5. การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และ
- 3.1.3.6. การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- 3.1.3.7. การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคม
- 3.1.3.8. การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก
- 3.1.3.9. การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการ
- 3.1.3.10. การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิ
- 3.1.3.11. การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

3.1.4 กรอบทิศทางแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ รวมทั้งแนวโน้มสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ภายใต้นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ จึงนำมากำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล (พ.ศ.2560-2564) ดังนี้

- 3.1.4.1 ด้านการพัฒนาเมืองและคุณภาพชีวิต
- 3.1.4.2 ด้านอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม
- 3.1.4.3 ด้านการท่องเที่ยว
- 3.1.4.4 ด้านโลจิสติกส์และการขนส่ง

สำหรับแนวทางในการนำนโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งกรอบทิศทางการพัฒนาต่างๆ ดังกล่าวมาประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นการแปลงประเด็นการพัฒนาสำคัญของแผนดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ในรูปของ “นโยบายของจังหวัด” ที่เรียกว่า

๑. วาระจังหวัด 7 วาระ (7 N) เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนา ดังกล่าว ได้เร่งผลักดันใน 7 วาระที่สำคัญ (7 N) คือ “เป็นเมืองแห่งการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต มีเศรษฐกิจฐานรากรุ่งเรือง มีความปลอดภัย มีครอบครัวอบอุ่น ประองตองสามัคคี มีการสืบสานมรดกวัฒนธรรม มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสังคม” โดย

วาระที่ 1 “เมืองแห่งการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต” (Transformation City) คือ จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพในการคมนาคม ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านคมนาคมจึงเป็นวาระสำคัญประการแรก โดยเฉพาะอย่างการเตรียมการเพื่อรองรับรถไฟฟ้าสายสีม่วง การจัดระบบการจราจร และสร้างความต่อเนื่องในการขนส่งมวลชนหลายรูปแบบการขับเคลื่อนโครงการ Energy Save เพื่อสนับสนุนนโยบายประหยัดพลังงาน การขับเคลื่อนโครงการ Garden in the City เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง

วาระที่ 2 “เมืองแห่งเศรษฐกิจฐานรากรุ่งเรือง” (Vibrant Economic City) คือ การพัฒนาเศรษฐกิจภายในจังหวัด การเริ่มต้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากเพื่อกระตุ้น การใช้ภายในจังหวัด โดยส่งเสริมเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP วิสาหกิจชุมชน เร่งรัดการดำเนินงานตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร การส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล โดยการจัดตลาดนัดชุมชนในวันหยุด และเน้นการท่องเที่ยววิถีไทย (Thainess) เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจฐานรากกับ Modern Trade

วาระที่ 3 “เมืองแห่งความปลอดภัย” (Safty City) การเป็นเมืองที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยความปลอดภัย คือ วาระสำคัญที่จังหวัดมุ่งพัฒนา เพื่อลดอัตราการเกิดอาชญากรรม ลดจำนวนผู้ค้า ผู้เสพยาเสพติด เพื่อสร้างสังคมปลอดภัยสำหรับประชาชน ได้มีการดำเนินการโดยจัด Zoning สถานบริการ ร้านเหล้า และจัดชุดออกตรวจสถานบริการตลอดจนขอความร่วมมือจากภาคเอกชนในการติดตั้งกล้อง CCTV บริเวณถนน ในพื้นที่ของตนเอง ทั้งหมู่บ้านจัดสรร ธนาคาร ร้านค้า ฯลฯ และสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง ร่วมกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน

วาระที่ 4 “เมืองแห่งครอบครัวอบอุ่น” (Unity City) การเป็นเมืองแห่งครอบครัวอบอุ่น คือ การเริ่มต้นจากความสามัคคี การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เสริมสร้างความปรองดองสามัคคีในจังหวัด เสริมสร้างสถาบันครอบครัวที่อบอุ่น ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรักสามัคคี จัดกิจกรรมเชิงคุณธรรม เช่น หมู่บ้านศีล 5 การจัดกิจกรรมพาวด์ไปชุมชน สนับสนุนคุณภาพการศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู้อาเซียน” จัดกิจกรรมจิตอาสาถวายเป็นกุศลใจ โรงเรียนคุณธรรม มีกิจกรรมออกกำลังกายให้คนในพื้นที่ และการเป็นเมืองคุณธรรมแห่งสังคมสูงอายุ (Aging City)

วาระที่ 5 “เมืองสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม” (Cultural Heritage) เป็นวาระสำคัญที่ต้องสืบสานการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่ดั่งงาม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สืบสานงาน “วัฒนธรรมแห่งสายน้ำ” รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและเพิ่มมูลค่าให้ “ทุเรียนนนท์” ผักปลอดสารพิษ ดอกไม้ ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย อนุรักษ์ Landmark ของเมือง (ศาลากลางจังหวัดหลังเก่า) ซึ่งเป็นมรดกล้ำค่าประจำจังหวัด

วาระที่ 6 “เมืองแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainability) การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ ยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน โดยจัดระเบียบสังคมตามนโยบาย คสช. การดำเนินงานโดยแต่งตั้งคณะทำงานต่างๆ เพื่อขับเคลื่อน เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์และจัดระเบียบสายไฟฟ้าและสายส่งสัญญาณต่างๆ กำหนด

มาตรการรองรับในการแก้ไขปัญหาที่จอดรถในอาคารสาธารณะ หรืออาคารอยู่อาศัยรวมที่มีสภาพที่จอดรถไม่เพียงพอ และการจัดโครงการด้านการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย

วาระที่ 7 “เมืองแห่งความรับผิดชอบต่อประชาชน”

(Responsibility/ Accountability) เพิ่มช่องทางและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการติดต่อราชการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริการ เข้าถึงปัญหาอย่างรวดเร็ว ปรากฏตัวให้ประชาชนเห็น โดยการจัดระบบ “ศูนย์ดำรงธรรม” ให้เข้าถึงง่าย สอดคล้องกับวิถีชีวิต และสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว สร้างระบบนัดหมายในการติดต่อราชการ เช่น การโอนที่ดิน หรือการจัดตั้งศูนย์บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ (Government Center)

2. นนทบุรี 4.0

การขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ให้ก้าวไปสู่เมืองที่มีคุณภาพ เหมาะสมเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ จึงกำหนดเป็นทางขับเคลื่อนที่เรียกว่า “นนทบุรี 4.0” คือ “คุณภาพ มาตรฐาน นวัตกรรม และยั่งยืน ดังนี้

๒.๑ คุณภาพ การบริการทางสังคมของเมือง

๒.๒ มาตรฐานทางด้านกายภาพของเมือง

๒.๓ นวัตกรรมของเมืองอัจฉริยะ

๒.๓ ยั่งยืนทางด้านการบริหารจัดการ

นโยบาย “นนทบุรี 4.0” ซึ่งมุ่งเน้นให้การพัฒนาจังหวัดให้เกิด “คุณภาพ มาตรฐาน นวัตกรรม ยั่งยืน” ภายใต้หลักการ “ปลอดภัย สะอาด สะดวก สบาย” เพื่อมุ่งหวังให้เกิด “SMART NONTHABURI” ดังนี้

- **ด้านปลอดภัย** โดยเน้นการจัด Zoning ในพื้นที่ทำนันทนาการควบคุมพื้นที่อาชญากรรม ให้ความสำคัญในการติดตั้งกล้องวงจรปิดในพื้นที่หมู่บ้านจัดสรรเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การควบคุมพื้นที่อาคารสูงเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย นอกจากนี้มุ่งเน้นความปลอดภัยด้านยาเสพติด การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว และการดูแลพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วม

- **ด้านสะอาด** โดยเน้นการสร้างมาตรฐานความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ (๕ ส.) การจัดเก็บขยะเถื่อนบริเวณริมทางสาธารณะ สนับสนุนการจัดทำป้ายไฟฟ้า เอกชน การจัดการน้ำเสีย การจัดระเบียบตลาด ขยายผลเรือเก็บผักตบ สู่การจัดทำป้ายผักตบชวา การรณรงค์ใช้โซล่าเซลล์

- **ด้านสะดวก** มุ่งเน้น การบริหารจัดการจราจร การจัดพื้นที่จอดรถในคอนโด การจัดการโดยสาธารณะในเส้นทางที่จำเป็น การจัดสร้างอารยสถาปัตย์ การจัดทำ GPS - CCTV เส้นทางจราจร รวมไปถึงการจัดทำเว็บไซต์ The Best of Nonthaburi และการทำ Bike Lane เพื่อผู้ที่รักสุขภาพ

- **ด้านสบาย** มุ่งเน้นการจัดการพื้นที่สีเขียวเพื่อลดโลกร้อน การให้หมู่บ้านจัดสรรมีการจดทะเบียนนิติบุคคลเพื่อดูแลผลประโยชน์ของสมาชิกหมู่บ้านจัดสรร 4.๐

การสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากสู่ Modern Trand การสนับสนุนประชารัฐสามัคคีนนทบุรี โรงเรียนคุณธรรม Aging Society เพื่อให้สังคมมีสันติสุข

ประกอบกับเมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวไปสู่ประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดหรือจุดเน้นหรือตำแหน่งการพัฒนาจังหวัด (POSITIONING) ภายใต้ศักยภาพเชิงพื้นที่ศักยภาพเชิงเศรษฐกิจของจังหวัด และแนวโน้มที่จะเป็นในอนาคต ดังนี้

1. ศักยภาพเชิงพื้นที่

จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองปริมณฑลรองรับการเติบโตและการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการเป็นพื้นที่พักอาศัยของประชาชนของทุกภูมิภาคที่ประกอบขึ้นมาอาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมทั้งความพร้อมโครงข่ายขนส่งสาธารณะ ปัจจุบันมีหมู่บ้านจัดสรรจำนวน 1,279 แห่ง และมีอาคารชุด จำนวน 398 แห่ง

2. ศักยภาพเชิงเศรษฐกิจของจังหวัด

๒.๑ อุตสาหกรรม ได้แก่ สินค้าประเภท สิ่งทอ อาหาร เครื่องดื่ม

๒.๒ ผลิตภัณฑ์เกษตร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทพืช (ข้าว ผัก พืชสวน และพื้นที่ในเรือนเพาะชำ ไม้ผล (ทุเรียน) ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ (แพะ)

๒.๓ ท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงวัฒนธรรม

๒.๔ ผลิตภัณฑ์ OTOP ได้แก่ สินค้าเครื่องปั้นดินเผา (สินค้าประดับตกแต่งของที่ระลึก) สินค้าเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

๒.๕ โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ จัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า พัฒนาระบบโลจิสติกส์

3. แนวโน้มที่จะเป็นในอนาคต

กลไกขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดจาก “โมเดลประเทศไทย 1.0” ที่เน้นการขับเคลื่อนด้วยเกษตรกรรม พัฒนาไปสู่ “โมเดลประเทศไทย 2.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และ “โมเดลประเทศไทย 3.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมหนักตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 จะต้องเปลี่ยนผ่านจากโมเดลประเทศไทย 3.0 เป็น “โมเดลประเทศไทย 4.0” เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศในโลกที่หนึ่ง ปรับเปลี่ยนจากประเทศ “รายได้ปานกลาง” เป็นประเทศ “รายได้สูง” ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “ประสิทธิภาพ” เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม”

โดยภายใต้ศักยภาพเชิงพื้นที่ ศักยภาพเชิงเศรษฐกิจของจังหวัด และแนวโน้มที่จะเป็นในอนาคตดังกล่าว จึงได้กำหนดจุดเน้นหรือจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) เป็น ๒ Positioning ได้แก่

๓.๑ เมืองที่อยู่อาศัยคุณภาพดี ซึ่งเป็น Positioning ที่สร้างฐานรายได้ใหม่

๓.๒ เมืองที่มีเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็น Positioning ที่รักษาฐานรายได้เดิมของจังหวัด

โดยในแต่ละ Positioning ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

1. เมืองที่อยู่อาศัยคุณภาพดี มุ่งเน้น/เป้าหมาย

การเพิ่มศักยภาพเพื่อการเป็นที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ (ระบบโครงข่าย และขนส่งสาธารณะ สถานศึกษา โรงพยาบาล แหล่งค้าขายความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐ)

2. เมืองที่มีเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่รักษารายได้เดิมของจังหวัด

๒.๑ การเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และสุขภาพ

- เป็นฐานการท่องเที่ยวขึ้นชมธรรมชาติ วิถีชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น (ล่องเรือ ไหว้พระ ชมสวน สัมผัสวัฒนธรรมมอญ)

- เพิ่มมนต์เสน่ห์ด้วยการเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Spa)

๒.๒ การเป็นแหล่งผลิตสินค้าการเกษตรคุณภาพ (ข้าวกล้องงอกทุเรียนเมืองนนท์ ผักปลอดสารพิษ ไม้ดอกไม้ประดับ)

๒.๓ การเป็นแหล่งการค้าการลงทุนระดับคุณภาพและมีมาตรฐาน

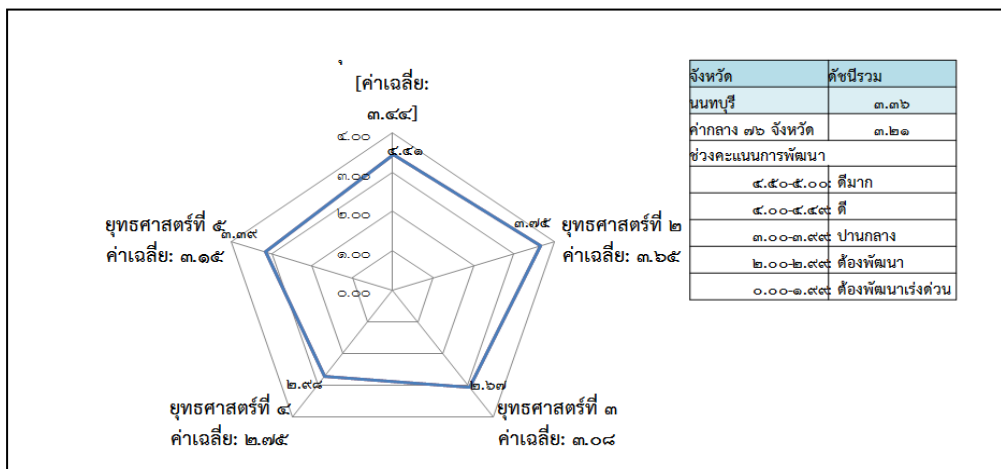
- การเป็นศูนย์กระจายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP)

- การเป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าเฟอร์นิเจอร์และส่งออกเสื้อผ้าเครื่อง

๓.๒ การรวบรวมข้อมูลที่สำคัญตามสาขาการพัฒนา

๓.๒.๑ ระดับการพัฒนาตามทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ดัชนีการพัฒนา

แผนภาพที่ ๔-๑ แสดงการเปรียบเทียบดัชนีระดับการพัฒนาตามทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

๓.๒.๑.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ในด้านของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมมีตัวชี้วัดที่เพิ่มสูงขึ้น คือ สัดส่วนแรงงานเพศหญิงต่อประชากรวัยแรงงานเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 44.64 สัดส่วนประชากรในการเข้าถึงสวัสดิการ ร้อยละ 99.84 สัดส่วนประชากรผู้ใช้สิทธิประกันสุขภาพ ร้อยละ 18.70 สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจ ร้อยละ 29.07 สัดส่วนจำนวนคดีที่จับกุมได้ต่อคดีที่รับแจ้ง ร้อยละ 58.63 และจำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วมเฉลี่ยต่อโรงเรียนร้อยละ 5.93

๓.๒.๑.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ในด้านการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนมีตัวชี้วัดที่เพิ่มสูงขึ้น คือ อัตราการเกิดมีชีพเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.60 สัดส่วนอายุยืนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 จำนวนองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยเฉลี่ยต่อหมู่บ้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 42 จำนวนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่อจำนวนหมู่บ้าน เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.72 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อจำนวนหมู่บ้าน เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.65

๓.๒.๑.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ในด้านการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนมีตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีค่าเป้าหมายที่เพิ่มสูงขึ้น แต่มีตัวชี้วัดที่ลดลงคือ สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืม (NPLs/Loan) ลดลงร้อยละ 5.90 และสัดส่วนปริมาณเงินกู้ยืมรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร ลดลงร้อยละ 66.68

๓.๒.๑.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ในด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนอัตราการขยายตัวผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.71 ผลผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 59,320.23 บาท/คน/ปี สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและคมนาคมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.21 ปริมาณการใช้น้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้น 327,060.84 พันลิตร ปริมาณการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น 231,242 พันลิตร

๓.๒.๑.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดที่เพิ่มขึ้นคือ หมู่บ้านมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอตลอดปีเพิ่มขึ้นร้อยละ 97.41 พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 398,126 ไร่ และปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอต่อประชากร 171.54 ล้าน ลบ.ม.

๓.๒.๒ ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.2557-2560) มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างและพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ให้กลายเป็นเมืองแห่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการผลิตภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและ การท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีคุณค่าเพิ่ม ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้าง พัฒนา และส่งเสริมระบบของเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีให้กลายเป็นศูนย์กลางแห่งการค้านานาชาติ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจากข้อมูลสถิติตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2556 มีมูลค่าเท่ากับ 201,708 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 11 จากปีก่อนหน้า และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรอยู่ที่ 141,608 บาท/คน/ปี

จากอัตราการขยายตัว พบว่า สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวใน 2 ปีล่าสุด ซึ่งควรให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นสาขาหลักของจังหวัด

๓.๒.๒.๑ ศักยภาพด้านเกษตรกรรม

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีคูคลองทั้งตามธรรมชาติและ ที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากเชื่อมโยงติดต่อกัน สามารถใช้สัญจรไปมาระหว่าง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ย่านชุมชนหนาแน่น โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำและลำคลองก็จะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะมีน้ำท่วมเสมอ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ พื้นที่บางส่วนของบางอำเภอยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอ บางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง มีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น โดยอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ด้วยลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร พบว่า ปริมาณการถือครองที่ดินทางการเกษตรโดยเป็นเนื้อที่ของตนเองมีปริมาณลดลงแสดงว่าประชาชนในพื้นที่ขายที่ดินทางการเกษตรที่ตนมีอยู่ให้แก่ทางภาคอื่นๆ และหันมาทำการเกษตรโดยการเช่าพื้นที่ของผู้อื่นแทน รวมทั้ง เนื่องมาจากการเติบโตของภาคการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม ที่เข้ามาทำให้เนื้อที่ถือครองทางการเกษตรนั้นมีน้อยลง และมีพื้นที่ว่างเปล่าลดลง มีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ของจังหวัดนนทบุรี มี 40 ศูนย์ 6 อำเภอ

- มูลค่าเศรษฐกิจสาขาการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

- เนื้อที่ใช้เพื่อการเกษตรเฉลี่ยเพียง 2 แสนไร่ โดยส่วน ใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว

- ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มะม่วง และทุเรียน โดยในปี 2556 ข้าวมีผลผลิตเฉลี่ยสูงที่สุด ในขณะที่ผลไม้ของจังหวัดมีปริมาณการผลิตลงอย่างมากในปัจจุบัน โดยในปี 2556 มีผลผลิตมะม่วงเพียง 50 ตัน ทุเรียนเพียง 10 ตัน

๓.๒.๒.๒ ศักยภาพด้านอุตสาหกรรม

จังหวัดนนทบุรีจัดเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีขนาดเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร อาจถือได้ว่าส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของเมืองหลวง เพราะเขตแดนระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครนั้นแทบจะไม่ใช่ที่รู้จักเนื่องจากประชาชนบางส่วนที่เข้ามาทำงานในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มักนิยมมีที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรีภาวะทางเศรษฐกิจของ

จังหวัดนนทบุรีจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรมีมูลค่าเพียง 2 -3% แต่นอกภาคเกษตรมีมูลค่าถึง 97-98% ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี การผลิตสาขาอุตสาหกรรม มีความสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดนนทบุรีโดยมีจำนวนผู้ลงทุนในปี 2557 รวม 2,078 โรงงาน มูลค่าการลงทุน 137,298,489,677 ล้านบาท

จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ บางบัวทอง เมืองนนทบุรี ปากเกร็ด ไทรน้อย บางใหญ่ และบางกรวย โดยเรียงตามลำดับจำนวนโรงงานจากมากไปหาน้อย หากพิจารณาตามจำนวนโรงงาน อุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ และอุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ หากพิจารณาด้านเงินลงทุน อุตสาหกรรมที่มีเงินลงทุนมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมอื่นๆ รองลงมา และอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ตามลำดับ

จังหวัดนนทบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 2,093 แห่ง ประกอบด้วย โรงสีข้าว 21 แห่ง โรงงานขนาดเล็ก 1,782 แห่ง โรงงานขนาดกลาง 220 แห่ง และโรงงานขนาดใหญ่ 70 แห่ง มีเงินลงทุนรวม 138,861 ล้านบาท และมีคนงานรวมทั้งสิ้น 87,701 คน (ที่มา : ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี : 2558)

อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญๆ ที่มีการประกอบการมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์โลหะ 278 แห่ง รองลงมาคือ ขนส่ง 266 แห่ง ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ 188 แห่ง เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน 189 แห่ง และอาหาร 166 แห่ง ตามลำดับ

การขยายการลงทุน

ในปี 2558 มีการขออนุญาตขยายโรงงาน จากผู้ประกอบการโรงงานเดิม จำนวน 6 ราย เงินลงทุน 305.96 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างแรงงาน 722 คน เรียงตามลำดับการขยายการที่น่าสนใจ คือ

การขึ้นรูปชิ้นงานโลหะต่างๆ ขยายการลงทุนสูงที่สุด 193.93 ล้านบาท รองลงมาคือ ทำน้ำแข็งซอง 45.00 ล้านบาท และประกอบและซ่อมแซมคอมพิวเตอร์ 34.37 ล้านบาท ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี ในปี 2558 ชลotted จากปีก่อน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจทั้งภายในและต่างประเทศหดตัวทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจชะลอการลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าว โดยจะเห็นได้จากจำนวนโรงงานที่ขออนุญาตประกอบกิจการลดลง โดยมีจำนวนโรงงานที่ขออนุญาตประกอบกิจการทั้งสิ้น 35 ราย (ข้อมูล ณ 30 มิถุนายน 2558) อัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 55.12 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (ที่มา : ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี : 2558)

๓.๒.๒.4 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

1. ลักษณะทางกายภาพ

แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี โดยส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด และโบราณสถาน รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะวิถีชีวิต 2 ฝั่งคลอง และริมแม่น้ำเจ้าพระยา อาทิ วัดเฉลิมพระเกียรติ วัดชมภูเวก อุทยานเฉลิมกาญจนาภิเษก วัดปรมัยยิกาวาส คลองอ้อมนนท์ ฯลฯ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบบเข้ามาเย็นกลับ หรือการเดินทางท่องเที่ยวทางแม่น้ำเจ้าพระยา โดยใช้เส้นทางมาจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดนนทบุรี เพื่อไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักมากที่สุด คือ “เกาะเกร็ด” ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีได้จัดกิจกรรมล่องเรือไหว้พระ 9 วัด ทั้งสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยารอบเกาะเกร็ด โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ทุกวันหยุดเสาร์-อาทิตย์

2. รูปแบบโครงสร้างของกลุ่ม

จังหวัดนนทบุรีมีความโดดเด่นในฐานะที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็นสองฝั่งมีลำคลองมาก มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนซึ่งหลากหลายวัฒนธรรมและเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ร่วมกันของจังหวัดนนทบุรี และเป็นเมืองที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์สืบเนื่องมาจากหลายยุคหลายสมัย รวมทั้งยังรักษาเอกลักษณ์การเป็นเมืองเกษตรกรรมควบคู่กับความเป็นเมืองเกษตรกรรมควบคู่กับความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมบริการ และเป็นศูนย์การค้าและศูนย์ประชุมสมัยใหม่ แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรีโดยส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดและโบราณสถาน รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะวิถีชีวิตสองฝั่งคลอง และริมแม่น้ำเจ้าพระยา

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบบเข้ามาเย็นกลับ หรือการเดินทางท่องเที่ยวทางแม่น้ำเจ้าพระยา โดยใช้เส้นทางมาจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดนนทบุรีเพื่อไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีผลให้จังหวัดนนทบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยวปีละประมาณ 2,000-3,000 ล้านบาท โดยข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2556 , 2557 , 2558 และ พ.ศ.2558 มีรายได้ปีละ 2,503 ล้านบาท 2,560 3,037 และ 3,178 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (3.2 , 18.6. และ 4.6)

จากรายงานที่สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 6 สํารวจการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี โดยแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางพักผ่อนหย่อนใจได้บ่อยครั้ง โดยไม่ต้องค้างคืนก็ได้ โดยจะเห็นได้จากจำนวนของนักท่องเที่ยวมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 2.7 สำหรับพาหนะเดินทางที่นิยมใช้เดินทางส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนตัวถึงร้อยละ 51.02 รองลงมาเป็นรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 42.47 ตามลำดับ

ในการเดินทางแต่ละครั้งนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 2.09 วัน จะนิยมพักโรงแรม/เกสต์เฮาส์/บังกะโล/รีสอร์ท มีสัดส่วนร้อยละ 86.55 เมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมีจำนวนประมาณ 881.89 บาท ส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไปกับค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกค่าพาหนะเดินทางในจังหวัดและค่าที่พัก หากนำมาคำนวณหารายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 302.55 ล้านบาท ส่วนนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายประมาณ 522.37 บาท ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในแหล่งท่องเที่ยว 137.75 ล้านบาท เมื่อรวมรายได้ทั้งหมดที่

เกิดจากการท่องเที่ยวภายในประเทศไม่รวมค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างจังหวัดรวมทั้งสิ้น 440.30 ล้านบาท ดังนั้น ผู้เยี่ยมเยือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยระหว่างอยู่ในจังหวัดนนทบุรีประมาณ 626.25 ล้านบาท สถานการณ์พักแรมพบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 5 แห่ง จำนวนห้องพักทั้งสิ้น 956 ห้อง มีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 61.19 และมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 1.28 วัน โดยมีสถานพักแรมในระดับราคาต่ำกว่า 500 บาท เท่านั้น

๓. แนวโน้มการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี

๓.๑ กระแสการตื่นตัวเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนทำให้นักท่องเที่ยวสนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยจังหวัดนนทบุรีเป็นศูนย์รวมแหล่งพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ

๓.๒ จังหวัดนนทบุรีอยู่ใกล้เมืองใหญ่หลายเมือง รวมทั้งการคมนาคมไปมาสะดวกเหมาะกับการจัดประชุมและการแสดงสินค้านานาชาติ

๓.3 การเติบโตของการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และศิลปะร่วมสมัย

๓.4 การท่องเที่ยวแบบครอบครัวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยจะสนใจสิ่งแวดล้อม และมีกิจกรรมหลักคือ การพาครอบครัวและกลุ่มเพื่อนมารับประทานอาหารสังสรรค์

๓.๕ การที่จังหวัดนนทบุรีมีแม่น้ำไหลผ่าน ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ การท่องเที่ยวประเภทล่องเรือและทางน้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๓.๒.๓ ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ.2557 – 2560) มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้าง พัฒนา และบริหารจัดการพื้นที่จังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีรองรับการอยู่อาศัยของประชาชนอย่างมีความสุข จากข้อมูลสถิติตัวชี้วัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ แสดงผลการติดตามการพัฒนาของจังหวัด

๓.๒.๓.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๑. แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นราบลุ่ม มีคูคลองธรรมชาติ และที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก คลองมีทั้งระยะทางสั้นและระยะยาว เชื่อมต่อกัน ใช้เป็นเส้นทางในการสัญจรไปมาและเอื้ออำนวยต่อการเกษตรในพื้นที่ต่างๆ แหล่งน้ำที่สำคัญ

2. แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดนนทบุรี มีระดับความลึกส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10-45 เมตร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- ประเภทให้ปริมาณน้ำน้อย พบใน อ.ไทรน้อย
อ.บางบัวทอง และ อ.บางกรวย โดยทั่วไปเป็นแหล่งน้ำใต้ดินที่มีคุณภาพดี อัตราการไหล 1-30 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง แต่ในบางพื้นที่ คุณภาพน้ำปานกลาง เนื่องจากมีตะกอนของสนิมเหล็กปนอยู่
- ประเภทให้ปริมาณน้ำมาก พบใน อ.บางกรวย
อ.เมืองนนทบุรี และ อ.ปากเกร็ด อัตราการไหล 50-200 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง บางพื้นที่พบว่าเป็น น้ำกร่อยและมีสนิมเหล็กปนอยู่

๓. การชลประทาน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรี กว่าร้อยละ 90 อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน เป็นพื้นที่ชลประทาน 311,350 ไร่ โดยมีโครงการชลประทานที่รับผิดชอบ แจกจ่ายน้ำเข้าพื้นที่เกษตรของจังหวัดนนทบุรี มี 3 โครงการ คือ โครงการชลประทานนนทบุรี (ครอบคลุมพื้นที่ อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางบัวทอง อ.บางกรวย และ อ.บางใหญ่) โครงการชลประทานพระยาบันลือ (ครอบคลุมพื้นที่ อ.ไทรน้อย อ.บางบัวทอง และบางส่วนของ อ.ปากเกร็ด) และโครงการชลประทานพระพิมล (ครอบคลุมพื้นที่ อ.บางใหญ่ อ.บางกรวย และบางส่วนของ อ.บางบัวทอง) มีแม่น้ำไหลผ่าน 1 สาย มีลำคลองในพื้นที่ 377 สายและมีคลองส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่ การเกษตรที่สำคัญ

๓.๒.๓.๒ ด้านสิ่งแวดล้อม

1. มลพิษทางน้ำ

๑.1 สถานการณ์คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

กรมควบคุมมลพิษได้มีการกำหนดประเภทคุณภาพของแหล่งน้ำ (ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน) ในแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงที่ 1 จากบริเวณพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการจนถึงศาลากลางหลังเก่า อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี กำหนดเป็นคุณภาพน้ำประเภทที่ 4 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภคต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และ **แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงที่ 2** จากศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่า จังหวัดนนทบุรี ถึงป้อมเพชร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นคุณภาพน้ำประเภทที่ 3 เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการเกษตร แต่จากการผลตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณที่ไหลผ่านจังหวัดนนทบุรีของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 นนทบุรี ในปี 2557 พบว่าคุณภาพน้ำบริเวณสถานีสะพานนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และสถานีสะพานพระราม 6 อำเภอบางกรวย เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน จัดอยู่ในประเภทที่ 5 (เสื่อมโทรมมาก) ซึ่งเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินที่กรมควบคุมมลพิษ กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากบริเวณพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีชุมชนตั้งอยู่หนาแน่น ซึ่งชุมชนส่วนใหญ่มีการปล่อยน้ำเสียโดยไม่ผ่านการบำบัดส่งผลให้แหล่งน้ำมีคุณภาพเสื่อมโทรมลง

๑.2 สถานการณ์คุณภาพน้ำในคูคลองในพื้นที่

จังหวัดนนทบุรีในการตรวจวัดคุณภาพน้ำในคลองต่างๆ ปี 2550 บริเวณคลองสาธารณะ จำนวน 54 แห่ง ในพื้นที่ทุกอำเภอ เปรียบเทียบ ปี 2552 ที่มีการตรวจวัด พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากเช่นเดียวกัน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, 2552)

๒. ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๒.๑ ขยะมูลฝอยชุมชนทั่วไป

ปี 2556 – 2557 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น จำนวน 1,122 ตันต่อวัน และในการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และได้รับนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ในช่วงปี 2558- 2564 โดยใช้อัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.43 ต่อปี ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี2558 เท่ากับ 1,220 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 445,300 ตัน/ปี , ปี 2559 เท่ากับ 1,272 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 464,280 ตัน/ปี , ปี2560 เท่ากับ 1,327 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 484,355 ตัน/ปี ,ปี 2561 เท่ากับ 1,384 ตัน/วัน หรือ คิดเป็น 505,160 ตัน/ปี , ในปี 2562 เท่ากับ 1,444 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 527,060 ตัน/ปี ในปี 2563 เท่ากับ 1,508 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 550,408 ตัน/ปี และในปี 2564 เท่ากับ 1,578. ตัน/วันหรือคิดเป็น 574,791.ตัน/ปี ตามลำดับ

ตารางที่ ๔-๒ แสดงการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ปี 2558 –ปี 2564 จังหวัดนนทบุรี

ปี 2558 ตัน/วัน	ปี 2559 ตัน/วัน	ปี 2560 ตัน/วัน	ปี 2561 ตัน/วัน	ปี 2562 ตัน/วัน	ปี2563 ตัน/วัน	ปี2564 ตัน/วัน
1,220	1,272	1,327	1,384	1,444	1,508	1,578
ตัน/ปี	ตัน/ปี	ตัน/ปี	ตัน/ปี	ตัน/ปี	ตัน/ปี	ตัน/ปี
445,300	464,280	484,355	505,160	527,060	550,408	574,791

หมายเหตุ : โดยใช้อัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.43 ต่อปี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2545 มีปริมาณขยะเท่ากับ 825ตัน/วันและ ในปี 2550 มีปริมาณขยะเท่ากับ 1,179 ตัน/วัน

แหล่งข้อมูล : โครงการศึกษาและออกแบบรายละเอียดศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, พ.ศ.2545

๒.๒ ขยะมูลฝอยติดเชื้อ

ในการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อ ในช่วงปี 2558-2564 โดยพบว่าเมื่ออัตราเพิ่มขึ้นคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 12ต่อปี โดยคิดจากข้อมูลอัตราเพิ่มผู้ป่วยรวมเฉลี่ยประกอบด้วย ผู้ป่วยในผู้ป่วยนอกปี 2542- 2553ของ 4 จังหวัด คือ จังหวัดนนทบุรี, สมุทรปราการ,ปทุมธานี และนครปฐมทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อ ปี 2558 เท่ากับ 3,139.กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็น 1,145. ตัน/ปี, ปี2559 เท่ากับ 3,516 กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็น 1,283ตัน/ปี, ปี2560 เท่ากับ 3,938กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็น 1,437 ตัน/ปี, ปี2561เท่ากับ 4,410 กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็น 1,609 ตัน/ปี, ปี2562เท่ากับ 4,940กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็น 1,803 ตัน/ปี ปี2563เท่ากับ 5,533. กิโลกรัม/วันหรือคิดเป็น 2,020.ตัน/ปี และปี 2564 เท่ากับ6,197.กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็น 2,261.ตัน/ปีตามลำดับ

ตารางที่ ๔-๓ แสดงการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อในช่วง 5 ปี พ.ศ. 2558-2564

ปี 2558 กิโลกรัม/วัน	ปี 2559 กิโลกรัม/วัน	ปี 2560 กิโลกรัม/วัน	ปี 2561 กิโลกรัม/วัน	ปี 2562 กิโลกรัม/วัน	ปี 2563 กิโลกรัม/วัน	ปี 2564 กิโลกรัม/วัน
3,139	3,516	3,938	4,410	4,940	5,533	6,197

3,139	3,516.	3,938.	4,410.	4,940.	5,533.	6,197.
กิโลกรัม/ปี	กิโลกรัม/ปี	กิโลกรัม/ปี	กิโลกรัม/ปี	กิโลกรัม/ปี	กิโลกรัม/ปี	กิโลกรัม/ปี
1,145,735 หรือ 1,145 ตัน/ปี	1,283,340. หรือ 1,283. ตัน/ปี	1,437,370 หรือ 1,437. ตัน/ปี	1,609,650 หรือ 1,609. ตัน/ปี	1,803,100 หรือ 1,803. ตัน/ปี	201,955 หรือ 2,020 ตัน/ปี	226,191. หรือ 2,261. ตัน/ปี

หมายเหตุ : โดยใช้คาร์บอน 60 ที่ส่งเข้าไปกำจัดจากปริมาณขยะที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ทั้งหมด ใช้อัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี(ข้อมูลอัตราเพิ่มผู้ป่วยรวมเฉลี่ยประกอบด้วย ผู้ป่วยในผู้ป่วยนอกปี 2542 - 2553) ของ 4 จังหวัด คือ จังหวัดนนทบุรี, สมุทรปราการ, ปทุมธานี และนครปฐม

แหล่งข้อมูล : รายงานหลักโครงการก่อสร้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, กรกฎาคม พ.ศ.2556

๒.๓ ของเสียอันตรายชุมชน

อัตราการผลิต ปริมาณและองค์ประกอบของ

เสียอันตรายชุมชน

จากการประเมินปริมาณของเสียอันตราย

ชุมชน (พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายชุมชน : เทศบาลนคร 3.885 กิโลกรัม/คน/ปี, เทศบาลเมือง 3.374 กิโลกรัม/คน/ปี เทศบาลตำบล 3.217 กิโลกรัม/คน/ปี, องค์การบริหารส่วนตำบล 2.306 กิโลกรัม/คน/ปี จากกรมควบคุมมลพิษ ปี 2555) พบว่าจังหวัดนนทบุรี มีของเสียอันตรายชุมชนประมาณ 3,779 ตัน/ปี

จากการประเมินปริมาณของเสียอันตราย

ชุมชนที่เป็นกลุ่มหลอดไฟฟ้า(พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายชุมชนที่เป็นกลุ่มหลอดไฟฟ้า : เทศบาลนคร 0.100 กิโลกรัม/คน/ปี, เทศบาลเมือง 0.095 กิโลกรัม/คน/ปี เทศบาลตำบล 0.095 กิโลกรัม/คน/ปี, องค์การบริหารส่วนตำบล 0.087 กิโลกรัม/คน/ปี จากกรมควบคุมมลพิษ ปี 2555) พบว่าจังหวัดนนทบุรี มีของเสียอันตรายชุมชนที่เป็นกลุ่มหลอดไฟฟ้า ประมาณ 109 ตัน/ปี

จากการประเมินปริมาณของเสียอันตราย

ชุมชนประเภทซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายชุมชนประเภทซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ : เทศบาลนคร 9.154 กิโลกรัม/คน/ปี, เทศบาลเมือง 8.699 กิโลกรัม/คน/ปี, เทศบาลตำบล 6.366 กิโลกรัม/คน/ปี, องค์การบริหารส่วนตำบล 5.235 กิโลกรัม/คน/ปี จากกรมควบคุมมลพิษ ปี 2555) พบว่าจังหวัดนนทบุรี มีของเสียอันตรายชุมชนประเภทซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ประมาณ 8,116 ตัน/ปี

๓.๒.๓.๓ สิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียว

จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่สีเขียว จำนวน 322,893 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวเฉพาะประเภทที่เป็นพื้นที่บริการมี 2 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบสวนสาธารณะขนาดใหญ่และสนามกีฬาของจังหวัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของคนเมืองที่ต้องการมีสถานที่พักผ่อนใจออกกำลังกายในเวลาว่าง และ 2. พื้นที่นันทนาการขนาดเล็ก

เช่น สนามเด็กเล่น สนามกีฬาชุมชน สวนสุขภาพ เป็นต้นรวมคิดเป็นพื้นที่จำนวน 946 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

ปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมือง เนื่องมาจากการเติบโตของชุมชนเมืองจังหวัดนนทบุรี เป็นที่รองรับการขยายตัวความเจริญจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นของส่วนบุคคลและภาคเอกชน ส่วนที่ดินที่เป็นสาธารณะและราชการมีจำกัด การพัฒนาพื้นที่ส่วนใหญ่จึงดำเนินการโดยเอกชน อย่างไรก็ตามจังหวัดนนทบุรีได้มีการใช้มาตรการวางผังเมืองรวมในการวางผังควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งจังหวัด แต่สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้การออกกฎเกณฑ์เงื่อนไขการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการกำหนดรายละเอียดให้เป็นตามความเหมาะสมตามหลักทางวิชาการและการให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ในภาพรวมของสาธารณะ จะกระทบสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน มักจะมีปัญหาในการยอมรับของเจ้าของที่ดิน เนื่องจากมีผลกระทบต่อราคาที่ดินและการใช้ประโยชน์ของที่ดินนั้น นอกจากนี้การขาดการจัดเตรียมที่ดินของทางราชการหรือที่ดินสาธารณะเพื่อรองรับการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ ในระยะยาว เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ถนน พื้นที่กำจัดขยะ สวนสาธารณะ ฯลฯ ทำให้การบริหารจัดการชุมชนเมืองมีข้อจำกัดซึ่งสะท้อนถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองต่าง ๆ อาทิเช่น ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ มลพิษทางน้ำ การขาดที่ดินกำจัดขยะมูลฝอยในระยะยาว การขาดพื้นที่สีเขียวที่บริการสาธารณะ เช่นสวนสาธารณะ สนามกีฬา ฯลฯ ดังนั้นจึงทำให้การบริหารจัดการชุมชนเมืองต้องใช้งบประมาณเงินลงทุนสูง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายการจัดซื้อหรือการเวนคืนที่ดิน ซึ่งเป็นภาระต้นทุนในภาพรวมของประเทศ

๔. การศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัด

ลักษณะทางกายภาพ

๔.๑ ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีคูคลองทั้งตามธรรมชาติและที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากเชื่อมโยงติดต่อกัน สามารถใช้สัญจรไปมาระหว่าง หมู่บ้าน ตำบล อำเภอย่านชุมชนหนาแน่น โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำและลำคลองจะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะเกิดน้ำท่วมเสมอ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเคยเป็นสวนผลไม้ต่างๆ และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนของ บางอำเภอยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทองซึ่งมีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น โดยอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ด้วย

ที่ตั้ง

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในจังหวัดปริมณฑล คือ นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี ห่างจากกรุงเทพฯ 20 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 622.38 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 388,987.5 ไร่

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อําเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อําเภอลาดหลุมแก้ว และอําเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ทิศใต้ ติดต่อกับ เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี)

ทิศตะวันออกติดต่อกับ เขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร)

ทิศตะวันตกติดต่อกับ อําเภอพุทธมณฑลและอําเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

๔.๒ การปกครองและประชากร

๔.๒.๑ การปกครอง

จังหวัดนนทบุรีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 6 อําเภอ 38 ตำบล 328 หมู่บ้าน 317 ชุมชน ประกอบด้วย อําเภอเมืองนนทบุรี อําเภอปากเกร็ด อําเภอบางบัวทอง อําเภอบางใหญ่ อําเภอบางกรวย และอําเภอไทรน้อย มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	แห่ง
เทศบาลนคร	2	แห่ง
เทศบาลเมือง	4	แห่ง
เทศบาลตำบล	11	แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล	28	แห่ง

ตารางที่ ๔-๔ แสดงขนาดพื้นที่ จำนวนตำบล หมู่บ้าน อบต. เทศบาล ชุมชน จำแนกรายอําเภอ จังหวัดนนทบุรี

อําเภอ	เขตปกครอง						ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	

เมืองนนทบุรี	4	26	1	1	1	3	77.09
ปากเกร็ด	7	51	1	-	1	6	89.02
บางบัวทอง	7	73	-	2	-	6	116.44
บางกรวย	7	41	-	1	3	3	57.41
บางใหญ่	6	69	-	-	5	3	96.40
ไทรน้อย	7	68	-	-	1	7	186.02
รวมทั้งสิ้น	38	328	2	4	11	28	622.38

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนนทบุรี/สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี/
สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี
ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2559

๔.๒.2 โครงสร้างประชากร

จังหวัดนนทบุรีมีขนาดเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 74 ของประเทศ แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุด เป็นอันดับที่ 2 ของประเทศไทย (รองจากกรุงเทพมหานคร) ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2559 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,211,924 คน เป็นชาย 566,778 คน และหญิง 645,146 คน หรือจำนวนผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 46.77 และจำนวนผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 53.23 ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 667,077 คน หรือร้อยละ 55.04 และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 544,847 คน ส่วนร้อยละ 44.96 ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 1,948.4 คน ต่อตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือน เท่ากับ 2 คน โดยจำนวนประชากรเฉลี่ยต่อหมู่บ้านเท่ากับ 3,695 คน

๔.๓ ข้อมูลเศรษฐกิจ

๔.๓.๑ โครงสร้างเศรษฐกิจ

จังหวัดนนทบุรีมีการเจริญทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ผสมกลมกลืนกันระหว่างอุตสาหกรรมและภาคบริการ จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนนทบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวม 287,685 ล้านบาท สาขาที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) สาขาการขนส่ง ขยายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ฯ (ร้อยละ 18.25 ของ GPP) (2) สาขาอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 15.44) (3) สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ (ร้อยละ 12.05) (4) สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ (ร้อยละ 9.81) และ (5) สาขาตัวกลางทางการเงิน (ร้อยละ 9.40) ตามลำดับรายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดนนทบุรีในปี 2558 เท่ากับ 193,426 บาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จากปี 2557 ร้อยละ 10.62 อยู่ในอันดับที่ 16 ของประเทศ และลำดับที่ 6 ของเขตปริมณฑล ในขณะที่รายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดนนทบุรีในปี 2558 เท่ากับ 193,426 บาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 10.62 อยู่ในอันดับที่ 16 ของประเทศ และลำดับที่ 6 ของเขตปริมณฑล

ตารางที่ ๔-๕ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2554 - 2558

สาขาการผลิต	2554 (2011)	2555 (2012)	2556 (2013)	2557 (2014)	2558 (2015)
ภาคเกษตร	4,526	5,367	5,679	5,169	5,011
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	4,440	5,278	5,581	5,071	4,908
การประมง	86	89	98	97	103
ภาคนอกเกษตร	162,104	183,618	213,811	263,637	282,674
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	12	11	14	21	51
อุตสาหกรรม	38,843	40,966	41,711	43,985	44,420
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	5,223	5,989	6,158	6,236	6,309
การก่อสร้าง	8,079	8,385	10,270	11,332	13,696
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ใน ครัวเรือน	33,807	39,710	43,675	50,774	52,511
โรงแรมและภัตตาคาร	3,277	4,287	4,028	4,158	4,920
การขายส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	10,522	12,650	12,095	11,695	15,228
ตัวกลางทางการเงิน	15,511	18,260	23,137	24,503	27,037
การให้บริการชุมชนสังคมและบริการส่วนบุคคล อื่นๆ activities	2,979	3,025	3,653	33,890	34,657
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	895	611	733	903	1,021
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross provincial product :GPP)	176,593	199,005	219,491	268,806	287,685
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท) (GPP per capita (Baht))	129,618	142,777	154,092	184,579	193,426
ประชากร (1,000 คน) Population (1,000 persons)	1,362	1,394	1,424	1,456	1,487

P = Preliminary based on annual figure

p = ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี/สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔.๓.๒ การจดทะเบียนนิติบุคคล

ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 จังหวัดนนทบุรีมีการจดทะเบียนนิติบุคคลตั้งใหม่ทั้งสิ้น 932 ราย รวมเงินลงทุน 3,574.66 ล้านบาท แบ่งเป็นบริษัทจำกัดจำนวน 797 ราย ทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 3,463.19 ล้านบาท และห้างหุ้นส่วนจำกัด 135 ราย ทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 111.47 ล้านบาท

ตารางที่ ๔-๖ แสดงการจดทะเบียนนิติบุคคลตั้งใหม่ของจังหวัดนนทบุรี ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2560

ประเภท	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	จำนวน (ราย)	ทุนทะเบียน (ล้านบาท)	จำนวน (ราย)	ทุนทะเบียน (ล้านบาท)	จำนวน (ราย)	ทุนทะเบียน (ล้านบาท)
บริษัทจำกัด	2,882	8,095.04	3,111	5,040.40	797	3,463.19
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	551	421.43	507	2,803.94	135	111.47
รวม	3,433	8,507.47	3,618	7,844.34	932	5,574.66

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้ ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการจดทะเบียนนิติบุคคล ตั้งใหม่สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ จำนวน 389 แห่ง (ร้อยละ 41.74) (2) อุตสาหกรรมก่อสร้าง 158 แห่ง (ร้อยละ 16.95) (3) อุตสาหกรรมอื่นๆ 156 แห่ง (ร้อยละ 16.74) (4) บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และการบริการทางธุรกิจ 117 แห่ง (ร้อยละ 12.55) และ (5) การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคล 45 แห่ง (ร้อยละ 4.83) ตามลำดับ

๔.๓.๓ แรงงาน

๔.๓.๓.๑ การมีงานทำ

ผู้มีงานทำในจังหวัดนนทบุรี ในไตรมาส 1 ปี 2560 มีจำนวน 905,551 คน พบว่า ทำงานในภาคเกษตรกรรม 20,100 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ส่วนผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 885,451 คน (ร้อยละ 97.79 ของผู้มีงานทำทั้งหมด) ในจำนวนนี้ จำแนกเป็นผู้มีงานทำสูงสุด 5 อันดับแรก คือ สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ มากที่สุดมีจำนวน 192,784 คน (ร้อยละ 21.29 ของผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม) รองลงมาคือการผลิต จำนวน 162,676 คน (ร้อยละ 17.96) สาขาบริการโรงแรม และอาหาร จำนวน 81,193 คน (ร้อยละ 8.97) สาขาการขนส่งที่เก็บสินค้า จำนวน 66,753 คน (ร้อยละ 7.37) และสาขาการบริหารราชการ และป้องกันประเทศ จำนวน 64,013 คน (ร้อยละ 7.07)

๔.๓.๓.๒ การว่างงาน

ผู้ว่างงานในจังหวัดนนทบุรีไตรมาส 1 ปี 2560 มีจำนวน 12,592 คน คิดเป็นอัตราว่างงานร้อยละ 1.37 จำแนกเป็นเพศชาย 5,637 คน และเพศหญิง 6,955 คน เมื่อเทียบกับอัตราว่างงาน ไตรมาส 1 ปี 2559 พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (ไตรมาส 1 ปี 2559 อัตราว่างงาน 1.25)

๔.๓.๓.3 แรงงานนอกระบบ

จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี พบว่าในปี 2559 จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 909,738 คน เป็นแรงงานนอกระบบ 252,317 คน (ร้อยละ 27.74 ของจำนวนผู้มีงานทำ) และเป็นแรงงานในระบบ 657,421 คน (ร้อยละ 72.26) หากเปรียบเทียบกับปี ที่ผ่านมาแรงงานนอกระบบมีสัดส่วนลดลง ร้อยละ 1.54 (ปี 2558 มีแรงงานนอกระบบจำนวน 260,392 คน จาก จำนวนผู้มีงานทำ 889,199 คน คิดเป็นร้อยละ 29.28) โดยตั้งแต่ช่วงปี 2556 - 2558 ผู้ทำงานที่เป็นแรงงานนอกระบบ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี 2559 กลับมีสัดส่วนลดลง อาจเนื่องมาจากตลาดแรงงานจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานครมีความต้องการแรงงานในระบบมีมากขึ้น จึงมีการเคลื่อนย้ายจากแรงงานจากนอกระบบเข้าสู่แรงงานในระบบมากขึ้น ในจำนวนแรงงานนอกระบบ 252,317 คน เป็นเพศชาย 136,868 คน (ร้อยละ 54.24 ของจำนวนแรงงานนอกระบบ) และเพศหญิง 115,450 คน (ร้อยละ 45.76) ทั้งนี้ แรงงานนอกระบบจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ทำงานนอกภาคเกษตร 255,477 คน คิดเป็นร้อยละ 89.36 ขณะที่ในภาคเกษตรกรรมมีเพียง 26,840 คน (ร้อยละ 10.64) ซึ่งกลุ่มนอภาค

เกษตรนี้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าอุตสาหกรรมที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบ สูงสุด 5 อันดับแรก คือ 1) การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ 78,127 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.65 ของแรงงานนอกระบบนอกภาคเกษตรกรรม 2) ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร 57,527 คน (ร้อยละ 25.51) 3) การขนส่ง 27,541 คน (ร้อยละ 12.21) 4) การผลิต 20,574 คน (ร้อยละ 9.12) และ 5) การก่อสร้าง 16,183 คน (ร้อยละ 7.18) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการมีงานทำของแรงงานนอกระบบสอดคล้องกับบริบทของจังหวัดนนทบุรีที่เป็นภาคบริการมากกว่าภาคอุตสาหกรรมการผลิตและภาคเกษตรกรรม

๔.๓.4 การเกษตร

ข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรจังหวัดนนทบุรี ปี 2559

ตารางที่ ๔-๗ แสดงข้อมูลพื้นฐานด้านเกษตรจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2๕๕๙

อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร (ราย)	จำนวน พื้นที่ การเกษตร (ไร่)	ข้าว (ไร่)	ผัก (ไร่)	ผลไม้				ไม้ยืน ต้น (ไร่)	กล้วยใ ม้ (ไร่)	พืช อื่นๆ (ไร่)
					ทุเรียน (ไร่)	มังคุด (ไร่)	กระท้อน (ไร่)	ไม้ผล อื่นๆ (ไร่)			
เมือง นนทบุรี	1,201	2,509	26	23	1,852	365	56	2	142	0	-
บางกรวย	1,707	6,891	1,174	850	428	33	22	1,149	257	84	-
บางบัวทอง	1,692	17,397	12,102	444	37	0	3	445	58	7	17
บางใหญ่	2,297	19,126	14,018	566	379	21	14	1,326	107	639	
ปากเกร็ด	1,127	1,522	3,088	81	739	91	19	65	149	8	1
ไทรน้อย	3,112	73,347	70,642	922	50	4	12	871	188	241	-
รวม	11,136	120,792	101,049	2,885	3,485	515	125	3,858	901	1,302	1

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร /สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี

ในปี พ.ศ.2559 จังหวัดนนทบุรีมีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งสิ้น 11,136 ครัวเรือน มีพื้นที่ทำการเกษตร 120,792 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 31.05 ของพื้นที่ทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ปลูกข้าว 101,049 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 83.66 ของพื้นที่การเกษตร

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ในปี พ.ศ.2555- 2559 พบว่า พื้นที่การเกษตรในจังหวัดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน

๔.๓.๕ การท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ.2559 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มาท่องเที่ยวในจังหวัด จำนวน 2,090,095 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 91.31 อีกร้อยละ 8.69 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย

สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดนนทบุรี มีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 3,178 ล้านบาท

ตารางที่ ๔-๘ แสดงข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2๕๕๙

นักท่องเที่ยวยุโรป/รายได้	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
1. จำนวนห้อง	2,253	2,253	2,850	2,722
2. จำนวนผู้เยี่ยมชม	1,700,408	1,730,885	2,045,867	2,090,095
ชาวไทย	1,548,940	1,583,985	1,868,854	1,908,389
ชาวต่างประเทศ	151,468	146,900	177,013	181,706
3. รายได้ (ล้านบาท)	2,503	2,560	3,037	3,178
ชาวไทย	2,189	2,247	2,660	2,784
ชาวต่างประเทศ	314	314	377	394

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๔.๔ ลักษณะทางสังคม

โดยโครงสร้างของประชากรประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ ทั้งไทย (มีจำนวนมากที่สุด มีอยู่ทั่วไปในจังหวัด) จีน มอญ (อพยพมาในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยรัชกาลที่ 2) และมลายู (อพยพมาจากเมืองปัตตานีและไทรบุรี) โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา รองลงมาเป็น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ เชื่อกันว่าในสมัยโบราณประชากรในจังหวัดนนทบุรีมีชาวมอญอาศัยอยู่จำนวนมาก และในปัจจุบันได้ผสมกลมกลืนกันหมดแล้ว โดยประชากรส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมกระจายอยู่ทั่วไปในชนบท

สำหรับพื้นฐานการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนซึ่งจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพทำการเกษตร/เพาะเลี้ยง อยู่ในระดับที่สูง รองลงมาเป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ วิชาการ และนักบริหาร และผู้ดำเนินธุรกิจของตนเอง ซึ่งดูได้จากตารางแสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน และแหล่งที่มาของรายได้ พ.ศ. 2559

๔.๔.1 วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและการละเล่นพื้นเมือง

ประชากรดั้งเดิมของจังหวัดนนทบุรีประกอบไปด้วยชนชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากหลายเชื้อชาติมีทั้งไทยจีนมอญและแขกชนชาติดั้งเดิมและเป็นชนชาติคนส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรีนั้นเป็นชนชาติไทยซึ่งมีอยู่ทั่วไปทุกอำเภอรองลงมาเป็นเชื้อสายจีนซึ่งสันนิษฐานว่าเข้ามาอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนอกจากนี้ยังมีชนชาติที่อพยพเข้ามาภายหลังอีกสองเชื้อชาติคือชาวไทยเชื้อสายมอญและชาวไทยเชื้อสายมลายูซึ่งชาวไทยทั้งสองเชื้อชาตินี้อพยพมาอยู่ในจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรีตลอดจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นดังปรากฏหลักฐานในอักขรานุกรมภูมิศาสตร์ไทยดั่งนั้น จังหวัดนนทบุรีจึงมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญนิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณถึงปัจจุบันคือ

๔.๔.๑.๑ งานประเพณีตักบาตรพระร้อยแปดจะจัดในวันแรม 8 ค่ำเดือน 12 ของทุกปีของอำเภอบางกรวย

๔.๔.๑.๒ งานสงกรานต์ของทางการของเทศบาลและของชาวมอญจัดในช่วงวันที่ 13-15 เมษายน (หรือตามแต่โอกาสสมควรในช่วงสงกรานต์)

๔.๔.๑.๓ งานประเพณีร่ำมอญเป็นนาฏศิลป์ที่เก่าแก่อย่างยิ่งของมอญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

๔.๔.๒ ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนชาวจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ คริสต์ และอิสลาม สำหรับศาสนสถานในพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วย วัด 191 แห่ง โบสถ์ 38 แห่ง และมีสยิด 19 แห่ง

๔.๔.๓ การจัดการศึกษา

จังหวัดนนทบุรี แบ่งพื้นที่การศึกษาออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอบางกรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี

ในปี 2559 มีสถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา รวม 210 แห่ง จำนวนห้องเรียน 4,883 ห้อง จำนวนครู 8,765 คน และนักเรียน 130,768 คน

๔.๔.๔ การสาธารณสุข

จังหวัดนนทบุรีมีสถานพยาบาล ประกอบด้วย โรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 6 แห่ง โรงพยาบาลเฉพาะทาง 5 แห่ง โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 10 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 76 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล 10 แห่ง คลินิก (ทุกประเภท) 521 แห่ง จำนวนเตียง 5,163 เตียง โดยมีอัตราส่วนเตียงต่อประชากร 1: 222 คน สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (1:231 คน)

บุคลากรด้านสาธารณสุข ประกอบด้วย แพทย์ 254 คน ทันตแพทย์ 92 คน เภสัชกร 103 คน อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรจังหวัด ปี 2557 เท่ากับ 1 : 4,537 คน

สำหรับการมีหลักประกันสุขภาพของจังหวัดนนทบุรี (ตามทะเบียนราษฎร์) นั้น แบ่งเป็นบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) 709,846 คน ประกันสังคม 294,306 คน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 154,123 คน สิทธิอื่นๆ 30,038 คน และสิทธิว่างยังไม่ขึ้นทะเบียน 4,095 คน

๔.๔.๕ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จังหวัดนนทบุรีมีคดีอาชญากรรมจำนวนคดีที่รับแจ้งในกลุ่มที่ 1 ในปี 2556-2558 ตามลำดับดังนี้ 176,162,170 คดีเป็นร้อยละ 2.75 กลุ่มที่ 2 ปี 2556-2558 ตามลำดับดังนี้ 108,70,67 คดีเป็นร้อยละ 2.75 โดยกลุ่มคดีที่มีมากที่สุด คือ คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ

๔.๕ สภาพโครงสร้างพื้นฐาน

๔.๕.1 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

๔.๕.๑.๑ ไฟฟ้า

การไฟฟ้า ใช้กระจายไปเกือบทุกหมู่บ้านในจังหวัด ซึ่งในปี 2559 มีการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าจำนวน 4,846.0 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง โดยมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 545,816 ราย โดยมีการไฟฟ้านครหลวงเป็นผู้ให้บริการ

๔.๕.๑.๒ การประปา

การจัดให้บริการน้ำประปาในเขตจังหวัดนนทบุรีอยู่ในความรับผิดชอบของการประปานครหลวง 3 สาขา คือ

สำนักงานการประปาสาขานนทบุรี โดยผลิตน้ำบริการแก่ประชาชนครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ดเต็มพื้นที่ที่มีพื้นที่ความรับผิดชอบ 91.95 ตารางกิโลเมตรเป็นพื้นที่จ่ายน้ำ 82.75 ตารางกิโลเมตร

สำนักงานการประปาสาขาบางบัวทอง โดยผลิตน้ำบริการแก่ประชาชนครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อยเต็มพื้นที่ที่มีพื้นที่ความรับผิดชอบ 340.37 เป็นพื้นที่จ่ายน้ำ 289.59 ตารางกิโลเมตร

สำนักงานการประปาสาขามหาสวัสดิ์ โดยผลิตน้ำบริการแก่ประชาชนครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอบางกรวย และบางใหญ่เต็มพื้นที่ร่วมกับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรีมีพื้นที่ความรับผิดชอบ 200.87 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่จ่ายน้ำ 146 ตารางกิโลเมตร

สำหรับในปี 2559 มีผู้ใช้น้ำ 393,154 ราย ปริมาณการผลิต 215,530,774 ล้านลูกบาศก์เมตรและปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ 157,586,278 ล้านลูกบาศก์เมตร

๔.๕.๑.๓ ระบบสื่อสารและโทรคมนาคม

ระบบสื่อสารและโทรคมนาคมอยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยโดยแบ่งความรับผิดชอบดังนี้

1. การไปรษณีย์ ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขได้บริการทั้งสิ้น 13 ที่ทำการกระจายอยู่ทุกอำเภอกล่าวคือในอำเภอเมืองนนทบุรีมีมากที่สุดมีจำนวน 6 แห่งรองลงมาคืออำเภอปากเกร็ดและอำเภอบางใหญ่ มีจำนวน 2 ที่ทำการ นอกนั้นมีอำเภอละ 1 ที่ทำการ

2. การให้บริการโทรศัพท์ ปี 2558 มีจำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่า 2,901,415 เลขหมายโดย แยกออกเป็นบริษัทที่โอทีจำกัด (มหาชน) จำนวน 1,499,033 เลขหมายและบริษัทสัมปทานจำนวน 1,402,382 เลขหมาย

๔.๕.2 การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

๔.๕.๒.๑ การคมนาคมขนส่ง

1. ทางบก

เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครถึง 2 ด้านคือ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ รวมทั้งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกของนนทบุรี ค่อนข้างสมบูรณ์ทั้งระบบทางหลวงแผ่นดินจังหวัดและทางหลวงชนบทที่ได้ติดต่อภายในจังหวัด และเชื่อมโยง เข้ากับกรุงเทพ

มหานครและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้การเดินทางสู่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปได้โดยสะดวก มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบก ติดต่อกภายในจังหวัด และมีเส้นทางเชื่อมต่อถึงทุกตำบล เส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนนของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและจังหวัด ทางหลวงจังหวัดซึ่งเชื่อมโยงจังหวัดกับอำเภอ ส่วนทางหลวงที่อยู่นอกเขตชุมชน เรียกว่า ทางหลวงชนบท และเชื่อมโยงระหว่างอำเภอไปยังตำบลและหมู่บ้าน

นอกจากเส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนนที่กล่าวแล้วข้างต้น ยังมีทางพิเศษซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยระบบทางด่วน เพื่อช่วยให้การจราจรในใจกลางกรุงเทพมหานคร สามารถกระจายสู่บริเวณรอบนอกและจากรอบนอกเข้าสู่ใจกลางเมือง ทางด่วนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี

2. ทางน้ำ ปัจจุบันการคมนาคมขนส่งทางน้ำได้ลดความสำคัญลงไปเนื่องจากความสะดวกและคล่องตัวในการคมนาคมขนส่งทางบกมีมากขึ้นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดจึงได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองต่างๆเช่นคลองบางขุนศรีคลองพระพิมลคลองบางใหญ่คลองมหาสวัสดิ์และมีท่าเทียบเรือที่สำคัญได้แก่ท่าเทศบาลเมืองนนทบุรีท่าวัดเขมาท่าปากเกร็ดท่าประตูพระอุดม ท่าบางบัวทอง ท่าอิฐท่าบางใหญ่ ท่าวัดเขียนท่าไทรมา ส่วนการเดินทางโดยทางน้ำนั้นมีเรือด่วนเจ้าพระยาแล่นรับส่งผู้โดยสารระหว่างนนทบุรี-วัดพระยาไกรตลอดทั้งวันซึ่งนับว่าเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศจากการเดินทางโดยรถยนต์มาเป็นทางเรือซึ่งมีเรือด่วนเจ้าพระยาบริการระหว่างเส้นทางจากท่าหน้าวัดราชสิงขรเขตยานนาวาถึงท่าหน้านนทบุรี (ฝั่งพระนคร)อำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรีทุกวัน ระหว่างเวลา 06.00 – 18.00 น.

๔.๖ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๖.๑ แหล่งน้ำ

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกพื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นที่ราบลุ่มมีคูคลองธรรมชาติและที่ขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากคลองมีทั้งระยะทางสั้นและระยะทางยาวเชื่อมต่อกันใช้เป็นเส้นทางในการสัญจรไปมาและเอื้ออำนวยต่อการเกษตรในพื้นที่ต่างๆ แหล่งน้ำที่สำคัญมีดังนี้

- แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่ อ.ปากเกร็ด ผ่าน อ.เมืองนนทบุรีและเข้าสู่กรุงเทพมหานครตามลำดับ
- คลองอ้อมหรือแม่น้ำอ้อมแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณ หมู่ที่ 9 ต.บางศรีเมืองไหลผ่านต.บางศรีเมือง ต.ไทรมาต.บางรักน้อยต.บางกร่างไหลไปยังอ.บางใหญ่ ผ่านไป อ.บางกรวยและไปบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยาอีกครั้ง

๔.๖.๒ การชลประทาน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรีกว่าร้อยละ 90 อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานเป็นพื้นที่ชลประทาน 311,350 ไร่ โดยมีโครงการชลประทานที่รับผิดชอบแจกจ่ายน้ำเข้าพื้นที่เกษตรของจังหวัดนนทบุรี มี 3 โครงการ คือ โครงการชลประทานนนทบุรี (ครอบคลุมพื้นที่ อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางบัวทอง อ.บางกรวย และ อ.บางใหญ่) โครงการชลประทานพระยาบรรลือ (ครอบคลุมพื้นที่ อ.ไทรน้อย อ.บางบัวทอง และบางส่วนของ อ.ปากเกร็ด) และโครงการ

ชลประทานพระพิมล (ครอบคลุมพื้นที่ อ.บางใหญ่ อ.บางกรวย และบางส่วนของ อ.บางบัวทอง) คลองส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรที่สำคัญคือ

- คลองบางขุนศรีรับน้ำจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผ่าน
ประตูระบายน้ำขุนศรีผ่านเข้าคลองแยกในพื้นที่ตำบลไทรใหญ่และตำบลราษฎร์นิยม

- คลองลากค้อนครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลราษฎร์นิยม

- คลองพระพิมลรับน้ำจากคลองญี่ปุ่นใต้ในจังหวัดนครปฐมมี

ประตูเก็บกักน้ำอยู่ที่อำเภอบางบัวทองก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาจ่ายน้ำครอบคลุมพื้นที่อำเภอ
บางใหญ่อำเภอบางบัวทองนับว่าเป็นคลองชลประทานสายหลักของจังหวัดนนทบุรี

- คลองบางใหญ่รับน้ำบางส่วนจากคลองโยงของจังหวัดนครปฐม

- คลองมหาสวัสดิ์เป็นคลองชลประทานมีอยู่ตอนใต้สุดของ

จังหวัดนนทบุรีมีประตูน้ำฉิมพลีช่วยเก็บกักกระบายน้ำใช้ในเขตพื้นที่อำเภอบางกรวยทั้งหมด

๔.๗ ด้านสิ่งแวดล้อม (ตามหน้า ๘๗)

๔.๘ ด้านความมั่นคง

๔.๘.๑ สถานการณ์ทั่วไป : ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยยังเผชิญกับ
ภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความสลับซับซ้อนและมีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ปัญหาการค้ายาเสพติด
คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ การค้าอาวุธสงคราม ปัญหาการก่อ
การร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ภาคใต้ การบุกรุกทำลายป่าไม้และ
ทรัพยากรธรรมชาติ และ ภัยธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง
เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความขัดแย้งและความ
แตกแยกทางความคิดของคนภายในสังคมที่เกิดจากสถานการณ์ด้านการเมือง ความขัดแย้งของกลุ่ม
ผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงภายใน รวมทั้งสภาพแวดล้อมของปัญหาความมั่นคงที่เกิด
จากผลกระทบและการขยายตัวของปัญหาความมั่นคงจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค สำหรับ
สถานการณ์ในจังหวัดนนทบุรี ปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดในบางอำเภอซึ่งเดิมเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ
และมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ได้อพยพมาจากทุก
ภาคของประเทศ พื้นที่บางส่วนของอำเภอยังเป็นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ
พื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง มีการ
จัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โดยอาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ฝั่งตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่
ติดต่อกับกรุงเทพฯ เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ ดังนั้น วิถีชีวิตของประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง
รวดเร็วไปสู่สังคมเมือง การย้ายถิ่นฐานมาอยู่อาศัยและการเปลี่ยนแปลงสู่ภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิด
ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปัญหาแรงงานทั้งในระบบและ
นอกระบบ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหามลพิษ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเฝ้าติดตามปัญหา
การค้าอาวุธสงคราม ปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนความแตกแยกทาง
ความคิดของคนภายในสังคม ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มต่อต้านต่างๆ ซึ่งล้วนมี
ผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

๔.๘.๒ สถานการณ์เฉพาะ: ภัยคุกคามเร่งด่วนที่ส่งผลกระทบต่อความ
มั่นคงจังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

๔.๘.๒.๑ สถานการณ์ด้านยาเสพติด :สถานการณ์ยาเสพติดในเขตจังหวัดนนทบุรี ในห้วงที่ผ่านมาพบว่ามี ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น สถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดนนทบุรี **อยู่ในระดับรุนแรง** ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม ถึงแม้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังตามนโยบายรัฐบาลที่ได้กำหนดให้ยาเสพติดเป็น **วาระแห่งชาติ** มียุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กำหนดนโยบายให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับนำไปปฏิบัติ จนสามารถมีผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ได้สูงขึ้น แต่ด้วยข้อจำกัดและเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องหลายประการ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง สถานการณ์ด้านความมั่นคง ฯลฯ ที่มีส่วนทำให้ปัญหายาเสพติดขยายตัวมากขึ้น

ในปีงบประมาณ 2555 นโยบายรัฐบาลให้ดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ – ศพส.” กอ.รมน.จังหวัดนนทบุรี มีการประชุมคณะทำงานฝ่ายระวังฯ และโต๊ะข่าวประจำวงรอบอย่างต่อเนื่อง เน้นหนักด้วยการบูรณาการทุกภาคส่วนภายในจังหวัดทำการปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่เป้าหมายภายในจังหวัดและบริเวณต่อระหว่างจังหวัดตามวงรอบทุกเดือน

สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี กลุ่มผู้ค้ามุ่งเน้นในการที่จะทำการลำเลียงยาเสพติดเข้ามายังพื้นที่ตอนใน ได้แก่ กทม. และปริมณฑล มากขึ้น จึงทำให้แนวโน้มสถานการณ์ การค้าและการแพร่ระบาดของพื้นที่น่าจะเพิ่มมากขึ้น โดยกลุ่มผู้ค้ายังคงมุ่งเน้นที่จะให้จังหวัดนนทบุรีเป็นเส้นทางในการลำเลียง/และเป็นแหล่งพักยาเสพติดที่มีปริมาณจำนวนหลักหมื่นเม็ดจนถึงหลักล้านเม็ด เป็นประเด็นหลัก

๑. พื้นที่การระระบาด/การค้า มีอยู่ในอำเภอ โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับน้อย จำนวน 1 อำเภอ ได้แก่ อ.บางใหญ่ และ ระดับปานกลาง – มาก จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อ.บางกรวย, อ.ไทรน้อย, อ.เมืองนนทบุรี, อ.บางบัวทองและ อ.ปากเกร็ดตามลำดับ

๒. เส้นทางลำเลียง เส้นทางหลักในการลำเลียง

๒.๑ เส้นทางหลัก ใช้เส้นทางถนนตลิ่งชัน – สุพรรณบุรี, ถนนรัตนาธิเบศร์, ถนนนครอินทร์, ถนนราชพฤกษ์, ถนนบางกรวย – ไทรน้อย, ถนนติวานนท์

๒.๒ เส้นทางรอง ใช้ถนนภายในหมู่บ้าน/ชุมชน

๓. แหล่งพักยา อ.บางใหญ่, อ.บางบัวทอง, อ.ปากเกร็ด

บริเวณที่พักอาศัย (บริเวณหมู่บ้านและคอนโดมิเนียม)

๔. พื้นที่เฝ้าระวังพิเศษที่ปรากฏข่าวสารทั้งการลำเลียง การพักยา การค้า และการแพร่ระบาด ได้แก่

4.1 อำเภอเมืองนนทบุรี ได้แก่ ชุมชนหลังวัดทินกร, ชุมชนซอยสามัคคีติดกับชุมชนประเสริฐฯ, ชุมชนสุเหร่าหลัง ร.พ.พระนั่งเกล้า, ชุมชนซอยศิริชัย, ชุมชนวัดเฉลิม, ชุมชนวัดตึก, ชุมชนวัดไทรมา, ชุมชนวัดสลักใต้

4.2 อำเภอปากเกร็ด ได้แก่ ชุมชนโคกเจ๊ก, ชุมชนวัดช่องลม, ชุมชนประเสริฐอิสลาม, ชุมชนวัดกุ้, เมืองทองธานี (คอนโดเมืองทองธานี)

4.3 อำเภอบางบัวทอง ได้แก่ ชุมชนโคกเจ๊ก หมู่ที่ 11 ต.บางบัวทอง, ชุมชนสุเหร่าแดงหมู่ที่ 7 ต.ละหาร, บ้านหนองอ้ายปรังหมู่ที่ 5 บางคูรัด

(หมู่บ้านพญา 3), บ้านโรงกระโจมหมู่ที่ 7 ต.พิมลราช, บ้านคลองตาชมหมู่ที่ 8 ต.พิมลราช, หมู่บ้านรัตนานิเบศร์หมู่ที่ 12 ต.บางรักพัฒนา

4.4 อำเภอบางกรวย ได้แก่ ชุมชนชอยควาบอย หมู่ที่ 1 ต.บางกรวย, ชุมชนวัดแดงประชาราษฎร์หมู่ที่ 3 ต.บางสีทอง, หมู่บ้านสมชาย, ชุมชนวัดจันทร์, ชุมชนวัดท่า (พื้นที่บางบาง ได้แก่ ต.บางคูเวียง, ต.มหาสวัสดิ์, และหมู่ที่ 1,2,3 ต.ปลายบาง)

4.5 อำเภอบางใหญ่ ได้แก่ บางใหญ่ซีทีหมู่ที่ 6 ต.เสาชิงหิน, บ้านคลองบางไทรหมู่ที่ 11 ต.บางแม่นาง, หมู่บ้านพระปิ่น 3 หมู่ที่ 5 บ้านเอื้ออาทร บางใหญ่, ชุมชนวัดต้นเชือกหมู่ที่ 4 ต.บ้านใหม่

4.6 อำเภอไทรน้อย ได้แก่ หมู่ที่ 3,8 ต.ราษฎร์นิยม จากผลการดำเนินการที่ผ่านมาปรากฏแหล่งที่มาและเส้นทางลำเลียงยาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านชายแดนภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าสู่พื้นที่ภาคกลางและพื้นที่ตอนใน โดยใช้เส้นทางคมนาคมสายเอเชีย และใช้เส้นทางรองต่างๆ รวมทั้งมีการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาเก็บพักคอยไว้ในจังหวัดนนทบุรี เพื่อรอการลำเลียงหรือกระจายไปยังพื้นที่จังหวัดอื่นหรือภาคอื่น นอกจากเป็นแหล่งพักยาแล้วยังเป็นแหล่งค้าแพร่ระบาดที่สำคัญ และยังคงเป็นพื้นที่ผลิตยาอีกด้วย ปัจจัยเอื้อให้มีการระบาดยาเสพติดในจังหวัดนนทบุรีที่สำคัญ เช่น จังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดที่มีปัญหายาเสพติดรุนแรง เช่น กรุงเทพมหานคร, ปทุมธานี, พระนครศรีอยุธยาและนครปฐม ซึ่งมีเส้นทางคมนาคมสะดวกเสริมให้เกิดลักลอบลำเลียงยาเสพติด นำเข้า – ส่งออก กอปรกับสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่อยู่อาศัยลักษณะเป็นชุมชนเมืองประกอบด้วยชุมชนแนวตั้ง (คอนโดมิเนียม/อพาร์ทเมนท์) และชุมชนแนวราบ (หมู่บ้านจัดสรร) ขนาดใหญ่มีการกระจุกหนาแน่นเหมาะสำหรับเป็นที่พักยาเสพติดรอไว้ ก่อนกระจายไปยังนักค้าระดับพื้นที่ และเนื่องจากเป็นที่พักอาศัยทำให้มีศูนย์รวมสถานประกอบการในการผลิตสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคการกระจายสินค้า และการลำเลียงสินค้าไปยังพื้นที่อื่นๆ ทำให้มีความต้องการแรงงานสูง จึงเป็นจังหวัดที่รับการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยมาจากทั่วภูมิภาค และแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะแรงงาน 3 สัญชาติด้วย ปัจจัยเอื้อให้เกิดการแพร่ระบาดยาเสพติดที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การมีสภาพพื้นที่ที่เป็นแหล่งสถานศึกษา สถานบันเทิง สถานบริการ สถานประกอบการ โรงงาน อุตสาหกรรม จำนวนมาก

๔.๘.๒.๒ สถานการณ์ด้านผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

:สภาพพื้นที่จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดปริมณฑล เป็นพื้นที่การเกษตรและกำลังขยายภาคอุตสาหกรรม มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และมีความต้องการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก โรงงานอุตสาหกรรมมีจำนวน 2,003 โรงงาน โดยเฉพาะในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีที่มีสถานประกอบการมากที่สุดคือที่ อ.บางบัวทอง จำนวน 24 โรงงาน รองลงมาที่ อ.ปากเกร็ด จำนวน 23 โรงงาน จำนวนแรงงานที่เข้ามาทำงานเกือบ 3,000 คน ทั้งแรงงานไทยและต่างด้าว ซึ่งอาจมีการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในพื้นที่จำนวนมาก โดยเฉพาะสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่งเป็นที่นิยมของนายจ้างเพราะเป็นแรงงานราคาถูกและไม่ต้องเป็นภาระทางด้านสวัสดิการเหมือนการจ้างแรงงานของไทย นอกจากนี้ยังมีผู้ลักลอบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากประเทศในภูมิภาคที่

ประสพภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในภูมิภาค โดยจะมีกลุ่มขบวนการนำพาซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ที่ให้การสนับสนุน และร่วมรับผลประโยชน์จึงทำให้ยากต่อการติดตามและตรวจสอบ แต่แนวโน้มของสถานการณ์แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อหารายได้ ซึ่งถึงจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่แรงงานเหล่านี้ไม่มีจุดมุ่งหมายทางการเมือง จึงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากว่ากลุ่มแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเหล่านี้จะก่อความไม่สงบขึ้นในจังหวัด แต่อาจมีปัญหาและผลกระทบด้านความมั่นคงด้านอื่นๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน, รวมถึงการศึกษา และการบริการสาธารณสุข เป็นต้น ในระยะเวลาอาจนำมาซึ่งปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งนับเป็นภัยร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและความสงบสุขของประชาชน

๔.๘.๓ สถานการณ์การบุกรุกทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ:

ในส่วนของสถานการณ์การบุกรุกทำลายป่าไม้ เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีไม่มีพื้นที่ป่าไม้ในความรับผิดชอบ จึงไม่ปรากฏข่าวสารปัญหาที่สำคัญแต่อย่างใด

๔.๘.๔ สถานการณ์การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ :

สำหรับจังหวัดนนทบุรีซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในบริเวณชลและมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อาชญากรรมข้ามชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม หรืออาจจะเป็นลักษณะใช้เป็นที่หลบซ่อน หรือเพื่อการวางแผนดำเนินการ เพื่อเตรียมการปฏิบัติการต่างๆ ในพื้นที่โดยตรงหรือต่อภูมิภาค

๔.๘.๕ สถานการณ์ภัยคุกคามอื่นๆ

๔.๘.5.1 การล่อลวงละเมิดสถาบัน ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ยังไม่ปรากฏการล่อลวงละเมิดสถาบัน แต่ถือเป็นภัยคุกคามที่มีความสำคัญมากที่ต้องเฝ้าระวังการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในระดับรากหญ้า

๔.๘.5.2 การเคลื่อนไหวเรียกร้องของกลุ่มประชาชน สถานการณ์ปัจจุบันยังคงเกิดปัญหาในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัด เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มต่างๆ เพื่อเคลื่อนไหวเรียกร้อง เช่น ปัญหาการร้องเรียนเรื่องความไม่เป็นธรรมในการจ่ายเงินค่าเสียหายจากกรณีเกิดมหาอุทกภัยน้ำท่วม กลุ่มพลังมวลชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มที่เรียกร้องสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการเรียกร้องผลประโยชน์แอบแฝงเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง

๔.๘.5.3 ความขัดแย้งทางสังคม เป็นความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน การเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังมวลชนที่มีความคิดเห็นแตกแยกทางการเมือง ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม กระทบต่อความสามัคคีของคนในชาติ นอกจากจะก่อปัญหาความแตกแยก-ให้เกิดขึ้นในสังคมแล้วยังเป็นอุปสรรคอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและส่งผลต่อความมั่นคงอีกด้วย กลุ่มพลังมวลชนที่มีความคิดเห็นแตกแยกทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มแกนนำที่เคลื่อนไหวในกรุงเทพฯ กลุ่มฐานเสียงของพรรคการเมืองในพื้นที่ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเดี่ยวกลับมวลชนและเครือข่ายที่สนับสนุนรัฐบาล ซึ่งเมื่อลดบทบาทในการชุมนุมแล้วแต่ยังมีการรวมกลุ่ม

ติดตามสถานการณ์อยู่ตลอดเวลาและทำการเคลื่อนไหวโดยการจัดตั้งวิญญูชนทำการจัดรายการวิทยุชุมชนในการสื่อสารและกระจายข่าวสารของกลุ่ม

๔.๘.5.4 ภัยพิบัติทางธรรมชาติร้ายแรง ปัจจุบันสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมาก ส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น จังหวัดนนทบุรี ประสบกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ และนำมาซึ่งปัญหาทางสังคม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จึงควรกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการ สำหรับบริหารจัดการสภาวะฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่ภาวะปกติ ด้วยการเตรียมระบบการป้องกันการบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพหลังจากการเกิดภัยพิบัติให้เป็นไปอย่างสอดคล้อง มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๙ ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

๔.๙.๑ รายงานค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2558

จังหวัดนนทบุรี

ในปี 2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำรายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทยปี2558ภายใต้กรอบมาตรฐาน และตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งได้พิจารณาความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี๒๕๕๘ ในภาพรวมประเทศกลุ่มจังหวัดและจังหวัดในมิติต่างๆรวม 12 มิติได้แก่ 1) ที่อยู่อาศัย 2) สุขภาพ 3) อาหาร 4) การศึกษา 5) การมีงานทำและรายได้ 6) ครอบครัว 7) ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม8) ศาสนาและวัฒนธรรม 9) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน10) สิทธิและความเป็นธรรม 11) การเมือง 12) สิ่งแวดล้อมทรัพยากร/พลังงานโดยใช้ข้อมูลตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI) เป็นข้อมูลปี 2558 ซึ่งได้จากข้อมูลทุติยภูมิ ที่หน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงจัดเก็บหรือเป็นข้อมูล ที่ได้จากการสำรวจของปี2558และตัวชี้วัดบางตัวไม่มีข้อมูลล่าสุดถึงปี 2558 ก็จะใช้ข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดทั้งนี้ตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินเปรียบเทียบ CHSI ของทุกจังหวัดและภาพรวมของประเทศเป็นการวัดภาพรวมของพื้นที่อาจไม่สามารถสะท้อนความมั่นคงของมนุษย์ได้ตรงเท่ากับตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์รายบุคคล

ตารางที่ ๔-๙ แสดงข้อมูลเปรียบเทียบค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2556 และ ปี พ.ศ. 2557

ที่	มิติ	ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (CHSI)		เปรียบเทียบค่าดัชนีปี 56 กับ 57
		ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	
1	ที่อยู่อาศัย	70.32	67.75	ลดลง 2.57
2	สุขภาพ	69.61	70.00	เพิ่มขึ้น 0.39
3	อาหาร	70.24	70.15	ลดลง 0.09
4	การศึกษา	69.59	69.69	เพิ่มขึ้น 0.1

5	การมีงานทำและรายได้	69.53	69.82	เพิ่มขึ้น 0.29
6	ครอบครัว	70.22	70.14	ลดลง 0.14
7	ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม	70.12	70.08	ลดลง 0.04
8	ศาสนาและวัฒนธรรม	69.87	69.93	เพิ่มขึ้น 0.06
9	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	69.70	69.94	เพิ่มขึ้น 0.24
10	สิทธิและความเป็นธรรม	70.31	70.24	ลดลง 0.07
11	การเมือง	69.61	69.30	ลดลง 0.31
12	สิ่งแวดล้อมทรัพยากร/พลังงาน	70.06	69.85	ลดลง 0.21
ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์เฉลี่ย (CHSI)		69.48	69.38	ลดลง 0.1

จากตารางข้างต้นพบว่ามิตินี้ที่มีค่าดัชนีสูงกว่าปี 2556 จำนวน 5 มิติได้แก่

1. มิติสุขภาพ 2. มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. มิติศาสนาและวัฒนธรรม 4. มิติการมีงานทำและรายได้ 5. มิติการศึกษาและมิติที่มีค่าดัชนีต่ำกว่าปี 2556 จำนวน ๗ มิติได้แก่

1. มิติที่อยู่อาศัย
2. มิติสิทธิและความเป็นธรรม
3. มิติอาหาร
4. มิติครอบครัว
5. มิติชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม
6. มิติสิ่งแวดล้อมทรัพยากร/พลังงาน
7. มิติการเมือง

5. ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

การสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ในจังหวัดจะให้ความสำคัญกับภาคประชาชน โดยจัดการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในจังหวัด เน้นการมีส่วนร่วมของกระบวนการประชาคมชุมชน เพื่อพิจารณาปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งรวบรวมความคิดเห็นจากอำเภอซึ่งจะประมวลข้อมูลตามแผนชุมชน/แผนพัฒนาท้องถิ่นมาเพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

5.1 สำรวจปัญหาและความต้องการด้านต่างๆ ที่ประมวลจากแผนพัฒนาอำเภอ

ในการรวบรวมความคิดเห็นจากอำเภอซึ่งจะประมวลข้อมูลตามแผนชุมชน/แผนพัฒนาท้องถิ่นมาเพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งในการประมวลข้อมูลตามแผนชุมชนจะประสบปัญหาประการหนึ่งคือแผนชุมชนจะเป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่หลากหลายและเป็นเรื่องย่อยๆ จึงต้องทำการประมวลและจัดรวม (Grouping) ประเภทโครงการจำนวนมากที่หลากหลายและจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นการพัฒนาหรือปัญหาหลักที่ต้องการแก้ไข โดยอาจใช้การวิเคราะห์ความต้องการเร่งด่วนของประชาชนในท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการช่วยดำเนินการได้

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
1. อำเภอเมืองนนทบุรี										
โครงการที่ 1 โครงการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้า ชุมชน	√		√							
โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมการเกษตรอนุรักษ์ พันธุ์ไม้ผลเมืองนนท์			√			√				
โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาขีดความสามารถ องค์กรสตรีอำเภอในการส่งเสริมครอบครัวแข็งแรงเพื่อ เป็นฐานของสังคมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	√		√					√		
โครงการที่ 4 โครงการรณรงค์และให้ความรู้ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	√		√							
โครงการที่ 5 โครงการสนับสนุนศูนย์บริการส่งเสริม เศรษฐกิจฐานราก	√		√		√			√		
โครงการที่ 6 โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและ ศึกษาดูงานศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรขององค์การ บริหารส่วนตำบลบางกร่าง			√						√	
โครงการที่ 7 โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP	√		√			√			√	

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
โครงการที่ 8 โครงการพัฒนาประสิทธิภาพ คณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของคณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.)	√		√			√				
2. อำเภอปากเกร็ด										
โครงการที่ 1 โครงการก่อสร้างเขื่อนลียบคลองสัมปะ ทองพร้อมปรับสภาพถนน คสล.เพื่อขยายผิวจราจร หมู่ที่ 2 ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√			√	√		
โครงการที่ 2 โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำ เสีย (โซน 4 บางตลาด) ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√			√	√		
โครงการที่ 3 โครงการก่อสร้างศาลาที่พักผู้โดยสารบริเวณ ถนนราชพฤกษ์ จำนวน 5 จุด ต.อ้อมเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√				√		
โครงการที่ 4 โครงการขยายถนนพร้อมฝังท่อระบายน้ำ ซอยวังข่า 4 หมู่ที่ 5 ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√			√	√		

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
โครงการที่ 5 โครงการก่อสร้างสะพานลอย ยกระดับข้ามถนนราชพฤกษ์ จำนวน 2 ชุด บริเวณหน้าโรงเรียนนนทบุรีวิทยาลัยและโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า ต.อ้อมเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√			√	√		
โครงการที่ 6 โครงการก่อสร้างเขื่อนเลียบบคลองสัมปะทอง พร้อมปรับสภาพถนน คสล.เพื่อขยายผิวจราจร หมู่ที่ 2 ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√			√	√		
โครงการที่ 7 โครงการก่อสร้างสะพานลอย ยกระดับข้ามถนนราชพฤกษ์ จำนวน 2 ชุด บริเวณหน้าโรงเรียนนนทบุรีวิทยาลัยและโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า ต.อ้อมเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	√			√			√	√		

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
3. อำเภอบางบัวทอง										
โครงการที่ 1 โครงการสร้างถนนคันดินพร้อมเขื่อน คสล. จากถนนทางหลวงหมายเลข 345 ถึงบ้านนายการิม โต๊ะเถื่อน หมู่ที่ 1 ตำบลลำโพ อำเภอบางบัวทอง จังหวัด นนทบุรี ระยะทางประมาณ 124.70 เมตร	√			√				√		
โครงการที่ 2 โครงการปรับปรุงถนนคันดินสายเลียบบ คลองลากค้อน หมู่ที่ (1 ตอนล่าง) จากบริเวณบ้านนาย การิม โต๊ะเถื่อน ถึงปากคลองลากค้อน หมู่ที่ 1 ตำบลลำโพ อำเภอบางบัวทอง ระยะทางประมาณ 627.20 เมตร	√			√			√	√		
โครงการที่ 3 โครงการก่อสร้างปรับปรุงบ่อบำบัดน้ำเสีย หมู่บ้านพฤษภา 3 ต.บางคูรัด กว้าง 10 เมตร ยาว 50 เมตร	√	√		√			√			
โครงการที่ 4 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เลียบบคลองนายบางฝั่งใต้พร้อมเขื่อนกันดินคอนกรีตเสริม เหล็ก หมู่ 5 ต.บางคูรัด กว้างไม่น้อยกว่า 5 เมตร ยาวไม่ น้อยกว่า 879 เมตร โดยมีผิวจราจรที่ไม่น้อยกว่า 4395 เมตร	√			√			√			

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
โครงการที่ 5 โครงการก่อสร้างถนน คสล. พร้อมท่อระบายน้ำ ซอย ส.ศิลป์ (ช่วงที่ 3) หมู่ที่ 8 ตำบลละหาร ระยะทางประมาณความกว้าง 12.00 เมตร ยาว 200.00 เมตร	√			√			√			
โครงการที่ 6 โครงการก่อสร้างเขื่อน คสล. เลียบคลองพระพิมลราชา จากซอยโรงกระโจมถึงซอยปิยวารมย์ หมู่ที่ 6 ต.บางบัวทอง อ. บางบัวทอง จ.นนทบุรี ความยาว 1850 เมตร	√			√			√			
โครงการที่ 7 โครงการก่อสร้างเขื่อน คสล.ป้องกันตลิ่งพร้อมทางเดินเท้าริมคลองลำรีจากบ้านผู้ใหญ่สุวรรณ ถึงบ้านนายหมัดซาเฮาะ หมู่ที่ 14 อ. บางบัวทอง ต.บางบัวทอง จ. นนทบุรี ระยะทาง 445 เมตร	√			√			√			
โครงการที่ 8 โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพร้อมทางเดินเท้าจากบ้านนายหมัด ซาเฮาะ ถึงหมู่บ้านบัวทองธานี หมู่ที่ 14 อ. บางบัวทอง ต.บางบัวทอง จ. นนทบุรี ระยะทาง 540 เมตร	√			√			√			

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
4. อำเภอบางใหญ่										
โครงการที่ 1 วางท่อระบายน้ำพร้อมปรับปรุงถนนหลัง อบต. ถึงพศกษา 18/1 หมู่ที่ 4	√			√						
โครงการที่ 2 Over Lay แอสฟัลท์พร้อมวางท่อระบายน้ำ ซอยบางใหญ่ – บางคูวัด 3 (ซอยประชาร่วมใจ (วัดจิว))หมู่ที่ 3	√			√			√			
โครงการที่ 3 ก่อสร้างถนน คสล. พร้อมวางท่อระบาย น้ำ ในซอยบางม่วง – บางคูวัด 6/3 (ซอยต้นสน)หมู่ที่ 10	√			√			√			
โครงการที่ 4 ก่อสร้างถนน คสล. พร้อมวางท่อระบาย น้ำ หมู่ที่ 6 (ตั้งแต่เทศบาลบ้านบางม่วง – ถนนซอยบาง ม่วง – บางคูวัด 15 (ซอยสันติธรรม) – คลองบางโสน)	√			√			√			
โครงการที่ 5 . ขยายไหล่ทางเพื่อสร้างทางจักรยาน ตั้งแต่ทางเข้าเทศบาล-ซอยบางโสนพัฒนา 2 –แยกพ่อปู่- แยกพิชัยเขต-แยกวัดบางม่วง หมู่ที่ 6 ถึง หมู่ที่ 15	√			√						

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
โครงการที่ 6 โครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองบางกอกน้อย (บริเวณหน้าเทศบาลฯ) หมู่ที่ 2 ต.บางม่วง หมู่ที่ 5 ต.บางเลน (สะพานเก่า)	✓			✓						
โครงการที่ 7 โครงการก่อสร้างยกระดับถนน คสล.ซอยเทศบาล 13 หมู่ที่ 5 ต.บางใหญ่	✓			✓						
โครงการที่ 8 โครงการก่อสร้างวางท่อระบายน้ำพร้อมบ่อพักบริเวณ ซอยเทศบาล 10 หมู่ที่ 5 ต.บางแม่นาง (ซอยนายตี)	✓			✓			✓			
5. อำเภอบางกรวย										
โครงการที่ 1 โครงการวางท่อระบายน้ำ ค.ส.ล. พร้อมรางวีซอยกำนันปิยะ (บางขุน ซอย 6) หมู่ที่ 4 ตำบลบางขุน	✓			✓			✓			
โครงการที่ 2 โครงการก่อสร้างปรับปรุง ค.ส.ล. และวางท่อระบายน้ำพร้อมบ่อพักและรางวี ซอยประตูฉิมพลี หมู่ที่ 2 ตำบลศาลากลาง	✓			✓			✓			
โครงการที่ 3 โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมท่อระบายน้ำและรางวีทั้ง 2 ข้าง ถนนซอยร่วมใจพัฒนาช่วงหลังภูเขาทอง หมู่ที่ 3 ตำบลบางขุนทอง	✓			✓						

ตารางที่ ๔-๑๐ แสดงสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

โครงการสำคัญตามแผนพัฒนาอำเภอ	ครอบครัวและ ชุมชน/คนด้อย โอกาส/คน เร่ร่อน	สุขภาพ อนามัย/โรคภัย ไข้เจ็บ/การ รักษาพยาบาล	เศรษฐกิจ/ ประกอบ อาชีพ/ รายได้	สภาพ ที่อยู่	การเมืองการ ปกครอง ท้องถิ่น/การ รวมกลุ่ม/ผู้นำ	วัฒนธรรม ประเพณี	สิ่ง แวดล้อม ชุมชน	ความ ปลอดภัย /มั่นคงใน ชุมชน	การศึกษา /การ พัฒนา ความรู้	นันทนาการ/ สถานที่ พักผ่อน
โครงการที่ 3 โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	√								√	
โครงการที่ 4 โครงการฝึกอบรมการประกอบอาชีพทางการ เกษตร	√		√							
โครงการที่ 5 โครงการจัดหาถังรองรับขยะ	√						√			
โครงการที่ 6 โครงการ "ออมเอื้อ เพื่ออนาคต" ตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	√		√					√		
โครงการที่ 7 โครงการอุดหนุนกิจการตามกิจการกำจัด ขยะ ให้กับ อบจ. นนทบุรี	√						√			
โครงการที่ 8 โครงการสร้างกำแพงกันดิน ค.ส.ล. ข้าง ถนนริมคลองลำรางไทรใหญ่ฝั่งตะวันตก			√				√			

ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการของพื้นที่

ในขั้นตอนนี้จะมีกระบวนการในการดำเนินการ คือ

ขั้นตอนที่ ๒.๑ การทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอก และภายใน

ทั้งนี้ การวิเคราะห์สภาวะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งภายนอกและภายในจะบอกให้ทราบถึงปัจจัยหรือสภาวะแวดล้อมภายนอกว่ามีลักษณะอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใด และก่อให้เกิดโอกาสหรือข้อจำกัดต่อจังหวัดได้อย่างไรบ้าง และทราบถึงปัจจัยหรือสภาวะภายในจะช่วยให้จังหวัดทราบถึงทรัพยากรและความสามารถต่างๆ ที่มีอยู่ภายในจังหวัดว่าเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนอย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์นี้ในประเด็นนี้เสมือนการตอบคำถามว่า ปัจจุบันจังหวัดอยู่ ณ จุดไหน

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis)

และการวิเคราะห์เท่าวเมทริกซ์ (TOWS Matrix)

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis)

เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดนนทบุรีดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของจังหวัดนนทบุรี โดยจะมีการประเมินและวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและสิ่งแวดล้อมภายนอกของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งการประเมินครั้งนี้จะได้พิจารณาข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งรายละเอียดของการวิเคราะห์และประเมินผลจะได้แสดงในตารางที่ ๔-๔๑ และตารางที่ ๔-๔๓

ตารางที่ ๔-๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี (จุดแข็ง – จุดอ่อน)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุนการส่งออก และมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์	1. ความแออัดของการจราจรและระบบขนส่ง
2. เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยว	2. ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความ เป็นอยู่ของประชาชน
3. เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมค่อนข้างสูง	3. ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจาย รายได้ค่อนข้างต่ำ
4. มีความพร้อมและศักยภาพของการลงทุนสูง	4. ผลผลิตทางการเกษตรต่อคุณภาพและ ขาดการจัดการทางตลาดที่ดี
5. มีพื้นที่ติดกรุงเทพฯ มีการคมนาคมสะดวก	5. ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยว
6. มีความสามารถในการจัดงานแสดงสินค้านานาชาติ	6. ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม

ตารางที่ ๔-๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและขีดความสามารถในการแข่งขันของ
จังหวัดนนทบุรี (จุดแข็ง – จุดอ่อน) (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
7. เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมค่อนข้างสูง	7. ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี
8. มีความพร้อมและศักยภาพของการลงทุนสูง	8. ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
9. มีพื้นที่ติดกรุงเทพฯ มีการคมนาคมสะดวก	9. ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม
10. มีความสามารถในการจัดงานแสดงสินค้านานาชาติ	

จุดแข็ง (Strengths)

1. เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุนการส่งออกและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์

เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ มหานคร ถึง 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ รวมทั้งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกของนนทบุรี ค่อนข้างสมบูรณ์ทั้งระบบทางหลวงแผ่นดินจังหวัดและทางหลวงชนบทที่ได้ติดต่อภายในจังหวัดและเชื่อมโยงเข้ากับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงทำให้การเดินทางสู่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปโดยสะดวกมีโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบก ติดต่อกภายในจังหวัด และมีเส้นทางเชื่อมต่อถึงทุกตำบล เส้นทางคมนาคมขนส่งถนนของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและจังหวัด ทางหลวงจังหวัด ซึ่งเชื่อมโยงจังหวัดกับอำเภอ ส่วนทางหลวงที่อยู่นอกเขตชุมชนเรียกว่า ทางหลวงชนบท และเชื่อมโยงระหว่างอำเภอไปยังตำบล และหมู่บ้าน ระบบโครงข่ายการคมนาคมที่สะดวกและมีประสิทธิภาพถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการค้าและการลงทุนภายในจังหวัดนนทบุรีที่จะเชื่อมโยงธุรกิจต่างๆ เข้าด้วยกัน

นอกจากเส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนนที่กล่าวแล้วข้างต้น ยังมีทางพิเศษซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยระบบทางด่วน เพื่อช่วยให้การจราจรในใจกลางกรุงเทพมหานคร สามารถกระจายสู่บริเวณรอบนอก และจากรอบนอกเข้าสู่ใจกลางเมือง ทางด่วนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะทำให้ประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครและจังหวัดโดยรอบของจังหวัดนนทบุรีสามารถสัญจรไป – มาในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ได้โดยสะดวก รวดเร็ว และมีความปลอดภัยเป็นอย่างยิ่ง

2. เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม รวมทั้งมี

ศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยว

จังหวัดนนทบุรีถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นในฐานะที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็นสองฝั่งมีลำคลองมาก มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนซึ่งหลากหลายวัฒนธรรม และเชื้อชาติที่อาศัยอยู่ร่วมกันของจังหวัดนนทบุรี และเป็นเมืองที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์สืบเนื่องมาจากหลายยุคหลายสมัย รวมทั้งยังรักษาเอกลักษณ์การเป็นเมืองเกษตรกรรมที่มีชื่อเสียง อาทิ ทุเรียนก้านยาว เป็นต้น โดยเป็นเมืองเกษตรกรรมควบคู่กับความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมบริการ โดยเฉพาะเป็นศูนย์การแสดงสินค้าและศูนย์ประชุมสมัยใหม่ที่รองรับการประชุมสัมมนาในระดับประเทศและระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2559 จังหวัดนนทบุรีมีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งสิ้น 11,136 ครัวเรือน มีพื้นที่ทำการเกษตร 120,792 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 31.05 ของพื้นที่ทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ปลูกข้าว 101,049 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 83.66 ของพื้นที่การเกษตร

สำหรับภาพรวมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาท่องเที่ยวในจังหวัด จำนวน 2,090,095 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 91.31 อีกร้อยละ 8.69 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบบเข้ามาเย็นกลับหรือการเดินทางท่องเที่ยวทางแม่น้ำเจ้าพระยา โดยใช้เส้นทางมาจากกรุงเทพมหานคร ผ่านจังหวัดนนทบุรีเพื่อไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรีโดยส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน อาทิ วัดและโบราณสถาน เป็นต้นรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะวิถีชีวิตสองฝั่งคลอง และริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีผลให้จังหวัดนนทบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยวปีละประมาณ 3,178 ล้านบาท

3. เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์

มวลรวมค่อนข้างสูง

จังหวัดนนทบุรีถือเป็นจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากการขยายตัวของกรุงเทพมหานครและมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูง ประกอบกับความหนาแน่นและแออัดของกรุงเทพฯ จึงมีการย้ายที่ทำการของส่วนราชการระดับกระทรวงมาอยู่ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น ทำให้มีผู้เลือกเอาจังหวัดนนทบุรีเป็นที่พักอาศัยจำนวนมาก นอกจากนี้ นนทบุรียังเป็นที่ตั้งของศูนย์แสดงสินค้าระดับชาติ คือ อิมแพคเมืองทองธานี และมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และมีโครงข่ายการคมนาคมครบวงจรที่สามารถเชื่อมโยงปริมณฑลและภูมิภาคทำให้นนทบุรีเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนนทบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวม 287,685 ล้านบาท สาขาที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1.

สาขาการขายส่ง ขายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ฯ (ร้อยละ 18.25 ของ GPP) 2. สาขาอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 15.44) 3. สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ (ร้อยละ 12.05) 4. สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ (ร้อยละ 9.81) และ 5. สาขาตัวกลางทางการเงิน (ร้อยละ 9.40) ตามลำดับ รายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดนนทบุรีในปี 2558 เท่ากับ 193,426 บาท เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จากปี 2557 ร้อยละ 10.62 อยู่ในอันดับที่ 16 ของประเทศ และลำดับที่ 6 ของเขตปริมณฑล

4. มีความพร้อมและศักยภาพของการลงทุนสูง

จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพด้านการลงทุนสูง

มีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์อยู่ติดกับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวง/ศูนย์กลางทางการบริหารและเศรษฐกิจการค้า ได้รับอิทธิพลการขยายการลงทุน ขั้วเคลื่อน/เชื่อมโยงเศรษฐกิจจากกรุงเทพฯ สู่ปริมณฑลและภูมิภาค เช่น ด้านโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรม การค้าส่ง/ค้าปลีก อสังหาริมทรัพย์ สถาบันการเงิน ธุรกิจบริการ การขนส่ง โรงแรมและภัตตาคาร ธุรกิจ Organize ตัวแทน/นายหน้า มีความพร้อมด้านโครงข่ายบริการขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ที่พัฒนาระดับแนวหน้า และมีโครงข่ายการคมนาคมครบวงจรที่สามารถเชื่อมโยงสู่ปริมณฑลและภูมิภาค โดยเป็นที่ตั้งของศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ อิมแพ็คเมืองทองธานี มีอาคารแสดงสินค้าขนาดใหญ่ที่สุด การจัดนิทรรศการนานาชาติ และเป็น Shopping Paradise ซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทำให้มีการขยายตัวของธุรกิจบริการที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เป็น One Stop Shopping เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร โรงแรม สถาบันการเงิน การขนส่ง และ Organizer ซึ่งเป็นการสร้างงาน / รายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้ศูนย์แสดงสินค้ากรมส่งเสริมการค้าส่งออก ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และศูนย์แสดงสินค้าไบเทค ซึ่งเป็น OUTLET และช่องทางการตลาดทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาส/ความคล่องตัวด้านการตลาดสูง เป็นการสร้างงานเพิ่มรายได้ ทำให้เศรษฐกิจขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้ประกอบการมีโอกาสเรียนรู้ด้านธุรกิจ วัฒนธรรม ค่านิยมของชาติต่างๆ ตลอดจน Know How และ Action Learning ด้านนวัตกรรมการผลิต กลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ระดับสากล จากประสบการณ์จริงที่มีคุณค่า

5. มีพื้นที่ติดกรุงเทพฯและมีการคมนาคมสะดวก

เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัด

นนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครถึง 2 ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ รวมทั้งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกของจังหวัดนนทบุรี ค่อนข้างสมบูรณ์ทั้งระบบทางหลวงแผ่นดินจังหวัด และชนบทที่ได้ติดต่อภายในจังหวัด และเชื่อมโยงเข้ากับกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้การเดินทางสู่กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงเป็นไปได้โดยสะดวก มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบก ติดต่อกภายในจังหวัด และมีเส้นทางเชื่อมต่อถึงทุกตำบล เส้นทางคมนาคมขนส่งถนนของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและจังหวัด ทางหลวงจังหวัด ซึ่งเชื่อมโยงจังหวัดกับอำเภอ ส่วนทางหลวงที่อยู่นอกเขตชุมชน เรียกว่า ทางหลวงชนบท และเชื่อมโยงระหว่างอำเภอไปยังตำบลและหมู่บ้าน

จากการที่จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครและมีความพร้อมด้านโครงข่ายบริการขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) และมีโครงข่ายการคมนาคมครบวงจรที่สามารถเชื่อมโยงปริมาณพลและภูมิภาค ทำให้นนทบุรีเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการเปิดให้บริการรถไฟฟ้าสายสีม่วงบางใหญ่-บางซื่อ ระยะทางประมาณ 23 กิโลเมตร และโครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู ช่วงแคราย-มีนบุรี ซึ่งอยู่ระหว่างก่อสร้าง เป็นโครงการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับการกำหนดให้ใช้ระบบรถไฟฟ้ารางเดี่ยว (monorail) เป็นระบบหลัก เป็นโครงการรถไฟฟ้าโครงการหนึ่งตามแผนแม่บทโครงการระบบขนส่งมวลชนทางรางในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเป็นหนึ่งในโครงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟฟ้าในระบบรถไฟฟ้ามหานครโดยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งระบบขนส่งมวลชนดังกล่าวสามารถขนย้ายมวลชนได้จำนวนมากในหนึ่งวัน

6. มีความสามารถในการจัดงานแสดงสินค้า

นานาชาติ

สืบเนื่องมาจากการที่กรุงเทพมหานครที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงประกอบกับความหนาแน่นและแออัดของกรุงเทพมหานคร จึงทำให้มีการย้ายที่ทำการของส่วนราชการระดับกระทรวงมาอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น ทำให้มีผู้เลือกจังหวัดนนทบุรีเป็นที่พักอาศัยจำนวนมาก นอกจากนี้ จังหวัดนนทบุรียังเป็นที่ตั้งของศูนย์แสดงสินค้าระดับชาติ คือ อิมแพคเมืองทองธานี ซึ่งเป็นศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่จัดแสดงถึง 122,165 ตร.ม. สามารถรองรับผู้เข้าชมงานได้จำนวนมาก ในปีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2557 อิมแพคมีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุดในประเทศไทย มีทำเลที่สะดวกต่อการเข้าถึง ตั้งอยู่ใกล้จุดขึ้นลงทางด่วนสามารถเข้าถึงได้จากถนนหลัก 5 สายของกรุงเทพฯ และจังหวัดนนทบุรี ทำให้สามารถเดินทางเข้าถึงได้ทั้งรถสาธารณะและรถส่วนบุคคล พร้อมโครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพูในอนาคตมีฐานลูกค้าหลากหลาย และมีอัตราใช้พื้นที่ที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ฐานลูกค้าของอิมแพคประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ รัฐบาล เอกชน และต่างประเทศ ถือเป็นตลาดการพึ่งพิงรายได้จากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสสร้างรายได้ที่มีความมั่นคง ตลอดจนมีอัตราใช้พื้นที่ที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มการเติบโตที่ดีจากการเติบโตของอุตสาหกรรม MICE และเศรษฐกิจ ในอนาคต อุตสาหกรรม Meeting Incentive Convention and Exhibition (MICE) มีแนวโน้มเติบโตขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน (AEC) ทำให้มีโอกาสรับประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของผู้ใช้บริการ โดยปัจจุบันจะมีการแสดงสินค้าหรือการประชุมขนาดใหญ่ทุกวันซึ่งมีส่วนนำรายได้เข้าจังหวัดอีกทางหนึ่ง

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ความแออัดของการจราจรและระบบขนส่ง

เนื่องมาจากจังหวัดนนทบุรีเป็นที่ตั้งของส่วนราชการระดับกระทรวง 3 กระทรวงได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม

และส่วนราชการระดับกรมอีกหลายแห่ง รวมถึงเป็นที่ตั้งของห้างสรรพสินค้าและศูนย์การธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ระดับภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ เมืองทองธานี โดยแต่ละวันจะมีประชากรสัญจรและเดินทางผ่านพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จึงทำให้มีปริมาณผู้ใช้ถนนเป็นจำนวนมากและมีการจราจรคับคั่งเกือบตลอดทั้งวันจะเห็นได้จากบนถนนสายหลักในจังหวัดนนทบุรีมีสภาพหนาแน่นถึงขั้นวิกฤต สภาพจราจรติดขัดตามแนวถนนงามวงศ์วาน ถนนรัตนาธิเบศร์ ถนนติวานนท์ ถนนแจ้งวัฒนะ และถนนประชาชื่น เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร ด้วยเหตุนี้เองเป็นสาเหตุให้สภาพการจราจรตามแนวถนนสายดังกล่าวมีความหนาแน่นถึงขั้นวิกฤต โดยเฉพาะทางแยกแครายที่ไม่สามารถระบายปริมาณจราจรที่ล้นไหลเข้าสู่ทางแยกได้ทันส่งผลให้ประชาชนผู้ใช้ถนนต้องรอคอยเป็นระยะเวลานาน อีกทั้ง ยังสูญเสียทรัพยากรพลังงานอย่างมหาศาลในแต่ละปี

2. ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่

ของประชาชน

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบริบทของเมืองอย่างรวดเร็วและการขยายตัวของกรุงเทพมหานครที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างรวดเร็ว และการขยายตัวของกรุงเทพมหานครที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูง โดยคาดว่าจะเกิดขึ้นในอีก 5-20 ปี ข้างหน้า

ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น	๒.๑ ประชากรวัยแรงงานรับภาระดูแล
ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น	๒.๒ ภาครัฐต้องใช้งบประมาณในการดูแล
แรงงานจากต่างดาวเพิ่มขึ้น	๒.๓ วัยแรงงานมีจำนวนลดลงทำให้ต้องใช้
ทำให้ความสัมพันธ์ในชุมชนลดลง	๒.๔ การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองมากขึ้น
ครอบครัวเดี่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ในเครือญาติห่างเหินกัน	๒.๕ การเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่เป็น
จังหวัดนนทบุรีของข้าราชการบำนาญ	๒.๖ การเพิ่มความต้องการที่อยู่อาศัยในพื้นที่

3. ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจาย

รายได้ค่อนข้างต่ำ

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างรวดเร็ว และการขยายตัวของกรุงเทพมหานครมายังจังหวัดนนทบุรี จนกลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของประชาชนจากภูมิภาคต่างๆ ส่งผลกระทบต่อประชาชนดั้งเดิมที่มีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม โดยเฉพาะสินค้าและบริการมีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตามความต้องการของผู้บริโภค ส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพของประชาชนในพื้นที่ที่เพิ่มสูงขึ้นโดยมีอัตราเงินเฟ้อที่ร้อยละ 2.5-3.0

4. ผลผลิตทางการเกษตรด้วยคุณภาพและขาด

การจัดการทางตลาดที่ดี

เมื่อพิจารณาในเรื่องของภาคการเกษตรจะพบว่า เป็นภาคที่มีจำนวนประชากรและขนาดพื้นที่ลดน้อยลงอย่างต่อเนื่องหรือได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของสังคมเมืองมากขึ้น สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตรกรรม เช่น

- การขาดการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิต การตลาดและการจัดการที่เหมาะสมและมีมาตรฐานให้แก่เกษตรกร

- เกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของการเพิ่มผลผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และการส่งเสริมทางการตลาด

- ปัจจัยการผลิต เช่น แห้งน้ำ และระบบโครงสร้างชลประทานไม่เหมาะสมกับความต้องการ และการจัดทำระบบป้องกันน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพ

- ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร

- ขาดการส่งเสริม วิจัย พัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายชนิด แม้ว่าขั้นตอนนี้ใช้เวลาอันนับสิบปี แต่ก็ยังต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

- ประชาชนในวัยหนุ่มวัยสาวขาดความสนใจที่จะประกอบอาชีพการเกษตร ทำให้ขาดแรงงานหนุ่มสาว ในภาคการเกษตรจำนวนมาก

5. ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อ

การท่องเที่ยว

จังหวัดนนทบุรีประสบปัญหาเหมือนเมืองใหญ่ๆ อย่างเช่นกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัญหาการจัดการกากของเสียอันตราย ขยะมูลฝอยที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของประชาชนในชีวิตประจำวัน ที่ได้ผลิตของเสียเหล่านี้ออกมา โดยปริมาณขยะมูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม ปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ได้แก่ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่างๆ เช่น โรคมะเร็ง เป็นต้น สถานที่บางแห่งก็มีคนทิ้งขยะกันตามสะดวก โดยนำไปเทกองรวมกันไว้ริมทางเดินบ้าง โคนต้นไม้บ้าง ทำให้มีการหมักหมมเน่าเปื่อย ส่งกลิ่นเหม็น กองขยะยังเป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์นำโรคสารพัดชนิด เช่น ยุง แมลงวัน หนู แมลงสาบ ฯลฯ เมื่อฝนตกลงมาน้ำฝนก็จะเอาสิ่งสกปรกเน่าเหม็นในกองขยะไหลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงและแม่น้ำลำคลองใกล้ๆ การทิ้งขยะลงท่อบายน้ำทำให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรง คือ ทำให้ท่อบายน้ำอุดตัน เมื่อฝนตกก็ไม่สามารถระบายน้ำฝนได้ จึงเกิดสภาพน้ำท่วมขังตามถนนสายต่างๆ ตามตรอกซอกซอย และผลที่ตามมาก็คือ การเดินทางไปตามเส้นทางเหล่านั้นลำบากขึ้น การจราจรก็ติดขัดและถนนหนทางอาจจะได้รับความเสียหาย ซึ่งเมื่อน้ำลดลงสู่สภาพปกติก็ต้องซ่อมแซมใหม่ ทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ จากปัญหาที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่าปัญหาทางด้านกากของเสียยังเป็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่รอการจัดการและแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

6. ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมี การเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเมืองอย่างรวดเร็ว ประชาชนที่ทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมโดยเฉพาะวัยหนุ่มสาวเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ร้านค้าพาณิชย์ต่างๆ จนปัจจุบันวัยแรงงานภาคเกษตรกรรมเป็นผู้สูงอายุ หรือการจ้างแรงงานต่างด้าว หรือการใช้เครื่องจักรทดแทน ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งจากข้อมูลประชากรและกำลังแรงงานของจังหวัดนนทบุรี มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 1,371,448 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 909,575 คน (คิดเป็นอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน ร้อยละ 66.32) จำแนกเป็นผู้มีงานทำ 897,610 คน (ร้อยละ 98.68 ของกำลังแรงงานรวม) เป็นผู้ว่างงาน 11,671 คน (ร้อยละ 1.28) สำหรับผู้รอดูฤดูกาลมีจำนวน 295 คน (ร้อยละ 0.03 ของกำลังแรงงานรวม) การมีงานทำ ผู้มีงานทำในจังหวัดนนทบุรีมีจำนวน 897,610 คน หรือร้อยละ 98.68 ของกำลังแรงงานรวม จำแนกเป็นผู้มีงานทำในภาคเกษตรของจังหวัดนนทบุรี มีจำนวน 25,853 คน (ร้อยละ 2.88) และเป็นผู้มีงานทำนอกภาคเกษตร จำนวน 871,757 คน (ร้อยละ 97.12) ในจำนวนนี้ทำงานในประเภทกิจการการขนส่ง ขยายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ มากที่สุดจำนวน 179,920 คน (ร้อยละ 20.64 ของผู้มีงานทำนอกภาคเกษตร) รองลงมา คือ อุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 146,878 คน (ร้อยละ 16.85) และกิจกรรมโรงแรมและอาหาร จำนวน 90,015 คน (ร้อยละ 10.34) ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้มีงานทำส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจำนวน 380,449 คน (ร้อยละ 42.38 ของผู้มีงานทำทั้งหมด)

ตารางที่ ๔-๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี (จุดแข็ง – จุดอ่อน) โดยจังหวัดนนทบุรีถือได้ว่าเป็นจังหวัด ที่มีศักยภาพและความโดดเด่นหลายประการ เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ของประเทศ โดย “จุดแข็ง” (Strengths) ที่โดดเด่น ได้แก่ การที่จังหวัดนนทบุรีถือได้ว่าเป็นพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Location) เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีกิจกรรมที่หลากหลายและกิจกรรมเหล่านั้นมีความโดดเด่นด้านความพร้อม และศักยภาพในภาคเอกชนสูงขณะที่จังหวัดนนทบุรีมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เหมาะสมเอื้อต่อภาคการท่องเที่ยว ภาคการลงทุนและภาคการส่งออกซึ่งในอนาคต อาจจะพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรีให้กลายเป็นศูนย์กลางการค้าขณะที่พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีจะมีเครือข่ายการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ของภาคตะวันออก อาทิ ทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางท่อ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ และยังพบอีกว่านนทบุรีถือเป็นจังหวัดที่มีรายได้ของประชากรต่อหัวสูงที่สุดของประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัด อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศอีกด้วย

อย่างไรก็ตามเมื่อประเมินสิ่งแวดล้อมภายในแล้ว “จุดอ่อน” (Weaknesses) ของจังหวัดนนทบุรี เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ พบว่า จังหวัดนนทบุรีมีปัญหาหลักๆ คือ เรื่องความแออัดของการจราจรและระบบขนส่ง รวมทั้งยังขาดการบูรณาการภาคส่วนต่างๆ ที่สำคัญอย่างสมดุล อาทิ ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรมและภาคการท่องเที่ยว เป็นต้น ผลลัพธ์ของการขาดการ บูรณาการดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมในการใช้

ทรัพยากร รายได้ หรือการดำเนินชีวิตหรือแม้แต่ข้อร้องเรียนจากภาคีที่เสียผลประโยชน์ นอกจากนี้พบว่า จังหวัดนนทบุรี ยังขาดความตระหนักต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาครัฐขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี จะเห็นได้จากการขับเคลื่อนแผนงานหรือโครงการต่างๆ ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ขณะที่ในการตัดสินใจของคณะผู้บริหารของจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย รวมทั้งยังขาดการประสานและเชื่อมโยง และขาดการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่ดีและมีประสิทธิภาพอย่างดีพอ เมื่อพิจารณาการประสานงานทุกภาคส่วนที่มีศักยภาพพบว่า ยังขาดการประสานและความเชื่อมโยง รวมทั้งเกื้อหนุน ซึ่งกันและกัน และยังพบอีกว่าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องยังขาดการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังเป็นระบบและอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๔-๑๒ แสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี

(โอกาส – อุปสรรค)

โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threats)
1. นโยบายรัฐบาลส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	1. สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ
2. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดนนทบุรีที่เพิ่มสูงขึ้น	2. กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม
3. นโยบายรัฐบาลส่งเสริมและเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	3. การเปลี่ยนแปลงของสภาพ
4. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดนนทบุรีที่เพิ่มสูงขึ้น	4. สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ
5. นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	5. กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม
6. นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	6. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
7. นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล ทั้งทางด้านภาคเกษตรที่รัฐบาลให้ความสำคัญได้แก่ภาคการเกษตร ปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตร ปศุสัตว์	7. กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน
8. นโยบายการพัฒนาาระบบการขนส่งมวลชน	
9. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	

ผลการประเมิน “โอกาส” (Opportunities) ของจังหวัดนนทบุรี พบว่า นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขันอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น ขณะที่การศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตและการ

ขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศและเศรษฐกิจโลก และแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจของหลายประเทศจะมีการชะลอตัวแต่เมื่อพิจารณาถึงกำลังซื้อของประเทศคู่ค้าของไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นพบว่าประเทศคู่ค้าของไทยประสบกับภัยธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรกรรม อาทิ ผัก ยางพารา และผลไม้ เป็นต้น เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผลผลิตของไทยสามารถจำหน่ายได้เพิ่มมากขึ้น ถือเป็นโอกาสที่จะระบายสินค้าทางการเกษตรของจังหวัดนนทบุรีซึ่งมีอุปทานสูงกว่าอุปสงค์เป็นผลให้เกิดภาวะราคาผลผลิตตกต่ำ

ขณะที่รัฐบาลมีการสนับสนุนนโยบายด้านโลจิสติกส์ ที่จะใช้เครือข่ายการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพต่อการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยว ซึ่งรัฐบาลได้จัดงบประมาณจำนวนมากที่จะเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์แบบบูรณาการ รวมทั้งมีโครงการรถไฟความเร็วสูงที่เชื่อมจากกรุงเทพฯ ผ่านชลบุรี และมาที่จังหวัดนนทบุรี ในอนาคตอาจจะขยายเส้นทางต่อไปยังจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

นอกจากนี้ การพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิและท่าเรือแหลมฉบังเป็นประตูการค้าของภูมิภาคถือเป็นโอกาสด้านการค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และการขนส่งทางเรือและทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง ดังนั้น แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรีควรจะพิจารณาเรื่องการวางระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการพัฒนาดังกล่าวและแสวงหาประโยชน์จากการพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิและท่าเรือแหลมฉบังอีกทั้ง ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีด้านการผลิต การเกษตร และอุตสาหกรรมทำให้การรับสินค้า จัดเก็บ การผลิตสินค้าและการขนส่งและการกระจายสินค้าดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการส่งมอบให้กับลูกค้า ซึ่งจะช่วยให้สินค้าของจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ถึงอุปสรรคหรือ “ภัยคุกคาม” (Threats) ของจังหวัดนนทบุรีนั้นพบว่า ปัญหาการเมืองในประเทศจะส่งผลกระทบต่อนักลงทุนต่างชาติและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้นักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติต้องคอยตรวจสอบข่าวสารและต้องระมัดระวังเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ขณะที่ปัญหาเรื่องเสถียรภาพทางการเมืองที่ไม่มั่นคงของประเทศไทยยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและชาวต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งโดยปกตินักลงทุนต่างชาติมักจะเข้ามาลงทุนในประเทศที่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและทางการเมืองที่มั่นคง ดังนั้น ปัญหาทางการเมืองของไทยจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี คือ การที่ประเทศคู่ค้าหรือประเทศที่เป็นตลาดสำคัญของไทยมีมาตรการกีดกันทางการค้าซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันทางด้านธุรกิจ การค้า การเกษตร และอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรี อีกทั้งศักยภาพการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นคู่แข่ง โดยเฉพาะเวียดนามเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะหลายประเทศในอาเซียนกำลังเตรียมการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะมีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและแรงงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างเสรี ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมาก และแนวโน้มการแข่งขันตัวของค่าเงินบาทอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าและบริการของไทย ทำให้สินค้าของไทยในตลาดต่างประเทศมีราคาแพงและเป็นอุปสรรคต่อขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับสินค้าของไทย

ตารางที่ ๔-๑๓ แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS) ของจังหวัดนนทบุรี

No.	ขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด /Comment
S ₁	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การส่งออก และมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์	0.2	5	1	จังหวัดนนทบุรีมีทำเลที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ (strategic Location) ซึ่งมีอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพและมีระบบสาธารณูปโภคครบครัน เช่น สนามบินดอนเมือง อิมแพคอารีนาเมืองทองธานี ที่ตั้งของผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายใหญ่ เป็นต้น
S ₂	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม	0.1	4	0.4	เป็นพื้นที่เกษตรที่เกือบจะสมบูรณ์แม้ว่าจะในภายหลังจะค่อยๆพัฒนาไปใช้ด้านอสังหาริมทรัพย์
S ₃	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง	0.12	5	0.6	มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวนมาก เช่น การไหว้พระ 9 วัด เกาะเกร็ด เป็นต้น
S ₄	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ	0.14	5	0.7	ประชาชนในจังหวัดมีรายได้ต่อหัวต่อคนสูงลำดับต้นของประเทศ

ตารางที่ ๔-๑๓ แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS) ของจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

No.	ขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด /Comment
W1	ความแออัดของการจราจรและระบบขนส่ง	0.08	4	0.32	การพัฒนาเรื่องทำให้รถติดประกอบกับมีการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมหลายสาย
W2	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน	0.08	5	0.4	การพัฒนาที่เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีประชากรแฝงจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสังคม
W3	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ	0.08	5	0.4	การพัฒนาที่เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีประชากรแฝงจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสังคม
W4	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพ และขาดการจัดการทางตลาดที่ดี	0.06	5	0.3	ขาดการพยากรณ์อุปสงค์/อุปทานของตลาดเป้าหมาย ทำให้การกระจายตัวของรายได้ไม่เท่าเทียมกัน และบริหารการตลาด และ โลจิสติกส์ ที่มีประสิทธิภาพ
W5	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว	0.07	4	0.28	ปริมาณประชากรที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหามลพิษ
W6	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อสังคม	0.07	5	0.35	ความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคการผลิตและภาคการเกษตรทำให้แรงงานเปลี่ยนจากทำงานภาคเกษตรเป็นภาคอุตสาหกรรม
		1.00		4.12	

ตารางที่ ๔-๑๓ แสดงการวิเคราะห์และสรุป ปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS) ของจังหวัดนนทบุรี ปัจจัยเกี่ยวกับศักยภาพภายในเชิงกลยุทธ์ (Internal Factor Analysis Summary – IFAS) ของจังหวัดนนทบุรีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ เนื่องจากการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ จำเป็นต้องหามาตรวัดหรือเครื่องมือที่จะช่วยในการเปรียบเทียบที่มีความเหมาะสม เทียบตรงและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT ของจังหวัดนนทบุรี ดังระบุไว้ในตารางข้างต้น

อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์พบว่า จังหวัดนนทบุรีนั้นมีปัจจัยภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) และปัจจัยภายใน (จุดอ่อนและจุดแข็ง) เป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ รวมทั้งการกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรีได้ทั้งหมด ดังนั้น จึงได้เลือกปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดในระยะกลางและระยะยาว รวมทั้งเพิ่มและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผลิตภัณฑ์และระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีโดยรวม ซึ่งได้จัดทำให้อยู่ในรูปของตาราง IFAS, ตาราง EFAS และตาราง SCFA Matrix

สำหรับการจัดทำตาราง SCFA Matrix เป็นการจัดทำที่ต้องให้ผู้ทำการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ลดจำนวนปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคทั้งหมดให้เหลือน้อยกว่า 10 ปัจจัย กระทำได้โดยพิจารณาทบทวนน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละปัจจัยทั้งหมดอีกครั้ง น้ำหนักที่ผ่านการพิจารณาทบทวนครั้งใหม่นี้จะสะท้อนให้เห็นถึงลำดับความสำคัญก่อนหลังของแต่ละปัจจัยซึ่งจะนำมาใช้เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของจังหวัดนนทบุรีในอนาคต คะแนนรวมที่ได้นี้ยังสามารถนำไปเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ได้อีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายใน (IFAS) อยู่ในระดับที่ค่อนข้างดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0) เนื่องจากผลการถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 4.12 โดยปกติผลที่ออกมาจะอยู่ระหว่าง 3.00 ถึง 5.00 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีมีการตอบสนองต่อกิจกรรมหรือสภาพแวดล้อมภายในปัจจุบันและในอนาคตได้ดีเกินกว่าระดับมาตรฐาน

ตารางที่ ๔-๑๔ แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS) ของจังหวัดนนทบุรี

No.	ขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด /Comment
O ₁	นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	0.13	5	0.65	นโยบายของภาครัฐและแผนพัฒนาฉบับที่ 11 เอื้อต่อการพัฒนาและการเติบโตของจังหวัดนนทบุรี ขณะเป็นเมืองบริวารและ

ตารางที่ ๔-๑๔ แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขัน
เชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS) ของจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

No.	ขีดความสามารถในการแข่งขัน เชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วง น้ำหนัก	รายละเอียด /Comment
					เมืองเศรษฐกิจของกรุงเทพ
O ₂	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	0.13	5	0.65	ประเทศมีการเติบโตและ การขยายตัวเพิ่มมากขึ้น
O ₃	นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดม ศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	0.10	4	0.40	การจัดตั้งสถาบันการ ศึกษาเป็นการพัฒนา บุคลากรและเมืองอย่าง ยั่งยืนรวมทั้งดึงดูดคนเข้า มาสู่เมืองและรองรับการ เป็นเมืองแห่งการศึกษา
O ₄	นโยบายการจัดตั้งสนามบิน สุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทาง ทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่ง ทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	0.13	5	0.65	การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ แบบครบวงจรเพื่อยก ระดับระบบสาธารณสุขภาค และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับจังหวัด
O ₅	นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ของรัฐบาล ทั้งทางด้านภาค เกษตรที่รัฐบาลให้ความสำคัญ ได้แก่ ภาคการเกษตร ปรับปรุง คุณภาพสินค้าเกษตร ปศุสัตว์	0.06	4	0.24	กระตุ้นการพัฒนาของ จังหวัดนนทบุรีและทำให้ ทิศทางการพัฒนามีความ ชัดเจนมากขึ้น
O ₆	นโยบายการพัฒนาระบบการ ขนส่งมวลชน	0.10	5	0.50	การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ แบบครบวงจรเพื่อยกระดับ ระบบสาธารณสุข ภาคและ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับจังหวัด
O ₇	กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนา ที่สมดุล	0.07	4	0.28	ช่วยส่งเสริมและสนับสนุน การค้าและการลงทุน อุตสาหกรรมหรือธุรกิจ มุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
T ₁	สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียร ภาพ	0.07	3	0.21	เป็นอุปสรรคต่อความ สามัคคีและการสร้างความ ปรองดอง

ตารางที่ ๔-๑๔ แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขัน
เชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS) ของจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

No.	ขีดความสามารถในการแข่งขัน เชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วง น้ำหนัก	รายละเอียด /Comment
T2	กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	0.07	2	0.14	ช่วยส่งเสริมและสนับสนุน การค้าและการลงทุน อุตสาหกรรมหรือธุรกิจ มุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
T3	การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิ อากาศ	0.07	3	0.21	ทำให้ผลผลิตไม่ได้ตาม เป้าหมายและเป็นอุปสรรค ด้านการท่องเที่ยวและ การค้าของจังหวัด
T4	กฎระเบียบด้านการค้าและการ ลงทุน	0.07	3	0.21	เป็น อุปสรรคต่อ ด้าน การค้าและการลงทุนของ จังหวัด
		1.00		4.14	

ตารางที่ ๔-๑๔ แสดงการวิเคราะห์และสรุป
ปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถ ในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS) ของจังหวัดนนทบุรี
พบว่า จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก
(EFAS) อยู่ในระดับที่ดีมากหรือเกินกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0) เนื่องจากผลการถ่วงน้ำหนัก
เท่ากับ 4.14 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรียังมีโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตขยายตัว
ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมากและอย่างต่อเนื่อง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่โดดเด่น
ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรีในอนาคต ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลเอื้อ
ต่อการพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดถือเป็นแผนหลักของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 และถือเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลอีกด้วย นอกจากนี้ อีกหนึ่งปัจจัยซึ่ง
จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัดคือการที่ประเทศ คู่ค้าของไทยประสบกับภัยธรรมชาติ ทำให้ผล
ผลิต โดยเฉพาะทุเรียน เป็นต้น ของไทยจำหน่ายได้เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกและ
ความต้องการผลผลิตของจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีปัจจัยภายนอกหลายประการซึ่ง
เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของจังหวัดด้วยเช่นกัน อาทิ ปัญหาทางการเมืองและความแตกแยกทาง
ความคิดทางการเมือง ซึ่งทำให้นักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติหวาดกลัวและไม่มั่นใจสถานการณ์
ทางการเมืองของไทย ทำให้การลงทุนและ การท่องเที่ยวชะงักงัน และอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพรวม
การพัฒนาของจังหวัดนนทบุรีได้

ตารางที่ ๔-๑๕ แสดงการวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA) ของจังหวัดนนทบุรี

No.	ความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด / Comment
S ₁	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การส่งออก และมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์	0.11	5	0.55	จังหวัดนนทบุรีมีทำเลที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์(strategic Location) ซึ่งมีอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพ และมีสาธารณูปโภคครบครัน เช่น สนามบิน ดอนเมือง อิมแพคเมืองทองธานีที่ตั้งของผู้ให้บริการโทรคมนาคมรายใหญ่ เป็นต้น
S ₂	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม	0.05	5	0.25	เป็นพื้นที่เกษตรที่เกือบจะสมบูรณ์แม้ว่าจะในภายหลังจะค่อยๆพัฒนามาใช้ด้านอสังหาริมทรัพย์
S ₃	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง	0.07	4	0.28	มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวนมาก เช่น การไหว้พระ 9 วัด เช่น เกาะเกร็ด เป็นต้น
S ₄	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ	0.10	5	0.50	ประชาชนในจังหวัดมีรายได้ต่อหัวต่อคนสูงลำดับต้นของประเทศ
W ₁	ความแออัดของการจราจรและระบบขนส่ง	0.04	2	0.08	การพัฒนาเมืองทำให้รถติด ประกอบกับมีการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมหลายสาย
W ₂	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน	0.03	3	0.09	การพัฒนาที่เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีประชากรแฝงจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสังคม

ตารางที่ ๔-๑๕ แสดงการวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA) ของจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

No.	ความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด / Comment
W ₃	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ	0.03	2	0.06	การพัฒนาที่เติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมีประชากรแฝงจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาสังคม
W ₄	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี	0.03	3	0.09	ขาดการพยากรณ์อุปสงค์/อุปทานของตลาดเป้าหมาย ทำให้การกระจายตัวของรายได้ไม่เท่าเทียมกันและบริหารการตลาดและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ
W ₅	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว	0.03	2	0.06	ปริมาณประชากรที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหามลพิษ
W ₆	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคม	0.02	2	0.04	ความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคการผลิตและภาคการเกษตรทำให้แรงงานเปลี่ยนจากทำงานภาคเกษตรเป็นภาคอุตสาหกรรม
O ₁	นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	0.04	5	0.20	นโยบายของภาครัฐและแผนพัฒนาฉบับที่ 11 เอื้อต่อการพัฒนาและการเติบโตของจังหวัดนนทบุรี ขณะเป็นเมืองบริวารและเมืองเศรษฐกิจของกรุงเทพฯ
O ₂	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	0.05	5	0.25	ประเทศมีการเติบโตและการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ ๔-๑๕ แสดงการวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA) ของจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

No.	ความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด / Comment
O3	นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	0.08	4	0.24	การจัดตั้งสถาบันการศึกษาเป็นการพัฒนาบุคลากรและเมืองอย่างยั่งยืนรวมทั้งดึงดูดคนเข้ามาสู่เมืองและรองรับการเป็นเมืองแห่งการศึกษา
O4	นโยบายการพัฒนาระบบการขนส่งมวลชน	0.09	5	0.45	การพัฒนาระบบโลจิสติกส์แบบครบวงจรเพื่อยกระดับระบบสาธารณสุขภูมิภาคและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับจังหวัด
O5	นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล ทั้งทางด้านภาคเกษตรที่รัฐบาลให้ความสำคัญได้แก่ ภาคการเกษตร ปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตร ปศุสัตว์	0.04	4	0.16	กระตุ้นการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรีและทำให้ทิศทางการพัฒนามีความชัดเจนมากขึ้น
O6	นโยบายการพัฒนาระบบการขนส่งมวลชน	0.09	5	0.45	การพัฒนาระบบโลจิสติกส์แบบครบวงจรเพื่อยกระดับระบบสาธารณสุขภูมิภาคและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับจังหวัด
O7	กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	0.06	4	0.24	ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและการลงทุนอุตสาหกรรมหรือธุรกิจมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
T1	สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	0.02	3	0.06	เป็นอุปสรรคต่อความสามัคคีและการสร้างความปรองดอง

ตารางที่ ๔-๑๕ แสดงการวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA) ของจังหวัดนนทบุรี (ต่อ)

No.	ความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (SCFA)	น้ำหนัก	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รายละเอียด / Comment
T2	กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	0.03	3	0.09	ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและการลงทุนอุตสาหกรรมหรือธุรกิจมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
T3	การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	0.02	3	0.06	ทำให้ผลผลิตไม่ได้ตามเป้าหมายและเป็นอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวและการค้าของจังหวัด
T4	กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	0.02	3	0.06	เป็นอุปสรรคต่อด้านการค้าและการลงทุนของจังหวัด
		1.00		4.26	

ตารางที่ ๔-๑๕ แสดงการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถ ในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (Strategic Competitive Factor Analysis - SCFA) ของจังหวัดนนทบุรี เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ โดยผลการวิเคราะห์พบว่าจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก (EFAS) อยู่ในระดับที่ดีมากหรือเกินกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0) เนื่องจากผลการถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 4.26 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพในเชิงพื้นที่และมีโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมากและอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ จำเป็นต้องหามาตรวัดหรือเครื่องมือที่จะช่วยในการเปรียบเทียบที่มีความเหมาะสม เทียบตรงและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้ จึงได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT ของจังหวัดนนทบุรีดังระบุไว้ในตารางข้างต้น

(1.2) การวิเคราะห์เทอร์เมทริกซ์ (TOWS Matrix)

หลังจากได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดทิศทางในการพัฒนาของจังหวัดโดยใช้การวิเคราะห์เทอร์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่ดังกล่าวทำให้เกิดกลยุทธ์สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
โอกาส (O)	$S_1 + O_1$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- กลยุทธ์เติบโต - ลงทุนเพิ่มในอุตสาหกรรมสะอาด เช่น อุตสาหกรรม Hi-Tech เป็นต้น	$W_1 + O_1$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- ลงทุนและขยายการลงทุนอุตสาหกรรมสะอาด - รมรงค์ให้ภาคีต่างๆมีจิตสำนึกสาธารณะโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม
	$S_1 + O_2$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	- ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสะอาด - พัฒนาอุตสาหกรรมกลางน้ำหรือปลายน้ำ เช่น อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์	$W_1 + O_2$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	
	$S_1 + O_3$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	- กำหนดทำแผนแม่บท - กำหนดขอบเขตให้ชัดเจน - ยกระดับเมืองให้เป็นเมืองการศึกษา - สนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมใช้แรงงานจากมหาวิทยาลัยในจังหวัดนนทบุรี	$W_1 + O_3$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	- ตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนด้านสังคมและอุตสาหกรรมสะอาด

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_1 + O_4$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	- พัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ของภูมิภาค - วางโครงข่ายด้านโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการค้าของภูมิภาค	$W_1 + O_4$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	- วางแผนแม่บทการลดและขจัดมลพิษอย่างต่อเนื่องและจริงจัง - ลงทุนอุตสาหกรรมสะอาดที่ประเทศตามความต้องการ
	$S_1 + O_5$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล	- วางตำแหน่งของเมืองพาณิชย์นานาชาติ - ดึงดูดการลงทุนอุตสาหกรรมสะอาดจากต่างประเทศ	$W_1 + O_5$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล	- จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม
	$S_1 + O_6$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+นโยบายการลงทุน		$W_1 + O_6$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+นโยบายการพัฒนากระบวนการขนส่งมวลชน	- วางแผนแม่บทโลจิสติกส์และการขนส่ง
	$S_1 + O_7$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล		$W_1 + O_7$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	- สร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะภาคี - ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_2 + O_2$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการเพิ่มมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปสินค้าเกษตร - วางกลยุทธ์ตลาดผลไม้ (STP) 	$W_2 + O_2$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	
	$S_2 + O_3$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - ให้สถาบันการศึกษาเปิดการเรียนการสอนในการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเกษตร - มีการวิจัยและพัฒนาของสถาบันการศึกษาด้านสินค้าเกษตร 	$W_2 + O_3$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - ให้สถาบันการศึกษาเปิดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ของจังหวัด - จัดโครงการรับเยาวชนในท้องถิ่นเข้าเรียนในสถาบันของจังหวัดนนทบุรี
	$S_2 + O_4$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	<ul style="list-style-type: none"> - วางเครือข่ายขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อกระจายสินค้าเกษตรไปยังตลาดเป้าหมาย - วางตำแหน่งเป็นศูนย์กลางการส่งออกหรือการกระจายสินค้าเกษตร 	$W_2 + O_4$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงระบบโลจิสติกส์และขนส่งตามบริเวณย่านชุมชนและกระจายให้ทั่วถึง - ใช้ระบบโลจิสติกส์นำการค้าและพาณิชย์

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_2 + O_5$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล	- พัฒนาระบบเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ - พัฒนาสินค้าเกษตรโดยเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร	$W_2 + O_5$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของประชาชน +นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล	- พัฒนาระบบเศรษฐกิจให้เป็นระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ - พัฒนาโครงการสร้างงานให้แก่ประชาชนและชุมชนในพื้นที่
	$S_2 + O_7$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	- ผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่า ทางการตลาดปลอดภัยและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ - กำกับดูแลและควบคุมกฎหมายและกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมในสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป	$W_3 + O_7$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของประชาชน+ กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	- สร้างจิตสำนึกสาธารณะด้านสังคม - สร้างและพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังด้านสังคม - เสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบด้านสังคมอย่างเคร่งครัด
	$S_3 + O_1$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- พัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม		ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+ นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- ส่งเสริมการกระจายรายได้ในระดับและระดับรากหญ้า

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_3 + O_2$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - พัฒนาเมืองให้เป็นศูนย์กลางการประชุมพัฒนารับภูมิภาค - ประชาสัมพันธ์และทำการตลาดท่องเที่ยวเพื่อรองรับการทำตลาดการประชุมสัมมนา 	$W_3 + O_2$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ SME เพื่อสนับสนุนการพาณิชย์ในระดับใหม่
	$S_3 + O_3$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดตั้งสถาบันที่เน้นด้านการท่องเที่ยว - พัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองมหาวิทยาลัยที่เน้นด้านการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค 	$W_3 + O_3$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งสถาบันการศึกษาสำหรับในระดับกลางที่มีคุณภาพสูงค่าธรรมเนียมนสมเหตุสมผล
	$S_3 + O_4$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทาง	<ul style="list-style-type: none"> - วางตำแหน่งนนทบุรีเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคโดยเชื่อมโยงระบบคมนาคม 	$W_3 + O_4$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทาง	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบเครือข่ายการคมนาคมที่ดีเป็นรถไฟฟ้าเพื่อเชื่อมโยงสถานที่ธุรกิจที่สำคัญ - พัฒนาเมืองให้เป็นแหล่ง

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
		อากาศที่ต้นทุนต่ำลง	- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การค้าตลาดท่องเที่ยว		ทางด้านท่องเที่ยวและการ ขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	ธุรกิจการพาณิชย์สำคัญของ ภูมิภาค
	S ₃ + O ₅	มีศักยภาพและความพร้อมทางการ ท่องเที่ยวสูง+นโยบายปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจของรัฐบาล	- พัฒนาเมืองให้เป็นการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ - พัฒนาบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว - พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเป็นเมือง ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	W ₃ + O ₅	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและ การกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+ นโยบายปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจของรัฐบาล	- พัฒนาเมืองให้เป็นการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ - พัฒนาบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว
	S ₃ + O ₆	มีศักยภาพและความพร้อมทางการ ท่องเที่ยวสูง+นโยบายการพัฒนา ระบบการขนส่งมวลชน	- พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเป็นเมือง ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	W ₃ + O ₆	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและ การกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+ นโยบายการพัฒนา ระบบการ ขนส่งมวลชน	- พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเป็นเมือง ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_3 + O_7$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและสนับสนุนการบังคับให้กฎหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว - สร้างจิตสำนึกสาธารณะกับชุมชนหรือเครือข่าย - สร้างเสริมเครือข่ายเฝ้าระวังเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว 	$W_3 + O_7$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและสนับสนุนการบังคับให้กฎหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว - สร้างจิตสำนึกสาธารณะกับชุมชนหรือเครือข่าย - สร้างเสริมเครือข่ายเฝ้าระวังเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว
	$S_4 + O_1$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- พัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์	$W_4 + O_1$	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล
	$S_4 + O_2$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทุนในอุตสาหกรรมสะอาดมีมูลค่าสูง - พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างประเทศ 	$W_4 + O_2$	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	- ผลักดันให้สินค้าเกษตรได้คุณภาพมาตรฐาน เช่น GMP เป็นต้น

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	S ₄ + O ₃	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	- พัฒนากลยุทธ์ที่จะยกระดับสถาบันการศึกษาในจังหวัดนนทบุรีให้เป็นสถาบันการศึกษาระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน	W ₄ + O ₃	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	- ผลักดันในสถาบันการศึกษาเปิดสาขาเกษตรกรรม - ให้สถาบันการศึกษาเป็นหน่วยวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการกระจายสินค้าเกษตร
	S ₄ + O ₄	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	- ลงทุนพัฒนาเครือข่ายการคมนาคมและโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเงิน gateway ของประเทศ	W ₄ + O ₄	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้านท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	- พัฒนาจังหวัดนนทบุรีเป็นผู้กระจายสินค้าระดับสากลเพื่อกระจายสินค้าเกษตร
	S ₄ + O ₅	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล	- พัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ - กระตุ้นการลงทุนและขยายธุรกิจอุตสาหกรรมสะอาด	W ₄ + O ₅	ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาล	- ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพระดับสากล - ส่งเสริมการลงทุนสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูง

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_4 + O_6$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมี ผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของ ประเทศ+นโยบายการพัฒนา ระบบการขนส่งมวลชน	- พัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตและการขยายตัวของอุตสาหกรรมสะอาด	$W_4 + O_6$	ผลผลิตทางการเกษตรน้อย คุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+นโยบายการพัฒนา ระบบการขนส่งมวลชน	- พัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโตและการขยายตัวของอุตสาหกรรม
	$S_4 + O_7$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมี ผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของ ประเทศ+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	- ส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายด้าน สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง - สร้างจิตสำนึกสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม - สร้างเครือข่ายระวางด้านสิ่งแวดล้อม	$W_4 + O_7$	ผลผลิตทางการเกษตรน้อย คุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล	
				$W_5 + O_1$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาและการแข่งขัน	- พัฒนากลยุทธ์การรับผิดชอบต่อสังคมในภาคเอกชน (CSR) - ประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
				W ₅ + O ₂	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ อัตราการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจของประเทศและ จังหวัดสูงขึ้น	- กระตุ้นและส่งเสริมการ ลงทุนอุตสาหกรรมสะอาด
				W ₅ + O ₃	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ นโยบายการจัดตั้ง สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัด นนทบุรี	- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ สถาบันการศึกษาเปิดสอน ด้านสิ่งแวดล้อม - ให้ความช่วยเหลือผู้ริเริ่มในการ สร้างเครือข่ายสิ่งแวดล้อม และการเฝ้าระวัง
				W ₅ + O ₄	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ นโยบายการจัดตั้งสนามบิน สุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทาง ทางด้านท่องเที่ยวและการ ขนส่งทางอากาศที่ต้นทุนต่ำลง	- นำระบบขนส่งที่สะอาด ปลอดภัยมลพิษมาใช้ในจังหวัด - สร้างจิตสำนึกสาธารณะใน การลดใช้รถยนต์ส่วนบุคคล - ปรับปรุงคุณภาพรถ สาธารณะเพื่อให้ประชาชนหัน มาใช้รถสาธารณะมากขึ้น

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
				$W_5 + O_5$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ นโยบายปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจของรัฐบาล	- เสริมสร้างการสร้างความ สำนึก สาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม
				$W_5 + O_6$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ นโยบายการพัฒนาระบบการ ขนส่งมวลชน	- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนหันมาใช้บริการรถ สาธารณะ
				$W_5 + O_7$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+ กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนา ที่สมดุล	- ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรม และระบบการขนส่ง สะอาด
				$W_6 + O_1$	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร กรรม และมีการเคลื่อนย้าย แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+ นโยบายรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนา และการแข่งขัน	- ฝึกอบรมและพัฒนาแรงงาน ให้มีทักษะเพื่อรองรับการ เติบโตและขยายตัว

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
				W ₆ + O ₂	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดสูงขึ้น	- มีมาตรการตัดแยกแรงงานที่มีทักษะและไม่มีทักษะออกจากกัน
				W ₆ + O ₃	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+นโยบายการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี	- ให้สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน
				W ₆ + O ₄	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+นโยบายการจัดตั้งสนามบินสุวรรณภูมิเป็นโอกาสการเดินทางด้าน	- พัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้เชื่อมโยงภาคธุรกิจเพื่อรองรับการเดินทางของแรงงาน - เปลี่ยนทัศนคติในการให้แรงงานหันมาใช้ระบบขนส่งสาธารณะ

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
					ท่องเที่ยวและการขนส่งทาง อากาศที่ต้นทุนต่ำลง	
				$W_6 + O_5$	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร กรรม และมีการเคลื่อนย้าย แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+ นโยบายปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจของรัฐบาล	- ฝึกอบรมและพัฒนาแรงงาน ให้มีทักษะตามมาตรฐาน สากล
				$W_6 + O_6$	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร กรรม และมีการเคลื่อนย้าย แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+ นโยบายการพัฒนากระบวนการ ขนส่งมวลชน	- พัฒนาแรงงานภาคโลจิสติกส์เพื่อรองรับการเติบโต และการขยายตัว
				$W_6 + O_7$	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร กรรม และมีการเคลื่อนย้าย แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+ กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นโอกาสสำคัญต่อการพัฒนา ที่สมดุล	- ปลุกจิตสำนึกสาธารณะของ ภาคแรงงาน - สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังด้าน สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
อุปสรรค (T)	$S_1 + T_1$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- สร้างเสริมเครือข่ายเข้มแข็ง - กระตุ้นและจูงใจให้ภาคอุตสาหกรรมใช้กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)	$W_1 + T_1$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	
	$S_1 + T_2$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- กระตุ้นให้ภาคผู้ประกอบการมีจิตสำนึกให้ด้านสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมให้ใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม อย่างจริงจัง	$W_1 + T_2$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	
	$S_1 + T_3$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ		$W_1 + T_3$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	- ปรับกระบวนการผลิตเพื่อลดมลพิษด้านสิ่งแวดล้อม
	$S_1 + T_4$	เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน		$W_1 + T_4$	ความแออัดของการจราจรและระบบการขนส่ง+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_2 + T_1$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+สถานการณ์ทาง การเมืองที่เสถียรภาพ		$W_2 + T_1$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของประชาชน+ สถานการณ์ทางการเมืองที่ เสถียรภาพ	- ส่งเสริมการมีงานทำและ การสร้างงาน
	$S_2 + T_2$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+กฎ ระเบียบด้าน สิ่งแวดล้อม	- พัฒนาสินค้าเกษตรที่ปลอด มลพิษ และได้ คุณ ภาพ มาตรฐาน	$W_2 + T_2$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของประชาชน+กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- สร้างจิตสำนึกสาธารณะด้าน สิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย เฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม
	$S_2 + T_3$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+การเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ	- ส่งเสริมและสนับสนุนการ ปลูกพืชให้สอดคล้องกับ ฤดูกาล โดยเฉพาะกับตลาด ต่างประเทศ	$W_2 + T_3$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของประชาชน+การ เปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ	- สร้างอาชีพให้สอดคล้องกับ ฤดูกาล
	$S_2 + T_4$	เป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรม จังหวัดนนทบุรี+กฎระเบียบด้าน การค้าและการลงทุน	- ส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกร ด้วย	$W_2 + T_4$	ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และ ความเป็นอยู่ของประชาชน+ กฎระเบียบด้านการค้าและการ ลงทุน	- พัฒนาและฝึกอบรมเรื่อง กฎระเบียบด้านการค้าและการ ลงทุน

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_3 + T_1$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- จัดทำฐานข้อมูลท่องเที่ยวตลาดเป้าหมาย	$W_3 + T_1$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- สร้างงานและกระจายรายได้ในระดับรากหญ้า
	$S_3 + T_2$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- สร้างเสริมจิตสำนึกในการรักษากฎระเบียบ	$W_3 + T_2$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- ปลูกจิตสำนึกสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม - กระตุ้นและส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น (CSR)
	$S_3 + T_3$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	- ปรับกลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวให้สอดคล้องตามฤดูกาลของต่างประเทศนักท่องเที่ยว	$W_3 + T_3$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	- ส ร ำ ง อ า ชี พ กั บ ผู้ประกอบการ SME ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ เช่น long story
	$S_3 + T_4$	มีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยวสูง+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- ศึกษากฎระเบียบด้านการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติ	$W_3 + T_4$	ประชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำ+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- พัฒนาบุคลากรให้เป็นแรงงานที่มีทักษะและมีฝีมือสูง

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
	$S_4 + T_1$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- พัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์	$W_4 + T_1$	ผลผลิตทางการเกษตรดีคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล
	$S_4 + T_2$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- พัฒนาสินค้าหรือบริการที่เป็นอุตสาหกรรมสะอาด	$W_4 + T_2$	ผลผลิตทางการเกษตรดีคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- ผลิตจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพมาตรฐาน
	$S_4 + T_3$	เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	- ผลิตสินค้าที่ลดภาวะโลกร้อนและอุตสาหกรรมสะอาด	$W_4 + T_3$	ผลผลิตทางการเกษตรดีคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	- ผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับฤดูกาล
		เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- ฝึกอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการค้าและการลงทุน	$W_4 + T_4$	ผลผลิตทางการเกษตรดีคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- ฝึกอบรมและพัฒนากษัตริกรและตัวกลางจำหน่ายและกระจายสินค้า

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
		เป็นจังหวัดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดของประเทศ+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- ฝึกอบรมและพัฒนาด้านกฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	$W_4 + T_4$	ผลผลิตทางการเกษตรดีคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- ฝึกอบรมและพัฒนาเกษตรกรและตัวกลางจำหน่ายและกระจายสินค้า
				$W_5 + T_1$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมาย - มีแผนหรือมาตรการลดและขจัดมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน
				$W_5 + T_2$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- สร้างเสริมการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดและจริงจัง
				$W_5 + T_3$	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
				W ₅ + T ₄	ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว+กฎระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	
				W ₆ + T ₁	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+สถานการณ์ทางการเมืองที่เสถียรภาพ	- ฝึกอบรมแรงงานเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานเป้าหมาย
				W ₆ + T ₂	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+กฎ ระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	- ปลุกจิตสำนึกสาธารณะกับแรงงานด้านสิ่งแวดล้อม นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาแทนเครื่องจักรเพื่อลดมลพิษ
				W ₆ + T ₃	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ	- ปรับเปลี่ยนสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดเป้าหมาย

ตารางที่ ๔-๑๖ แสดงการกำหนดประเด็นเชิงกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix (ต่อ)

	จุดแข็ง (S)	ปัจจัย	กลยุทธ์	จุดอ่อน (W)	ปัจจัย	กลยุทธ์
				$W_6 + T_4$	ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม+ กฏระเบียบด้านการค้าและการลงทุน	- ฝึกอบรมแรงงานให้มีความรู้ด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

จากการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายใน (IFAS) ของจังหวัดนนทบุรี ปัจจัยเกี่ยวกับศักยภาพภายในเชิงกลยุทธ์ (Internal Factor Analysis Summary – IFAS) ของจังหวัดนนทบุรีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัด ทั้งนี้ เนื่องจากการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ จำเป็นต้องหามาตรวัดหรือเครื่องมือที่จะช่วยในการเปรียบเทียบที่มีความเหมาะสม เพียงตรงและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการศึกษาพบว่าจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายใน (IFAS) อยู่ในระดับที่ค่อนข้างดีมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0) เนื่องจากผลการถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 4.12 โดยปกติผลที่ออกมาจะอยู่ระหว่าง 3.00 ถึง 5.00 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีมีการตอบสนองต่อกิจกรรมหรือสภาพแวดล้อมภายในปัจจุบันและในอนาคตได้ดีเกินกว่าระดับมาตรฐาน เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เหมาะสมเอื้อต่อภาคการท่องเที่ยว ภาคการลงทุนและภาคการส่งออกซึ่งในอนาคต อาจจะพัฒนาพื้นที่จังหวัดนนทบุรีให้กลายเป็นศูนย์กลางการค้าขณะที่พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีจะมีเครือข่ายการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ของภาคตะวันออก อาทิ ทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางท่อ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ และยังพบอีกว่านนทบุรีถือเป็นจังหวัดที่มีรายได้ของประชากรต่อหัวสูงที่สุดของประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัด อีกทั้งยังเป็นแหล่งผลิต ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศอีกด้วย จึงควรมีการพัฒนา ส่งเสริม หรือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ต่อไป

ในส่วนที่ต้องพัฒนา ส่งเสริม หรือสนับสนุน ควรเน้นในเรื่อง ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนชาชนมีค่าครองชีพสูงและการกระจายรายได้ค่อนข้างต่ำผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดีขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรม และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อสังคม โดยลดอัตราการเพิ่มของประชากร โดยกำหนดนโยบายควบคุมอัตราการเพิ่มของประชากรให้แน่นอนและมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตั้งเป้าหมายลดอัตราการเพิ่มของ ประชากรให้เหลือเพียงร้อยละ 1.1 เมื่อสิ้นแผน ฯ ปรับปรุงคุณภาพของประชากร การปรับปรุงคุณภาพของประชากร โดยการเร่งขยายคุณภาพการศึกษาและให้บริการด้านสวัสดิการทางสังคมอย่างทั่วถึง เช่น การอนามัยและสาธารณสุข การแพทย์ และการสาธารณสุขโรคประเภไฟฟ้า ประปา รวมทั้งให้ประชากรเป็นผู้มีระเบียบวินัยมีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกาย และจิตใจ เป็นต้นควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้รัดกุมและเคร่งครัดทางราชการควรถือเป็นนโยบายอย่างชัดเจนที่จะควบคุมและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและเน้นการพัฒนาภาคชนบทให้มากขึ้นเพื่อสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบทให้ดีขึ้นโดยเน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนการพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมและผู้ด้อยโอกาส เช่น การขยายขอบเขตการประกันสังคมและการมีสวัสดิการให้

ครอบครัวผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส เป็นต้นสวัสดิการโดยชุมชน เช่น การเตรียมความพร้อมในการสร้างหลักประกันทางสังคมแก่ประชากรแต่ละช่วงวัย โดยเน้นวัยชราเป็นสำคัญประการพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมและผู้ด้อยโอกาส เช่น การขยายขอบเขตการประกันสังคมและการมีสวัสดิการให้ครอบครัวผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส เป็นต้นแนวทางแก้ไขดังกล่าวนี้ ได้ต่อยอดมาจากโครงการหนึ่งซึ่งโครงการที่ทุกคนนึกถึงได้ในเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจน นั่นคือ “โครงการเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเน้นในเรื่องนี้โดยตรง

จากการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ภายนอก (EFAS) ของจังหวัดนนทบุรี พบว่า จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก (EFAS) อยู่ในระดับที่ดีมากหรือเกินกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0) เนื่องจากผลการถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 4.14 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรียังมีโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมากและอย่างต่อเนื่อง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่โดดเด่นซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรีในอนาคต ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลเอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัดถือเป็นแผนหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และถือเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลชุดใหม่อีกด้วย นอกจากนี้ อีกหนึ่งปัจจัยซึ่งจะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัดคือการที่ประเทศ คู่ค้าของไทยประสบกับภัยธรรมชาติ ทำให้ผลผลิต โดยเฉพาะทุเรียน เป็นต้นของไทยจำหน่ายได้เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกและความต้องการผลผลิตของจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีปัจจัยภายนอกหลายประการซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของจังหวัดด้วยเช่นกัน อาทิ ปัญหาทางการเมืองและความแตกแยกทางความคิดทางการเมือง ซึ่งทำให้นักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติหวาดกลัวและไม่มั่นใจสถานการณ์ทางการเมืองของไทย ทำให้การลงทุนและการท่องเที่ยวชะงักงัน และอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรีได้

และจากการวิเคราะห์และสรุปปัจจัยเชิงกลยุทธ์และขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงกลยุทธ์ (Strategic Competitive Factor Analysis - SCFA) ของจังหวัดนนทบุรีเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ โดยผลการวิเคราะห์พบว่าจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพและขีดความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก (EFAS) อยู่ในระดับที่ดีมากหรือเกินกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0) เนื่องจากผลการถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 4.26 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพในเชิงพื้นที่และมีโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมากและอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดนนทบุรี เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ จำเป็นต้องหามาตรวัดหรือเครื่องมือที่จะช่วยในการเปรียบเทียบที่มีความเหมาะสม เทียบตรงและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT ของจังหวัดนนทบุรีดังระบุไว้ในตารางข้างต้น

กระบวนการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์จังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร(SW) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายในของจังหวัดนนทบุรีจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในจังหวัดทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของจังหวัดนนทบุรี แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน คือระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ที่ครอบคลุมทุกด้าน รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ของจังหวัดนนทบุรีเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้ด้วย

- จุดแข็งของจังหวัดนนทบุรี (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรีนั่นเอง ว่าปัจจัยใดภายในจังหวัดนนทบุรี ที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นของจังหวัดนนทบุรีๆควรนำมาใช้ในการพัฒนาจังหวัดได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของจังหวัดนนทบุรี

- จุดอ่อนของจังหวัดนนทบุรี (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในจากมุมมอง ของผู้ที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ เองว่าปัจจัยภายในจังหวัดนนทบุรีที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบของจังหวัดนนทบุรีที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดนนทบุรี

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก (OT) ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้น สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานของจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของจังหวัดนนทบุรี เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตราผู้หนังสือของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

- โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกจังหวัดนนทบุรี ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการของจังหวัดนนทบุรีในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็ง ขึ้นได้

- อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกจังหวัดนนทบุรีปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพจังหวัดนนทบุรีให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญ แรงกระทบดังกล่าวได้

3. เมื่อทำการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกเรียบร้อยแล้วขั้นตอนต่อไปเป็นการนำข้อมูลที่ได้นำสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทาง

ของจังหวัดนนทบุรีและนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ โดยใช้ TOWS Matrix หรือ SWOTMatrix และการกำหนดกลยุทธ์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการประเมินถึงความสำคัญมากที่สุดทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน คือการประเมินตำแหน่งภายใน (IFAS) และประเมินตำแหน่งภายนอก (EFAS) พิจารณาให้น้ำหนักแต่ละปัจจัยทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งผลรวมของน้ำหนักยังคงจะต้องเท่ากับ 1.00 จากนั้นใส่คะแนนประเมินของแต่ละปัจจัย โดยพิจารณาว่าจังหวัดนนทบุรีจะตอบสนองต่อปัจจัยนั้นๆ อย่างไร

4. จากนั้นคำนวณหาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเช่นเดียวกับการประเมินตำแหน่งภายใน (IFAS) และประเมินตำแหน่งภายนอก (EFAS) ซึ่งเป็นการระบุตำแหน่งของจังหวัดนนทบุรี เชิงกลยุทธ์ (SFAS) การจัดทำ SFASMatrix เป็นการจัดทำที่ต้องการให้จังหวัดนนทบุรีตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ลดจำนวนปัจจัย ที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคทั้งหมด ให้เหลือน้อยที่สุด และจะสะท้อนให้เห็นลำดับความสำคัญก่อนหลังของแต่ละปัจจัยซึ่งจะนำมาใช้เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของจังหวัดในอนาคต ปัจจัยที่มีน้ำหนักมากที่สุดจะปรากฏอยู่ในตาราง SFAS Matrix ซึ่งจะเป็ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ทั้งภายในและภายนอกของจังหวัดนนทบุรีโดยเป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดเท่านั้น ซึ่งรวบรวมมาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำกลยุทธ์ต่อไป

(๒) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking) ดังนี้

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของพื้นที่เป้าหมายกับเมืองต้นแบบต่างๆ เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการช่วยให้จังหวัดคิดนอกรอบโดยดูเมืองต้นแบบจากประเทศต่างๆ ที่มีลักษณะและภูมิศาสตร์คล้ายเคียงกับ ทิศทางการพัฒนาที่จังหวัดคาดหวังว่าจะเป็น ซึ่งในที่นี้จึงขอวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเมืองแวนคูเวอร์ (Vancouver) ต้นแบบของเมืองน่าอยู่ เพื่อจะได้กำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัดให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยสรุป ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑๗ แสดงการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับเมืองแวนคูเวอร์ (Vancouver)

ปัจจัยภายในปัจจัยภายนอก	จุดแข็งภายในองค์กร (S)	จุดอ่อนภายในองค์กร (W)
โอกาสภายนอก (O)	<p>ทิศทางเชิงรุก (SO Strategy)</p> <p>จังหวัดนนทบุรีเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การส่งออก มีระบบสาธารณสุขโปเฒ่าขั้นพื้น ฐานไว้อย่างสมบูรณ์ และศักยภาพการท่องเที่ยว ประกอบกับโอกาสที่ไทยจะมีการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนควรใช้กลยุทธ์สร้างระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อรองรับการเป็นAEC</p>	<p>ทิศทางเชิงแก้ไข (WO Strategy)</p> <p>จุดอ่อนหลักที่สำคัญคือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการผลิตโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาสังคม คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน มีผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพและขาดการจัดการทางตลาดที่ดี ส่งผลให้ภาพลักษณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อ</p>

ตารางที่ ๔-๑๗ แสดงการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับเมืองแวนคูเวอร์ (Vancouver) (ต่อ)

ปัจจัยภายในปัจจัยภายนอก	จุดแข็งภายในองค์กร (S)	จุดอ่อนภายในองค์กร (W)
		การท่องเที่ยว รวมทั้งจะมีการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรใช้กลยุทธ์ดึงดูดนักลงทุนและการกำหนดแผนเชิงรุกและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ล้อมอย่างเป็นรูปธรรม โดยสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการพัฒนาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม
อุปสรรคภายนอก (T)	ทิศทางเชิงป้องกัน (ST Strategy) การที่จังหวัดนนทบุรีมีที่ตั้งเชิงกลยุทธ์เป็นศูนย์กลางภาคอุตสาหกรรมและโดดเด่นด้านสินค้าเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว ประกอบกับมีอุปสรรค คือ ปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและการแข่งขันกันเองภายในกลุ่มประเทศอาเซียนควรใช้กลยุทธ์เน้นการสร้างระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ทิศทางเชิงรับ (WT Strategy) จุดอ่อนหลักที่สำคัญคือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการผลิต มีผลผลิตภาคเกษตรด้อยคุณภาพขณะที่มีอุปสรรคคือปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองและการแข่งขันกันเองภายในกลุ่มประเทศอาเซียนควรใช้กลยุทธ์สร้างความแตกต่างเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยจังหวัดได้นำศักยภาพและทิศทางการพัฒนาที่วิเคราะห์ได้มาพิจารณาร่วมกับแนวโน้มปัญหาและโอกาสในอีก 4 ปีข้างหน้า ที่พบว่าปัญหาสำคัญและจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ คือ ปัญหาผลกระทบทางมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาจากภาวะโลกร้อน และภาวะเรือนกระจก ตามมาด้วยปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด ปัญหาด้านสังคมและอาชญากรรมในพื้นที่ ปัญหาการว่างงาน การย้ายถิ่นฐานจากคนต่างถิ่น การจราจร และระบบขนส่งสาธารณะภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด รวมถึงความเพียงพอและการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น ประกอบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจของโลก ภูมิภาคและประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตของจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เรื่องคุณภาพของแรงงานที่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมซึ่งขาดแคลนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นเกี่ยวกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ รวมถึงต้นทุนผลกระทบต่างๆ ทำให้การเข้า

มาลงทุนหรือทำธุรกิจในจังหวัดนนทบุรีมีต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น และการเตรียมการกลายเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประเทศไทยจะเปิดเสรีร่วมกันกับอีก 9 ประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นต้น

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จังหวัดนนทบุรีได้คำตอบที่จะแก้ไขปัญหาและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง คือการมุ่งเน้นและพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่สำหรับประชาชนทุกคน ทั้งนี้ ได้กำหนดกรอบของความต้องการในการพัฒนาสู่เมืองนำอยู่ไว้ดังภาพ

การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ		
ที่อยู่อาศัยขั้นดี	ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	ระบบขนส่งและระบบโลจิสติกส์
ความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน	สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของพื้นที่
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	ระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์	การบริหารการเปลี่ยนแปลง
การเปลี่ยนแปลงจากต่างประเทศ		

แผนภาพที่ ๔-๒ แสดงกรอบความต้องการเพื่อพัฒนาจังหวัดนนทบุรีสู่เมืองนำอยู่

ทั้งนี้ ในการที่จังหวัดนนทบุรีจะเน้นยุทธศาสตร์การเป็นเมืองนำอยู่นั้น จังหวัดควรที่จะมีการเทียบเคียงกับเมืองต้นแบบที่มีลักษณะของการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน ในที่นี้อาจเทียบเคียงกับเมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา ที่เป็นต้นแบบของการเป็นเมืองนำอยู่ โดยอยู่ในตำแหน่งอันดับ 3 ของโลก รองจากเมืองซูริก และเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

เมืองแวนคูเวอร์ ได้มีการกำหนดพันธกิจของเมืองไว้ว่า “การสร้างความเป็นเมืองใหญ่ที่ใส่ใจความเป็นอยู่ของประชาชน รักษาสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสในการตั้งถิ่นฐานเพื่ออยู่อาศัยทำงาน พร้อมทั้งสร้างความเจริญรุ่งเรืองในด้านเศรษฐกิจ” พร้อมทั้งมีทิศทางการพัฒนาเมืองในหลายด้าน ดังนี้

1. ยกระดับชุมชนให้มีความกินดีอยู่ดี ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านกายภาพอื่นๆ

2. อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
3. จัดสรรการให้บริการชุมชนอย่างมีคุณภาพ
4. สร้างสถานที่ทำงานให้มีความปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
5. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี จากการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาภายในชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ

แผนภาพที่ ๔-๓ แสดงปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ของเมืองแวนคูเวอร์

<p style="text-align: center;">เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา</p> <p style="text-align: center;">ในการจะเป็นเมืองน่าอยู่ขอเมืองแวนคูเวอร์ ได้เน้นในเรื่องปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อม ความกินดีอยู่ดีของประชาชน โดยวางนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยปัจจัย ๖ ประการ ดังนี้</p>	<p>ปัจจัยที่ ๑ การทำให้ผู้พักอาศัยได้รับความต้องการพื้นฐาน (Enable residents to meet their basic needs)</p> <p>ปัจจัยที่ ๒ สนับสนุนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม (Promote a fair and equitable sharing of common resources)</p> <p>ปัจจัยที่ ๓ การส่งเสริมและคงไว้ซึ่งเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นที่ดี (Develop and maintain a vibrant local economy)</p> <p>ปัจจัยที่ ๔ การอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากรที่สร้างขึ้นและทรัพยากรธรรมชาติ (Protect and enhance the natural and built environment)</p> <p>ปัจจัยที่ ๕ การเปิดโอกาสให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ (Offer opportunities for the attainment of personal goals, hopes or aspirations)</p> <p>ปัจจัยที่ ๖ การสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมและในสิทธิของทุกคนในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม Support social interactions and the inclusion of all residents in community life)</p>

จากภาพแสดงให้เห็นว่าในการพัฒนาเมืองแวนคูเวอร์ให้เป็นเมืองน่าอยู่นั้น ได้เน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่ประกอบด้วยปัจจัยทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และความกินดีอยู่ดี ทั้งนี้ ได้มีการวางนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ ประกอบด้วยปัจจัย 6 ประการ คือ

ปัจจัยที่ 1 การทำให้ผู้พักอาศัยได้รับความต้องการพื้นฐาน (Enable residents to meet their basic needs)

ปัจจัยที่ 2 การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม (Promote a fair and equitable sharing of common resources)

ปัจจัยที่ 3 การส่งเสริมและคงไว้ซึ่งเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นที่ดี (Develop and maintain a vibrant local economy)

ปัจจัยที่ 4 การอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากรที่สร้างขึ้นและทรัพยากรธรรมชาติ (Protect and enhance the natural and built environment)

ปัจจัยที่ 5 การเปิดโอกาสให้บุคคลได้บรรลุตามเป้าหมายหรือสิ่งคาดหวังต่างๆ (Offer opportunities for the attainment of personal goals, hopes or aspirations)

ปัจจัยที่ 6 การสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมและให้สิทธิทุกคนในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Support social interactions and the inclusion of all residents in community life)

ทั้งนี้ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ย่อย ในแต่ละเรื่องและประเด็นในการพัฒนาไว้หลายประการ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)	ประเด็นการพัฒนาเมือง (City plan)
City of Neighborhoods - เป็นศูนย์กลางชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการในทุกด้าน และให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	- ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน - จัดสรรการให้บริการในด้านต่างๆของชุมชนอย่างครบถ้วน - สร้างความเชื่อมโยงของชุมชนกับชุมชนอื่น
Accessible, Community-based Services - ให้บริการทางด้านชุมชนต่างๆ อย่างครบถ้วน เช่น โปรแกรมด้านสุขภาพ ด้านนันทนาการ ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้ และจัดสรรให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มทุกวัย	- เพิ่มโอกาสให้คนมีส่วนร่วมในการวางแผนการให้บริการ - ทำให้คนสามารถเข้าถึงบริการต่างๆของชุมชนได้โดยง่าย โดยเฉพาะกลุ่มคนสูงอายุ กลุ่มคนผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น - พัฒนาการหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการให้บริการชุมชน
Work together to promote safety - ระบุและแก้ไขปัญหาที่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมและความไม่ปลอดภัยต่ำ โดยเป็นการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนเพื่อทำให้เมือง Vancouver เป็นเมืองที่ปลอดภัยและน่าอยู่	- พัฒนาการประสานงานระหว่างตำรวจ นักดับเพลิง หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานฉุกเฉิน รวมทั้งชุมชนเอง เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัย - มุ่งเน้นการจัดโครงการทางด้านสังคมสำหรับผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยงภัย และโครงการการป้องกันอาชญากรรม
Addressing Housing cost - สนับสนุนการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย	- จัดเงินทุนสนับสนุนการสร้างที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

วิสัยทัศน์ (Vision)	ประเด็นการพัฒนาเมือง (City plan)
<p>รายได้น้อย เพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้าง Incentives เพื่อดึงดูดภาคเอกชนจัดสร้างที่อยู่อาศัย เพื่อกลุ่มคนผู้มีรายได้น้อย - ควบคุมการเพิ่มขึ้นของราคาที่อยู่อาศัยโดยใช้กฎหมาย
<p>Art and culture in creative city</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมในชุมชน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ การเรียนรู้ และการแสดงออกในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความหลากหลายของกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - จัดให้ศูนย์กลางเมือง (Downtown) เป็นศูนย์กลางทางด้านศิลปะและบันเทิงของภูมิภาค
<p>Diverse Economy and Job close to home</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงาน และสนับสนุนการทำงานใกล้บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความสมดุลระหว่างจำนวนงานและจำนวนคนทำงาน - จัดสร้างท่าเรือและแหล่งอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานของคนในท้องถิ่น - ไม่สนับสนุนการสร้างแหล่งพนันหรือคาสีโนในท้องถิ่น
<p>Transit, Walking and Biking as a priority</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชน การเดิน การขี่จักรยานเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้รถยนต์ส่วนตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มการสร้างระบบขนส่งมวลชนที่หลากหลาย และพัฒนาการให้บริการการขนส่ง - สนับสนุนการเดินหรือขี่จักรยาน แทนการใช้รถยนต์ส่วนตัว - เพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทางของคนใช้รถ เช่น เพิ่มอัตราค่าทางด่วน ค่าภาษีก๊าซ ค่าที่จอดรถ เป็นต้น
<p>Clean air and water</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาและเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยเฉพาะคุณภาพอากาศและน้ำ เพื่อการเป็นเมืองน่าอยู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น - จัดสร้างพื้นที่ให้ประชาชนมีที่พักอาศัยอยู่ใกล้ที่ทำงาน ร้านค้าและบริการต่างๆ เพื่อลดการเดินทาง
<p>People involve in decision-making</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อพัฒนาเมืองและบริการต่าง ที่ควรจะได้รับ 	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชน - ให้สมาชิกในสภาหรือคณะกรรมการท้องถิ่นได้ทำงานร่วมกับคนในท้องถิ่น เพื่อให้เห็นถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข

ดังนั้น การจะเป็นเมืองนำอยู่ของจังหวัดนนทบุรี อาจจำเป็นต้องพิจารณาเทียบเคียงในเชิงยุทธศาสตร์กับเมืองแวนคูเวอร์ซึ่งเป็นเมืองต้นแบบที่ดีและประสบความสำเร็จในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ การเทียบเคียงจะเป็นการเทียบเคียงเพื่อนำวิคิดและปัจจัยแห่งความสำเร็จมาประยุกต์และปรับให้เข้ากับบริบท และศักยภาพของจังหวัดต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒.๒ วิเคราะห์ผลสำรวจความต้องการและศักยภาพและความพร้อมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ

จังหวัดดำเนินการสำรวจสภาพปัญหาด้านต่างๆ ของภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาสิ่งแวดล้อมและอนามัย และปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคซึ่งได้จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดดำเนินการเอง

ปัญหาต่างๆ ที่พบจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ประชาชนมีความต้องการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านระบบสาธารณสุข

๑.๑ ระบบขนส่ง : ควรแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด ควรมีการขยายพื้นที่ผิวจราจร หรือขยายถนน ควรมีเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการสัญจรของ รถโดยสาร อาทิ เช่น รถเมย์ รถตุ้ เป็นต้น การเพิ่มการเดินทางโดยใช้รถไฟฟ้า การจัดการการจอดรถบนพื้นที่ผิวจราจรสาธารณะ

1.2 ระบบไฟฟ้า : จังหวัดนนทบุรีมีโรงไฟฟ้าในพื้นที่ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของจังหวัด จึงควรใช้ความได้เปรียบนี้ในการพัฒนาภาคธุรกิจ ปัจจุบันมีการเข้าถึงของระบบไฟฟ้าตามชุมชนต่างๆมากขึ้น ปัญหาของระบบไฟฟ้าน้อยลง

1.3 ระบบประปา : ต้องวางแผนระบบประปาเพื่อรองรับการขยายตัวของที่อยู่อาศัย น้ำประปายังไม่สะอาด และยังมีบางท้องที่ที่น้ำประปายังเข้าไม่ถึง น้ำไหลช้า ควรมีการขุดลอกคูคลอง

2. ด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม

2.1 การกำจัดขยะ : ถังขยะไม่เพียงพอ/การทิ้งขยะไม่เป็นที่ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียจากขยะ น้ำขยะที่เกิดจากขยะที่เก็บตามท้องถนน ขยะในชุมชน ขยะ (จากโรงงาน) ปัญหาเรื่องกลิ่นจากขยะ

2.2 ระบบน้ำเสีย : น้ำเสียจากโรงงาน ระบบบำบัดน้ำเสียปริมาณน้ำเสียที่เพิ่มมากขึ้น ระบบระบายน้ำเสียยังไม่ดีพอ

2.3 โรงพยาบาล : ควรเพิ่มสถานพยาบาลและการบริการให้เพียงพอต่อผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น จัดหาเครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยเพิ่ม พัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ทุกส่วนให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มการให้บริการเฉพาะทางสำหรับผู้สูงอายุและเด็ก

2.4 การปรับปรุงภูมิทัศน์ : ควรเน้นความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ปรับปรุงภูมิทัศน์สายส่งไฟฟ้าและแนวส่งไฟฟ้า การเพิ่มพื้นที่สีเขียวตลอดเส้นทางการจราจรและพื้นที่ป่าสำคัญของชุมชน

2.5 การขยายตัวของสังคมเมืองและที่อยู่อาศัย :

เนื่องจากเมืองมีการขยายตัวมากขึ้นทำให้เกิดประชากรแฝง ควรมีกฎหมายที่ชัดเจนด้านประชากรแฝง การขยายตัวที่อยู่อาศัยทำให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนกับภาครัฐ ควรตั้งนิติบุคคลด้านการประสานงานภาครัฐและการบริหารจัดการเป็นรูปธรรม ควรมีพรบ.ควบคุมหมู่บ้านจัดสรร

2.6 การบทบาทของภาคเกษตรกรรม : ขาดตลาดรับซื้อ

สินค้าการเกษตร ควรมีการอนุรักษ์พื้นที่การเกษตร ภาครัฐส่งเสริมอาชีพนอกเหนือจากการทำเกษตรกรรมให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นการส่งเสริมหารายได้พิเศษ

3. ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

3.1 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ : ควรมีการจัดการปัญหาการ

ว่างงาน คนตกงาน ส่งเสริมการมีงานทำ ปัญหาด้านค่าครองชีพที่สูง รายได้ต่ำ หนี้นอกระบบ แรงงานต่างด้าว

3.2 ด้านเยาวชน : ควรมีมาตรการป้องกันและปราบปราม

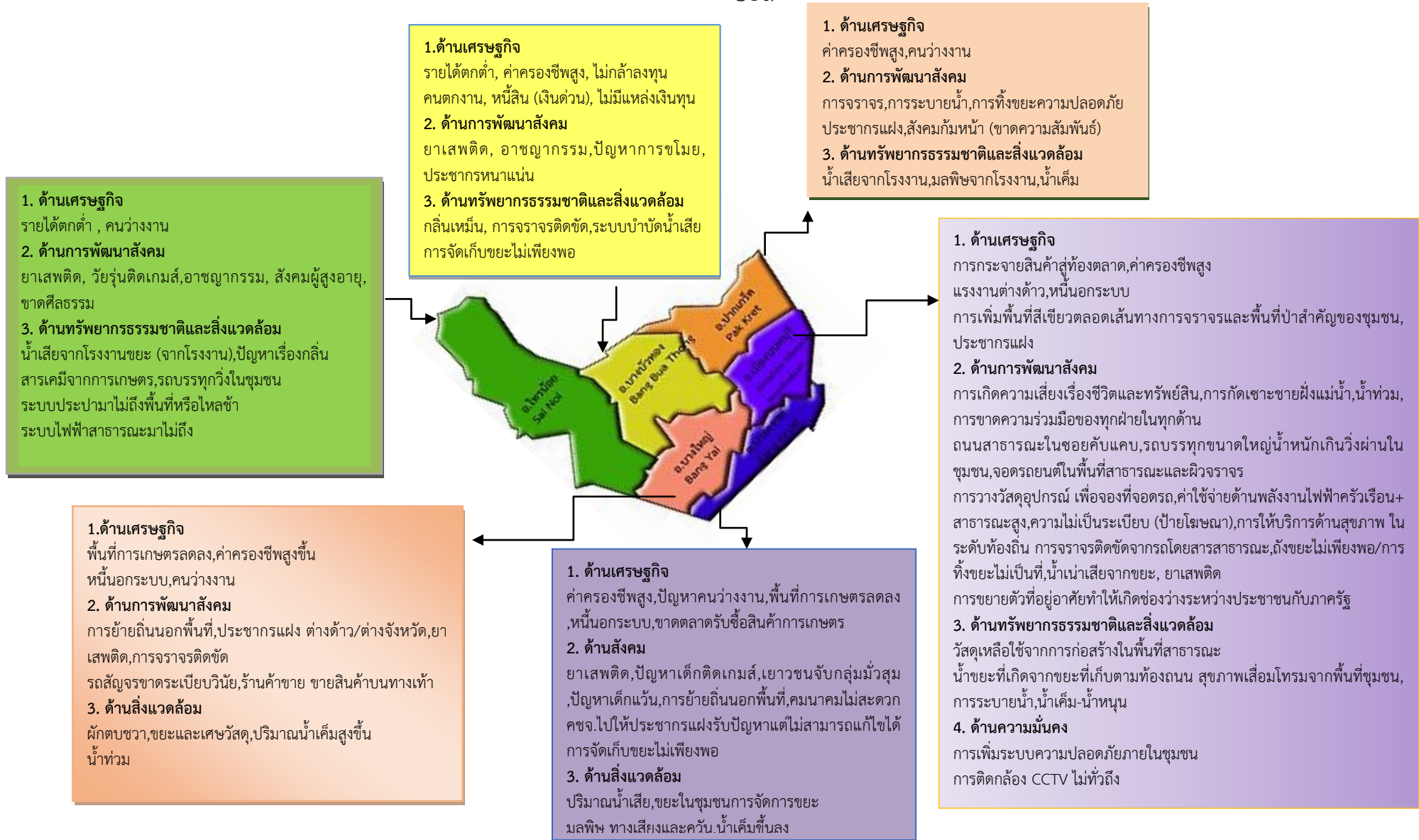
ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ปัญหาเด็กติดเกมส์ เด็กแว้นซ์ การจับกลุ่มมั่วสุมของเยาวชน

3.3 ประชากรสูงวัย : ควรมีพื้นที่ให้ผู้สูงวัยได้พบปะ

สังสรรค์และทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างอาชีพเสริมเพื่อให้ผู้สูงวัยมีรายได้ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพสำหรับผู้สูงวัยโดยเฉพาะ ให้ผู้สูงวัยมีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือเป็นที่ปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ อีกทั้งยังทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกว่าคุณค่า

3.4 ปัญหาอาชญากรรม : ควรมีการส่งเสริมความรู้ด้าน

ศีลธรรมให้แก่เยาวชน สร้างวินัย ให้ความรู้ ความอบอุ่น ในครัวเรือน ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

แผนภาพที่ ๔-๔ แสดงการสรุปปัญหาและความต้องการของประชาชนในอำเภอต่างๆ ที่พบจากภาคประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด

นำข้อมูลตามขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ มาวิเคราะห์และจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัดซึ่งจะประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) กำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัด (๒) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาหรือวิสัยทัศน์ (๓) กำหนดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ (๔) กำหนดกลยุทธ์ ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆ (๕) กำหนดโครงการต่างๆ ภายใต้กลยุทธ์ ซึ่งจะมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๓.๑ : การกำหนดวิสัยทัศน์

การกำหนดวิสัยทัศน์ คือ การนำข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดว่าสิ่งที่จังหวัดต้องการจะเป็นในอนาคตคืออะไร โดยประเมินและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมภายนอกที่องค์กรกำลัง/ต้องเผชิญ ประเมินและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ความสามารถที่จังหวัดมีอยู่ในปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอกและภายในแล้ว จะต้องมองภาพไปในอนาคตว่าอีก ๔ ปีข้างหน้า อะไรคือสิ่งที่จังหวัดต้องการที่จะเป็น โดยจะต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดด้วย

ซึ่งจากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระดับต่างๆ จะเห็นได้ว่าแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์นั้น มีความสอดคล้องกันมาโดยตลอด ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดนนทบุรีเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ภูมิภาค ในระดับต่างๆ รวมทั้งบูรณาการยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ นโยบายรัฐบาล จึงดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ การเป็นเมืองที่อยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ และความพร้อมในการพัฒนาเมืองที่มีเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
2. วิเคราะห์ตำแหน่งการพัฒนาของจังหวัด 2 ด้าน คือ เมืองที่อยู่อาศัยมีคุณภาพ และเมืองที่มีเศรษฐกิจสร้างสรรค์
3. วิเคราะห์ความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับ

3.1 แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศที่มั่นคง ประชาชนมั่งคั่งอย่างยั่งยืน”) และประเทศไทย 4.0 (THAILAND 4.0)

3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แก่ แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ
- ยุทธศาสตร์ที่ 9. : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เรือง การพัฒนาเมือง และพัฒนาเมืองปริมณฑล ให้เป็นเมืองศูนย์กลางการบริการ ธุรกิจ และการพาณิชย์ศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพและการศึกษาและเมืองที่อยู่อาศัย

3.2 รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อรับทราบความต้องการและศักยภาพของประชาชน (ตาม พรฎ.ว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551)

3.3 มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อวางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของจังหวัด

3.4 นำตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

3.5 นำกรอบนโยบายของจังหวัดที่กำหนดขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการทำงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชน เช่น นโยบาย “นนทบุรี 4.0” ภายใต้ คุณภาพ มาตรฐาน นวัตกรรม ยั่งยืน” มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์

4. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิบัติงาน จึงกำหนดเป้าประสงค์ในการพัฒนาจังหวัดในช่วงปี พ.ศ.2561-2564 โดย “จังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยคุณภาพดีของประชาชน มีสภาพเศรษฐกิจ ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจตัวชี้วัด รวมทั้งโครงการ/กิจกรรมของแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ระยะ ๔ ปี (พ.ศ.2561-2564) ดังนี้

1. วิสัยทัศน์จังหวัด

จังหวัดนนทบุรี เป็นเมืองที่อยู่อาศัยคุณภาพดีและมีเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Nonthaburi as a city's of the best Habitat with High. Quality, and The city of creative economy)

2. เป้าประสงค์รวม

๒.1 จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองที่น่าอยู่รองรับการอยู่อาศัยของคนทุกระดับ

๒.๒ จังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองแห่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและภาคบริการให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

๒.๓ จังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

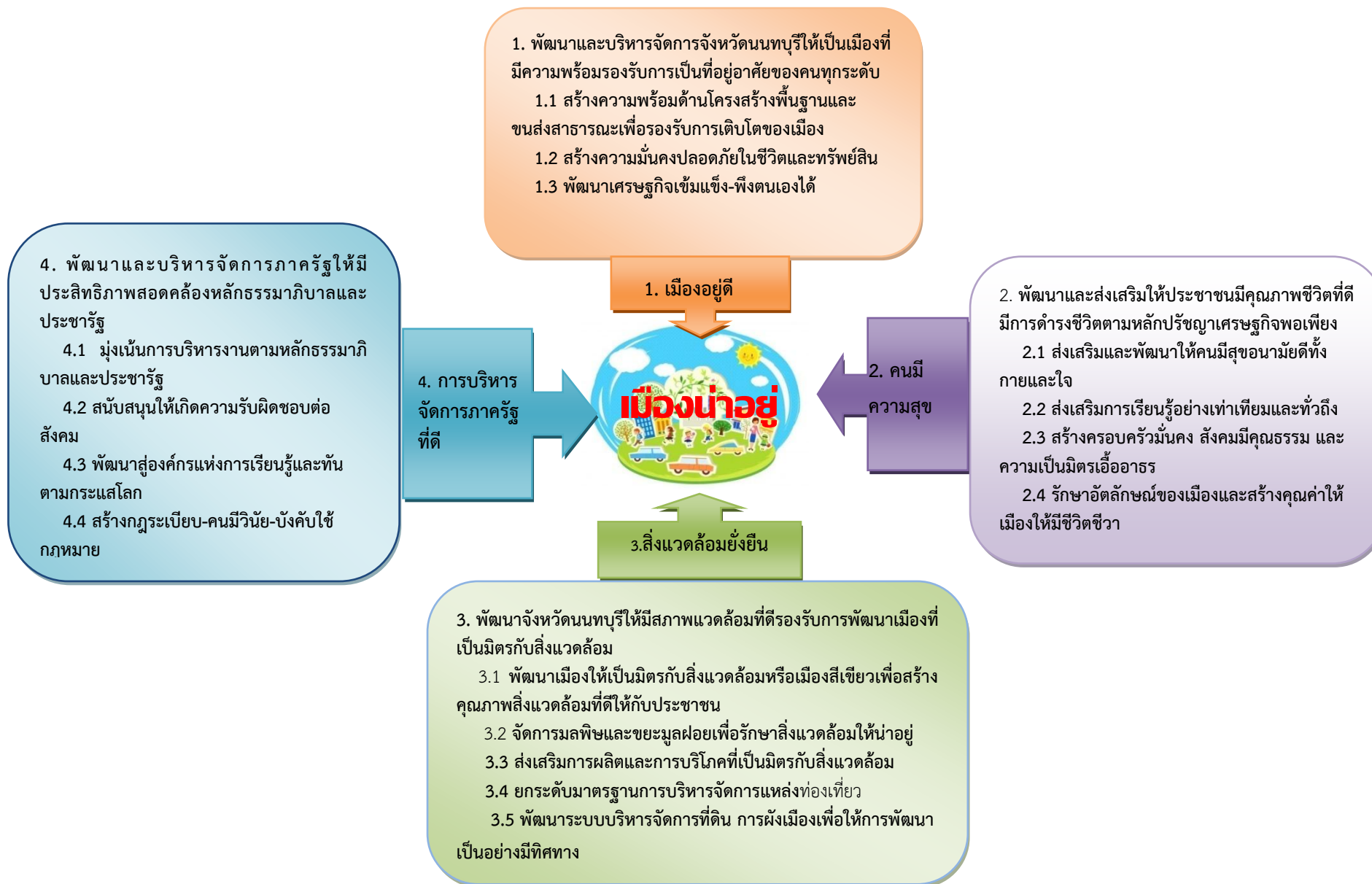
3. พันธกิจของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2561-2564

๓.1 พัฒนาและบริหารจัดการจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองที่น่าอยู่รองรับการอยู่อาศัยของคนทุกระดับ

๓.๒ พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๓ เสริมสร้างและพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองแห่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและภาคบริการให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

๓.๔ พัฒนาและบริหารจัดการจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนภาพที่ ๔-๕ แสดงสรุปกรอบแนวคิดด้านเมืองน่าอยู่ จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2561-2564

แผนภาพที่ ๔-๖ แสดงสรุปกรอบแนวคิดด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2561-2564

สรุปกรอบแนวคิดของแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2561-2564 แผนภาพที่ ๔-๕ ซึ่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาหลัก คือ กรอบแนวคิดของการเป็นเมืองน่าอยู่ ซึ่งเป็นการมุ่งพัฒนาและการจัดการจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองที่มีความพร้อมรองรับการเป็นที่อยู่อาศัยของคนทุกระดับ โดยแบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 สร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและขนส่งสาธารณะเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง คือ การเตรียมการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา ให้เพียงพอกับการขยายตัวของเมือง รวมถึงการปรับปรุงระบบขนส่งและโลจิสติกส์ต่างๆ ให้เพียงพอต่อประชาชน ก่อสร้าง ปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมอย่างทั่วถึงให้สามารถตอบสนองความต้องการ มีความสะดวก สบาย และรวดเร็ว สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะเส้นทางการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรแหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชน รวมทั้งมีสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นประเด็นที่ประชาชนต้องการเห็นและได้รับจากภาครัฐมากที่สุด ด้วยเพราะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนมากที่สุด โดยปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ ประชาชนถูกทำร้ายร่างกาย ถูกล้วงละเมิดทางเพศ ถูกลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะ ประสบภัยจากการทำงาน ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย คนสูญหาย และปัญหาอื่นๆ เช่น การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น หรือการก่อความไม่สงบ เป็นต้น รวมทั้งให้ความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง-พึ่งตนเองได้ โดยเฉพาะมุ่งสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนทุนทางสังคม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอาศัยอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน ในมิติต่าง ๆ เช่น มิติทางด้านเศรษฐกิจมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มิติทางด้านสังคม และมิติทางด้านวัฒนธรรม การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ๒. ให้สวัสดิการและคุ้มครองสิทธิประชาชน การให้สวัสดิการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกรณี เช่น อุทกภัย อัคคีภัย วาดภัย หรือประสบภัยอย่างอื่นจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือเป็นอันตรายต่อร่างกาย การส่งเสริมและสร้างหลักประกันด้านสิทธิและเสรีภาพ สิทธิในการเข้ารับการรักษาพยาบาล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ ๓. การรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีรองรับการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นกระแสการพัฒนาตามยุคโลกาภิวัตน์ที่จะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือเมืองสีเขียวเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน มุ่งเน้นการจัดการมลพิษและขยะมูลฝอยเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยกกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญเพื่อเป็นการวางแผนความเป็นเมือง คือ การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดิน การผังเมืองเพื่อให้การพัฒนาเป็นอย่างมีทิศทาง และ ๔. ภาครัฐจะต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลและมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วมหรือกิจการสาธารณประโยชน์ที่มีความคุ้มค่าคุ้มทุนและประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้เพื่อจะได้ก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และที่สำคัญซึ่งจะขาดไม่ได้ คือ จะต้องสร้างกฎระเบียบและบังคับใช้กฎระเบียบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค เนื่องจากการรักษากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีในสังคม จะก่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แสดงดังแผนภาพที่ ๔-๖ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาใน 4 ด้านหลักดังนี้ ด้านที่ 1 สร้างและพัฒนาการผลิตเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่า คือการสร้างสรรค์มูลค่าให้กับสินค้าได้มากกว่าแค่เป็นการเพิ่มมูลค่า จากการผลิตแบบใช้เครื่องจักรและแรงงานการสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ (1) ความเป็นเอกลักษณ์ (2) ความเป็นสิ่งแรก (3) การมีความหมาย เพราะการสร้างสรรค์ที่ดีต้องสามารถสื่อความหมาย ที่ชัดเจนจากผู้สร้างสรรค์ถึงผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ได้ หรือต้องมีคนได้ประโยชน์จากความคิดนั้น รวมถึง การออกแบบเชิงนวัตกรรม ซึ่งหมายถึง การพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบหนึ่งอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ (1) ส่วนเทคโนโลยี (2) ส่วนธุรกิจ (3) ส่วนมนุษย์ การสนับสนุนบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์พัฒนาให้บุคลากรมีทักษะทางศิลปะการสร้างสรรค์การผลิต คือความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับศิลปะเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกล หลากแง่หลายมุม เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ องค์ประกอบของความคิด สร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดนั้นต้องเป็นสิ่งใหม่ไม่เคยมีมาก่อนใ้การใช้การได้และมี ความเหมาะสมการคิดเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมไปสู่สิ่ง ใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งจะได้ผลลัพธ์ที่ต่างไปโดยสิ้นเชิงหรือที่เรียกว่า นวัตกรรมและสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้น พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจและยกระดับความเชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งพัฒนาระบบการและมาตรฐานการผลิตและเทคโนโลยีการผลิต โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านที่ 2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การสร้างมูลค่าสินค้า หรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ สำหรับสาขาการผลิตที่พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเรียกว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึงกลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้การศึกษาการสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ทางสังคม และเทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่มีการสนับสนุนเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการผลิตสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า มีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการจัดตั้ง สถาบันกลุ่มอาชีพที่เน้นการผลิตเชิงสร้างสรรค์ และสนับสนุนและจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลเศรษฐกิจของท้องถิ่นเพื่อมาประเมินถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ในท้องถิ่น ด้านที่ 3 การพัฒนาและขยายตลาดสินค้าและบริการ การขยายตลาดต้องมีการคงลูกค้าเดิม หาลูกค้าใหม่ และขยายออกจากคู่แข่ง ซึ่งในการขยายตลาดต้องมีการสร้างและเชิญชวนให้ผู้บริโภคมาซื้อสินค้าและบริการให้มากขึ้น พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการ อีกทั้งสร้างพื้นที่รองรับการกระจายตัวของสินค้าและบริการ สู่ท้องถิ่น ด้านที่ 4 การสนับสนุนทางการเงินและการลงทุน เครื่องมือทางการเงินที่สนับสนุนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพบว่ามีทั้งการให้การสนับสนุนสินเชื่อโดยตรงจากสถาบันการเงินภาคเอกชนและจากสถาบันการเงินของรัฐที่ตั้งขึ้นเพื่อภารกิจส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายของรัฐบาล หรือจากหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในด้านการคมนาคมและขนส่ง ซึ่งเป็นการให้สินเชื่อ ค่าประกันสินเชื่อ ลดค่าธรรมเนียมการประกอบการ และการสนับสนุนอื่นๆ ต่อผู้ประกอบการเอกชนหรือนักลงทุนที่ประกอบการในพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๓.๒ : การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ /ประเด็นการพัฒนา

การจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมองว่า เพื่อให้การพัฒนาสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ จะต้องกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนาให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิดการพัฒนาเมืองดังกล่าว ซึ่งไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป เนื่องจากจะทำให้ประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นพัฒนากระจัดกระจาย ไม่มีจุดเน้น หรือบางประเด็นที่เลือกมาอาจไม่ใช่ประเด็นหลักของจังหวัด ทั้งนี้ ในการกำหนดดังกล่าวได้จัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญที่สุดมาดำเนินการ จำนวน ๓ ประเด็น ดังนี้

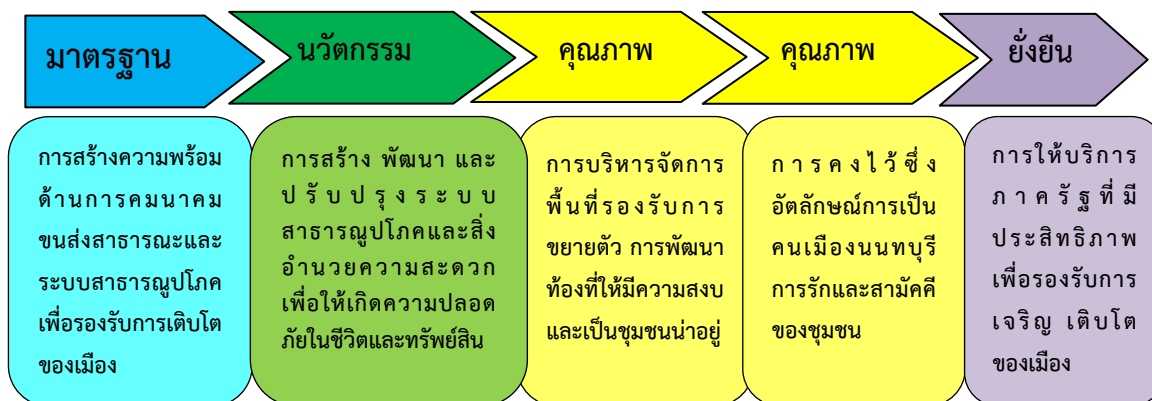
ตารางที่ ๔-๕๑ แสดงการประเมินเพื่อจัดลำดับความสำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี

ประเด็นยุทธศาสตร์/ ประเด็นการพัฒนา	ความ เร่งด่วน	ผล กระทบ	ความเป็น ไปได้	ความพร้อม ของประชาชน	ความ เชื่อมโยง	รวม
- พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ รองรับการอยู่อาศัยของ ประชาชนทุกระดับ	๓	๓	๓	๒	๓	๑๕
- พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม	๓	๓	๑	๑	๒	๑๐
- พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ให้กับภาคการ บริการ ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์กรรม ภาคการ ลงทุนและการท่องเที่ยวที่ มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สากล	๓	๓	๒	๒	๒	๑๒

จากการประเมินข้างต้น สามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์เป็น ๑. พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ ๒. พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับภาคการบริการ ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์กรรม ภาคการลงทุนและการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล และ ๓. พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พร้อมทั้ง กำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หรือวิธีดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ และกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการดำเนินงาน เพื่อวัดความสำเร็จ โดยการนำหลักการห่วงโซ่คุณค่า หรือ VALUE CHAIN มาเป็นกรอบคิด ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ

- เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : 1. จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเป็นเมืองน่าอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ
2. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 1 : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งสาธารณะและระบบสาธารณสุข เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองและบริการประชาชนอย่างทั่วถึง

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและขนส่งสาธารณะเพื่อรองรับการเติบโตของเมืองและบริการประชาชน
- พัฒนาระบบบริหารจัดการพื้นที่ การผังเมืองเพื่อให้การพัฒนาเมืองเป็นอย่างมีทิศทาง
- ความเพียงพอของพื้นที่ถนนในการรองรับการบริการสาธารณะและส่วนบุคคลเพื่อการกระจายตัวและลดการติดขัดจราจร
- พัฒนาและบริหารจัดการระบบโครงสร้างพื้นฐาน ขนส่ง และสาธารณสุขเพื่อรองรับการให้บริการประชาชนอย่างเพียงพอและสะดวกต่อการใช้บริการ

กลยุทธ์ที่ 2 : สร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

- ส่งเสริมและสร้างพื้นที่เมืองให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ควบคุมและแก้ไขปัญหาเสพติด แรงงานต่างด้าว ผู้หลบหนีเข้าเมือง และผู้ทำผิดกฎหมายให้เป็นไปตามกฎหมาย
- สร้างแนวร่วมและความร่วมมือของเครือข่ายภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่เพื่อให้เกิดความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- การสร้างกฎระเบียบข้อบังคับการปฏิบัติงาน และการอยู่ร่วมกัน โดยการใช้กฎหมายเป็นเกณฑ์ควบคุม
- การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มีความภูมิใจในความเป็นคนนนท์ และเทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ส่งเสริมและพัฒนาให้คนมีสุขอนามัยดีทั้งกายและใจ
- ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- สร้างครอบครัวมั่นคง สังคมมีคุณธรรม มีความเป็นมิตรเอื้ออาทร และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของเมืองเพื่อให้เกิดความรักและหวงแหน
- การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย โดยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยการเคารพความรู้ในตัวคนและการจัดการความรู้ในทุกพื้นที่ ทุกองค์กร และทุกเรื่อง

กลยุทธ์ที่ 4 : พัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตของเมือง

- ให้บริการภาครัฐเชิงรุกด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และยุติธรรม
- สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการและพัฒนาชุมชน
- การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

สำหรับการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ซึ่งกำหนดขึ้นให้มีความท้าทาย เน้นให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมของผลผลิตหรือผลลัพธ์ของโครงการมากกว่ากระบวนการ และมีการแสดงค่าฐานของตัวชี้วัดที่ผ่านมาประกอบด้วย ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑๙ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
1. ความสามารถในการให้บริการสาธารณะ					
(1) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของสถานพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพ HA (ข้อมูลปีก่อนหน้า (ปี 2558) ร้อยละ 66.67 , ข้อมูลกลางของประเทศ ร้อยละ 74.76)	ร้อยละ 70	ร้อยละ 72	ร้อยละ 74	ร้อยละ 76	สถานพยาบาลมีมาตรฐานมากขึ้น, ความเสี่ยงต่อการประจบความสูญเสียหรือภาวะแทรกซ้อนลดลง,คุณภาพ

ตารางที่ ๔-๑๙ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
					การดูแลรักษาดีขึ้น , ได้รับการพิทักษ์สิทธิ ผู้ป่วยและศักดิ์ศรีของ ความเป็นคนมากขึ้น
(2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ ครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา (ข้อมูลปีก่อนหน้า (ปี 2558) ร้อย ละ 59.99 , ข้อมูลกลางของ ประเทศ ร้อยละ 15.77)	ร้อยละ 65	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80	ยกระดับความเจริญ ทางด้านสาธารณสุขของ ประเทศให้ทัดเทียมกับ ประเทศที่เจริญแล้ว, ประชาชนได้รับความ สะดวกสบายมากขึ้น, ประชาชนมีน้ำสะอาด เพื่อเป็นน้ำดื่มและใช้ อย่างเพียงพอ
(3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของ ครัวเรือนที่เข้าถึงไฟฟ้า (ข้อมูลปีก่อนหน้า (ปี 2558) ร้อย ละ 83.25 , ข้อมูลกลางของ ประเทศ ร้อยละ 88.41)	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95	ร้อยละ 100	ยกระดับความเจริญ ทางด้านสาธารณสุขของ ประเทศให้ทัดเทียมกับ ประเทศที่เจริญแล้ว, ประชาชนได้รับความ สะดวกสบายมากขึ้น
(4) ร้อยละความพึงพอใจต่อการ ให้บริการด้านโครงข่ายการขนส่ง สาธารณะ (สภาพผิวจราจรและ ไหล่ทาง เช่น ผิวจราจรเรียบ ไม่เป็น หลุมบ่อสีตีเส้นจราจรชัดเจน)	ร้อยละ 85	ร้อยละ 85	ร้อยละ 85	ร้อยละ 85	ประชาชนเดินทางสะดวก สบายมากขึ้น , เป็นการ พัฒนาด้านการท่องเที่ยว , ลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น, ลดความสูญเสียทาง เศรษฐกิจและสังคมของ จังหวัด, ประหยัดค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง, คุณภาพชีวิตของประชาชน ดีขึ้น

ตารางที่ ๔-๑๙ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
(5) ระดับคุณธรรมและความโปร่งใส การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ (ประเมินผลตามแนวทางของ ปปช.)	5 ระดับ	5 ระดับ	5 ระดับ	5 ระดับ	หน่วยงานของรัฐทำงาน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และโปร่งใส , ลดปัญหา ด้านอาชญากรรม การใช้ ความรุนแรง ปัญหาครอบ คร้ว ปัญหาทางเพศ การ ติดการพนัน การติดยา เสพติด,สามารถอยู่ร่วม กันในสังคมอย่างมี ความสุข
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติด					
(1) ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนใน จังหวัดที่มีผู้เสพ/ผู้ติด/ผู้ค้ายาเสพ ติดต่อประชากร ไม่เกิน 3 : 1,000 คน”	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ลดปัญหาด้านอาชญา กรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหาครอบคร้ว ปัญหา ทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด
(2) ร้อยละที่ลดลงของสัดส่วนคดียา เสพติด (หมู่บ้านสีขาว) การลด แพร่ระบาดของยาเสพติด	ร้อยละ 5.5	ร้อยละ 5.5	ร้อยละ 5.5	ร้อยละ 5.5	ลดปัญหาด้านอาชญา กรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหาครอบคร้ว ปัญหา ทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด
(3) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ ชุมชนระดับเฝ้าระวัง) ในการแพร่ ระบาดของยาเสพติดต่อจำนวน หมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ลดปัญหาด้านอาชญา กรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหาครอบคร้ว ปัญหา ทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด
(4) ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ ชุมชนระดับเฝ้าระวังมาก (หมู่บ้านสี แดง) ในการแพร่ระบาดของยาเสพติด ต่อจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ลดปัญหาด้านอาชญา กรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหาครอบคร้ว ปัญหา ทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด

ตารางที่ ๔-๑๙ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
3. การลดลงของอุบัติเหตุทางบก					
(1) การลดการตายจากอุบัติเหตุ (Based line ปี 2555 ต่อประชากร แสนคน 21.87) (ร้อยละ/ปี)	ร้อยละ 20	ร้อยละ 15	ร้อยละ 10	ร้อยละ 5	ลดการตายจากอุบัติเหตุ, ลดการเกิดความเสียหาย แก่ทรัพย์สินและบุคคล, ลดการบาดเจ็บ พิการ หรือรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต
(2) การลดอุบัติเหตุจากรถทางบก (จากตัวชี้วัดตั้งเป้าปี 2554-2557 มี ปริมาณการเกิดอุบัติเหตุที่ลดลง ร้อยละ 50) (ร้อยละ/ปี)	50	50	60	65	ลดการตายจากอุบัติเหตุ, ลดการเกิดความเสียหาย แก่ทรัพย์สินและบุคคล, ลดการบาดเจ็บ พิการ หรือรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต
4. การลดปัญหาอาชญากรรม					
(1) การลดคดีด้านกระทำความ ผิดร่างกายและทรัพย์สิน	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ลดปัญหาด้านอาชญา กรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหาครอบครัว ปัญหา ทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด,ลดการ เกิดความเสียหายแก่ ทรัพย์สินและบุคคล
5. การสนับสนุน/ส่งเสริมการพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม					
(1) การเพิ่มศูนย์การเรียนรู้ต่อ จำนวนหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ยของประเทศ ปี 2557 ร้อยละ 55.72)	ร้อยละ 75	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90	ร้อยละ 95	ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น, นำความรู้และทักษะต่างๆ ไปใช้ประโยชน์, ทำให้ เกิดความเชี่ยวชาญใน งานและมีประสิทธิภาพ ในการทำงานมากขึ้น, ยกระดับมาตรฐานใน การดำรงชีวิต

ตารางที่ ๔-๑๙ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
6. การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาทักษะทาง กายและใจ)					
(1) ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีพฤติ กรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ (ร้อยละ 26 จากรายงานการสำรวจสุขภาพ ผู้สูงอายุไทย 2556)	ร้อยละ 30	ร้อยละ 40	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ผู้สูงอายุมีร่างกายแข็ง แรงสมบูรณ์,ลดค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาล ยามเจ็บป่วย
7. การสร้างองค์ความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นไทย					
(1) การเพิ่มองค์ความรู้ชุมชนใน องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย	42 คน/ หมู่บ้าน	50 คน/ หมู่บ้าน	58 คน/ หมู่บ้าน	66 คน/ หมู่บ้าน	ช่วยแก้ไข้ปัญหาของการ ดำรงชีวิตของประชาชน, เป็นแหล่งศึกษาหา ความรู้ได้สะดวกและ รวดเร็ว, เพิ่มรายได้ให้ แต่ครัวเรือน
8. การแก้ไขปัญหาเพื่อลดจำนวน ครัวเรือนยากจน					
ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้น ความยากจน * (ตัวชี้วัดที่มีการผกผันข้อมูล / ปี 2557 จ.นนทบุรีมีประชากรที่อยู่ใต้ เส้นความยากจน ร้อยละ 0.19 ลดลงจากปี 2556 ในขณะที่ค่า กลางของประเทศ ร้อยละ 10.43)	ร้อยละ 0.17	ร้อยละ 0.15	ร้อยละ 0.13	ร้อยละ 0.10	ลดปัญหาความยากจน, ยกระดับการดำรงชีวิต ของจังหวัดนนทบุรี
(2) ร้อยละที่ลดลงของครัวเรือน ยากจนตามเกณฑ์ จปฐ.มีจำนวน 54 ครัวเรือน.(ร้อยละ 50)	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60	ร้อยละ 65	ร้อยละ 70	ลดปัญหาความยากจน, ยกระดับการดำรงชีวิต ของจังหวัดนนทบุรี
9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ ครัวเรือนตามสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน					

ตารางที่ ๔-๑๙ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัดเพิ่มขึ้น (ปี2558 จ.นนทบุรีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน 36,884 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ซึ่งมีจำนวน 30,664 บาท คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 10.14)	ร้อยละ 10.14	ร้อยละ 10.15	ร้อยละ 10.16	ร้อยละ 10.17	รายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น , ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี , ประชาชนมีงานทำ
(2) อัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้ของครัวเรือนลดลง* (ตัวชี้วัดที่มีการผูกผันข้อมูล/ ปี 2558 จ.นนทบุรีมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือน 277,606 บาท คิดเป็น 7.53 เท่าต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนซึ่งมีจำนวน 36,884 บาท ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าค่ากลางของประเทศ)	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ลดภาระหนี้สินต่อครัวเรือน , ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี , ประชาชนมีงานทำ
10. การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน					
(1) การลดความรุนแรงในครอบครัว (ค่าเฉลี่ยประเทศในปี 2557 เท่ากับ 3.69 และค่าเฉลี่ยจังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 0.00 ซึ่งมีอัตราความรุนแรงที่ไม่มีผลกระทบ)	ร้อยละ 0.00	ร้อยละ 0.00	ร้อยละ 0.00	ร้อยละ 0.00	ลดปัญหาด้านอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหา ครอบครัว ปัญหาทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด
11. การส่งเสริมระบบการส่งเสริมระบบคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ					
(1) ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ	5 ระดับ	5 ระดับ	5 ระดับ	5 ระดับ	การบริหารงานภาครัฐมีความโปร่งใส ถูกต้องรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ
(2) ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดนนทบุรีจนได้ข้อยุติ (ร้อยละ)	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60	ร้อยละ 65	ร้อยละ 70	เรื่องร้องเรียนของประชาชนได้รับแก้ไขจนได้ข้อยุติ

การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์

กระบวนการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ๑. พัฒนาให้เป็นเมืองนำอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ ซึ่งดำเนินการตามประเด็นคำถาม ดังนี้

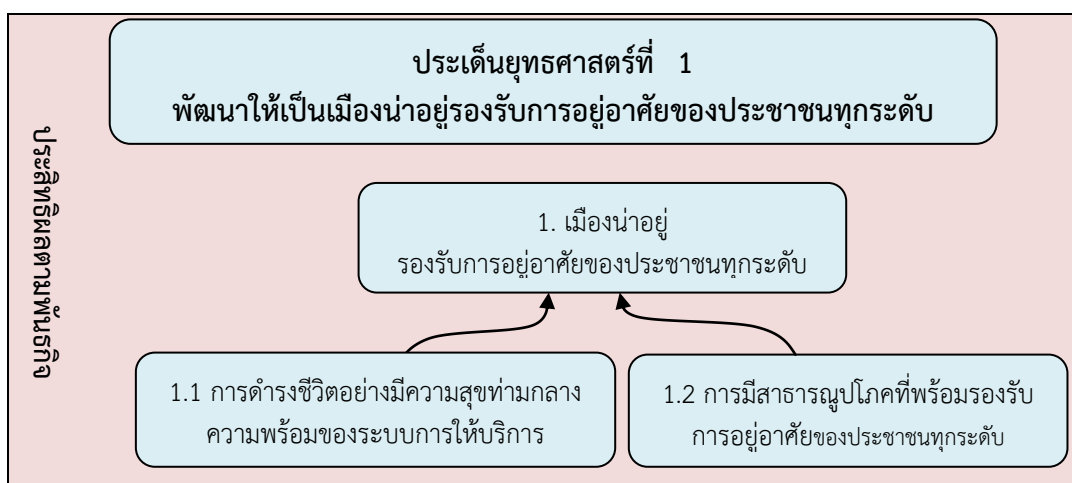
คำถามที่ ๑ : ประสิทธิผลหรือผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของประเด็นยุทธศาสตร์นี้คืออะไร ? (ประสิทธิผลหรือผลลัพธ์ที่สำคัญในการพัฒนาให้เป็นเมืองนำอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับคืออะไร?)

คำตอบ ภาคเมืองนำอยู่ โดยจะต้องรองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ ซึ่งเกิดจาก

๑. ประชาชนดำรงชีวิตอย่างมีความสุขท่ามกลางความพร้อมของระบบการให้บริการ

๒. มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภครองรับการอยู่อาศัย

เมื่อตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดก็กำหนดเป้าประสงค์ในมิติประสิทธิภาพตามพันธกิจได้ ดังนี้

คำถามที่ ๒ : อะไรคือสิ่งที่ผู้รับบริการของยุทธศาสตร์นั้นต้องการ และจะทราบได้อย่างไรว่าสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ ?

ก่อนตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดเริ่มจากการพิจารณาเสียก่อนว่า “ใครคือผู้รับบริการในประเด็นยุทธศาสตร์นี้”

คำตอบ

ผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย

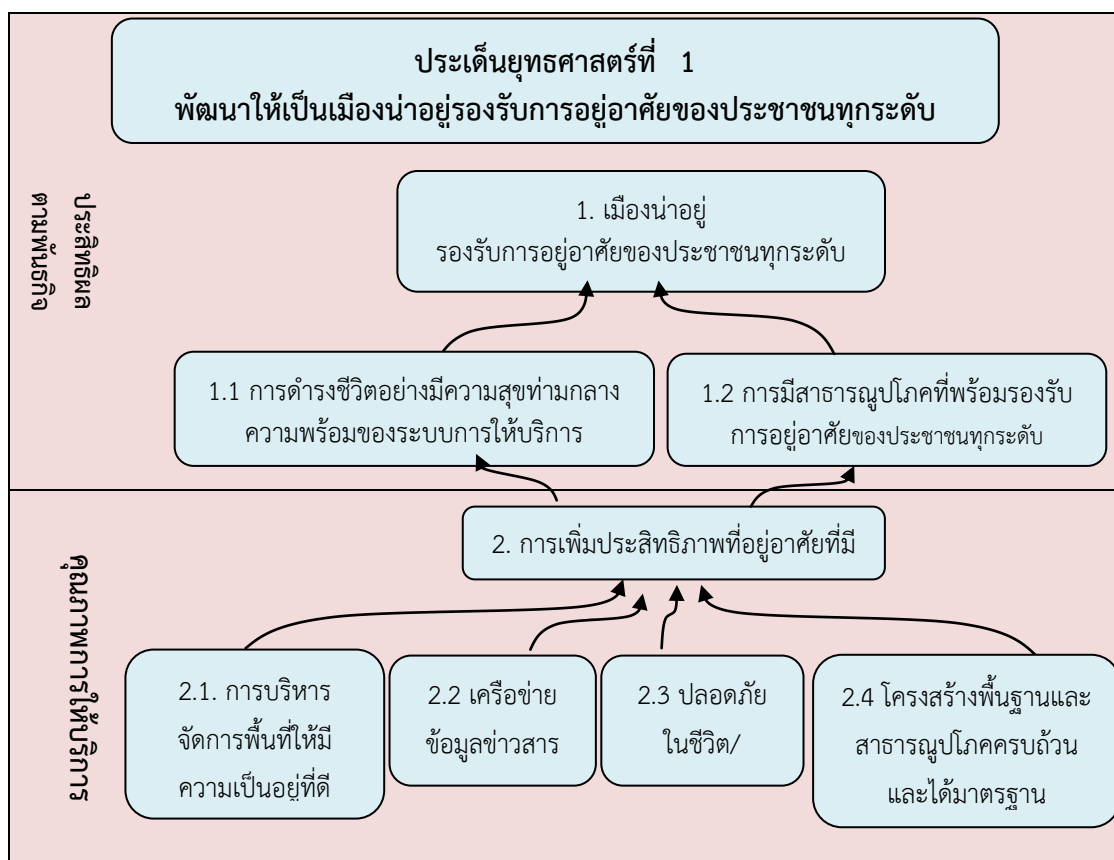
- ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่
- นักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือน

เมื่อกำหนดผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์ได้แล้ว จึงพิจารณาต่อไปว่าสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง และสิ่งที่จังหวัดสามารถตอบสนองได้ประกอบด้วยสิ่งใดบ้างที่มีความสำคัญ ?

สิ่งที่ผู้รับบริการจะได้รับจากจังหวัดเพื่อให้บรรลุผลตามมิติด้านประสิทธิผลตามพันธกิจประกอบด้วย

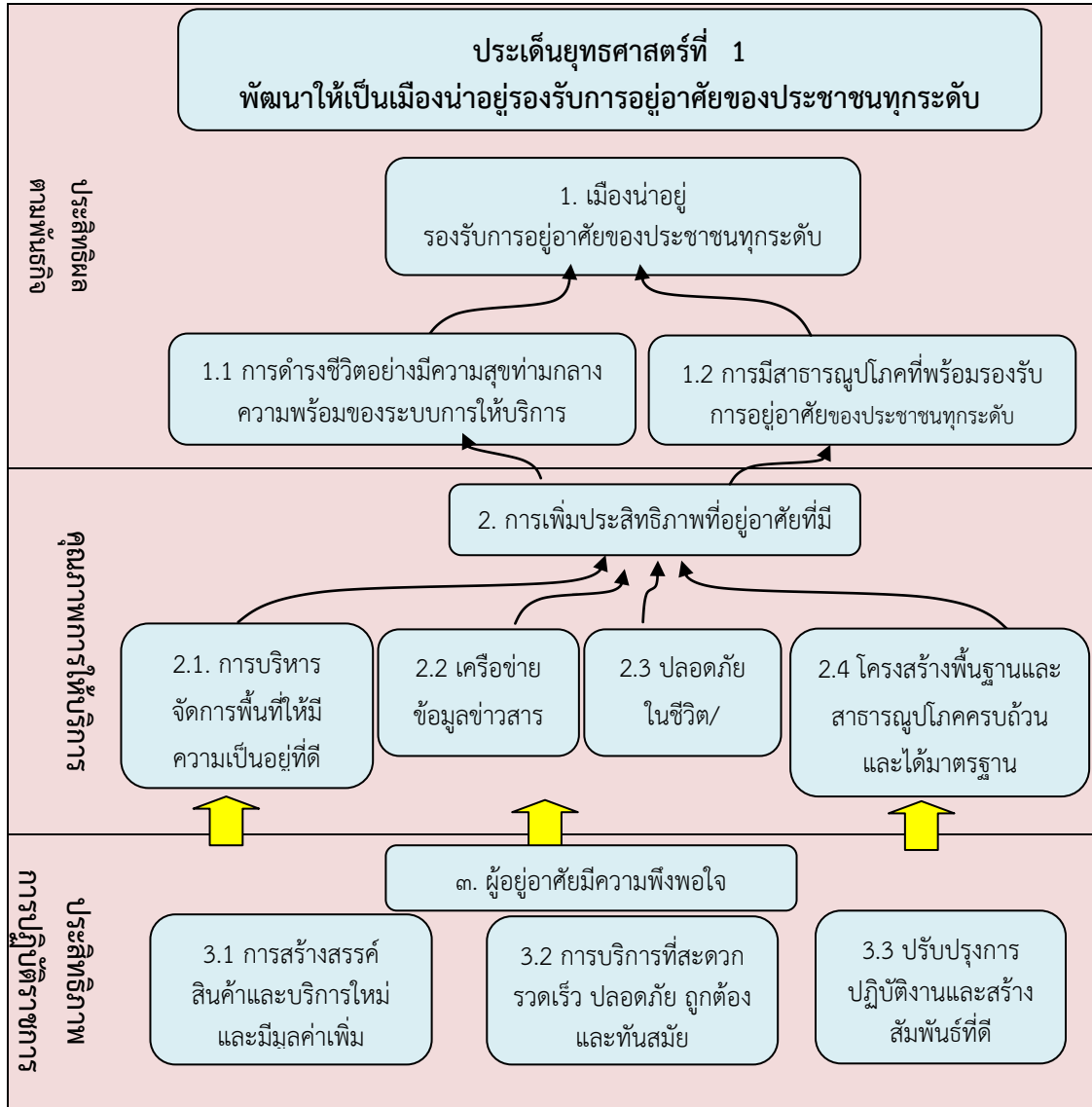
๑. การบริหารจัดการพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี
๒. เครือข่ายข้อมูลข่าวสาร
๓. ประชาชนมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๔. โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคครบถ้วนและได้มาตรฐาน

ซึ่งผลออกมาดังรูป

คำถามที่ ๓ : จังหวัดต้องการทรัพยากรอะไรบ้าง (นอกเหนือจากบุคลากร) รวมถึงต้องมีกระบวนการ หรือกิจกรรมใดบ้าง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ หรือ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามพันธกิจ ?

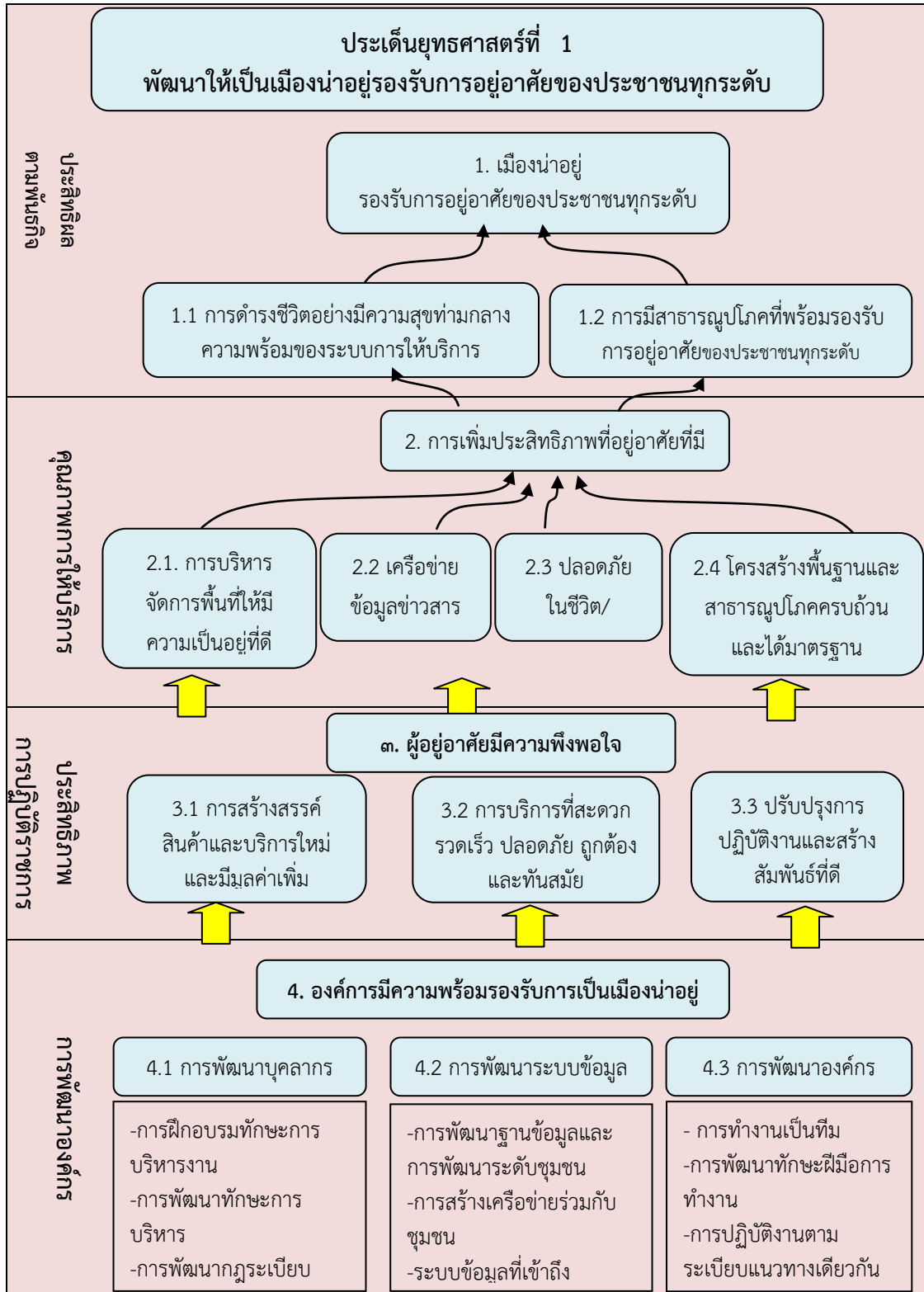
ก่อนตอบคำถามนี้ จังหวัดได้พิจารณาว่า ต้องทำอย่างไรที่จะพัฒนาจังหวัดให้ผู้อยู่อาศัยพึงพอใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

คำถามที่ ๔ : จังหวัดจะต้องพัฒนาองค์กรในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ?

การตอบคำถามนี้ จังหวัดได้พิจารณาว่า จังหวัดจะต้องทำอะไรที่จะพัฒนาเมืององค์กรเพื่อรองรับการเป็นเมืองนำอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

แผนภาพที่ ๔-๗ แผนผังแผนที่ยุทธศาสตร์/เชิงกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่รองรับการอยู่อาศัยของประชาชนทุกระดับ

การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต (ขั้นตอนที่ ๓.๕) :

สำหรับแนวทางการจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการจะให้ความสำคัญในประเด็น ดังนี้

๑. ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญกับความสอดคล้องระหว่างโครงการกับยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาในระดับต่างๆ ซึ่งจะสะท้อนความเร่งด่วนในประเด็นสำคัญๆ ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา

๒. ผลผลิตและผลกระทบของโครงการ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ

๓. ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ โดยมุ่งเน้นพิจารณาความสามารถ ความเหมาะสมในการดำเนินการและการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย

๔. ความต่อเนื่องของโครงการหรือแต่ละโครงการ ในระยะสั้น ระยะกลาง และในระยะยาว

การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการแหล่งงบประมาณ (ขั้นตอนที่ ๓.๖) :

ขั้นตอนนี้จะเป็นการกำหนดว่าโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดตามบัญชีรายการชุดโครงการข้างต้น หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และใช้จ่ายงบประมาณจากหน่วยงานใด (จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด หรือกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน) ทั้งนี้ ในการกำหนดผู้รับผิดชอบควรกำหนดหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว

การดำเนินการในขั้นตอนที่ ๓.๔ และ ๓.๕ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดคุณค่าและความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนา โดย ไมเคิล อี พอร์เตอร์ ซึ่งผลออกมาดังรูป

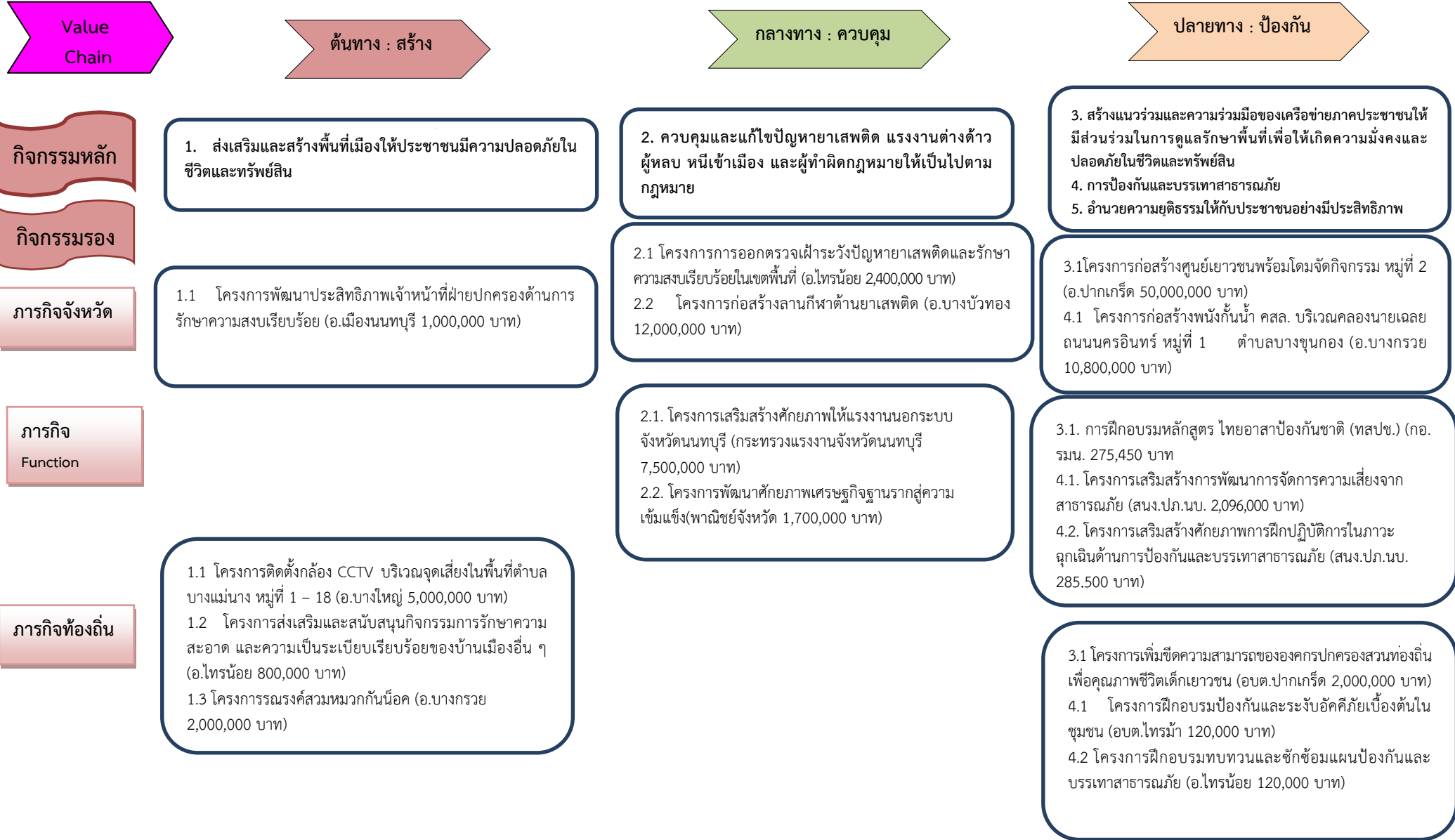
โครงการที่ 1

ชื่อโครงการ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนส่งสาธารณะและระบบสาธารณูปโภค เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองและบริการประชาชนอย่างทั่วถึง (หน่วยงาน สนง.โยธาธิการ/กรมทางหลวง/แขวงทางหลวงชนบท/อำเภอ)

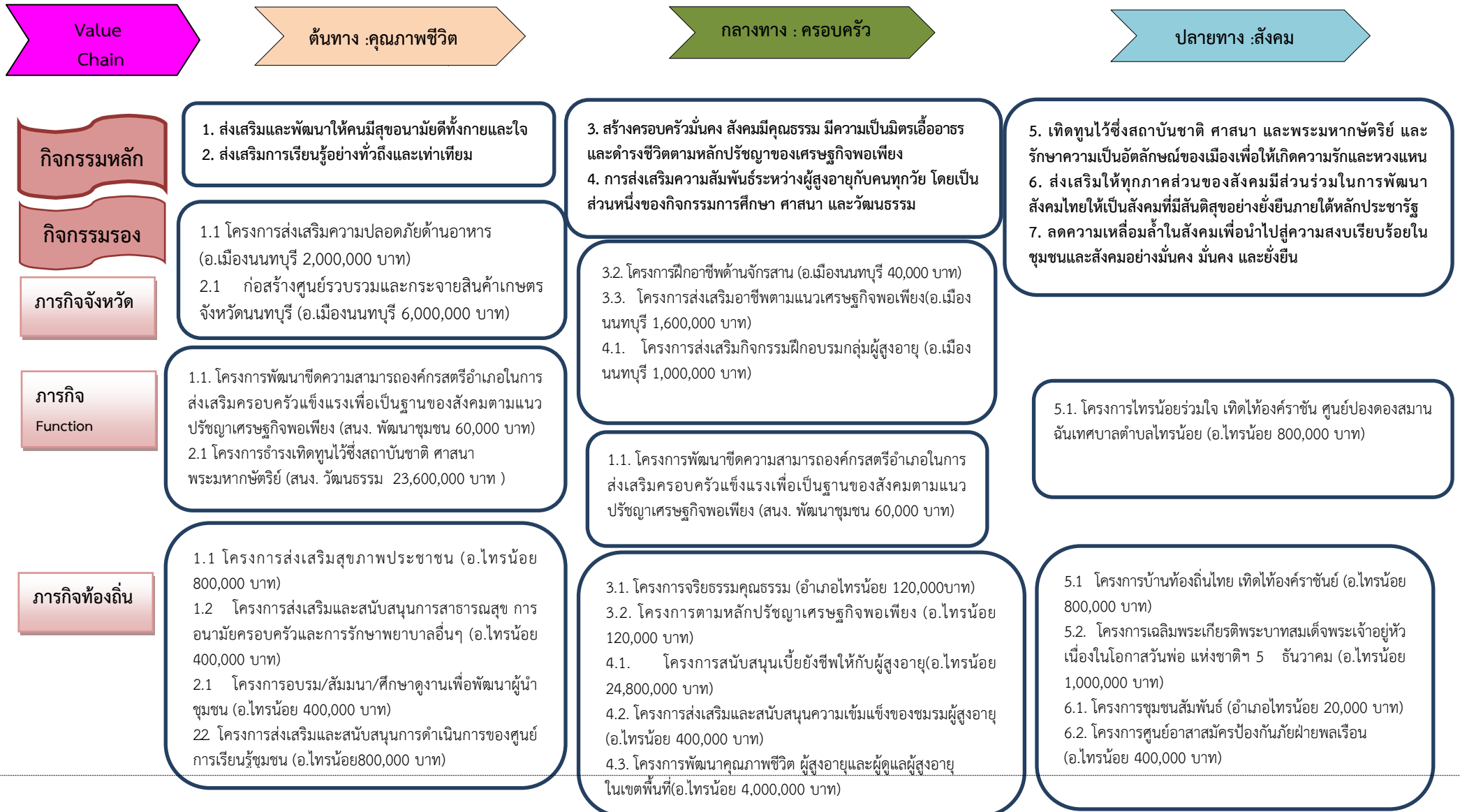

โครงการที่ 2
ชื่อโครงการ : สร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมให้กับประชาชน
(หน่วยงาน กอ.รมน./ตร./ปค./ปภ./อำเภอ)

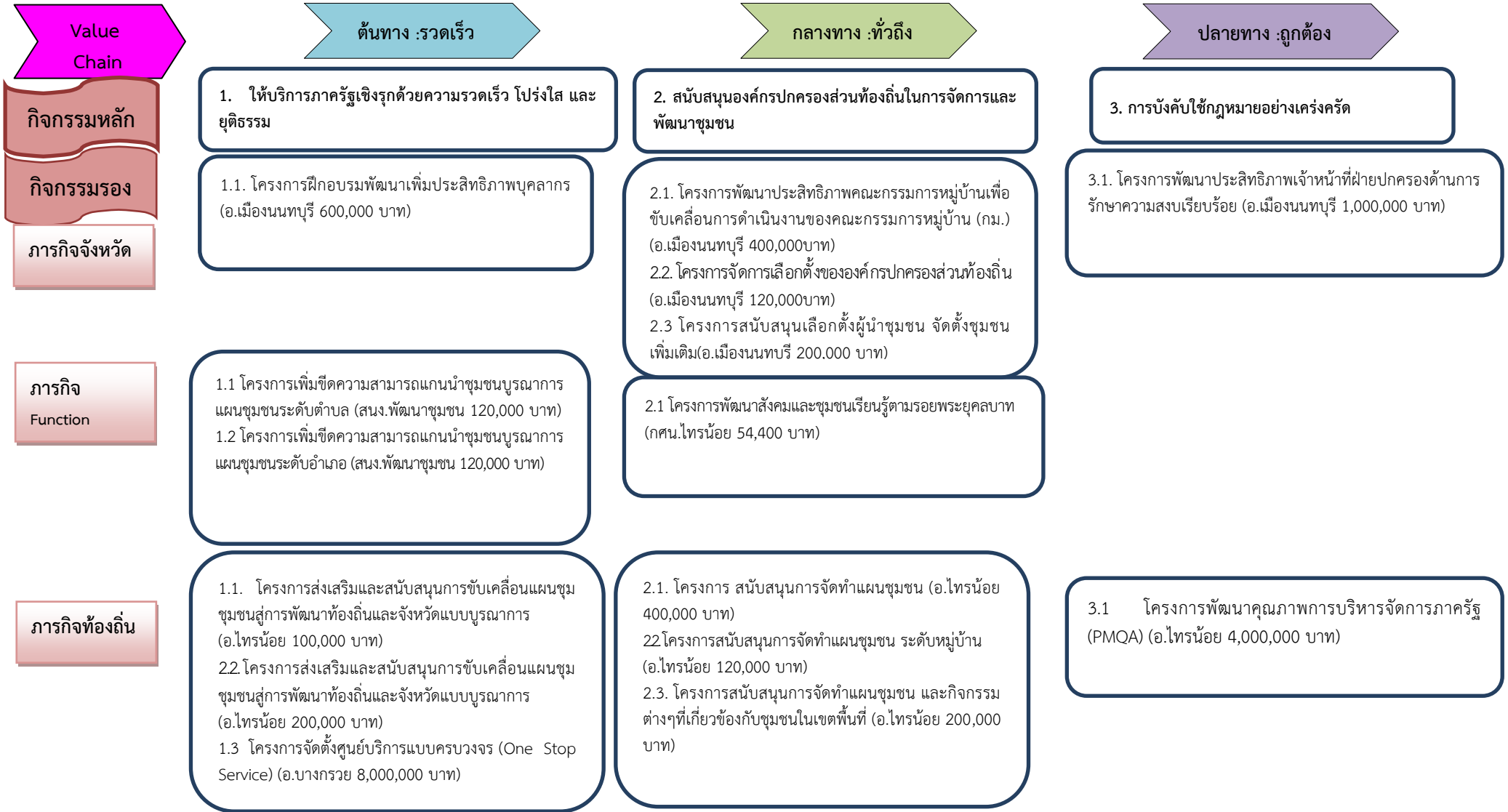
โครงการที่ 3

ชื่อโครงการ : พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มีความภูมิใจในความเป็นคนนนท์ และเทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หน่วยงาน กอ.รมน./สนจ.นบ/ปค.นบ/สนง.พม./สนง.สสจ./สนง.พช./สธ./พศ./วธ./อำเภอ)

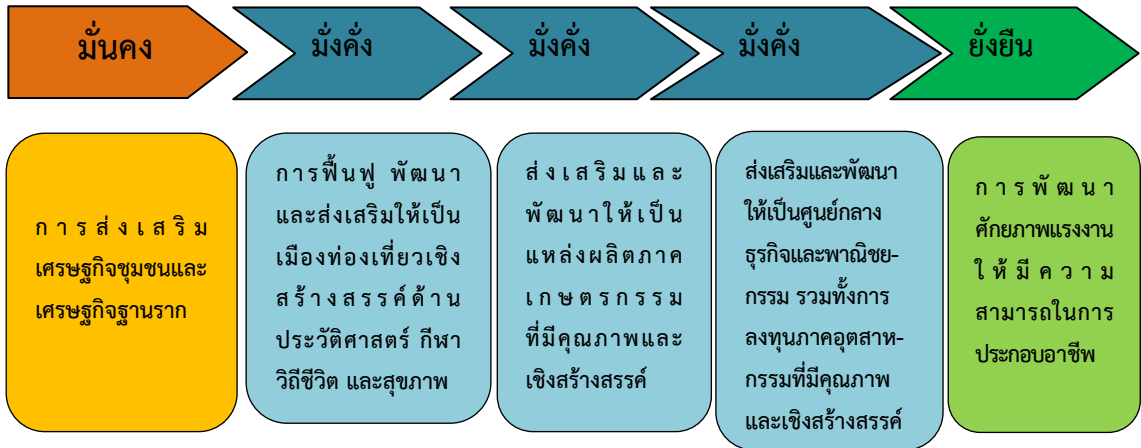

โครงการที่ 4

ชื่อโครงการ : พัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตของเมือง (สนจ./ปค./สธ./ตร./อำเภอ)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับภาคการบริการ ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์กรรม ภาคอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : 1. จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองแห่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 1 : ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

- สร้างความรู้ความเข้าใจและยกระดับความเชี่ยวชาญแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกรกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ ในการผลิตเชิงสร้างสรรค์
- ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากด้วยพลังชุมชน ส่งเสริมสร้างรายได้ชุมชน ด้วยการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจฐานราก
- ส่งเสริมตลาดสินค้าและบริการเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาและส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ กีฬา วิถีชีวิต และสุขภาพ

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ กีฬา วิถีชีวิต และสุขภาพ
- พัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ประกอบการ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ กีฬา วิถีชีวิต และสุขภาพ
- พัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต กีฬา และสุขภาพ
- ส่งเสริมและพัฒนากิจการบริการด้านท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากลและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ กีฬา วิถีชีวิต และสุขภาพ

- กลยุทธ์ที่ 3 : ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรกรรมที่มีคุณภาพและเชิงสร้างสรรค์**
- พัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนรากฐานศักยภาพและฐานทรัพยากรชุมชน
  - สนับสนุนและจัดทำฐานข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ และตรงกับความต้องการนำไปประยุกต์ใช้
  - พัฒนาโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรแบบการค้าไปสู่เกษตรกรรมยั่งยืน
  - พัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนรากฐานศักยภาพและฐานทรัพยากรชุมชน
  - สนับสนุนการผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับธรรมชาติและเชิงสร้างสรรค์เพื่อเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ
  - สนับสนุนเครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการผลิตสินค้าและบริการให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐาน
  - ส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้มั่นคง
- กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจและพาณิชย์กรรม รวมทั้งการลงทุนภาคอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพและเชิงสร้างสรรค์**
- สร้างระบบการบริหารพื้นที่ประกอบกิจการให้ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์
  - ส่งเสริม และสนับสนุนการลงทุนประกอบธุรกิจและพาณิชย์กรรม รวมทั้งการลงทุนภาคอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อรองรับการขยายตัวเศรษฐกิจ
  - สร้างเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์เพื่อขยายตลาดให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
- กลยุทธ์ที่ 5 : พัฒนาศักยภาพแรงงานให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ**
- การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพแรงงานจากความรู้พื้นฐานถึงระดับความชำนาญ
  - ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีการจัดระเบียบการพัฒนาแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติให้มีความสามารถการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน
  - ส่งเสริมระบบการบริหารจัดการหน่วยงานและปรับปรุงกระบวนการในการให้บริการด้านแรงงาน
  - ดูแลสิทธิประโยชน์และคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว

สำหรับการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ซึ่งกำหนดขึ้นให้มีความท้าทาย เน้นให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมของผลผลิตหรือผลลัพธ์ของโครงการมากกว่ากระบวนการ และมีการแสดงค่าฐานของตัวชี้วัดที่ผ่านมาประกอบด้วย ดังนี้

ตารางที่ ๔-๒๐ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
1. ความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นของจังหวัดให้มีคุณภาพและมูลค่า					
(1) จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นของจังหวัดได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) (ร้อยละ)	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นมีคุณภาพ,สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน,ส่งเสริมการท่องเที่ยว, สร้างจุดเด่น และเอกลักษณ์ของจังหวัด
(2) จำนวนสินค้าเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการส่งเสริม (ผลิตภัณฑ์)	ผลิตภัณฑ์ 20	ผลิตภัณฑ์ 40	ผลิตภัณฑ์ 60	ผลิตภัณฑ์ 80	สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน, ส่งเสริมการท่องเที่ยว, สร้างจุดเด่น และเอกลักษณ์ของจังหวัด , ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดให้สูงขึ้น
(3) ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเพื่อลดจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.(ร้อยละ)	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ปัญหาความยากจนลดลง, ลดปัญหาด้านอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง ปัญหาครอบครัว ปัญหาทางเพศ การติดการพนัน การติดยาเสพติด, ประชาชนมีงานทำ
(4) จำนวนของงานวิจัยเพื่อการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ที่ได้นำไปประยุกต์ใช้ (ชิ้นงาน)	4 ชิ้นงาน	4 ชิ้นงาน	4 ชิ้นงาน	4 ชิ้นงาน	สินค้าและบริการมีมาตรฐานมากขึ้น, สร้างจุดเด่น และเอกลักษณ์ของจังหวัด , ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดให้สูงขึ้น
(5) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 2.5	ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดให้สูงขึ้น
(6) การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ชุมชนและมาตรฐานรับรอง (เกณฑ์มาตรฐานกลุ่มภาคกลางตอนบน 1 ปี 2557 ได้รับรอง 81 ชุมชน ปี 2558 ลดเหลือ 39 ชุมชน)	ร้อยละ 45	ร้อยละ 50	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60	ปัญหาความยากจนลดลง,ลดปัญหาด้านอาชญากรรม, ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดให้สูงขึ้น

ตารางที่ ๔-๒๐ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
2. การพัฒนาศักยภาพด้าน การท่องเที่ยว					
(1) จำนวนแหล่งท่องเที่ยว ใหม่ในรูปแบบเชิงสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น (แหล่ง)	2 แหล่ง	2 แหล่ง	2 แหล่ง	2 แหล่ง	สร้างรายได้ให้แก่จังหวัด, ยกระดับด้านเศรษฐกิจของ จังหวัดให้สูงขึ้น, ผลสัมฤทธิ์ มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น, สร้าง จุดเด่น และเอกลักษณ์ของ จังหวัด
(2) รายได้จากการ ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น (ร้อยละ)					สร้างรายได้ให้แก่จังหวัด, ยกระดับด้านเศรษฐกิจของ จังหวัดให้สูงขึ้น, ผลสัมฤทธิ์มวล รวมจังหวัดเพิ่มขึ้น, สร้างจุดเด่น และเอกลักษณ์ของจังหวัด
(3) จำนวนกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพบุคลากรการ ท่องเที่ยว (กิจกรรม/ หลักสูตร)	3 หลักสูตร	3 หลักสูตร	3 หลักสูตร	3 หลักสูตร	บุคลากรการท่องเที่ยวมี ความรู้มากขึ้น, ยกระดับการ ท่องเที่ยวของจังหวัด
3. การผลิตภาคเกษตรกรรม ที่มีคุณภาพให้เป็นแหล่ง เศรษฐกิจของชุมชน					
(1) จำนวนสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการเพื่อการผลิต สินค้าและบริการเชิงสร้าง สรรค์ที่จัดตั้งเพิ่มขึ้น (ราย)	20 ราย	20 ราย	20 ราย	20 ราย	ผลิตสินค้าและบริการมีการ พัฒนามายิ่งขึ้น, ประชาชนมี ความรู้เพิ่มมากขึ้น, สร้างจุดเด่น และเอกลักษณ์ของจังหวัด
(2) สัดส่วนหมู่บ้านที่ผ่าน เกณฑ์การจัดระดับหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ)	ร้อยละ 95	ร้อยละ 95	ร้อยละ 95	ร้อยละ 95	สร้างรายได้ลดค่าใช้จ่ายให้กับ ครัวเรือน, ส่งเสริมการ ท่องเที่ยว
(3) การเพิ่มขึ้นของกลุ่ม เกษตรกรชุมชน (ราย)	20 ราย	30 ราย	40 ราย	50 ราย	สร้างรายได้ลดค่าใช้จ่ายให้กับ ครัวเรือน, ยกระดับด้าน เศรษฐกิจของจังหวัดให้สูงขึ้น

ตารางที่ ๔-๒๐ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
4. ร้อยละการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์					
(1) การเพิ่มตลาดรองรับสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	ร้อยละ 50	ร้อยละ 53	ร้อยละ 56	ร้อยละ 60	ลดความเสียหายจากการเน่าเสีย, สินค้าและบริการได้มาตรฐาน, ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
(2) สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP (ร้อยละ)	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	ร้อยละ 10	สร้างรายได้ลดค่าใช้จ่ายให้กับครัวเรือน , ส่งเสริมการท่องเที่ยว , ยกกระดับด้านเศรษฐกิจของจังหวัดให้สูงขึ้น
(3) จำนวนการจัดการหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (ครั้ง)	3 ครั้ง	3 ครั้ง	3 ครั้ง	3 ครั้ง	ลดความเสียหายจากการเน่าเสีย, ลดค่าใช้จ่ายในการจัดการหาช่องทางการจัดจำหน่าย, ส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัด
5. ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น					
(1) อัตราเพิ่มผลิตภาพแรงงาน (ร้อยละ) (จ.นนทบุรี มีผลิตภาพแรงงานในปี 2557 จำนวน 223,603 บาท/คน สูงกว่าค่ากลางของประเทศ แต่มีมูลค่าลดลงจากปี 2556 จำนวน 73,399 บาท/คน)	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 2.5	ร้อยละ 2.5	ลดปัญหาแรงงาน, ประชาชนมีงานทำเพิ่มมากขึ้น, ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น, ลดปัญหาความยากจนลดลง, ลดปัญหาด้านอาชญากรรม
(2) อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) (คือตัวชี้วัดที่มีการผูกผันข้อมูล/ปี 2558 จ.นนทบุรีมีผู้ว่างงาน ร้อยละ 0.92 ของกำลังแรงงานรวมในจังหวัด ซึ่งสูงกว่าค่ากลางของประเทศ ทั้งนี้ อัตราการว่างงานของจ.นนทบุรี ลดลงจากปีก่อนหน้าอยู่ลำดับที่ 27 ของประเทศ)	ร้อยละ 0.91	ร้อยละ 0.90	ร้อยละ 0.89	ร้อยละ 0.88	ลดปัญหาแรงงาน, ประชาชนมีงานทำเพิ่มมากขึ้น, ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น, ลดปัญหาความยากจนลดลง, ลดปัญหาด้านอาชญากรรม

ตารางที่ ๔-๒๐ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
(3) ร้อยละของผู้อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน (ปี 2558 จ.นนทบุรีมีประกันตัว 378,977 คน และมีผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 899,842 คน คิดเป็นร้อยละ 42.16 ของกำลังแรงงาน)	ร้อยละ 42.0	ร้อยละ 42.5	ร้อยละ 43.0	ร้อยละ 43.5	ประชาชนมีความคุ้มครองจากประกันสังคม, ยกกระดับมาตรฐานในเรื่องสุขภาพของประชาชน
(4) ร้อยละของแรงงานที่ได้รับการพัฒนาอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ /เพิ่มรายได้ (ยังไม่มีการจัดเก็บในเรื่องนี้)	ร้อยละ 70	ร้อยละ 71	ร้อยละ 72	ร้อยละ 73	ลดปัญหาแรงงาน, ประชาชนมีงานทำเพิ่มมากขึ้น, ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น,ลดปัญหาความยากจนลดลง, ลดปัญหาด้านอาชญากรรม,ยกมาตรฐานในการครองชีพ
(5) ร้อยละของความสำเร็จในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างต่อจำนวนข้อร้องทุกข์ (ปี 2558 มีคำร้องทุกข์ของลูกจ้าง (มาตรา 123) ในช่วงวันที่ 1 ตุลาคม 2558 -31 สิงหาคม 2559 จำนวน 666 คน และสามารถดำเนินการให้คำร้องยุติโดยการประนีประนอมหรือออกคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน จำนวน 393 คน คิดเป็นร้อยละ 59.01 ของจำนวนข้อร้องทุกข์)	ร้อยละ 61	ร้อยละ 62	ร้อยละ 63	ร้อยละ 64	ลดปัญหาแรงงาน, ประชาชนมีงานทำเพิ่มมากขึ้น,ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น,ลดปัญหาความยากจนลดลง, ลดปัญหาด้านอาชญากรรม,ยกมาตรฐานในการครองชีพ

การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์

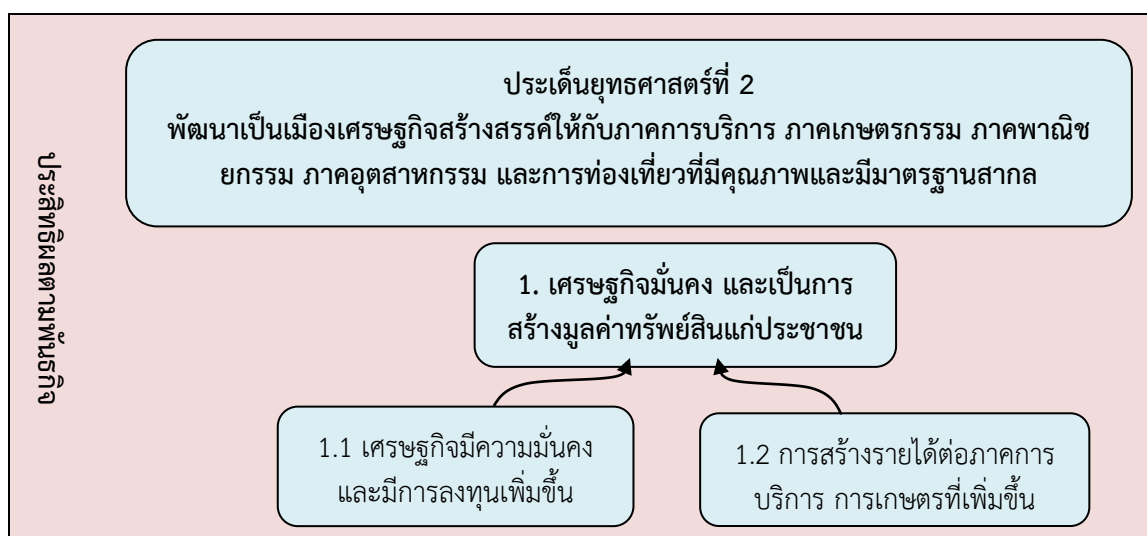
กระบวนการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ๒. พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับภาคการบริการ ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชยกรรม ภาคอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล ซึ่งดำเนินการตามประเด็นคำถาม ดังนี้

คำถามที่ ๑ : ประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของประเด็นยุทธศาสตร์นี้คืออะไร ? (ประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ที่สำคัญในการพัฒนาให้เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล คืออะไร?)

คำตอบ เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยจะต้องสร้างให้เศรษฐกิจมั่นคง และเป็นการสร้างมูลค่าทรัพย์สินแก่ประชาชน เพื่อรองรับการบริโภคของประชาชนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเกิดจาก

๑. เศรษฐกิจมีความมั่นคงและมีการลงทุนเพิ่มขึ้น
๒. การสร้างรายได้ต่อภาคการบริการ การเกษตรที่เพิ่มขึ้น

เมื่อตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดก็กำหนดเป้าประสงค์ในมิติประสิทธิภาพตามพันธกิจได้ ดังนี้

คำถามที่ ๒ : อะไรคือสิ่งที่ผู้รับบริการของยุทธศาสตร์นี้ต้องการ และจะทราบได้อย่างไรว่าสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ ?

ก่อนตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดเริ่มจากการพิจารณาเสียก่อนว่า “ใครคือผู้รับบริการในประเด็นยุทธศาสตร์นี้”

คำตอบ

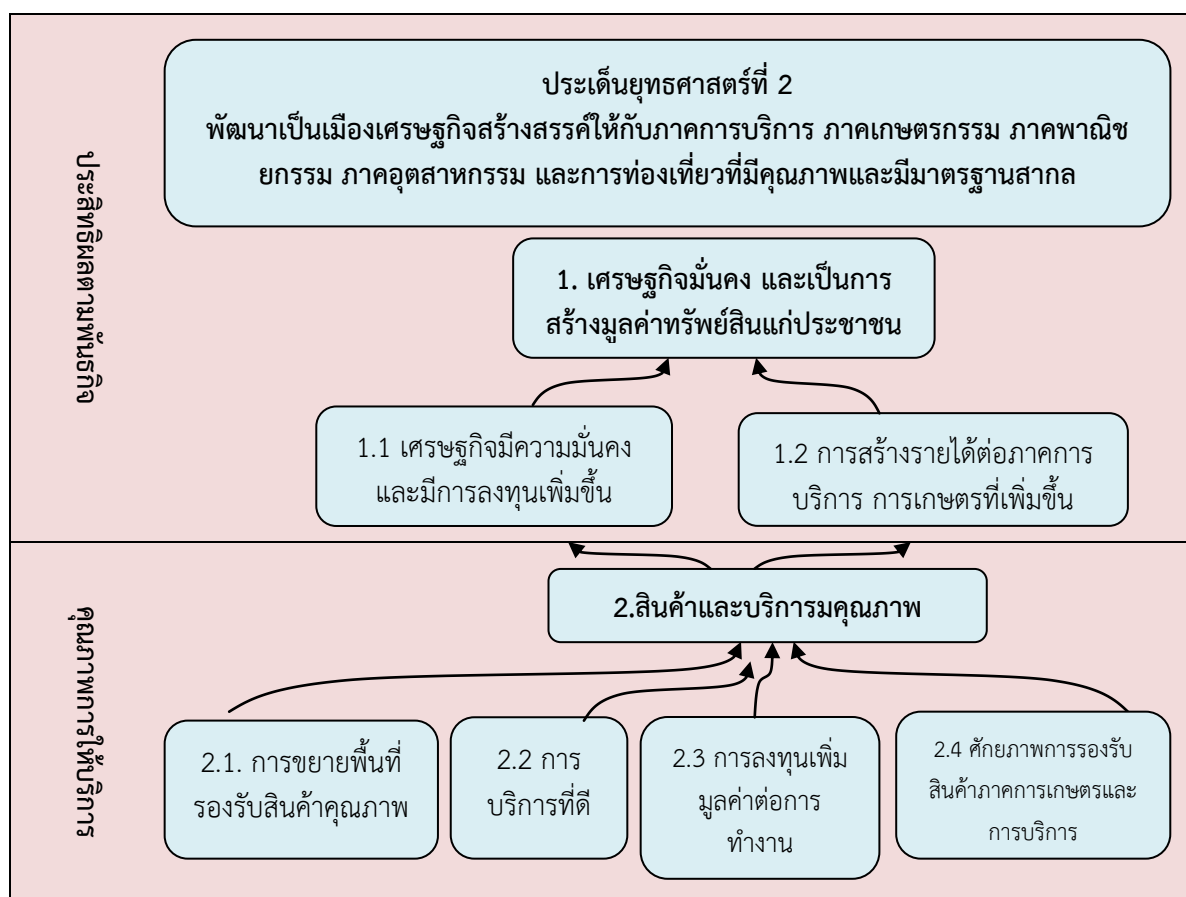
ผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย

- ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ
- ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่
- นักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือน

เมื่อกำหนดผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์ได้แล้ว จึงพิจารณาต่อไปว่าสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง และสิ่งที่จังหวัดสามารถตอบสนองได้ประกอบด้วยสิ่งใดบ้างที่มีความสำคัญ ?

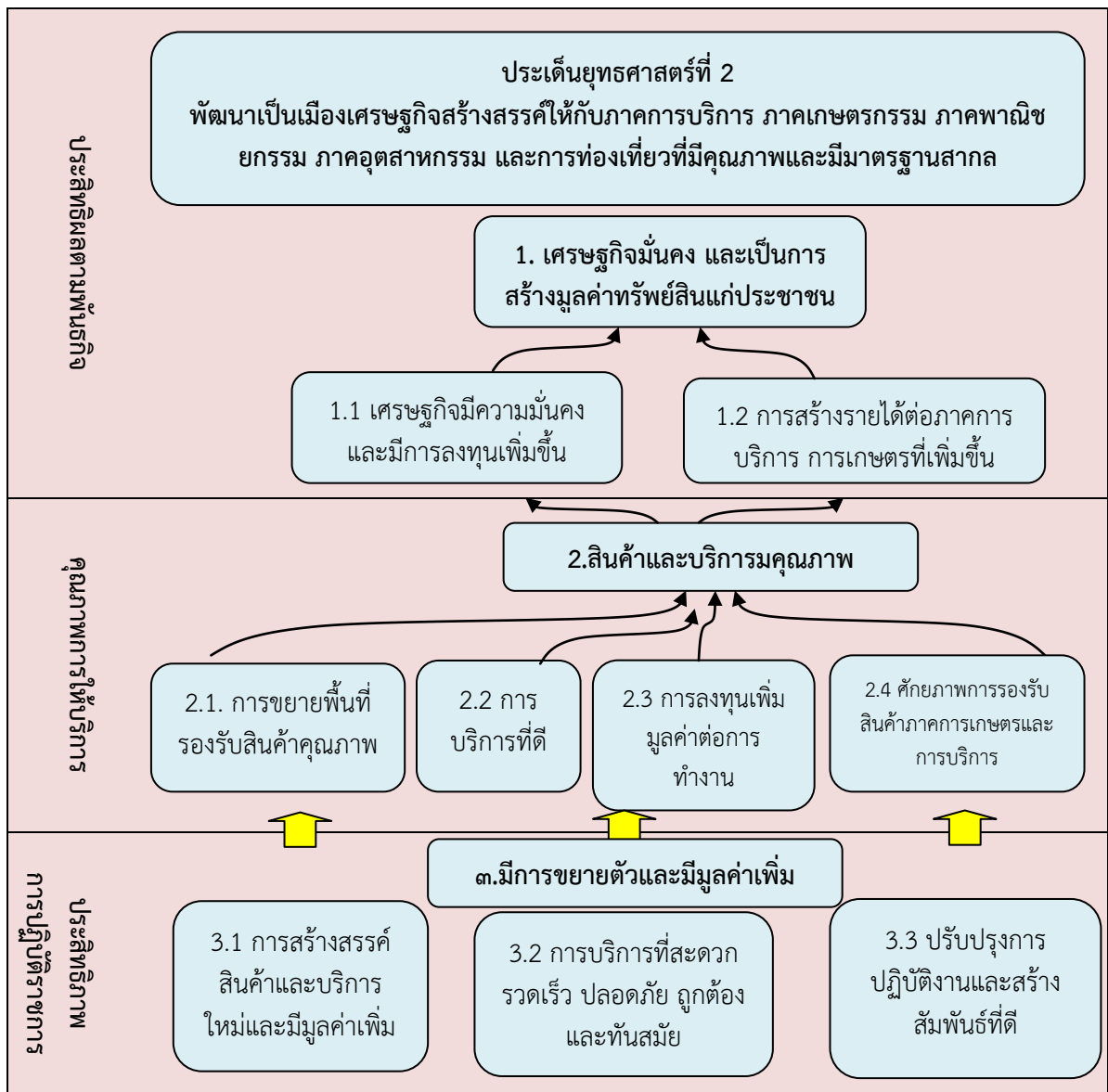
สิ่งที่ผู้รับบริการจะได้รับจากจังหวัดเพื่อให้บรรลุผลตามมิติด้านประสิทธิภาพตามพันธกิจประกอบด้วย

๑. การขยายพื้นที่รองรับสินค้าคุณภาพ
๒. การบริการที่ดี
๓. การลงทุนเพิ่มมูลค่าต่อการทำงาน
๔. ศักยภาพการรองรับสินค้าภาคการเกษตรและการบริการ

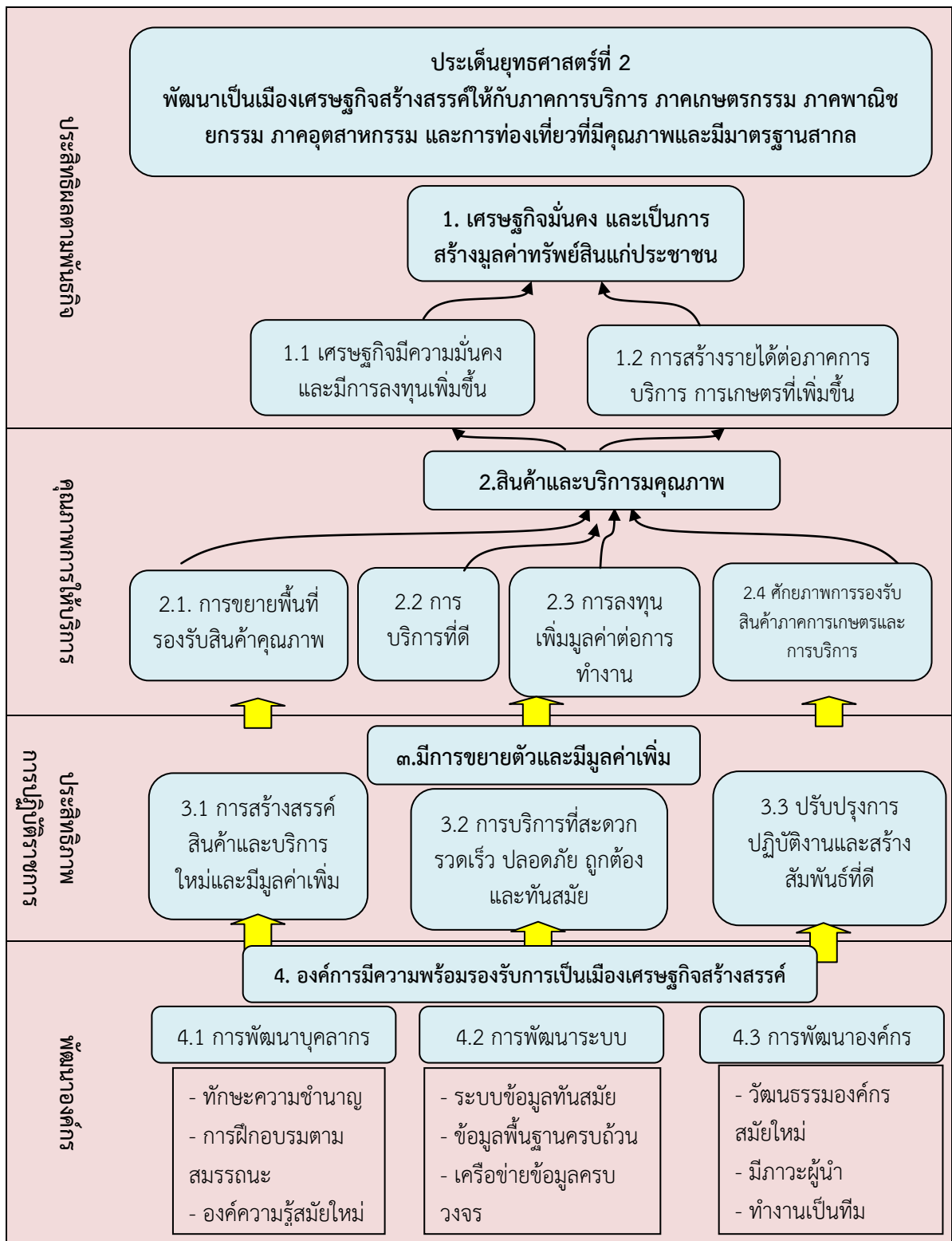
คำถามที่ ๓ : จังหวัดต้องการทรัพยากรอะไรบ้าง (นอกเหนือจากบุคลากร) รวมถึงต้องมีกระบวนการ หรือกิจกรรมใดบ้าง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ หรือ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพตามพันธกิจ ?

ก่อนตอบคำถามนี้ จังหวัดได้พิจารณาว่า ต้องทำอย่างไรที่จะพัฒนาจังหวัดให้ทุกภาคการผลิตมีการขยายตัวและมีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

คำถามที่ ๔ : จังหวัดจะต้องพัฒนาองค์กรในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ?

การตอบคำถามนี้ จังหวัดได้พิจารณาว่า จังหวัดจะต้องทำอย่างไรที่จะพัฒนาเมืององค์กรเพื่อรองรับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

แผนภาพที่ ๔-๘ แผนผังแผนที่ยุทธศาสตร์/เชิงกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับภาคการบริการ ภาคเกษตรกรรม ภาคพาณิชย์ยกรรม ภาคอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล

การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต (ขั้นตอนที่ ๓.๕) :

สำหรับแนวทางการจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการจะให้ความสำคัญในประเด็น ดังนี้

๑. ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญกับความสอดคล้องระหว่างโครงการกับยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาในระดับต่างๆ ซึ่งจะสะท้อนความเร่งด่วนในประเด็นสำคัญๆ ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา

๒. ผลผลิตและผลกระทบของโครงการ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ

๓. ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ โดยมุ่งเน้นพิจารณาความสามารถ ความเหมาะสมในการดำเนินการและการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย

๔. ความต่อเนื่องของโครงการหรือแต่ละโครงการ ในระยะสั้น ระยะกลาง และในระยะยาว

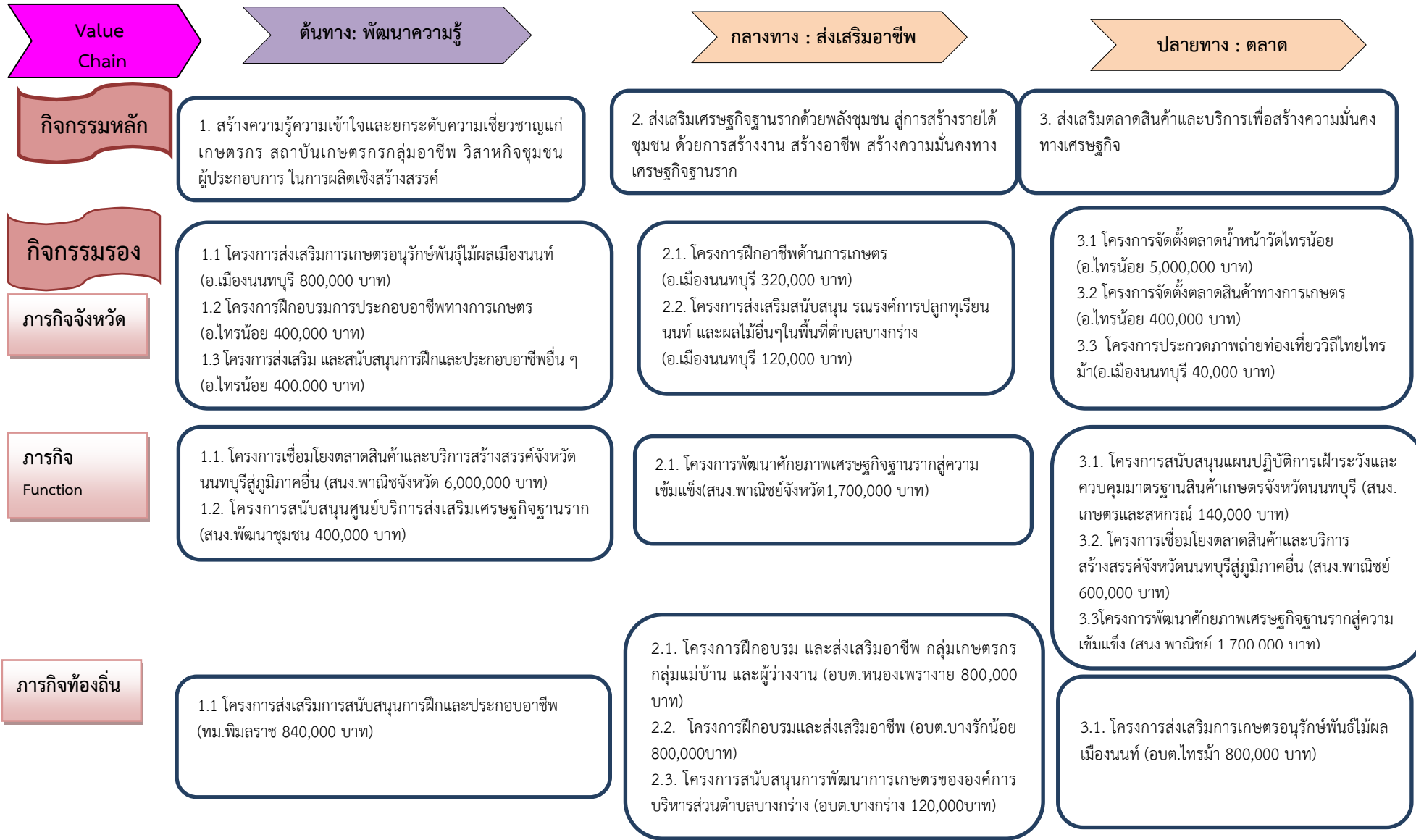
การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการแหล่งงบประมาณ (ขั้นตอนที่ ๓.๖) :

ขั้นตอนนี้จะเป็นการกำหนดว่าโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดตามบัญชีรายการชุดโครงการข้างต้น หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และใช้จ่ายงบประมาณจากหน่วยงานใด (จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด หรือกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน) ทั้งนี้ ในการกำหนดผู้รับผิดชอบควรกำหนดหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว

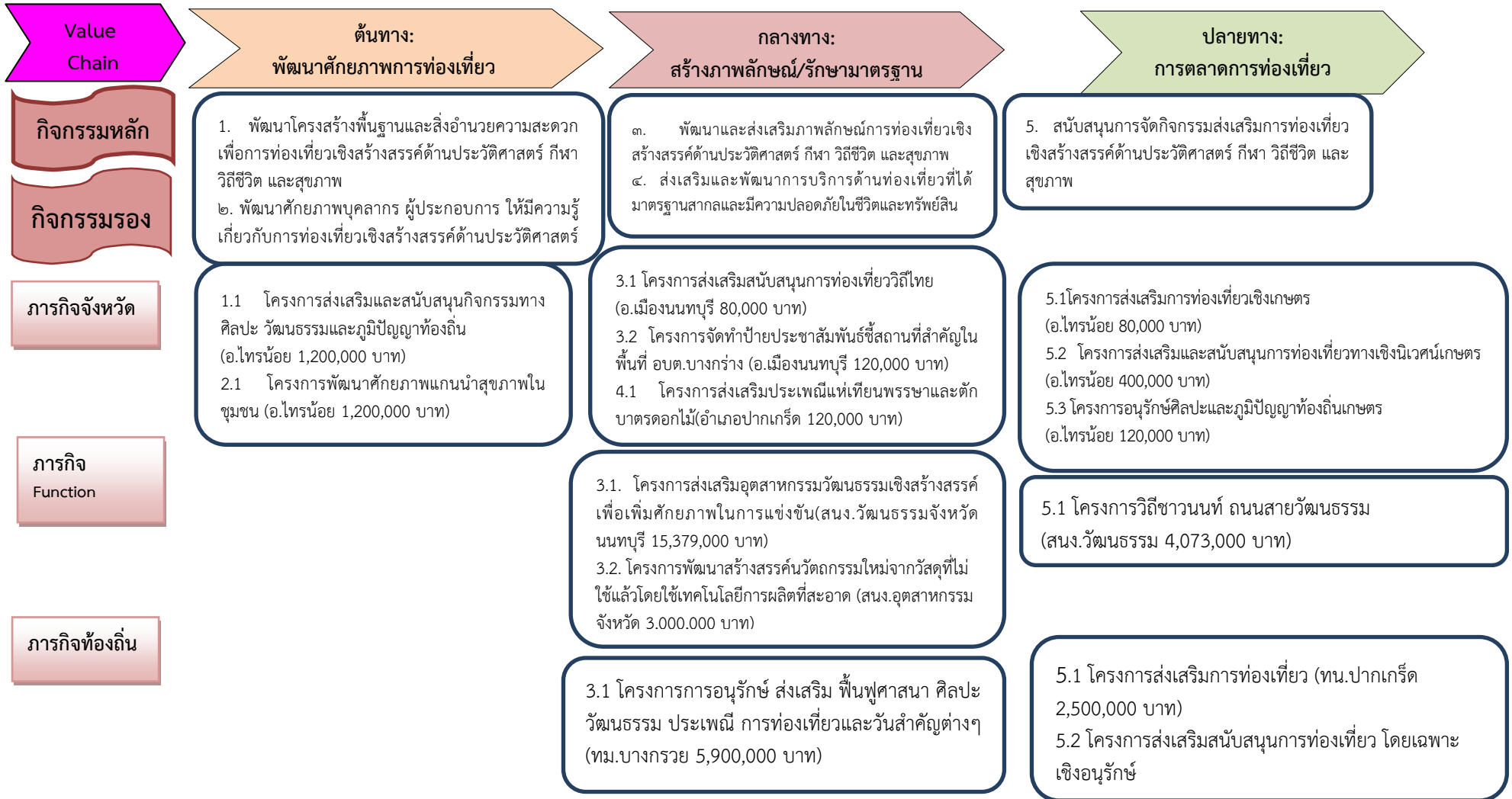
การดำเนินการในขั้นตอนที่ ๓.๔ และ ๓.๕ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดคุณค่าและความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนา โดย ไมเคิล อี พอร์เตอร์ ซึ่งผลออกมาดังรูป

โครงการที่ 1

ชื่อโครงการ : ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก (สนจ.นบ/สนง.พณ/สนง.พช/สนง.ทก.)

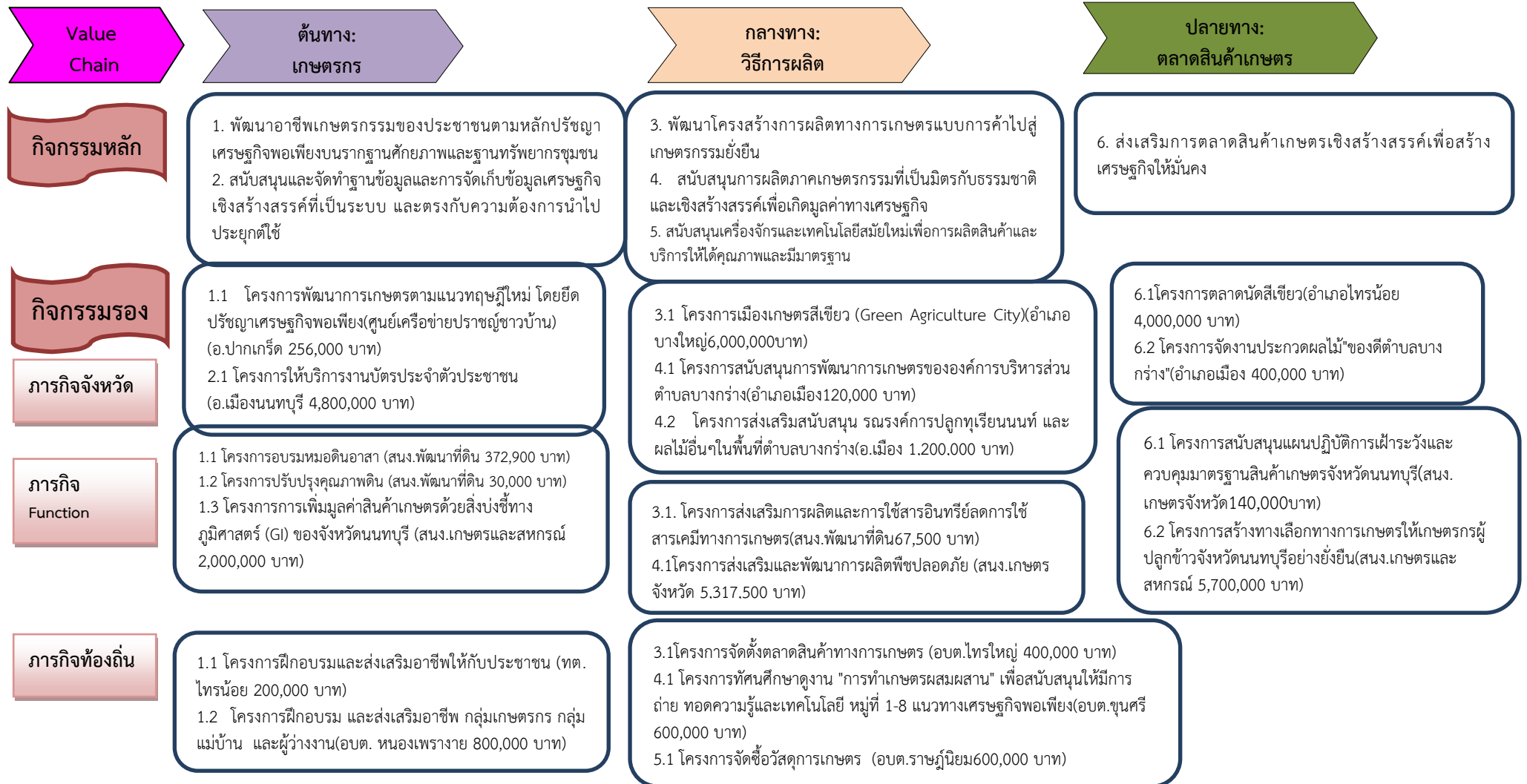
โครงการที่ 2
ชื่อโครงการ : พัฒนา และส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านประวัติศาสตร์ กีฬา วิถีชีวิต และสุขภาพ
(สนจ.ทก/สนง.วร./สนง.สสจ./อำเภอ.อปท.)

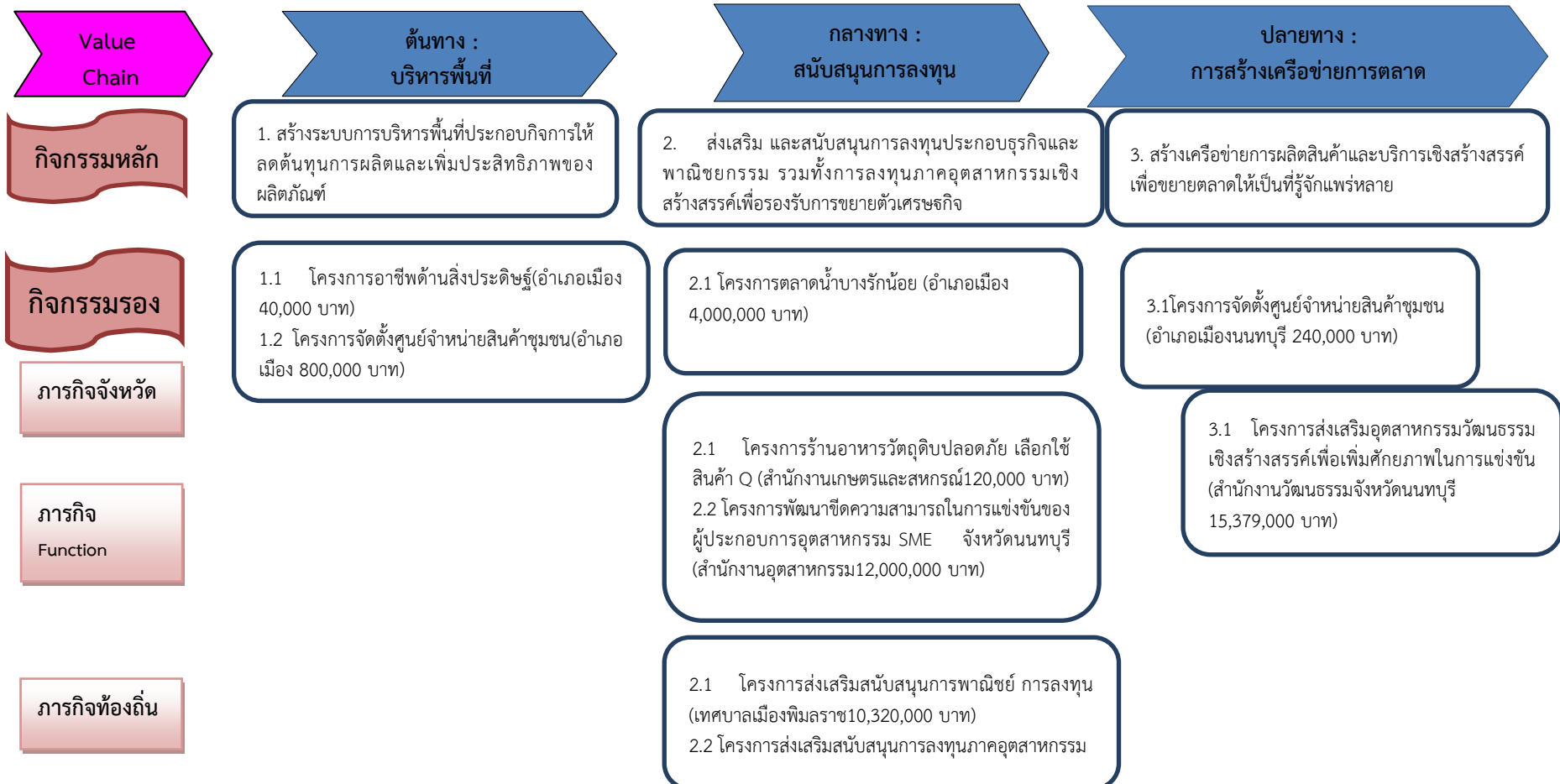
โครงการที่ 3

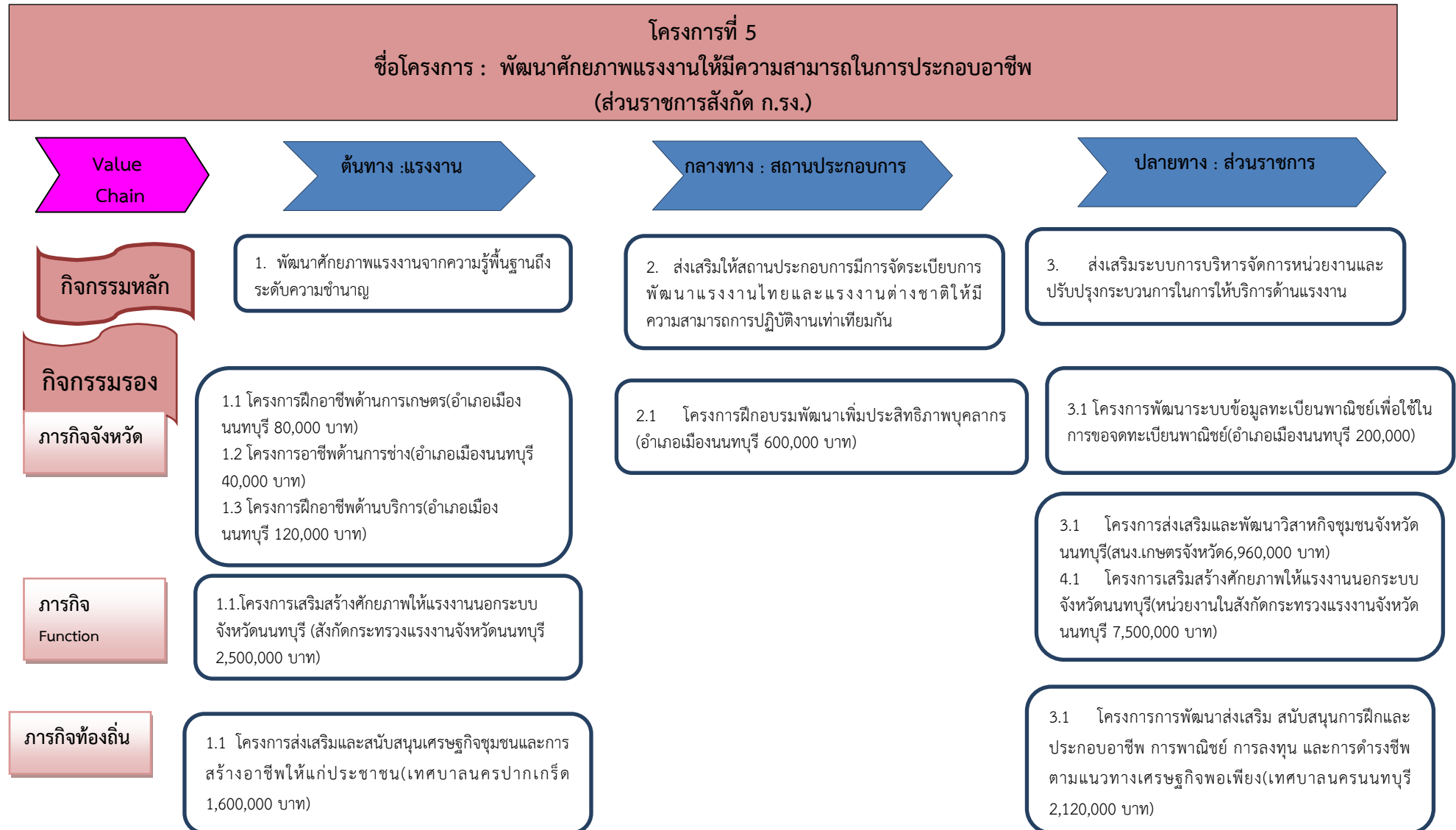
ชื่อโครงการ : ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรกรรมที่มีคุณภาพและเชิงสร้างสรรค์
(ส่วนราชการสังกัด กษ./สนง.พณ./อำเภอ.อปท)

โครงการที่ 4

ชื่อโครงการ : ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจและพาณิชย์กรรม รวมทั้งการลงทุนภาคอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพและเชิงสร้างสรรค์
(หน่วยงาน สนง.พณ/สนง.อก)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ :
1. เพื่อพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการมลพิษ ในการลดของเสียที่แหล่งกำเนิดเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนและเพิ่มสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อเมือง
  2. เพื่อคงวิถีชีวิตรักสิ่งแวดล้อม เป็นเมืองแห่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งพักอาศัยประชาชน

กลยุทธ์ที่ 1 : พัฒนาพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองสีเขียว

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองเพื่อรองรับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- สร้างความพร้อมและศักยภาพของเมืองให้พัฒนาสู่มาตรฐานของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เมืองน่าอยู่ เมืองคาร์บอนต่ำ เมืองอัจฉริยะ เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เมืองเกษตรสีเขียว หรือเมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- พัฒนาพื้นที่ของเมืองให้มีสีเขียวเพื่อปอดและเป็นที่พักอาศัยของประชาชน
- ส่งเสริมการเป็นเมืองเศรษฐกิจนิเวศน์ (Eco Town)

กลยุทธ์ที่ 2 : จัดการมลพิษและขยะมูลฝอยเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่

- เร่งรัดการควบคุมและจัดการมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน
- ส่งเสริมการแปรรูปขยะมูลฝอยและวัสดุพิษที่เหลือจากกระบวนการผลิตเป็นพลังงาน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 3 : ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ
- สร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน
- ปรับพฤติกรรมกรรมการบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- สร้างความตระหนักและพฤติกรรมประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานทดแทนแก่ประชาชนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีพลังงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สำหรับการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ซึ่งกำหนดขึ้นให้มีความท้าทาย เน้นให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมของผลผลิตหรือผลลัพธ์ของโครงการมากกว่ากระบวนการ และมีการแสดงค่าฐานของตัวชี้วัดที่ผ่านมาประกอบด้วย ดังนี้

ตารางที่ ๔-๒๑ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
1. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
๑.๑ สัดส่วนของเทศบาลที่มีพื้นที่สีเขียวของชุมชนเมือง (ตารางเมตร/คน)	5 ตรม./ คน	5 ตรม./ คน	5 ตรม./ คน	5 ตรม./ คน	ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่น่าอยู่, ประชาชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้, เสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจ, ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของเมือง
๑.๒ จำนวนภาคีเครือข่ายที่มีการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เครือข่าย/อำเภอ)	2 เครือข่าย/ อำเภอ	2 เครือข่าย/ อำเภอ	2 เครือข่าย/ อำเภอ	2 เครือข่าย/ อำเภอ	ส่งเสริมสภาพแวดล้อม, ประชาชนมีจิตสำนึกมากขึ้น, ลดภาวะโลกร้อน
๑.๓ พื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมต่อขนาดพื้นที่ของหน่วยราชการ/สถานศึกษา/ศาสนสถานทั่วไป (ร้อยละ/ขนาดพื้นที่ดิน)	ร้อยละ 30-50	ร้อยละ 30-50	ร้อยละ 30-50	ร้อยละ 30-50	ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่น่าอยู่, ประชาชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้, เสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจ, ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของเมือง

ตารางที่ ๔-๒๑ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
2. การรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่					
๒.๑ ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกหลักวิชาการ(ไม่น้อยกว่าตัน/ปี)	305,246	305,246	305,246	305,246	ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย, ลดงบประมาณเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม, เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่, สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อมถิ่นเกิดและบูรณาการความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น สอดคล้องหลักการของเมื่อน่าอยู่อย่างยั่งยืน
๒.๒ อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) (ไม่น้อยกว่าร้อยละ/ปี)	ร้อยละ 30/ปี	ร้อยละ 30/ปี	ร้อยละ 30/ปี	ร้อยละ 30/ปี	วัสดุที่นำกลับไปใช้ประโยชน์มีคุณภาพดีมาก, ลดงบประมาณเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม, เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่, เพิ่มรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้ครัวเรือน

ตารางที่ ๔-๒๑ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
๒.๓ จำนวนของ อปท. ที่มี การจัดการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี (แห่ง/ปี)	5 แห่ง/ ปี	5 แห่ง/ ปี	5 แห่ง/ ปี	5 แห่ง/ ปี	ประชาชนมีความรู้ในการ จัดการขยะมูลฝอย, ลด งบประมาณเพื่อการจัดการ ขยะมูล ฝอยและการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม, เพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่, สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน
๒.๔ ปริมาณการผลิตขยะ มูลฝอยในเขตเมืองไม่เกิน (กิโลกรัม/คน/วัน)	1 กม./ คน/วัน	1 กม./ คน/วัน	1 กม./ คน/วัน	1 กม./ คน/วัน	ขยะลดลง, การแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อม, สร้างจิตสำนึก ให้แก่ประชาชน, ลดค่าใช้จ่าย ในการจัดซื้อรถเก็บขยะ, ช่วย ให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น
๒.๕ จำนวนวันที่มีค่าฝุ่น ละอองขนาดเล็ก (PM10) เกิน ค่ามาตรฐานลดลง (ร้อยละ/ปี)	ร้อยละ 85/ปี	ร้อยละ 85/ปี	ร้อยละ 85/ปี	ร้อยละ 85/ปี	ประชาชนมีความรู้ในการ จัดการ, แก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อม
3. การผลิตและการบริโภคที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
๓.๑ การผลิตสินค้าและ บริการระดับ SME และ OTOP ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ร้อย ละ/ปี)	ร้อยละ 85/ปี	ร้อยละ 85/ปี	ร้อยละ 85/ปี	ร้อยละ 85/ปี	การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ,สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน , ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
๓.๒ การผลิตภาคเกษตร กรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ)	ร้อยละ 52.5	ร้อยละ 55	ร้อยละ 57.5	ร้อยละ 59.5	การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม, การสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมจากทุกภาคส่วน, ใช้ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่ คุ้มค่า, ประชาชนมีค่านิยม เรื่องการบริโภคที่ยั่งยืน และมีการปรับเปลี่ยน รูปแบบ การบริโภคไปใน ทิศทางไม่ก่อให้เกิดผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ สังคม

ตารางที่ ๔-๒๑ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ/ค่าเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ (ต่อ)

ประเด็น/ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี พ.ศ.				เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ (OUTCOME)
	2561	2562	2563	2564	
3.๓ การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ)	ร้อยละ 52.5	ร้อยละ 55	ร้อยละ 57.5	ร้อยละ 59.5	การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม, การสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน, ใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่คุ้มค่า, ลดการใช้ทรัพยากร และพลังงาน ,เกิดภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่ออุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ดีและการยอมรับระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนที่อยู่โดยรอบ
๓.๔ การจัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (แห่ง/ปี)	3 แห่ง/ ปี	3 แห่ง/ ปี	3 แห่ง/ ปี	3 แห่ง/ ปี	ส่งเสริมการท่องเที่ยว, ยกระดับเศรษฐกิจของจังหวัด , ประชาชนมีรายได้ต่อครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น
๓.๕ จำนวนธุรกิจที่ส่งเสริมการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (แห่ง/ปี)	3 แห่ง/ ปี	3 แห่ง/ ปี	3 แห่ง/ ปี	3 แห่ง/ ปี	สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น, เกิดภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่ออุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ดีและการยอมรับระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนที่อยู่โดยรอบ , ชุมชนโดยรอบได้รับความเป็นธรรมเข้าถึงโอกาสในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม จากการเกิดอุตสาหกรรมสีเขียว

การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์

กระบวนการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ๓. พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำเนินการตามประเด็นคำถาม ดังนี้

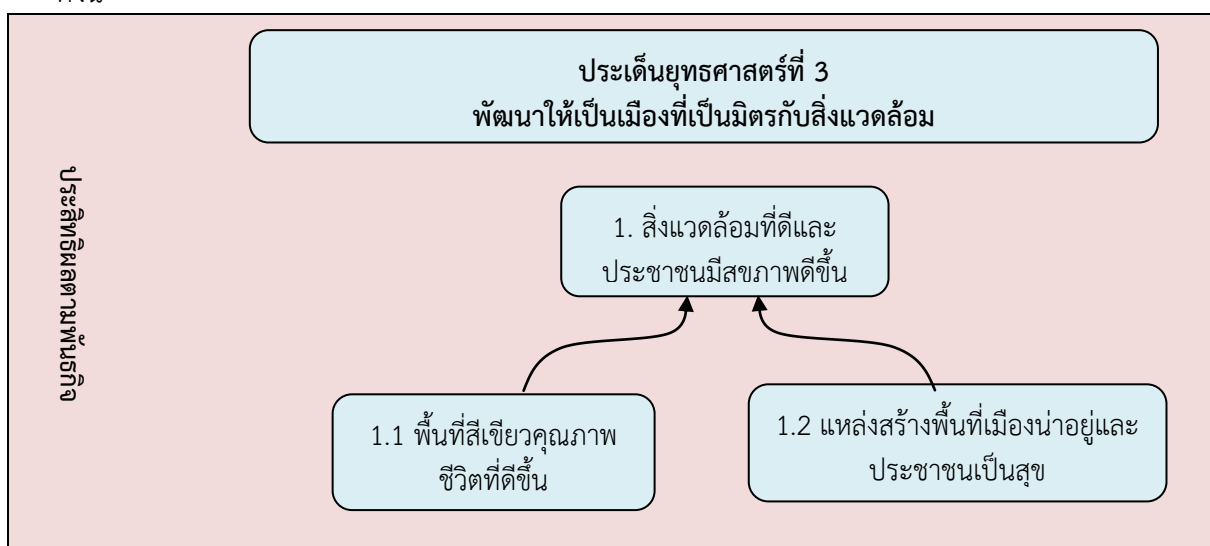
คำถามที่ ๑ : ประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของประเด็นยุทธศาสตร์นี้คืออะไร ? (ประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ที่สำคัญในการพัฒนาให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น คืออะไร?)

คำตอบ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจะต้องสร้างให้เมืองมีสิ่งแวดล้อมที่ดีและประชาชนมีสุขภาพชีวิตดีขึ้น เพื่อรองรับเมืองน่าอยู่ ซึ่งเกิดจาก

๑. พื้นที่สีเขียวคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๒. แหล่งสร้างพื้นที่เมืองน่าอยู่และประชาชนเป็นสุข

เมื่อตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดก็กำหนดเป้าประสงค์ในมิติประสิทธิภาพตามพันธกิจได้

ดังนี้

คำถามที่ ๒ : อะไรคือสิ่งที่ผู้รับบริการของยุทธศาสตร์นั้นต้องการ และจะทราบได้อย่างไรว่าสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ ?

ก่อนตอบคำถามนี้ได้ จังหวัดเริ่มจากการพิจารณาเสียก่อนว่า “ใครคือผู้รับบริการในประเด็นยุทธศาสตร์นี้”

คำตอบ

ผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย

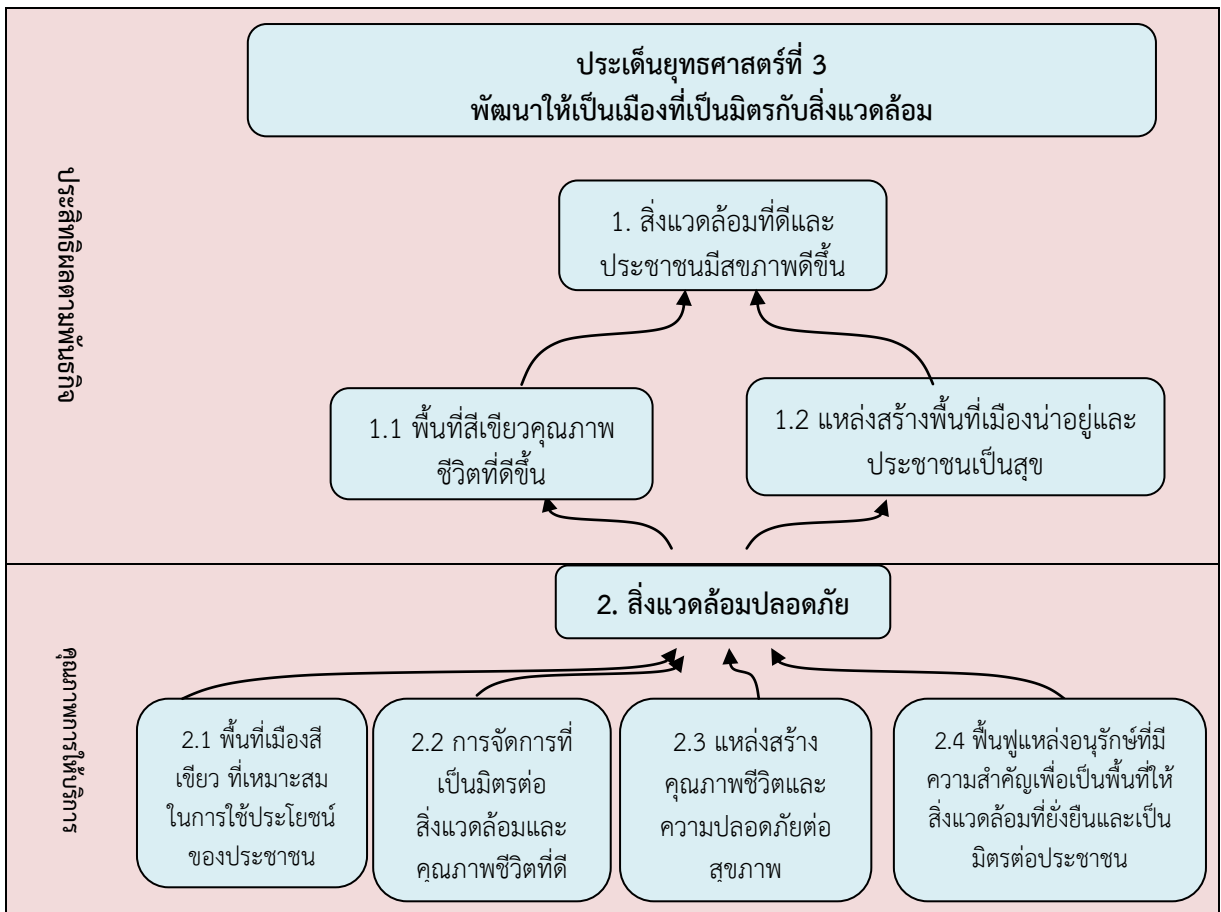
- ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่
- นักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมเยือน

เมื่อกำหนดผู้รับบริการของประเด็นยุทธศาสตร์ได้แล้ว จึงพิจารณาต่อไปว่าสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง และสิ่งที่จังหวัดสามารถตอบสนองได้ประกอบด้วยสิ่งใดบ้างที่มีความสำคัญ ?

สิ่งที่ผู้รับบริการจะได้รับจากจังหวัดเพื่อให้บรรลุผลตามมิติด้านประสิทธิผลตามพันธกิจประกอบด้วย

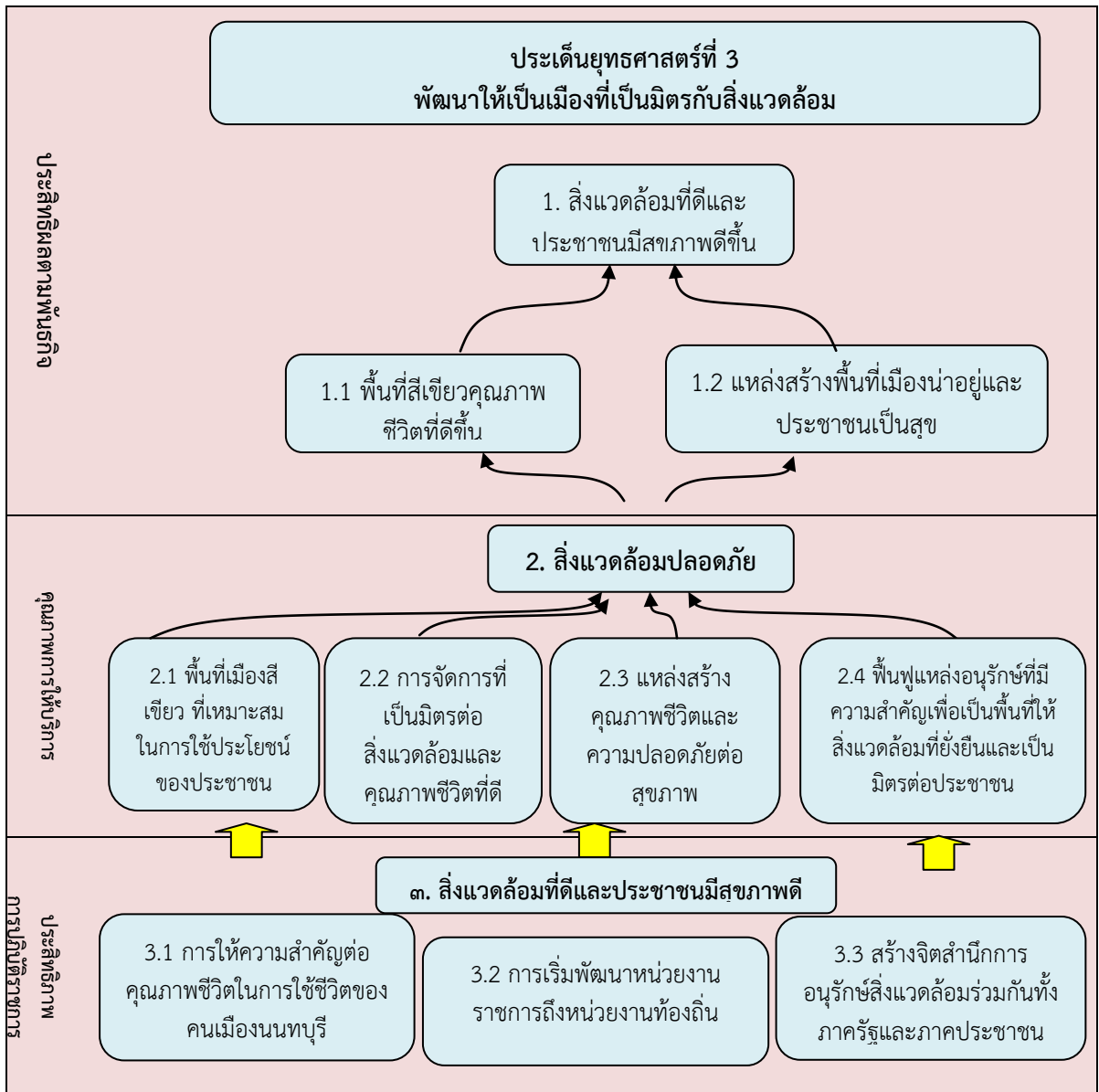
๑. พื้นที่เมืองสีเขียว ที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ของประชาชน
๒. การจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี
๓. แหล่งสร้างคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยต่อสุขภาพ
๔. พื้นฟูแหล่งอนุรักษ์ที่มีความสำคัญเพื่อเป็นพื้นที่ให้สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็น

มิตรต่อประชาชน
ปรากฏดังรูป

คำถามที่ ๓ : จังหวัดต้องการทรัพยากรอะไรบ้าง (นอกเหนือจากบุคลากร) รวมถึงต้องมีกระบวนการ หรือกิจกรรมใดบ้าง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ หรือ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามพันธกิจ ?

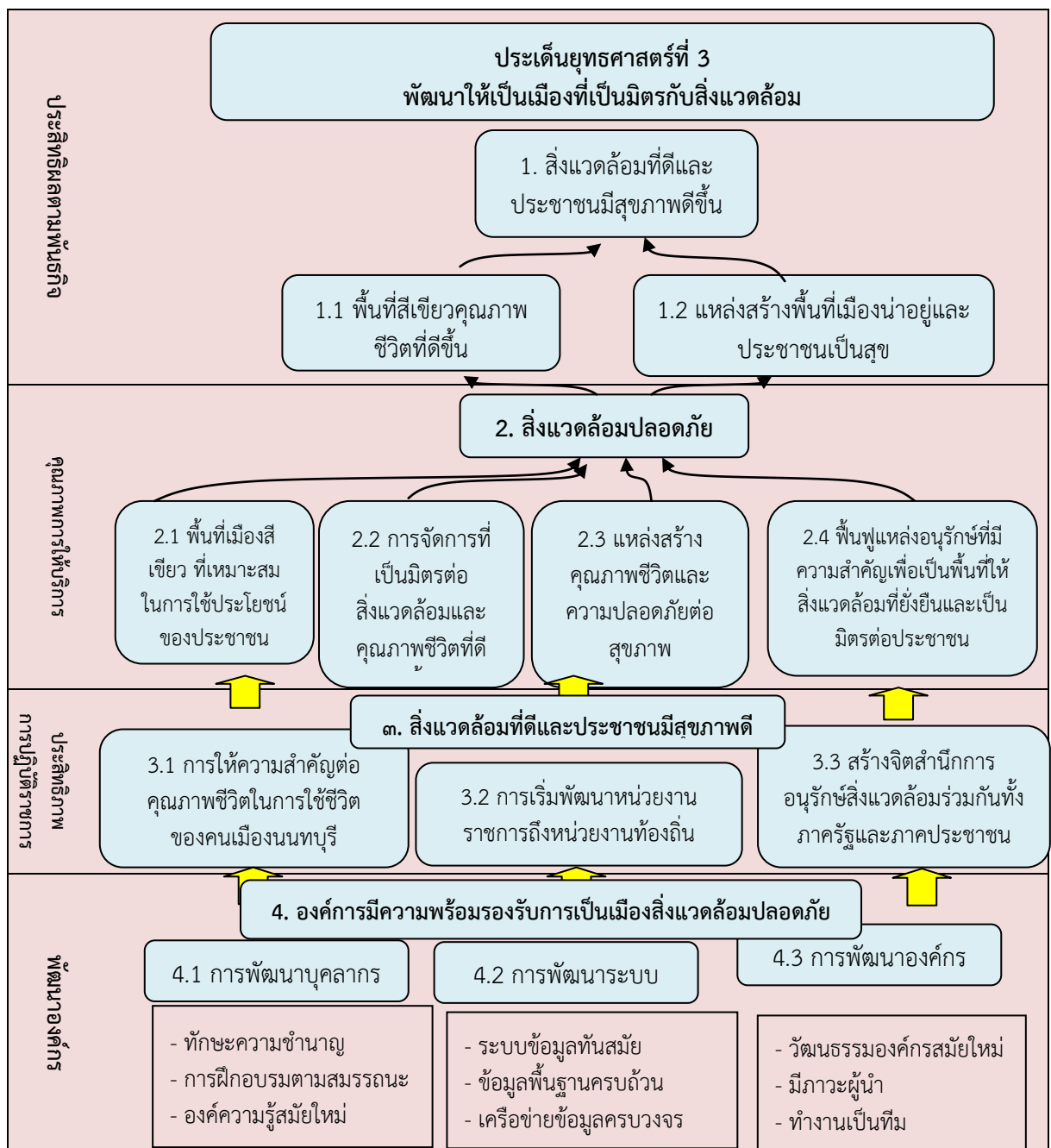
ก่อนตอบคำถามนี้ จังหวัดได้พิจารณาว่า ต้องทำอย่างไรที่จะพัฒนาจังหวัดให้สิ่งแวดล้อมที่ดีและประชาชนมีสุขภาพดีขึ้นและเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังรูป

คำถามที่ ๔ : จังหวัดจะต้องพัฒนาองค์กรในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ?

การตอบคำถามนี้ จังหวัดได้พิจารณาว่า จังหวัดจะต้องทำอย่างไรที่จะพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมที่ดีและประชาชนมีสุขภาพดีขึ้นซึ่งเป็นปัจจัยหนุนให้เป้าประสงค์ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลออกมาดังแผนภาพที่ ๔-๙

แผนภาพที่ ๔-๙ แผนผังเชิงกลยุทธ์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต (ขั้นตอนที่ ๓.๕) :

สำหรับแนวทางการจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการจะให้ความสำคัญในประเด็น

ดังนี้

๑. ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดให้ความสำคัญกับความสอดคล้องระหว่างโครงการกับยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาในระดับต่างๆ ซึ่งจะสะท้อนความเร่งด่วนในประเด็นสำคัญๆ ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงความเชื่อมโยงกับการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา
๒. ผลผลิตและผลกระทบของโครงการ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ
๓. ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ โดยมุ่งเน้นพิจารณาความสามารถ ความเหมาะสมในการดำเนินการและการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย
๔. ความต่อเนื่องของโครงการหรือแต่ละโครงการ ในระยะสั้น ระยะกลาง และในระยะยาว

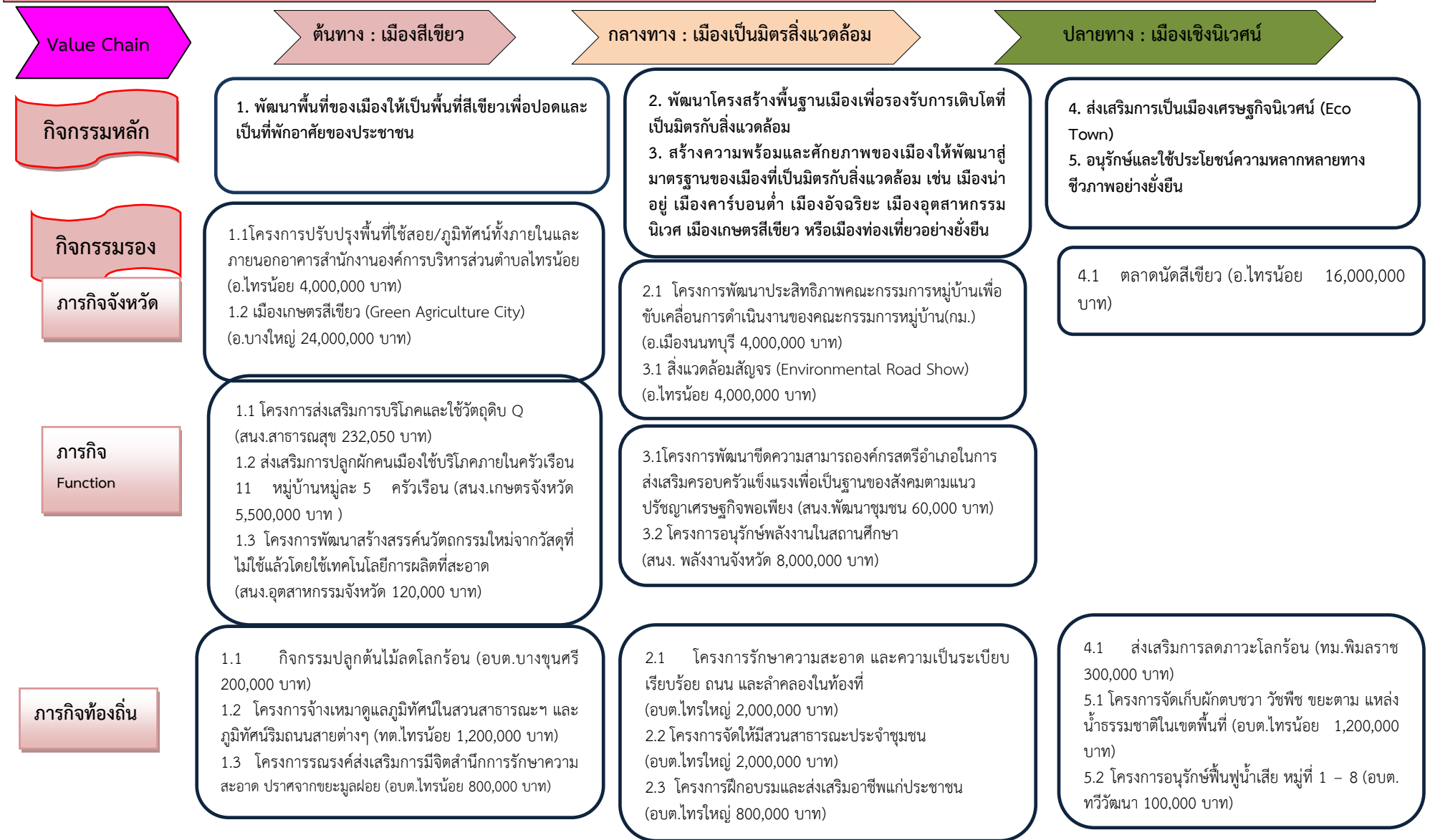
การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการแหล่งงบประมาณ (ขั้นตอนที่ ๓.๖) :

ขั้นตอนนี้จะเป็นการกำหนดว่าโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดตามบัญชีรายการชุดโครงการข้างต้น หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ และใช้จ่ายงบประมาณจากหน่วยงานใด (จังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด หรือกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน) ทั้งนี้ ในการกำหนดผู้รับผิดชอบควรกำหนดหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว

การดำเนินการในขั้นตอนที่ ๓.๔ และ ๓.๕ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงกิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดคุณค่าและความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนา โดย ไมเคิล อี พอร์เตอร์ ซึ่งผลออกมาดังรูป

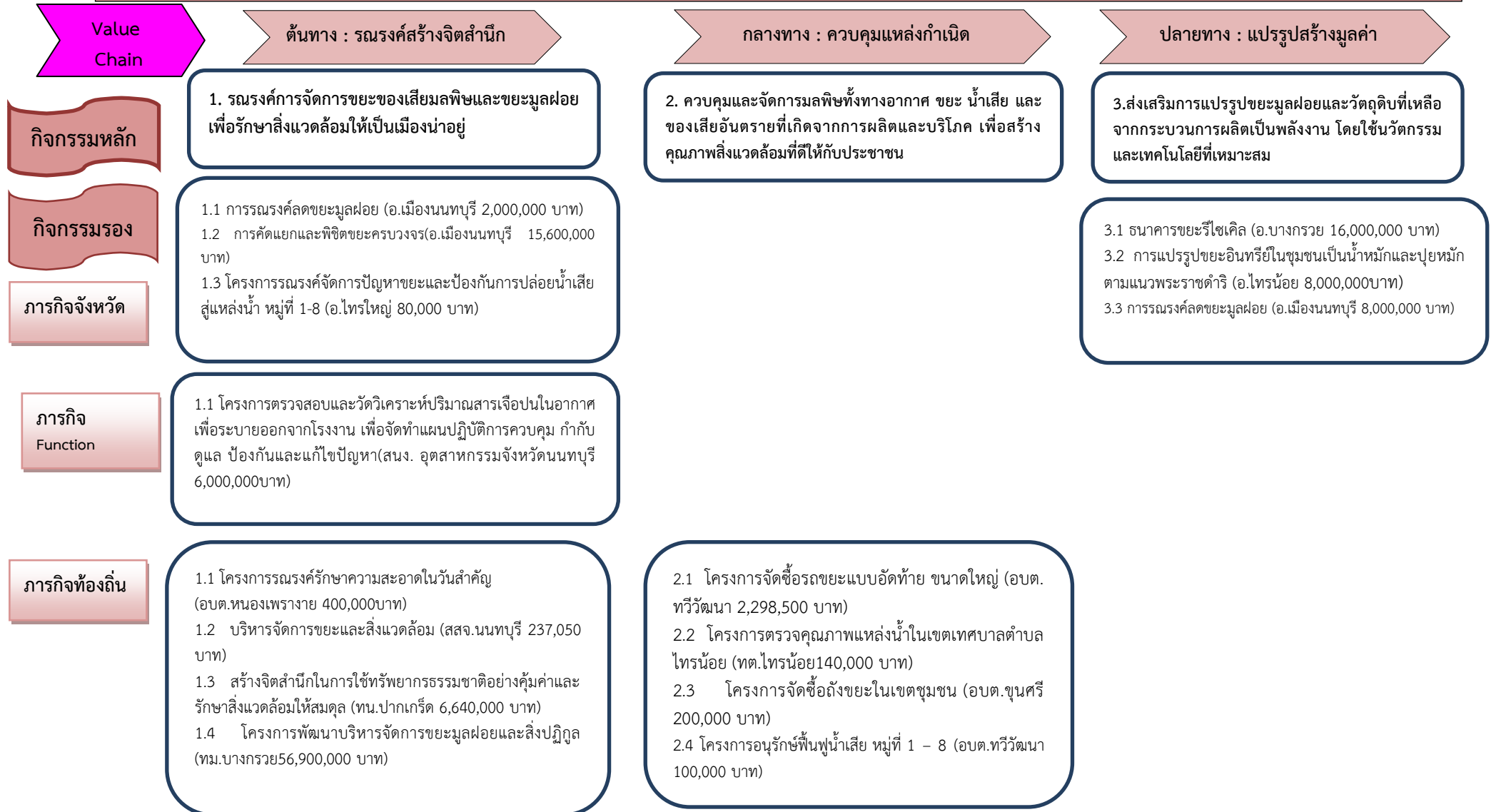
โครงการที่ 1

ชื่อโครงการ : พัฒนาพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีให้เป็นเมืองสีเขียว (หน่วยงาน สนง.ทสจ./อำเภอ./อปท.)

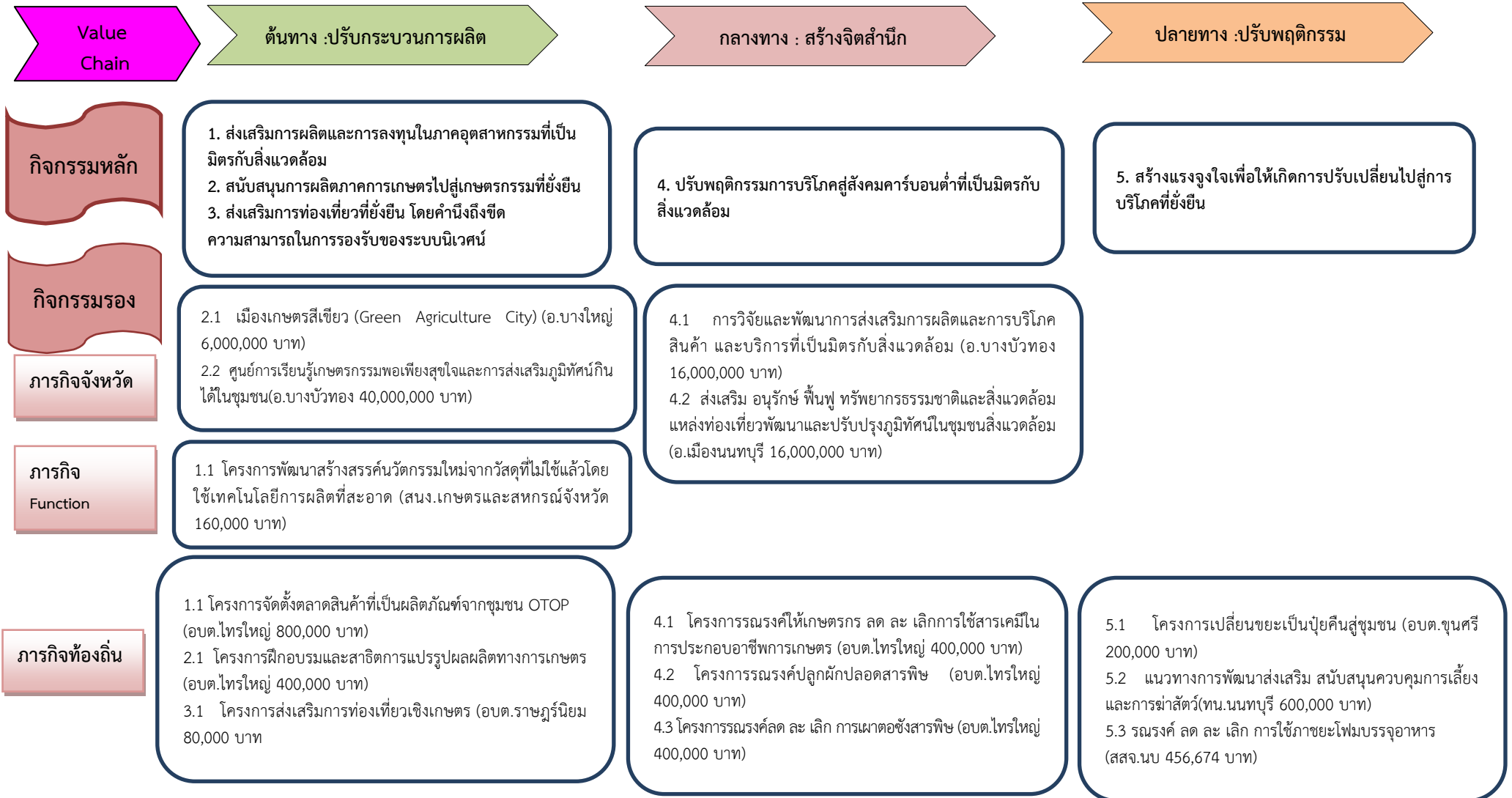
โครงการที่ 2

ชื่อโครงการ : จัดการมลพิษและขยะมูลฝอยเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ (สนง.ทสจ./อำเภอ./อปท)

โครงการที่ 3

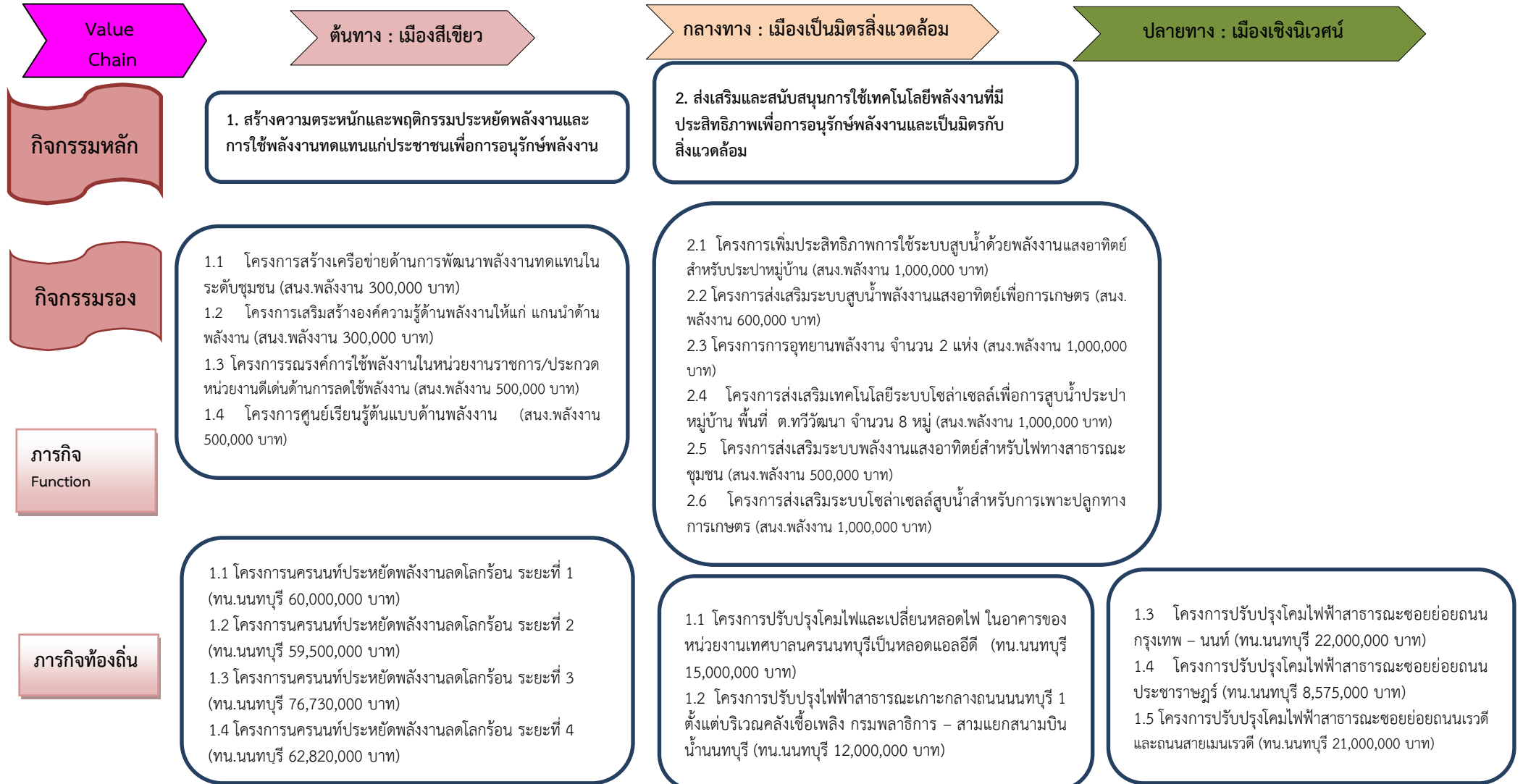
ชื่อโครงการ : ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (หน่วยงาน สนง.ทสจ./สนง.อก./สนง.กษ./สนง.ทก.)

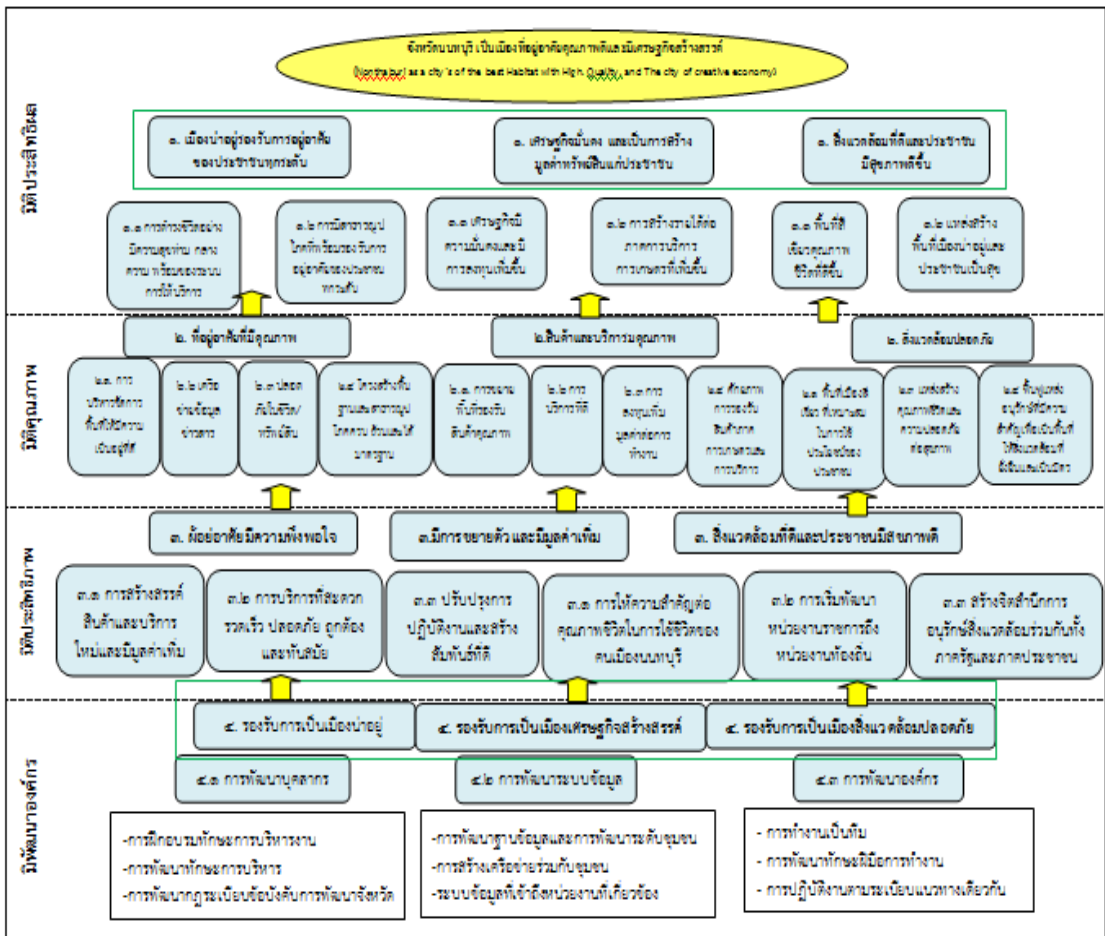
โครงการที่ 4

ชื่อโครงการ : โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
(หน่วยงาน : สนง.พลังงานจังหวัด)

ขั้นตอนที่ ๓.๒ การรวมแผนที่ยุทธศาสตร์

ภายหลังที่ได้มีการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการนำแผนที่ยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นมารวมกันเป็นภาพเดียว ในบางกรณีจะพบว่าเป้าประสงค์ที่จัดทำขึ้นในบางประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือเป็นเป้าประสงค์เดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่ง บางเป้าประสงค์สามารถได้หลายประเด็นยุทธศาสตร์ซึ่งเมื่อนำแผนที่ยุทธศาสตร์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์มารวมกัน ก็จะมีเป้าประสงค์เหล่านั้นให้เหลือเพียงเป้าประสงค์เดียว ดังนี้

แผนภาพที่ ๔-๑๑ แสดงแผนที่ยุทธศาสตร์จังหวัดน่านบุรี

ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหรือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด

ในการประชุม ก.บ.จ. เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัดนั้น สำนักงานจังหวัดน่านบุรีในฐานะเป็นฝ่ายเลขานุการของ ก.บ.จ.และได้รับมอบหมายให้ยกร่างแผนพัฒนาจังหวัดได้จัดประชุม ก.บ.จ. พิจารณาร่างแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการฯ ซึ่งถือเป็นคณะรัฐมนตรีประจำจังหวัดได้มีการปรึกษาหารือและร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ได้ข้อยุติร่วมกัน โดยเมื่อ ก.บ.จ. ได้มีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้นแล้ว ให้ส่งร่างแผน

ดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนนั้นไปประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดเพื่อรับฟังความคิดเห็น โดยให้ดำเนินการตามตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑

ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม

ก.บ.จ. นำความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมหารือข้างต้นมา พิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ และส่งแผนพัฒนานจังหวัดดังกล่าว ให้ ก.บ.ภ./ ก.น.จ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบ เพื่อนำเสนอ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบต่อไป

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ๔ ปี ซึ่งได้ดำเนินการครบถ้วนทั้ง ๕ ขั้นตอนแล้ว และเมื่อผ่านการพิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว จังหวัดก็ต้องดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี และจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ซึ่งทั้งหมดถือว่าเป็นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

สำหรับการศึกษาข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด นำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ดังนี้

นายภานุ แยมศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อจำกัดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรีว่า “การวางแผนพัฒนาจังหวัดต้องสอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์รายสาขา และความต้องการของประชาชน ต้องมีกระบวนการประชุม ปรึกษาหารือ หรือการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น รวมทั้งภาคประชาสังคม/ผู้แทน ภาคเอกชน สำหรับข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านมา และเป็นเหมือนๆ กันทุกปี และแนวทางทางแก้ไข อาทิ

๑. การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดในแต่ละปี มีเวลาน้อย และเป็นการดำเนินงานที่เร่งรัดเกินไป ทำให้ไม่สามารถประมวลข้อมูลที่มีอยู่ได้ทันกับความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลในเชิงพื้นฐานเพื่อประกอบการวิเคราะห์ รวมทั้งหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลยังมีการหวงข้อมูลของตนเอง หรือข้อมูลที่มีอยู่ล้าสมัย ทำให้มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการพัฒนา หรือศักยภาพที่ควรจะเป็นจริงๆ ของจังหวัด ดังนั้นในส่วนนี้ทุกส่วนราชการภายในจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญกับแผนพัฒนาจังหวัด โดยจะต้องมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันว่า แผนพัฒนาจังหวัด เป็นกรอบการพัฒนาของจังหวัดร่วมกัน และทุกส่วนราชการหน่วยงานภายในจังหวัดจะต้องประสานความร่วมมือและให้ความร่วมมือในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สำหรับกรอบระยะเวลาทำแผนพัฒนาจังหวัด ตรงนี้จะต้องเริ่มที่ส่วนกลางที่รับผิดชอบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะ

ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.ภ. สำนักงาน ก.พ.ร.ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ก.น.จ. รวมทั้งสำนักงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำปฏิทินงบประมาณ จะต้องเร่งรัดกำหนดกรอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๒. ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดประชาคม หลายครั้งด้วยการมีข้อจำกัดเรื่องเวลา ทำให้การจัดประชาคมในระดับต่างๆ เป็นไปด้วยความเร่งรีบ หรือหลายพื้นที่ยังไม่ค่อยครบถ้วน ทำให้การรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ ทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้การวิเคราะห์เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan) ไม่ค่อยสมบูรณ์ รวมทั้งยังมีอีกหลายส่วนไม่ค่อยให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด หรือไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งในส่วนนี้ จะต้องให้เวลาในกระบวนการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งจะต้องมีเวทีในการเสริมสร้างองค์ความรู้พัฒนาทักษะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับพื้นที่ของจังหวัดและการเชื่อมโยงแผนในระดับต่างๆ

๓. ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งถือว่า มีความเห็นทฤษฎีหรือเชิงวิชาการ ดังนั้น ในการวิเคราะห์หรือกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จึงมีความเข้าใจไม่ตรงกัน หรือมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้อง ทำให้แผนยุทธศาสตร์ที่ได้มีไม่ตรงกับที่ส่วนกลางต้องการ ดังนั้น เนื่องจากกระบวนการนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง จะต้องกำหนดแนวทางหรือกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่เป็นรูปแบบเดียวกัน หรือเป็นที่ปรึกษาให้กับจังหวัด เช่น การจัดทำนักวิชาการให้คำปรึกษาประจำจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานที่กำกับกับการจัดทำแผนจะต้องเป็นที่ปรึกษาจังหวัดอย่างใกล้ชิด

๔. ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแต่ละครั้ง จะเห็นว่า มี ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งมีเป้าหมายเหมือนกันคือความต้องการได้รับงบประมาณ ดังนั้น การรวบรวมและจัดลำดับของปัญหาและความต้องการ รวมทั้งการบูรณาการจึงมีความสำคัญ โดยจะต้องจัดงบประมาณเป็นขั้นๆ เช่น ขั้นที่ 1 งบกลางจะเป็นเรื่องเร่งด่วน ถูกเงินจำเป็น เป็นอำนาจของส่วนกลาง ขั้นที่ 2 งบฟังก์ชันเป็นงบดั้งเดิมที่สำคัญที่สุด แต่ปัจจุบันก็ลดทอนความสำคัญลงไป แต่ก็ยังคงมีความสำคัญ ตั้งโดยกระบวนการของส่วนราชการ กำหนดโดยส่วนกลาง อาจจะไม่ตรงความต้องการของพื้นที่ร้อยเปอร์เซ็นต์ ขั้นที่ 3 งบพื้นที่หรืองบประมาณบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ขั้นที่ 4 งบกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น Autonomy แก้ปัญหาความเดือดร้อน ในความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานของพี่น้องประชาชน สั้น ง่าย จบ ตรง เร็ว ขั้นที่ 5 งบที่ให้พี่น้องประชาชนคิดเอง ทำเอง เช่น SML หมู่บ้านชุมชนพอเพียง ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านต่างๆ ก็อาจจะจัดหมอบอยู่ในประเภทนี้ได้เหมือนกัน”

นายสมยศ ศิลปีโยดม ปลัดจังหวัดนนทบุรี : การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดบางครั้งก็มีข้อจำกัดประสบความล้มเหลว หรือขาดประสิทธิภาพขึ้นได้ เพื่อแก้ปัญหาการเกิดความล้มเหลวในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สามารถนำหลักการต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา ได้แก่

๑. ขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเพื่อนำมาพิจารณา กำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย แนวทางการพัฒนา และโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้น กลุ่มที่ทำงานได้ข้อมูลที่ไม่ได้ อาจจะทำให้การวางแผนงานเกิดการผิดพลาด ฉะนั้นข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมเป็นอย่างยิ่ง

๒. การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก จะไม่สามารถทำการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาที่ดีได้ ผู้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น สามารถมองหามาตรการ การติดตามและการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจ เข้าถึงการดำเนินงานของแผน อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นายศักดิ์วรุศ ศักดิ์เศรษฐ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนนทบุรี :

1. ความชัดเจนในการบริหารราชการจังหวัดเพื่อการพัฒนาแบบบูรณาการ ในการพัฒนาระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค มุ่งเน้นให้จังหวัดปรับเปลี่ยนหลักคิดในการบริหารจัดการให้เป็นแบบประเทศไทยย่อส่วน และเป็นหน่วยงานยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit) ในการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่ง จากประเทศที่ต้องพึ่งพิง (Dependency) ประเทศอื่นเป็นประเทศที่หุ้น ส่วนร่วมกันหรือประเทศที่พร้อมจะให้และรับในคราวเดียวกัน (Interdependence) ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดทั้งในระดับรากหญ้า และวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ทำให้มูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ของจังหวัดเพิ่มขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ การถ่ายทอดแนวคิดไปสู่หน่วยปฏิบัติการในระดับจังหวัด เป็นการถอดรหัสและส่งข้อมูลข่าวสารเฉพาะในส่วนของรูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นการนำแผนยุทธศาสตร์มาปรับใช้ในการพัฒนาจังหวัดแบบมีทิศทาง โดยมีได้ขยายความลงไป ในรายละเอียดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ว่า รัฐบาลคาดหวังให้จังหวัดกำหนดทิศทางการพัฒนาไปในลักษณะใด ต้องการให้จังหวัดจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจระดับจังหวัด หรือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมระดับจังหวัด หรือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับจังหวัด และควรใช้ปัจจัยใดเป็นตัวชี้้นำการพัฒนาดังกล่าว ผลที่เกิดขึ้น จึงเป็นหมุดเชื่อมที่ขาดหายไป (Missing Link) ทำให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่จัดทำขึ้น มีความหลากหลาย และไม่มีทิศทางที่เด่นชัด

2. ลักษณะ/วิธีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ซึ่งจังหวัดได้มอบหมายให้สำนักงานจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ และได้เชิญส่วนราชการ ภาคธุรกิจ เอกชน อาทิสภาอุตสาหกรรม หอการค้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสถาบันการศึกษาภายในจังหวัด เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยใช้เทคนิคการระดมสมอง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและขีดสมรรถนะภายในของจังหวัด (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ตามแนวทางและแบบฟอร์ม (Template) ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กำหนด

๓. ประสิทธิภาพ/ผลสัมฤทธิ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ที่รัฐบาลได้เร่งรัดให้แต่ละจังหวัดจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้แล้วเสร็จ และลงนามในคำรับรองการปฏิบัติราชการจังหวัด (Performance Agreement) กับรัฐบาลภายในสองเดือน ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านเวลา ทักษะความสามารถด้านการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของข้าราชการทั้งราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนกลางที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการภายในจังหวัด ทำให้แผนยุทธศาสตร์ฯ สามารถสำเร็จเสร็จสิ้นภายในกรอบเวลาที่กำหนด แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดที่เป็นเนื้อหาของแผนยุทธศาสตร์ฯ พบว่าคุณภาพการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่มีทิศทาง และมาตรฐานการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ อย่างเป็นระบบ ทั้งยังไม่สามารถดึงจุดเด่นที่สุดของจังหวัด มากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่มีการจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาที่มีแหลมคมและลุ่มลึก ส่วนใหญ่เป็นความพยายามในการนำทุกสิ่งที่จังหวัดมีอยู่ มาวางรวมกันแบบรักพี่เสียดายน้อง ทำให้ขาดจุดมุ่งเน้น (Focus) ในการพัฒนาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

นายชูน ญัฐเดช กังสุกุล นายอำเภอบางใหญ่ : การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดหลายครั้งที่ผ่านมามีการดำเนินการอย่างเร่งรีบ ทำให้การดำเนินการในระดับพื้นที่ คือ อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านชุมชนขาดการเชื่อมต่อของการทำงานที่ผสมกลมกลืน ตั้งแต่การจัดทำประชาคมของระดับหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อรับฟังสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และส่งต่อไปยังตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อบูรณาการเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น และส่งต่อไปให้อำเภอบูรณาการเป็นแผนพัฒนาอำเภอ ก่อนที่ส่งให้กับจังหวัดเพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้น ส่วนกลางควรกำหนดกรอบเวลาการทำงานให้กับจังหวัด รวมทั้งพื้นที่อำเภอ หมู่บ้านชุมชน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและบุคลากรหลายฝ่ายช่วยกัน

พันตำรวจเอก ดร. ธงชัย เย็นประเสริฐ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อจำกัดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี และแนวทางแก้ไขว่า :

๑. ขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเพื่อนำมาพิจารณา กำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย แนวทางการพัฒนา และโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผนนั้น กลุ่มที่ทำงานได้ข้อมูลที่ไม่ได้ อาจจะทำให้การวางแผนงานเกิดการผิดพลาด ฉะนั้นข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงาน โครงการ/กิจกรรมเป็นอย่างยิ่ง หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องมีการจัดเก็บ

ข้อมูลที่ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด ในขณะที่เดียวกันเจ้าของข้อมูลก็จะต้องให้ความร่วมมือสนับสนุนข้อมูลอย่างครบถ้วนและทันสมัยด้วย

๒. กระบวนการจัดทำประชาคมยังไม่เปิดกว้างเท่าที่ควร ซึ่งเป็นที่ทราบว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องใช้เวทีระดมความคิดเห็นของทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้รูปแบบความคิดที่หลากหลาย ได้รับทราบที่มาของปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ แต่ที่ผ่านมาในกระบวนการจัดทำประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาทั้งระดับเริ่มต้นรับฟังปัญหาความต้องการ ระดับคิดริเริ่มทำแผนยุทธศาสตร์ และระดับรับฟังหรือวิจารณ์และให้ข้อคิดเห็น ยังอยู่ในวงจำกัด กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในแต่ละครั้งมีจำนวนน้อย หรือดำเนินการกันโดยเร่งรีบเพื่อให้ครบตามกระบวนการ ดังนั้นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดหรือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดเวทีประชาคมทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ความเห็นและข้อมูลที่หลากหลาย และที่สำคัญได้เกิดการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเกิดองค์ความรู้ร่วมกัน ก็จะทำให้การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด หรือแผนระดับต่างๆ เป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก จะไม่สามารถทำการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดที่ดีได้ ผู้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต้องเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้น สามารถมองหามาตรการ การติดตามและการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม เข้าใจ เข้าถึงการดำเนินงานของแผนอย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๔. การวางแผนและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจจะทำให้การปฏิบัติการบางกรณีล่าช้าไปได้ แต่ก็เป็นความจริงว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผนอย่างพอเพียงแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะเป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์ สารสนเทศและการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ดังนั้น ถ้าการจัดการไม่จัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอ ในการวางแผนและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาก็ย่อมใช้เวลาให้พอเพียง อย่างคิดแต่เพียงว่าเสียเวลา สิ้นเปลืองงบประมาณ และผลของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่ดี และชัดเจนนั้น ก็อาจเป็นไปได้

นายเรืองศักดิ์ แสงเพ็ญพราว ประธานหอการค้าจังหวัดนนทบุรี : แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแนวในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพให้สนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยต้องแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางหรือมาตรการในการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน สำหรับข้อจำกัดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านมา เช่น การจัดทำโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยังไม่สอดคล้องและประสานกันเท่าที่ควร เนื่องจากระยะเวลาการจัดทำโครงการมีจำกัด รวมทั้งวงเงินงบประมาณที่ตั้งกรอบไว้ให้เสนอเป็นงบประมาณเพียงส่วนหนึ่ง ยังไม่สามารถเสนอโครงการเพื่อขอ

งบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ได้ทั้งหมด ดังนั้น โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จึงเป็นเพียงโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ฯ ส่วนหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น (1) ควรให้เวลากับการจัดทำโครงการมากกว่านี้ เพื่อจังหวัดจะได้มีการบูรณาการโครงการร่วมกันกับทุกยุทธศาสตร์ฯ ย่อยของจังหวัด (2) ควรแจ้งวงเงินจัดสรรยอดรวมให้จังหวัดและให้จังหวัดพิจารณาเสนอและอนุมัติโครงการเสร็จสิ้นที่จังหวัด สำหรับโครงการที่เชื่อมโยงกับหลายจังหวัดหรือในกลุ่มจังหวัดให้จังหวัดนำเสนอ ส่วนกลางเพื่อพิจารณาอนุมัติ เนื่องจากต้องใช้งบประมาณสูงหรือต้องใช้ความเห็นชอบร่วมกันกับจังหวัดในกลุ่ม

นายสุรสีห์ ศรีอินทร์สุทธิ นายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนนทบุรี :

๑. การดำเนินการจัดประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เข้มงวดในเรื่องเวลาเกินไป จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวความคิดใหม่ ๆ หรือการรับฟังสภาพปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ได้แต่การหยิบยกสภาพปัญหาเดิมๆ หรืออาจไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริงแล้วส่งต่อไปให้อำเภอ ฉะนั้น ผู้วางแผนหรือผู้จัดทำแผนจำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นการดำเนินการในบางกรณีบ้าง ซึ่งจะนำผลดีต่อหมู่บ้านชุมชนและต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

๒. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผน บางครั้งเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง เป็นผลกระทบอย่างต่อเนื่อง มาจากความผันผวนทางงบประมาณ บุคลากรและการเมือง และนโยบายที่ไม่ชัดเจน ฉะนั้น ผู้วางแผนและจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สามารถรับรู้ ยอมรับเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ก็อาจจะนำไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนและทัศนคติ เช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ

๓. ประสิทธิภาพในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่น ภัยคุกคาม การเมือง การปกครอง การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ไม่สามารถควบคุมได้ อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ประสบปัญหายุ่งยากได้ ดังนั้น ผู้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจบริบทแห่งการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยภายนอกทั้งการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมของโลก กฎระเบียบทั้งระดับชาติและสากล

สรุป

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรีจะดำเนินการโดยอาศัยขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ และเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) กำหนด โดย

๑. ยึดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

๒. ใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

๓. การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือพระราชรัฐ และชุมชน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด รวมทั้งร่วมมือกันในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด สู่การปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล

สำหรับการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งผู้วิจัย ยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) ที่มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดอย่างครบถ้วน

ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการของพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด

๓.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์

๓.๒ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา

๓.๓ การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดที่จะสะท้อนได้ว่าจังหวัด สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าประสงค์ ค่าเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ และกลยุทธ์

๓.๔ การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต

๓.๕ การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการ แหล่งงบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหารือหรือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม

สำหรับการศึกษาข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด นำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรียังมีข้อจำกัด และแนวทางแก้ไขปัญหา อาทิ

๑. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น การจัดทำแผนต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่มาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น เจ้าของหน่วยงานโดยตรง ผลการวิจัย การจัดเก็บสถิติต่าง ๆ ดังนั้น ข้อมูลจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางแผน

๒. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก จึงไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ดังนั้น ผู้วางแผนจะต้องมีความคิดริเริ่ม มีความกระตือรือร้นสามารถมองหามาตรการประเมินและติดตามได้

๓. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ดังนั้น จะต้องจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน และต้องใช้เวลาในการจัดทำ

๔. การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาสู่องค์กร ดังนั้น ผู้วางแผนจะต้องมีความยืดหยุ่นในบางกรณี

๕. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองทั้งระดับประเทศ และระดับโลก หากผู้วางแผนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อกระบวนการทำแผน

๖. ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่น การเกิดสงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยาก

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ขึ้น เพื่อต้องการให้เห็นถึงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดทั้งที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน โดยยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ช่วงปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อให้เห็นภาพกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดต่าง ๆ เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดถือเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาล เป็นภารกิจด้านการวางแผนของผู้มีระดับสูงสุดของจังหวัด เป็นแผนชี้้นำการพัฒนาจังหวัด ว่าควรจะ มีทิศทางของจังหวัดที่จะก้าวไปข้างหน้าในแนวทางใด และด้วยวิธีการใดถึงจะบรรลุความสำเร็จหรือ เป้าหมายในการพัฒนาจังหวัด เพราะถ้ากำหนดยุทธศาสตร์ถูกต้องแล้วจะทำให้การกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาจังหวัดในอนาคตได้อย่างถูกต้องชัดเจนทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลเป็นแนวความคิดที่ต้องการให้จังหวัด มีการพัฒนาเพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในระยะยาว โดยเน้นชี้้นำการพัฒนาให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันของทุกภาคส่วนราชการและภาคเอกชนในระดับจังหวัดทั้งสิ้น เป็นการ วางแผนที่มีองการณ์ไกลและตรงเป้าหมาย โดยยึดจังหวัดเป็นหลักไม่ใช่อำเภอเป็นหน่วยงานหลัก ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจึงเป็นแผนเชิงรุกไม่ใช่แผนการแก้ไขปัญหา แต่จะเป็นแผนที่ป้องกัน ปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น หรือถ้าเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบน้อยที่สุด เป็นแผนที่มุ่งสร้างสิ่งที่เราต้องการจะ ให้เกิดขึ้น และเป็นแผนที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเรียบเรียงพรรณนา ควบคู่กับ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อให้ทราบข้อจำกัดเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในกระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุป

จากการศึกษาวิจัย พบว่า การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน คือ การจัดโครงสร้าง หน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้ หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่ แล้วในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินจะมี พื้นฐานมาจากแนวความคิดในการใช้อำนาจปกครอง ๓ ประการ คือ หลักการรวมอำนาจปกครอง

(Centralization) หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization)

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยทั้ง ๓ ส่วนนี้ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน อันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย นโยบาย และคำสั่งของคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

โดยเฉพาะการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่ราชการบริหารส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม แบ่งอำนาจ หรือปันอำนาจไปให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้บริหารหรือดำเนินการแทนตามเขตการปกครองของประเทศ ได้แก่ จังหวัด และอำเภอ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้นๆ ซึ่งช่วงที่ผ่านมาได้นำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) มาใช้ในระบอบราชการ เรียกว่า “การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ” และปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานส่วนภูมิภาคไปสู่ระบบผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ และมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้จังหวัดการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของประชาชน ในท้องถิ่น ในจังหวัด รวมถึงตลอดถึงความพร้อมของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนและแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งถือเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมระยะยาว

การวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นขั้นตอนที่สองของกระบวนการยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ หนึ่ง การวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกหน่วยงาน สอง การวางแผนยุทธศาสตร์ สาม การดำเนินยุทธศาสตร์ด้วยการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และสี่ การควบคุมและการประเมินผลยุทธศาสตร์ เฉพาะขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นขั้นตอนที่ ๒ นั้นประกอบด้วย ๕ ส่วน (ขั้นตอน) ได้แก่ (๑) วิสัยทัศน์ (๒) พันธกิจ (๓) เป้าหมาย (๔) ยุทธศาสตร์ และ (๕) แผนที่ทางยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด ในขณะที่การบริหารภาครัฐแนวอื่นหรือแนวคิดอื่นในอดีตไม่ได้กล่าวถึง หรือไม่ได้เน้นในเรื่องดังกล่าวนี้

ที่สำคัญคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับสูงและระดับปฏิบัติงานจะต้องทราบและเข้าใจ รวมทั้งยึดถือปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้การบริหารยุทธศาสตร์ภาครัฐประสบผลสำเร็จได้ อย่างไรก็ตาม ก็ยังถือได้ว่า แนวคิดการบริหารยุทธศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management หรือ NPM) หรือการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Administration หรือ NPA) ที่มีจุดเน้นเรื่อง “การวางแผนยุทธศาสตร์” ที่ประกอบด้วย ๕ ส่วน (ขั้นตอน) ดังกล่าว

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรีจะดำเนินการโดยอาศัยขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ และเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) กำหนด โดย

๑. ยึดยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี

๒. ใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan)

๓. การขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือประชารัฐ และชุมชน เพื่อร่วมกันวางยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมกับโอกาสและศักยภาพของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด รวมทั้งร่วมมือกันในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด สู่การปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล

สำหรับการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยฯ ยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) ที่มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดอย่างครบถ้วน

ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการในพื้นที่

ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด

๓.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์

๓.๒ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ และจัดลำดับความสำคัญ

ของประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา

๓.๓ การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดที่จะสะท้อนได้ว่าจังหวัดสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าประสงค์ ค่าเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ และกลยุทธ์

๓.๔ การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต

๓.๕ การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการ แหล่ง

งบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหารือหรือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม

สำหรับการศึกษาข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด นำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรียังมีข้อจำกัด และแนวทางแก้ไขปัญหา อาทิ

๑. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น การจัดทำแผนต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่มาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น เจ้าของหน่วยงานโดยตรง ผลการวิจัย การจัดเก็บสถิติต่าง ๆ ดังนั้น ข้อมูลจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางแผน

๒. การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก จึงไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ดังนั้น ผู้วางแผนจะต้องมีความคิดริเริ่ม มีความกระตือรือร้นสามารถมองหามาตรการประเมินและติดตามได้

๓. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ดังนั้น จะต้องจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน และต้องใช้เวลาในการจัดทำ

๔. การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาสู่องค์กร ดังนั้น ผู้วางแผนจะต้องมีความยืดหยุ่นในบางกรณี

๕. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองทั้งระดับประเทศ และระดับโลก หากผู้วางแผนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำแผน

๖. ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหาที่ยาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งได้ยกตัวอย่างของจังหวัดนนทบุรีเป็นกรณีศึกษา (Case study) พร้อมนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะ เพื่อให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนี้

๑. กระบวนการทำงาน

๑.๑ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การบริหารงานของจังหวัดจำเป็นต้องมีเครื่องมือเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดทำยุทธศาสตร์และนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ในฐานะผู้ปฏิบัติ คือ มีระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัยและมีความถูกต้อง และจากสภาพการทำงานในปัจจุบันที่มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารหรือระบบ IT มาใช้ในเกือบจะทุกด้าน ซึ่งระบบและเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้มีการเจริญเติบโตที่รวดเร็วและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการมีผลบังคับใช้ของกฎหมาย พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ ต่าง ๆ เหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

และสารสนเทศของจังหวัด ซึ่งจะเป็นความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารงานภาครัฐ รวมทั้งการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ดังนั้น การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพจะต้องเริ่มจาก

๑.๑.๑ นโยบายด้านสารสนเทศ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศอย่างจริงจัง โดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศของหน่วยงานให้สามารถตอบสนองต่อการปฏิบัติงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนโยบายให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (Prime Minister's Operation Center : PMOC) เพื่อทำหน้าที่

- เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินสนับสนุนการบริหารราชการของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และผู้บริหารระดับสูงของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ
  - เป็นศูนย์ปฏิบัติการที่มีข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจที่รวดเร็ว ฉับพลัน ถูกต้องและเพียงพอ ทันสมัย และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
  - เป็นศูนย์กลางวางยุทธศาสตร์และการบริหารของประเทศ
  - เป็นศูนย์บัญชาการในการสื่อสารและสั่งการหน่วยงานต่างๆ
- อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ Real time ได้ และให้ทุกกระทรวงต้องมีศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (Ministry Operation Center : MOC) และศูนย์ปฏิบัติการระดับกรม (Department Operation Center : DOC) เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำระบบและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการบริหารงานของหน่วยงาน สามารถเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้ทั้งภายในและภายนอกได้ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์และกลั่นกรองข้อมูลส่งให้ PMOC ได้

๑.๑.๒ การดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงและจังหวัด

๒.๑ การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรีและศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (Prime Minister's Operation Center and Ministry's Operation Center Roadmap) เป็นข้อเสนอแนะในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้กับการบริหารราชการแผ่นดินอย่างจริงจัง และเพื่อให้การบริหารราชการในระดับต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีข้อมูลรองรับ จึงนับว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสำคัญ และถึงแม้ไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่สำหรับการบริหารจัดการ และการดำเนินงานของภาครัฐ แต่หลายหน่วยงานยังขาดความพร้อมและความชัดเจนในการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี และศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิผล สามารถเริ่มใช้งานได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด จึงขอเสนอแนะแนวทางการดำเนินการพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง ในภาพรวมตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การรวบรวมข้อมูลบทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Portal of Governance Information)

ขั้นตอนที่ ๒ การบูรณาการข้อมูลเพื่อการบริหารราชการ
(Integration of Governance Information)

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำฐานความรู้การบริหารราชการ (Governance Knowledge Based System)

ขั้นตอนที่ ๔ การสร้างระบบจำลองข้อมูลเพื่อการบริหารราชการ (Governance Decision Support System)

๒.๒ จัดทำข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (Provincial Operation Center : POC) ของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดเป็นไปในทิศทางและแนวทางเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง และศูนย์ปฏิบัติการกรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงมหาดไทยจะต้องกำหนดให้มีการจัดทำข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด

๑.๑.๓ รูปแบบการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลของจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (Provincial Operation Center : POC) จะต้องทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญและจำเป็นในระดับจังหวัดเพื่อให้ผู้บริหารทั้งในระดับจังหวัดและส่วนกลางใช้ในการบริหารราชการ การตัดสินใจ และการวินิจฉัย สั่งการ และนำเสนอข้อมูลส่งผ่านไปยังศูนย์ปฏิบัติการกรม ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงและศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี ในลักษณะรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary Report : ESR) เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการของนายกรัฐมนตรี

๑.๒ การพัฒนาวิธีการและระบบสนับสนุน กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ต้องยึดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ และใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan) และขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือประชารัฐ และชุมชน ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญกับ

๑.๒.๑ ประชุมพบปะอย่างต่อเนื่อง เพื่อชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์กับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ รวมทั้งการสรุปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่กระทบต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ทบทวนสมรรถนะการทำงานเพื่อประเมินขีดความสามารถ และการรายงานผลความก้าวหน้าของเจ้าภาพที่รับผิดชอบแต่ละยุทธศาสตร์ของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการประชุมของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ให้คำนึง

ถึงความไม่ซับซ้อนของพิธีการ เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เป็นการปฏิบัติงานเป็นทีม เน้นความสัมพันธ์และความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องเป็นหลัก และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ได้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

๑.๒.๒ ยึดประชาชนเป็นเป้าหมาย มีการสร้างกลไกหรือช่องทางรวบรวมปัญหาความต้องการและความคาดหวังของประชาชน แล้วย้อนกลับมาดูยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงาน โครงการและทรัพยากรของจังหวัดว่าเหมาะสม หรือต้องปรับปรุงในเรื่องใด เพื่อแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างรวดเร็ว ประชาชนหรือผู้รับบริการส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจว่า ภาครัฐจะมีวิธีการจัดการภายในของหน่วยงานอย่างไร แต่จะสนใจที่การให้บริการหรือการตอบสนองที่มีคุณภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว สะดวก ประหยัด เป็นธรรม สิ่งเหล่านี้จะอยู่ที่การให้บริการ ดังนั้น การให้บริการที่มีคุณภาพจึงเป็นทั้งเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

๑.๒.๓ ทำงานเชิงรุก ใช้เวทีการประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ที่เข้ามากระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ หรือภาวะที่กระทบต่อประชาชน เพื่อชี้ให้เห็นโอกาส ภัยอุปสรรค หรือความเสี่ยง เพื่อกำหนดและดำเนินการกลยุทธ์/มาตรการฉกฉวยโอกาส หรือดำเนินกลยุทธ์เพื่อป้องกันปัญหาทุกกลาม

๑.๒.๔ ทีมบูรณาการกลาง ซึ่งประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พัฒนาระบบการบริหารราชการจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวคิดในการปฏิรูประบบการบริหารราชการมิใช่พัฒนาแบบแยกส่วน พัฒนาแบบคิดไปทำไป หรือพัฒนาแบบลองผิดลองถูกดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๑.๒.๕ การมอบอำนาจให้จังหวัด ต้องมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ (Autonomy) โดยเฉพาะให้จังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่สามารถขอตั้งงบประมาณ สามารถกระทำนิติกรรมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สามารถกำหนดโครงสร้างอัตรากำลังในการบริหารราชการจังหวัดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จังหวัดกำหนดขึ้น รวมทั้งบทบาทในการเป็นที่เลี้ยงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดสมรรถนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารจัดการที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพงานบริการประชาชนหรืองานปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด รวมตลอดทั้งบุคลากรของหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลางที่เข้ามาดำเนินงานในเขตพื้นที่จังหวัด ให้ถ่ายโอนมาตั้งไว้ที่จังหวัด และ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จังหวัดพิจารณาเห็นสมควรทั้งหมด

๒. การพัฒนาบุคลากร ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจะต้องพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และสามารถใช้อุปกรณ์ (Tools) ในการจัดทำแผนได้ รวมทั้งการประสานงานการทำงานในเชิงราบด้วยกันภายในจังหวัด

๒.๑ ควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ในระดับต่างๆ อาทิ ผู้บริหารของจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงาน

ระดับจังหวัด นายอำเภอ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์/หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติให้มีทักษะความสามารถในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์แบบมืออาชีพ รวมตลอดทั้งการเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เป็นคณะผู้บริหารแผนยุทธศาสตร์ของแต่ละจังหวัดได้ไปศึกษาดูงานและเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการบริหารการพัฒนาของประเทศที่เป็นตัวแบบเทียบเคียงมาตรฐาน (Benchmarking) ในการพัฒนาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแต่ละจังหวัด

๒.๒ ควรพัฒนาสำนักงานจังหวัด ให้เป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารและแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดตัวเจ้าภาพหลักในการผลักดันประเด็นยุทธศาสตร์ และ/หรือตัวชี้วัดแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งมีทักษะความชำนาญในการใช้เครื่องมือทางการบริหารต่างๆ อาทิ ลิขิตสมดุล (Balanced Scorecard) มาถอดรหัส คือ การกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอันยิ่งยวด (Critical Success Factor: CSF) การจัดทำแผนงานโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) และวางเนื้องานให้ครอบคลุมภารกิจที่มีผลต่อสำเร็จในการผลักดันประเด็นยุทธศาสตร์หรือตัวชี้วัดแต่ละประเด็น พร้อมทั้งนำระบบรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) มาใช้ในการบริหารประเด็นยุทธศาสตร์หรือตัวชี้วัดด้วยการเชื่อมโยงกับ Provincial Operation Center อย่างเป็นระบบ

๒.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดให้มีการถ่ายทอดค่านิยมร่วมและองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการบริหารราชการจังหวัด อาทิ หลักคิดในการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ การบริหารจัดการภาครัฐแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เทคนิคการสร้าง/ถอดตัวชี้วัดเป็นแผนงานโครงการ การประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ลงไปสู่ข้าราชการในระดับปฏิบัติของจังหวัดอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดพลังร่วมในการขับเคลื่อนให้จังหวัดก้าวไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

๓. **ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ** ที่จัดสรรให้จังหวัดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (วงเงิน ๑๐ ล้านบาท) จะต้องจัดสรรตามเดิม แต่ต้องกำหนดกรอบการใช้ให้ชัดเจนว่า เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของจังหวัด ได้แก่ การจัดทำแผน (การฝึกอบรมทบทวนแผน การเขียนโครงการ การวิเคราะห์โครงการ) หรือใช้เพื่อบริหารการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (การสำรวจความต้องการของประชาชน การประชุมรับฟังความคิดเห็น) หรือการติดตามประเมินผล (การติดตามโดยจังหวัด การประเมินผลโดยจังหวัดหรือสถาบันการศึกษาทั้งในมิติยุทธศาสตร์และโครงการ สำคัญ) หรือแม้กระทั่งการพัฒนาระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยหากเป็นไปได้ จะต้องให้จังหวัดจัดทำโครงการและมีค่าของงบประมาณเช่นเดียวกับโครงการอื่นๆ ของจังหวัด เช่น จะนำไปประเมินติดตามผลการจัดทำแผน/โครงการตามวัตถุประสงค์ที่ ก.น.ภ. /ก.น.จ. กำหนด ส่วนงบประมาณที่เหลือสามารถเปลี่ยนไปทำโครงการอื่นๆ ได้ แต่ต้องดำเนินการก่อนที่ปีงบประมาณจะเริ่มต้น เพื่อป้องกันการนำงบประมาณไปใช้จ่ายนอกเหนือจากกรอบแนวทางที่ได้รับการจัดสรรหรือที่ได้รับอนุมัติ

๔. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๔.๑ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลของจังหวัด เนื่องจากจังหวัดจะต้องมีระบบฐานข้อมูลที่ละเอียดครบถ้วน ถึงระดับหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้าน (รวมถึงข้อมูลในเขตหน่วยปกครองท้องถิ่น) เพื่อเป็นฐานข้อมูลกลางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้อ้างอิงได้ถูกต้องตรงกัน ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยจะต้องพัฒนาระบบการจัดเก็บลงในฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวางแผน ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพและความต้องการของแต่ละจังหวัด และจะต้องสร้างเครือข่ายการสื่อสารเพื่อให้หน่วยงานสามารถทำงานผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเองเข้าไปปรับปรุง/แก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และจะต้องเชื่อมโยงข้อมูลให้เว็บไซต์ของจังหวัดที่เก็บอยู่ใน Web Server กับฐานข้อมูลใน Database Server เพื่อให้สามารถขอข้อมูลเสนอผ่านอินเทอร์เน็ต โดยบันทึกข้อมูล (Post) ข้อมูลขึ้นไว้ในเว็บไซต์จังหวัด เพื่อให้ผู้บริหารในส่วนกลางสามารถติดตามผลความคืบหน้าในการพัฒนาฐานข้อมูลโดยไม่ต้องเดินทางไปที่จังหวัด

๔.๒ การพัฒนาเว็บไซต์จังหวัด เนื่องจากเว็บไซต์จังหวัดที่กระทรวงมหาดไทยจดทะเบียน Domain Name ให้ (www.ชื่อจังหวัดภาษาอังกฤษ.go.th) ถือเป็นเว็บไซต์ของจังหวัด ซึ่งส่วนราชการ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้ประโยชน์ได้ สำนักงานจังหวัดจึงต้องระดมความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ในลักษณะของการทำงานแบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาเว็บไซต์ดังกล่าวให้มีข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาจังหวัดที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงตามความเหมาะสมของการใช้งาน

๔.๓ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย และระบบสื่อสารข้อมูลเป็นเครือข่ายความเร็วสูงรองรับความต้องการครอบคลุมทุกหน่วยงานภายในจังหวัด มีระบบรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล มีความเสถียร มีความพร้อมใช้งานเพื่อให้บริการและแบ่งปันการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๔ พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้กับบุคลากรของจังหวัดทั้งในระดับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ดูแลระบบ สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าต่อการลงทุน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการภายใต้
คณะกรรมการสนับสนุนระบบจังหวัดแบบบูรณาการ. คู่มือผู้ว่าราชการจังหวัดในการ
บริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๖.

คณะอนุกรรมการประสานการวางแผนพัฒนาจังหวัด (อพจ.). คู่มือแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การ
พัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ จำกัด ,
๒๕๓๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักบริการวิชาการและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. รายงานการวิจัย
เรื่อง การปรับปรุงระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัด. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ จำกัด ,
๒๕๓๘

ชาติชาย ณ เชียงใหม่. รายงานการวิจัย เรื่อง โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการบริหารงาน
พัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๓๙). กรุงเทพฯ : บพิธ
การพิมพ์ จำกัด , ๒๕๓๘.

เสน่ห์ จุย์โต, การบริหารราชการส่วนภูมิภาค กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมธิราช, ๒๕๓๐.

อุษา ไบหยก และ วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์. “การปกครองส่วนภูมิภาค” กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ยานพิมพ์, ๒๕๒๖.

วารสาร

กรมการปกครอง. สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ, การเชื่อมโยงการ
ปฏิบัติงานระหว่างแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดกับแผนพัฒนาระดับอำเภอ. วารสาร
ดำรงราชานุกาฬ, กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ จำกัด , ๒๕๕๔

เอกสารการวิจัย

จักรวาท จันทคณานุกรักษ์, พันเอก. “ยุทธศาสตร์การบริหารแบบบูรณาการเพื่อปฏิรูประบบราชการ
ตามแนวทางการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ” เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร ภาครัฐ เอกชน และ
การเมือง, ๒๕๔๘.

ที่ปรึกษาเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ, สถาบัน (สปร.) ร่วมกับสำนักนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์), ๒๕๓๔.

นิพนธ์ บุญญภัทโร. “ระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค : วิเคราะห์เฉพาะกรณีเรื่อง การมอบอำนาจให้
ผู้ว่าราชการจังหวัด.” เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร,
๒๕๒๙-๒๕๓๐.

- นิรันดร์ชัย เพชรสิงห์. “ยุทธศาสตร์การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดในอนาคต”, เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๖-๒๕๓๗.
- บัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, สถาบัน. การศึกษาทบทวนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด, (ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์)
- ปฏิภาณ จุฑะพุทธิ, ร้อยตรี. “บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด”, เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๒๙-๒๕๓๐.
- ปรีชา กมลบุตร. “ผู้ว่าราชการจังหวัด ซี.อี.โอ. กับแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ศึกษากรณีจังหวัดปราจีนบุรี” เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๗-๒๕๔๘.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษาการ. “บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการระดับจังหวัด.” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, สถาบันดำรงราชานุภาพ, ๒๕๓๙.
- ประวิทย์ อัครชินโนเรศ. “ผู้ว่าราชการจังหวัดกับการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค.” เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๓-๒๕๓๔.
- มนุชญ์ วัฒนโกเมร. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด” การวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๓๔-๒๕๓๕.
- ภุชงค์ รุ่งโรจน์. “อำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน : ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดสระแก้ว” เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑-๒๕๔๒.
- วีระพล สมมาตย์. “ศักยภาพของสำนักงานจังหวัดด้านการวางแผนการพัฒนา”, ภาคนิพนธ์, หลักสูตรพัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙

เอกสารไม่ตีพิมพ์

- กระทรวงมหาดไทย. “อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด.” กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๕.
- สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔). ๒๕๖๐
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. สถาบันดำรงราชานุภาพ, รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาขีดสมรรถนะจังหวัดในการจัดทำแผนและงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๒
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานจังหวัด, แผนกับการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๓
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๐) กรุงเทพฯ, ๒๕๕๔
- ศูนย์วางแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คู่มือการวางแผนพัฒนาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๑๖.
- เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.” สำนักกรรมการ 3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ : 2550

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 156 ฉบับพิเศษ หน้า 1. 4 กันยายน 2534.

“พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 49. หน้า 116. 10 ธันวาคม 2475

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 49. หน้า 529-551. 27 มิถุนายน 2475

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124. ตอนที่ 47 ก. 24 สิงหาคม 2550.

สัมภาษณ์

ชุ่น ญัฐเดช กังสกุล. นายอำเภอบางใหญ่ กรมการปกครอง. สัมภาษณ์. ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑
 ธงชัย เย็นประเสริฐ, พันตำรวจเอก ดร. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี , สัมภาษณ์. ๑๑
 กรกฎาคม ๒๕๖๑

ภานุ แยมศรี. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. สัมภาษณ์. ๙
 กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรืองศักดิ์ แสงเพ็ญพราว ประธานหอการค้าจังหวัดนนทบุรี , สัมภาษณ์. ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑
 ศักดาวุธ ศักดิเศรษฐ์. ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัด
 นนทบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. สัมภาษณ์. ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ. นายกสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านจังหวัดนนทบุรี , สัมภาษณ์. ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑
 สมยศ ศิลปีโยดม. ปลัดจังหวัดนนทบุรี กรมการปกครอง. สัมภาษณ์. ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ภาษาอังกฤษ

Alderfer, Harold F. Local Government in Developing Countries. New York : McGraw. Hill Book Co., 1964.

Mitchell, B. and Lang, R. Integrated Approaches to Resource Planning and Management. Calgary : The Banff Centre School of Management, 1986.

Benveniste, L. and Smith, Impact Assessment and sustainable Resour Management; New York. : Longman, 1993.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายภิรมย์ นิลทยา
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๕
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา/อบรม	<ul style="list-style-type: none"> - นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง - รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน รุ่นที่ ๑๒ - หลักสูตรนักบริหารระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๖๓ - หลักสูตรกฎหมายปกครองสำหรับผู้บริหารระดับสูง (กปส.) รุ่นที่ ๓ - หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 60
ประวัติการทำงานโดยย่อ	<ul style="list-style-type: none"> - นักการข่าว ๓ สนจ.นราธิวาส สป.มท. (๑๖ พ.ค.๒๕๓๒) - เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๓ สนจ.นราธิวาส สป.มท. (๑๓ มี.ค. ๒๕๓๓) - เจ้าหน้าที่ทะเบียนวิชาชีพ ๔ กองงานคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม สป.มท.(๑๖ เม.ย.๒๕๓๔) - บุคลากร ๔ กองการเจ้าหน้าที่ สป.มท. (๑ ต.ค.๒๕๓๕) - นักการข่าว 5 กองการข่าว สป.มท. (๑ ต.ค.๒๕๓๘) - เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สนจ.นราธิวาส สป.มท. (๑๕ พ.ย. ๒๕๓๙) - เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ ๖ กองคลัง สป.มท. (๑ ต.ค.๒๕๔๐) - เจ้าหน้าที่บริหารงานข่าว ๖ กองการข่าว สป.มท. (๑ เม.ย. ๒๕๔๔) - บุคลากร ๗ กองการเจ้าหน้าที่ สป.มท. (๑๖ มิ.ย.๒๕๔๖) - หัวหน้าฝ่าย (เจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ ๗) กองคลัง สป.มท. (๑ เม.ย.๒๕๔๗) - เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘ สำนักนโยบายและแผน สป.มท. (๒๐ ม.ค.๒๕๔๘) - ผู้อำนวยการส่วน (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ) สำนักนโยบายและแผน สป.มท. (๑ เม.ย.๒๕๕๑) - หัวหน้าสำนักงานจังหวัด (ผู้อำนวยการสูง) สำนักงานจังหวัดนนทบุรี สป.มท. (๑๘ ก.พ.๒๕๕๖) - รองผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง (บริหารต้น) (๙ ต.ค.๒๕๕๙) - รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา (บริหารต้น) (๙ ต.ค.๒๕๖๐-ปัจจุบัน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา (บริหารต้น)
สถานที่ทำงาน	ศาลากลางจังหวัดยะลา ถนนสุขยางค์ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ๙๕000 โทรศัพท์ /โทรสาร 0 ๗๓๒๒ ๘๓๑๕ , ๐ ๗๓๒๑ ๒๕๔๒

สรุปย่อโครงการวิจัย

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

โดย

นายภิรมย์ นิลทยา
รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๐

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา : การเมือง

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

ผู้วิจัย นายภิรมย์ นิลทยา หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาจังหวัดถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และปัญหาความต้องการของประชาชน และเป็นแผนชี้้นำการพัฒนาจังหวัดในภาพรวมในระยะยาว (๔-๕ ปี) ซึ่งเป็นกระบวนการที่รัฐบาลนำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณแผ่นดินไปสู่พื้นที่เป้าหมายโดยตรง อันเป็นรากฐานสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่และมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามบริบทของพื้นที่

การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเริ่มมีบทบาทตั้งแต่ในระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๙) ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้แผนพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือในการวางแผนจากล่างขึ้นบน โดยให้จังหวัดเป็นผู้จัดทำโครงการและส่งให้ส่วนกลางพิจารณา แต่การพัฒนาในห้วงเวลาดังกล่าวไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ เพราะปัญหาความยากจนในชนบททวีความรุนแรงมากขึ้น และมีความเหลื่อมล้ำของรายได้ค่อนข้างสูงระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ต่อมาจึงได้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาชนบทที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ในห้วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๒๙) ซึ่งใช้ “ระบบแผน” เป็นแกนนำในการพัฒนาและกำหนดทิศทางการพัฒนา

จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยให้กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่ประสานนโยบายและกำหนดวงเงินจัดสรรให้จังหวัดแต่ละจังหวัดจัดทำจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและส่งให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) พิจารณานุมัติ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ กำหนดนโยบายการกระจายอำนาจในการบริหารโดยการสนับสนุนให้การปฏิบัติราชการของจังหวัดต่างๆ เป็นการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ทั้งนี้ เพื่อให้มีหน่วยงานเชิงยุทธศาสตร์ภาครัฐในระดับพื้นที่ที่มีศักยภาพและสมรรถนะสูงสามารถประสานและกำกับดูแลการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ และส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนให้สามารถริเริ่มแก้ไขปัญหและพัฒนาพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดระบบงานที่มีกระบวนการสร้างความเห็นพ้องต้องกันของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้วย

ความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการบริหารราชการระดับพื้นที่ โดยให้มีการทดลองปฏิบัติในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามโครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาเป็นเวลา ๑ ปี ประกอบด้วย ๕ จังหวัด ได้แก่ ศรีสะเกษ ชัยนาท ลำปาง ภูเก็ต และนราธิวาส และกำหนดจังหวัดเปรียบเทียบกับจังหวัดทดลองไว้ ๕ จังหวัด ได้แก่ สุรินทร์ อ่างทอง พิษณุโลก พังงา และปัตตานี

ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เห็นชอบให้ทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ใช้การบริหารงานแบบบูรณาการโดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive Officer : CEO) และใช้การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเช่นเดียวกับจังหวัดตามโครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป และได้ออก “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๖” เพื่อรองรับการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในส่วนของจังหวัดจะต้องสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ และให้แผนมีความชัดเจนมากขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๓/๑ ซึ่งกำหนดให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด จนถึงปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเนื่องจากได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ ว่า “ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ”

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยจะมีการศึกษากระบวนการ รูปแบบ และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบันเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. ศึกษากระบวนการ รูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน
๒. วิเคราะห์ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านมาในอดีตเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป
๓. เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และนโยบายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. เน้นการวิจัยเฉพาะรูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่กำหนดขึ้นตามนโยบายของคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ภายใต้ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

๒. ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ทำการวิจัยโดยยกตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี ซึ่งดำเนินการช่วงแผนฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อเป็นตัวแบบ (Model) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ถูกต้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแนวคิด รูปแบบ กระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์รูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เพื่อให้ทราบข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า “จังหวัด” เป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งแบ่งอำนาจหรือป็นอำนาจจากราชการบริหารส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เพื่อไปดำเนินการในพื้นที่ (Area Base) โดยมีแผนพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายของรัฐบาล และทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และปัญหาความต้องการของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นแผนชั้นนำการพัฒนาดังกล่าวในภาพรวมในระยะยาว (๔-๕ ปี)

- วิวัฒนาการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

แผนพัฒนาจังหวัดเริ่มมีบทบาทตั้งแต่ในห้วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๙) ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลเริ่มมีการพัฒนาชนบท โดยกำหนดให้จังหวัดจัดทำโครงการและส่งให้ส่วนกลางพิจารณา แต่การพัฒนาในห้วงเวลาดังกล่าวไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะปัญหาความยากจนในชนบททวีความรุนแรงมากขึ้น และมีความเหลื่อมล้ำของรายได้ค่อนข้างสูงระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท เข้าสู่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๒๙) ได้กำหนดให้จังหวัดใช้ “ระบบแผน” เป็นแกนนำในการพัฒนาและกำหนดทิศทางการพัฒนาชนบท จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยมีการปรับปรุงองค์กรพิเศษซึ่งทำหน้าที่ในการประสานงานพัฒนาชนบท กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (กชช.ภ.) เพื่อที่จะได้พิจารณาแนวทางและนโยบายในการดำเนินการ โดยให้กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่ประสานนโยบายและกำหนดวงเงินจัดสรรให้จังหวัด แต่ละจังหวัดจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และวงเงินที่ กชช.ก. กำหนด

จนกระทั่งเข้าสู่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการกระจายอำนาจในการบริหารในระดับภูมิภาค โดยการสนับสนุนให้การปฏิบัติราชการของจังหวัดต่างๆ เป็น “หน่วยงานเชิงยุทธศาสตร์” ปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานส่วนภูมิภาคไปสู่ระบบ “ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ” และมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อให้จังหวัดมีศักยภาพและสมรรถนะสามารถประสานและกำกับดูแลการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ และส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ให้สามารถริเริ่มแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ของตนเอง โดยใช้แผนพัฒนาจังหวัดที่เรียกว่า “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด” เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัด

- ข้อบกพร่องของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ผ่านในอดีต

พบว่า แผนพัฒนาจังหวัดซึ่งเริ่มมีมาตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๙) ดังกล่าว ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาความยากจนในชนบทรุนแรงมากขึ้น และมีความเหลื่อมล้ำของรายได้ค่อนข้างสูงระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งถึงแม้ว่าช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๒๙) ได้กำหนดให้จังหวัดใช้ “ระบบแผน” เป็นแกนนำในการพัฒนาและกำหนดทิศทางการพัฒนาชนบท แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและจัดทำโครงการสำหรับการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านชนบทของตน โดยเฉพาะการบูรณาการปัญหาความต้องการระดับพื้นที่ที่ยังไม่เกิดขึ้น รวมทั้งขาดการเชื่อมโยงระหว่างท้องที่ ท้องถิ่น กลับกลายเป็นภาครัฐชี้ว่าพื้นที่จะต้องทำอะไร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหรือที่กฎหมายกำหนด และเสนอให้หน่วยงานส่วนกลางพิจารณาเป็นจำนวนมาก จึงทำให้แผนงานโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอยู่ในวงจำกัดไม่ครอบคลุมถึงสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

- กระบวนการ รูปแบบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ใช้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดรูปแบบเดิม เป็นกระบวนการ ซึ่งภาครัฐได้กำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานในพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดผ่านกลไกของผู้ว่าราชการจังหวัด จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในรูปแบบการรวบรวมแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายหรือกฎหมายที่กำหนด และส่งต่อให้หน่วยงานส่วนกลางพิจารณาอนุมัติ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการบูรณาการแผนงานโครงการในภาพรวมของจังหวัด

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ในรูปของคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบครบทุกภาคส่วนในจังหวัดได้แก่ ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นตอนที่ ๑ : การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ ๒ : การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพและความต้องการของพื้นที่
- ขั้นตอนที่ ๓ : การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด
- ๓.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์
- ๓.๒ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์/ประเด็นการพัฒนา
- ๓.๓ การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดที่จะสะท้อนได้ว่าจังหวัด สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าประสงค์ ค่าเป้าหมายในแต่ละปีงบประมาณ และกลยุทธ์
- ๓.๔ การจัดทำบัญชีชุดแผนงาน/โครงการ และผลผลิต
- ๓.๕ การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน/โครงการ แหล่งงบประมาณ

ขั้นตอนที่ ๔ : การจัดประชุมหรือแสดงความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๕ : การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ตามผลการประชุม

- วิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนันทบุรี ซึ่งดำเนินการช่วงแผนฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อเป็นตัวแบบ (Model) ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่ต้องต่อไป

พบว่า จังหวัดนันทบุรีได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดโดยอาศัยขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ และเป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) กำหนด โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งแผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่างๆ และใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความ ต้องการจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประสานแผนในระดับพื้นที่ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนความต้องการของอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน ในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน (One Plan) และขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนา มุ่งเน้นการทำงานแบบ เครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือประชารัฐ และชุมชน

ส่วนการศึกษาข้อจำกัด และข้อเสนอแนะที่ได้จากกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดนันทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนันทบุรียังมีข้อจำกัดและแนวทาง แก้ไขปัญหา อาทิ

๑. การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น จังหวัดจะต้องจัดเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีความทันสมัย เช่น จากเจ้าของหน่วยงานโดยตรง ผลการวิจัย การจัดเก็บสถิติต่างๆ และจัดทำฐานข้อมูลที่ เป็นระบบ

๒. การวางแผนขาดกระบวนการทัศนในการพัฒนา มีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ดังนั้น นักวางแผนจะต้องปรับกระบวนการทัศนในการทำงาน เน้นการทำงานเชิงรุก และมีทิศทางและวิธีการในการทำงาน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองทั้งระดับประเทศ และระดับโลก

๓. การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ดังนั้น จะต้องจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน และต้องใช้เวลาในการจัดทำที่เหมาะสม

๔. ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สถานการณ์ทางการเมือง ภัยธรรมชาติต่าง ๆ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยาก ดังนั้น จำเป็นจะต้องปรับวิถีคิด กระบวนทัศน์ และกระบวนการทำงานตามห้วงเวลาที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนำไปสู่การปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนี้

๑. กระบวนการทำงาน

๑.๑ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการการจัดทำยุทธศาสตร์และนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล จะต้องเริ่มจาก (๑) นโยบายด้านสารสนเทศ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศอย่างจริงจัง มีนโยบายให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (Prime Minister's Operation Center : PMOC) เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์บัญชาการในการสื่อสารและสั่งการหน่วยงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง จะต้องพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรีและศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (Prime Minister's Operation Center and Ministry's Operation Center Roadmap) และเพื่อให้การบริหารราชการในระดับต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจัดทำข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (Provincial Operation Center : POC) เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำข้อมูลของจังหวัด เป็นไปในทิศทางและแนวทางเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง และศูนย์ปฏิบัติการกรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (๓) การจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลของจังหวัด โดยศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (Provincial Operation Center : POC) จะต้องทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญและจำเป็นในระดับจังหวัดเพื่อให้ผู้บริหารทั้งในระดับจังหวัดและส่วนกลางใช้ในการบริหารราชการ การตัดสินใจ และการวินิจฉัย สั่งการ

๑.๒ การพัฒนาวิธีการและระบบสนับสนุน จะต้องให้ความสำคัญกับ (๑) ประชุมพบปะอย่างต่อเนื่อง เพื่อชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ รวมทั้งการสรุปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่กระทบต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ (๒) ยึดประชาชนเป็นเป้าหมาย มีการสร้างกลไกหรือช่องทางรวบรวมปัญหาความต้องการและความคาดหวังของประชาชน แล้วย้อนกลับมาดูยุทธศาสตร์ (๓) ทำงานเชิงรุก ใช้เวทีการประชุมคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ที่เข้ามากระทบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ (๔) ทีมบูรณาการกลาง พัฒนาระบบการบริหารราชการจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวคิดในการปฏิรูป

ระบบการบริหารราชการ และ (๕) การมอบอำนาจให้จังหวัด ต้องมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ (Autonomy) สามารถขอตั้งงบประมาณ กระทำนิติกรรมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กำหนดโครงสร้างอัตรากำลังในการบริหารราชการจังหวัดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จังหวัดกำหนดขึ้น

๒. การพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดจะต้องพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และสามารถใช้เครื่องมือ (Tools) ในการจัดทำแผนได้ โดยควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการบริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดในระดับต่างๆ ให้มีทักษะความสามารถในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์แบบมืออาชีพ เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เป็นคณะผู้บริหารของจังหวัดได้ไปศึกษาดูงานและเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการบริหารการพัฒนาของประเทศที่เป็นตัวแบบเทียบเคียงมาตรฐาน (Benchmarking) ควรพัฒนาสำนักงานจังหวัด ให้เป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารและแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติ และผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ที่จัดสรรให้จังหวัดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (วงเงิน ๑๐ ล้านบาท) จะต้องจัดสรรตามเดิม แต่ต้องกำหนดกรอบการใช้ให้ชัดเจนว่า เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของจังหวัด โดยหากเป็นไปได้จะต้องให้จังหวัดจัดทำโครงการและมีค่าของงบประมาณเช่นเดียวกับโครงการอื่นๆ ของจังหวัด เพื่อป้องกันการนำงบประมาณไปใช้จ่ายนอกเหนือจากกรอบแนวทางที่ได้รับการจัดสรรหรือที่ได้รับอนุมัติ

๔. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจะต้องพัฒนาระบบการจัดเก็บลงในฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวางแผน และจะต้องสร้างเครือข่ายการสื่อสารเพื่อให้หน่วยงานสามารถทำงานผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเองเข้าไปปรับปรุง/แก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลได้ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และจะต้องเชื่อมโยงข้อมูลให้เว็บไซต์ของจังหวัดที่เก็บอยู่ใน Web Server กับฐานข้อมูลใน Database Server เพื่อให้สามารถขอข้อมูลเสนอผ่านอินเทอร์เน็ต ในส่วนของสำนักงานจังหวัดจึงต้องระดมความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ในลักษณะของการทำงานแบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาเว็บไซต์ดังกล่าวให้มีข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาจังหวัดที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงตามความเหมาะสมของการใช้งาน และที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ จะต้องพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย และระบบสื่อสารข้อมูลเป็นเครือข่ายความเร็วสูงรองรับความต้องการ ครอบคลุมทุกหน่วยงานภายในจังหวัด มีระบบรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล มีความเสถียร มีความพร้อมใช้งานเพื่อให้บริการและแบ่งปันการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มศักยภาพความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ